

NEWA AMERICAN DABU

निकासा नवा

CHICAGO NEWA

Chicago Import Inc

Importer, Exporter & Distributors of General Merchandise

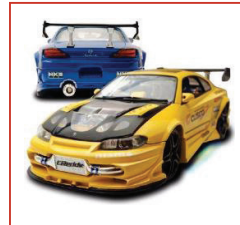
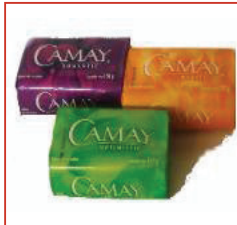
3811 W. Lawrence Avenue, Chicago, IL 60625

Tel: 800 656 0000, 773 478 3200 Fax: 773 478 4974 Email: sales@chicagoimportinc.net

WEBSITE: WWW.CHICAGOIMPORTINC.NET

28 Years in Business Providing
Quality Product , Competitive Price & Unmatched Profit

CALL 1 800 854 0881 FOR PRICES & MORE INFORMATION

चित्तधर सिरपा: नेपाल सम्बत ११३७ नेवा: अमेरिकन दबूयात

HALF STANDING

This painting is from a series of paintings
"Emotional walls what is half behind
...." at Taragoan Museum Hyatt Regency Hotel,
which documented the destruction from the
Earthquake in 2015

Bishal Manandhar
Chicago, USA

Bishal Manandhar is a Chicago based non-traditional still life Nepali artist, who tries to see the deep meaning in very simple day-to-day objects. He is an executive member of Newa American Dabu.

शिकागो नेवा CHICAGO NEWA

Newa American Dabu Nepal Sambat 1138 / 2017 AD नेवा: अमेरिकन दबू

Editor

Keshar Man Tamrakar

Advertisement & Collection Committee

Uday Maharjan Shradha Kamal Tamrakar

Shrawan Kumar Shrestha Kiran Byanjankar

Sarbagya Dhar Tuladhar Bibek Shrestha Rajan Shahi

Cover Artwork

Prem Man Pun (Chitrakar)

Cover Picture

**Kavi Keshari Chittadhar 'Hridaya'
(May 19, 1906 - June 9, 1982)**

Design & Computer Type Setting

Suraj Maharjan

**Newa American Dabu
Chicago, Illinois, USA**

Email: chicagonewa@yahoo.com
Copyright © Newa American Dabu

Editor's Note

Welcome to *Chicago Newa*, volume VII, the flagship of Newa American Dabu (NAD). NAD is a non-profit, educational, social, and cultural organization of Newa people in Chicago officially registered (IL 67970516) in the State of Illinois including its enthusiasts and well-wishers in the United States and abroad.

This year also we have received several articles in Nepal Bhasa and English. I should make my apologies for not being able to publish all the articles submitted to this issue.

The articles in this issue are anticipated to give a glimpse of Newa cultural and social activities, history and legends as well as the ongoing attempts at promoting and preserving the language and cultural heritage.

I would particularly like to thank Honorable Bruce Runner, Governor of Illinois, His Excellency Dr. Arjun K. Karki, Ambassador of Nepal, Honorable Jessie White, Illinois Secretary of State, Honorable Rahm Emanuel, Mayor of Chicago, Honorable Marvin A. Brustin, Consulate General, and Season Shrestha, President of World Newah Organization, for their warm-

hearted message and support to the Newa American Dabu.

Mr. Prem Man Pun (Chitrakar), an eminent artist, deserves a great appreciation for doing the portrait of Chittadhar 'Hridaya' for the cover of this issue. I would like to thank the Advertisement and Collection Committee for collection of materials of advertisement and greeting message including the fund-raising, without which this publication is not possible. I would also salute the Executive Members of NAD, who have contributed \$100 each for the greeting message on the back cover.

I am most grateful to Professor Nirmal Man Tuladhar for his valuable suggestion and advice. My sincere thanks also go to Mr. Suraj Maharjan for formatting and printing, Ms. Shashikala Manandhar for her continued support for distributing *Chicago Newa* in Nepal, and Mr. Nabin Chitrakar and Mrs. Pratisara Sayemi for their efforts in collection of articles from Kathmandu.

Last but not the least, I wish all *Chicago Newa* VII readers a very Happy New Year of Nepal Sambat 1138.

OFFICE OF THE GOVERNOR

207 STATE HOUSE
SPRINGFIELD, ILLINOIS 62706

October 20, 2017

Newa American Dabu
2541 West Jerome Street, Unit A
Chicago, Illinois 60645

BRUCE RAUNER

Greetings!

As Governor of the State of Illinois, it is my pleasure to congratulate Newa American Dabu on the release of its seventh *Chicago Newa* newsletter.

I commend the work of Newa American Dabu for providing a critical resource to the community of Newa people in the Chicagoland area. As we strive for greater ethnic diversity and awareness throughout the country, publications such as yours are important links between our businesses and our communities.

On behalf of the citizens of Illinois, I offer my best wishes for many years of great success.

Sincerely,

A handwritten signature of Bruce Rauner in black ink.

Bruce Rauner
Governor, State of Illinois

THE AMBASSADOR

EMBASSY OF NEPAL

2131 LEROY PLACE N.W.

WASHINGTON, D.C. 20008

September 12, 2017

DR. ARJUN K. KARKI

Message

I am pleased to learn that the Newa American Dabu (NAD) is going to publish "Chicago Newa", the flagship newsletter, seventh in its series. On this happy occasion, I would like to express my sincere congratulation and best wishes to the NAD and the Nepalese communities in the USA.

It is a matter of satisfaction that the NAD has been engaged in promoting and preserving the Newa culture and traditions since its inception. I also take this opportunity to commend the role played by NAD in community welfare activities in Chicago and hope that the organization will continue to engage in such activities in days ahead.

I hope that this newsletter will provide insights of the Newa culture and traditions for the people interested to learn the unique cultural heritages of Nepal.

Once again, I wish great success of NAD.

(Dr. Arjun Kumar Karki)

OFFICE OF THE SECRETARY OF STATE

JESSE WHITE • Secretary of State

October 20, 2017

Uday Maharjan
President
Newa American Dabu
2541 W. Jerome St., Unit A
Chicago, IL 60645

JESSE WHITE

Greetings,

As Illinois Secretary of the State, I am proud to commend you and your staff at the Newa American Dabu on the release of the 7th issue of the *Chicago Newa*.

For several years, Newa American Dabu newsletter staff has done excellent work to disseminate important information and bring community members together. This publication is vital to the community and local news scene, and I salute all of its hard working staff members.

On behalf of the people of Illinois, congratulations to the Newa American Dabu staff on publishing another issue of the *Chicago Newa*.

Best wishes for continued success with future editions of *Chicago Newa*.

Sincerely,

A handwritten signature in cursive script that reads "Jesse White".

Jesse White
Illinois Secretary of State

100 W. Randolph, Ste. 5-400,
Chicago, IL 60601

RAHM EMANUEL

OFFICE OF THE MAYOR
CITY OF CHICAGO

October 20, 2017

Dear Friends:

As Mayor, and on behalf of the City of Chicago, it is my pleasure to extend heartfelt congratulations to all involved in the Newa American Dabu organization as well as the greater community as you celebrate this 7th *Issue* in addition to the New Year.

Newa American Dabu is a non-profit organization dedicated to charitable, educational, and social causes around Chicagoland and abroad. Made up of those who celebrate a Newa background, Newa American Dabu promotes and preserves Newa culture and heritage for all to explore and enjoy. Newa American Dabu adds to Chicago's great vibrant culture, continuing a longstanding tradition.

This year, Chicago Newa, the flagship letter of Newa American Dabu, will join in the celebration of New Year Nepal Sambat 1138. With the publishing of their national newsletter to commemorate this year's special activities and great achievements, Newa American Dabu celebrates a rich Newa past, present and future. I commend Newa American Dabu for their committed service to the greater community.

Please accept my congratulations as you commemorate this auspicious occasion. Best wishes for much continued success.

Sincerely,

Mayor

Honorary Consul General of Nepal

Marvin A. Brustin, Attorney at Law
10 N. Dearborn St. • Seventh Floor
Chicago, Illinois 60602
United States of America
Phone: (312) 263-1250
Fax: (312) 263-3480
Email: mablaw1@voyager.net

September 26, 2017

MARVIN A. BRUSTIN

Newa American Dabu
2541 West Jerome Street, Unit A
Chicago, Illinois 60645

Dear Newa American Dabu Reader:

My congratulations to the community and Newa American Dabu for its diligent and progressive efforts on behalf of the community and Nepal concerning the interplay between Nepali immigrants and the United States.

We are honored at my office to issue and sign tourist visas to Nepal upon presentation of the proper information and documentation.

Very truly yours,

Marvin A. Brustin,
Honorary Consul General of Nepal

WORLD NEWAH ORGANIZATION

WNO

वल्ड नेवाः अर्गनाइजेसन

<http://www.worldnewah.org> • info@worldnewah.org

नेपाल सम्बत ११३८ कछलाथ्व ?

नेवाः अमेरिकन दबू

शिकागो, इलिनवाइज

सिजन श्रेष्ठ

वल्ड नेवाः अर्गनाइजेसनया भिंतुना !

ज्वजलपा ! न्हूदँ नेपाल सम्बत ११३८ या लसताय् भिंतुना !

दकलय् न्हापां नेवाः अमेरिकन दबू शिकागोया न्हूगु ज्यासना पुचःया सकल दुज पासापित जिगु पाखें व वल्ड नेवाः अर्गनाइजेसनया सकल दुजःपिनिगु पाखें दुनुगलंसिं भिंतुना देछाना च्वना । थ्व न्हूगु ज्यासना पुचःया कार्यकालय् नेवाः अमेरिकन दबू, शिकागो व वल्ड नेवाः अर्गनाइजेसनया स्वापू अभि बल्लाइ धकाः मनंतुना, भलसा कया च्वना ।

नेवाः अमेरिकन दबू च्यादँ न्हयो नीस्वसानिसँ दँय् दसं थें थुगुसि नं म्हपूजा व न्हूदँ ११३८ या लसताय् छगू बिशेष ज्याइवः यानाः न्हयक्वगु "शिकागो नेवाः" नांया पत्रिका नं पिकाये त्पंगु खँ न्येनाः जिपिं तसकं लय्ताया च्वना । नेवाः अमेरिकन दबू नं नेवाः भाय, नेवाः तजिलजि, नेवाः म्हसिकाया सम्बर्धन व प्रबर्धन यायेगु व लिपा वइगु पुस्तायात तकं ल्यंका तयेगु तातुनाः दँयदसं थी थी ज्याइवः याना वयाचंगु अलय् थुगुसी निसँ मस्तय्त नेपाल भाषा स्येनेगु व नेपाः देया हे छगू तःधंगु नखः जात्रा येयाः न्याकेगु तसकं च्वछाये बहःजु । नेवाः अमेरिकन दबूया ज्याइवः सुथां लायेमा, तःजिक क्वचायेमा धकाः वल्ड नेवाः अर्गनाइजेसन व थुकिया सकल दुजपिं पाखें भिंतुना देछाना च्वना ।

नेवाः Civilization ल्यंका तयेत हलिं न्यंक च्वंपि नेवाःत छप्पं छधी जुइमाःगु दु । सुभाय् ।

छिम्ह,

सिजन श्रेष्ठ

वल्ड नेवाः अर्गनाइजेसन

बाल्टिमोर, मेरिल्याण्ड, यु.एस.ए

WNO P. O. Box 5469 Baltimore, MD 21285 USA Tel: 410 -404-5388 Fax: 410 -372-0596

Message from the President

Jwajolapa !

It is with great pride and pleasure that we bring the 7th volume of *Chicago Newa*, an annual magazine by Newa American Dabu (NAD), a non-profit organization in Chicago that focuses on preserving and promoting Newa language, literature, culture, and tradition locally as well as global. This year its launch is very special because it falls on the New Year's Day, Nepal Sambat 1138. On this auspicious day, we are also performing the group *Mha Puja* (worship of one's body or self). *Mha Puja* purifies the heart and soul for the coming Nepal Sambat 1138.

As in previous years, NAD celebrated and organized many events this year. It has tried to exceed past goals every year, and therefore it provided scholarship to 2 additional students this year, making it a total of 5 students on scholarship at Jagat Sundar Bwonekuthi, one of the first multilingual education schools, Kathmandu for 2017. We are very grateful to our community members and our sponsors who helped us support these students, and we extend the best wishes to all the students for their bright future.

To enjoy the summer weather before the kids go back to school, NAD organizes an annual summer picnic around June – July where all our community members come together to enjoy delicious traditional Newa cuisines prepared fresh at the site by our volunteers. This year the picnic was organized at Bunker Hill Forest Preserve in Niles, Illinois. Our picnic is a family event that includes games both for the adults and kids with prizes. This year we had a special attraction on our picnic. The Lākhe dance was performed to entertain the picnickers.

Our New Year celebration, Nepal Sambat 1137, was a delightful event. Our chief guest, Ms. Sanjita Shrestha Pradhan, the former Member of President's Advisory Commission on Asian Americans and Pacific Islanders, graciously launched *Chicago Newa*, Vol. VI of 1137 N.S. / 2016 A.D. During this event, NAD presented a certificate of appreciation to our chief guest, Ms. Sanjita Shrestha Pradhan for her continuous contribution to improving the lives of minorities and immigrants in the United States of America. Additionally, NAD also honored and presented a certificate of appreciation to Mr. Keshar Man Tamrakar, the former President of NAD and current editor of *Chicago Newa* for his constant efforts to promote Newa language, culture and tradition and his immense contribution to publishing the charter magazine of NAD. The last year Nepal Sambat 1137 celebration program included many

performances of dances and songs but the highlight of the event was the Newa fashion show by the kids. We would like to thank all of our volunteers, musicians, and performers for making the Nepal Sambat 1137 program a grand success.

This year marked another beginning of our organization's history. We started summer Nepal Bhasa class for adults and kids. The class was conducted once a week for two hours. Participants were provided Nepal Bhasa introductory lesson book and were given assignments to test their knowledge on a weekly basis. We had members of all age groups at this Nepal Bhasa class. Our special thanks go to Dr. Junoo K. Tuladhar, Mrs. Shradha K. Tamrakar, and Mrs. Sushma Shrestha Shahi for taking the initiative to start this class.

For the first time in our organization's history, we celebrated Yenyā Punhi (Indra Jatra) at the Montrose Beach in Chicago this year. It was a free event for our community members and we offered Samay Baji to our guests and were entertained with the Lakhe dance afterwards. The Lākhe and Jhyālīnchā dance was performed by our community members, Mr. Simrik Man Tuladhar and Miss. Maya Bhanjankar respectively.

In addition to all our successful events during Nepal Sambat 1137, it has been a special year for NAD as we were honored with *Chittadhar Sirapā*, the highest and most prestigious award in the Newa literature, which is given to an individual or organization that promotes the Newa language and literature. This esteemed award has further motivated us to carry on our efforts to promote and preserve the Newa language and literature in the future.

NAD would like to thank Mr. Ramakant Kharel and family for financial support (\$1000) to publish "Sankalpa" in English and Mrs. Shanta Manandhar and family for monetary contribution (\$200) to celebrate New Year 1138 and Mha Puja.

Newa traditional and cultural heritage is renowned. Our rich Newa culture, tradition, and language need our support. It is our duty to preserve and promote it so that the next generation can enjoy it as we do. Let us all continue to support Newa American Dabu so that we can keep it alive in our hearts and actions.

Happy New Year 1138 !

Subhay !

Uday Maharjan
President
Newa American Dabu

Executive Committee of NEWA AMERICAN DABU

Uday Maharjan
President

Shradha Kamal Tamrakar
Vice-President

Kiran Byanjankar
Vice-President

Sarbagya Dhar Tuladhar
Secretary

Anup Shrestha
Treasurer

Radha Krishna Shrestha
Member

Executive Committee of NEWA AMERICAN DABU

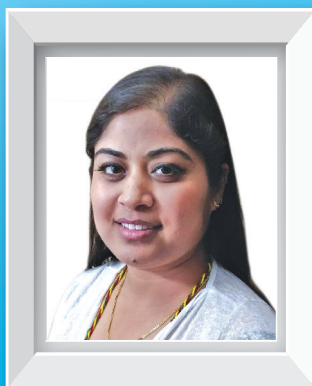
Bishal Manandhar
Member

Sushma Shrestha Shahi
Member

Prajjwal Gongal
Member

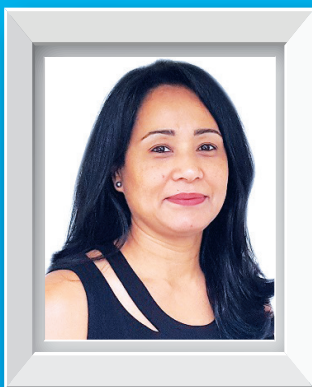
Babita Tamrakar Shrestha
Member

Umesh Maharjan
Member

Sonam Maharjan
Member

Rojina Pradhan
Member

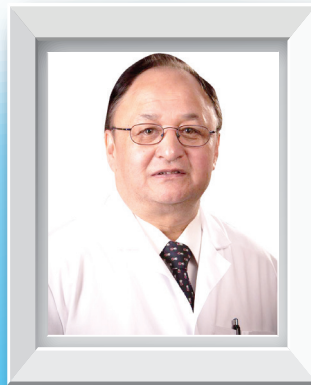

Bibek Shrestha
Member

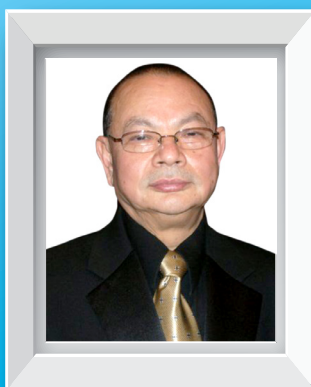

Smriti Shrestha
Member

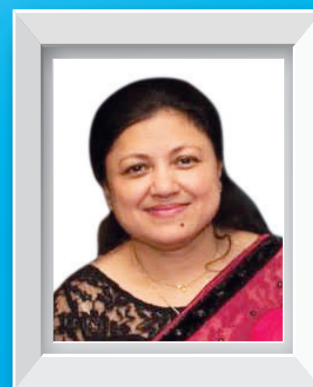
ADVISORY BOARD OF NEWA AMERICAN DABU

Keshar Man Tamrakar

Shrawan Kumar Shrestha

Dr. Junoo K Tuladhar

Dr. Subarna Pradhan

Dr. Umesh Joshi

Sweets

Kaju Pista Roll
Date Roll
Kaju Katri
Bombay Halwa
Ladoo
Chumchum
Jalebi

Magaz
Ghari
Rasgulla
Gulab Jamun
Burfi
Penda
Kalakand

Cream Cutlet
Kala Jamun
Kesar Peda
Mohanthal
Malai Sandwich
Rasmadhuri

Snacks

Hot Mix
Bhavnagari
Gathia
Navaratna Mix
Farari Chevda
Methi Para
Chakri

Masala Cashew
Bhakarwadi
Methi Puri
Chevda (Poha)
Chevda (Corn)
Chana Dal
Dal Mooth

Thikha Gathia
Bhel Mix
Ratlami Sev
Papdi Gathia
Chana Chor
Fafda
Star Gathia

Enjoy
Thriller
Drinks

Republic Bank

Parking Facility available
across the Kamdar Plaza

Get the EXIT ticket as a complement to shop at Kamdar Plaza
(2 hours only. Some restrictions apply.)

kamdar
PLAZA

2646 W. Devon Ave., Chicago, IL 60659.

Tel: (773) 338-8100 Fax: (773) 338-8114

www.KamdarPlaza.com Email: info@kamdarplaza.com

शिकागो नेवा:
CHICAGO NEWA

aero nepal travel

keep traveling ...

Call us @ 1.888.663.8525

दंक थःमहं घैथे भलसा दुगु टिकटया लागी जिमित लुमंका दिस

Contact us

Rakesh
571.201.6576

**Please remember us for the
lowest airfares to
Nepal and worldwide**

www.aeronepal.com
fly@aeronepal.com

TABLE OF CONTENTS

ITEMS	AUTHOR	PAGE NO.
Laskus		I
Half Standing	Bishal Manandhar	II
Chicago Newa		III
Editor's Note	Keshar Man Tamrakar	IV
Message From Governor of Illinois	Bruce Rauner	V
Message From Nepalese Ambassador	Dr. Arjun Kumar Karki	VI
Message From Illinois Secretary of State	Jesse White	VII
Message From Mayor of Chicago	Rahm Emanuel	VIII
Message from Consul General of Nepal	Marvin A Brustin	IX
Message From World Newah Organization	Season Shrestha	X
Message From The President	Uday Maharjan	XI
Executive Committee of Newa American Dabu		XII
Advisory Board of Newa American Dabu		XIV

NEPAL BHASA SECTION

जन्म मरणया ल्याःचाः	यज्ञमान पति बज्राचार्य	1
मर्म	मथुरा साय्मि	5
छु खः म्हपूजा	सत्यराम महर्जन	9
हःपाः बीम्ह केशरमान	रमेशकाजी स्थापित	11
सीकाः भू	बासव राजोपाध्याय	13
बिशन्तरया मचादान	सिद्धिरत्न कसाः	17
नेवाः तजिलजिया महि	रुक्मिणी श्रेष्ठ	21
नेपालभाषाया संकिपा ख्यलय सुरेन्द्र तुलाधर	सुरेन्द्र तुलाधर	27
सम्झौता	बद्री बेदना खड्गी	29
चित्तधर 'हृदय', चित्तधर सिरपाः	केशरमान ताम्राकार	31
सतः	भरत साःमि	33
येया ऐतिहासिक १९ वडाया म्हसीका	सुगत रत्न सिन्दुराकार	35
जि सु ?	मोहिनी चित्रकार	39

हयूपा:	भवानी तुलाधर	41
नेपाःया पुनःनिर्माणय् भीगु च्यूता	प्रो. तिमिला यमि	43
पंजःया ऋङ्गः/शहिद	रत्न मान डंगोल	46
न्यतभलु अजिमाया प्यारखँया थौया अबस्था	रेखा शाक्य (राजमति)	47
तगिं बुँ	नजरराम महर्जन	53
मृतात्मा प्रति स्नेह	अपर्णा प्रधान	55
यौन इलातःगु नेपालभाषाया प्राचीन चिनाखँ	पुष्प चित्रकार	58
संयोग	समान्त	63
नेपाःया नुगः नेवाःया स्वनिगः	दशराज शाक्य	67
नेपालय् बज्रयान बौद्ध धर्मया प्रारम्भ ...	राजेन्द्र मान बज्राचार्य	70
सुरक्षित भविष्य	निजिरोस श्रेष्ठ	73
मखु ल्वहँ घः/ नारां शिब शिब	प्रेममान पुं (चित्रकार)	76

ENGLISH SECTION

Coming Into Nepal Bhasa: Two Voices	Kritish Rajbhandari	85
Unraveling The Issue of White Privilege	Shrasta Tayo Tamrakar	89
The Best-Selling Survivor	Sasha Shrestha	91
Challenges of a Health	Dr. Sampurna Man Tuladhar	93
Guidance For a First Year	Nistha Tamrakar	95
The Secret of The Secret Mantra	Sasu Laxmi Tuladhar	97
Lohan-Dega (The Stone Temple)	Om Charan Amatya	99
Nepal's Disaster	Biswo Maharjan	102
Kavita	Hitkar Bir Singh Kansakar	103
Experiences	Shreekesh Man Tamrakar	107
Daughters of The Earth	Rajnimila	108

ACTIVITIES OF NAD

शिकागोय् न्हूदँया ज्याभवः ...	नेपालभाषा अनलाइन पत्रिका	109
येंयाः नखः हन अमेरिकाया शिकागोय्	स्वनिगः	109
अमेरिकाय् नेवाः भाय् स्येनीगु कक्षा	नेपालभाषा ठाइम्स	110
चित्तधर स्मृति हना	स्वतन्त्र सञ्चारग्राम	110
Newa American Dabu Activities in Pictures		111
नेपालमण्डलया सुभाय् पौ	नेपालमण्डल राहत अभियान	124

जन्म मरणया ल्याःचाः

“ श्व कथं स्वयेबलय सर्गत्य
गुलि अप्पो च्वन उलि हे मोक्ष प्राप्त
जुइत लिबाईगु जुयाच्चन । उकिं मृत्यु
जुयाः सर्गत्य वनेगु स्वयाः पुण्य इनाः
फुका छवये माःगु जुयाच्चन । पुण्य
दान यानाः उकिं वइगु थप पुण्य नं
मेपिनिगु हित्य अप्योग यायेगु कामना
बाँलागु जुयाच्चन । थजाःगु ज्यायात
पुण्यानुमोदन धाइ । ”

यश्वमान पति वजाचार्य
नेपाः

चा, लः, मि फय् थ्व प्यंगू तत्व न्हूगु मखु । आदि अनादि
कालनिसें बिद्यमान जुयाच्चंगु खः । आदि अनादिकालनिसें थुपि
दयावयाच्चंगु खः । अनन्त लिपा लिपातकं दया हे च्वनी ।
थुपि प्यंगू तत्व थवं थः लः व मि, फय् व मि, चा व लः थें
धें धें बल्लाः यानाः ल्वानाच्चनीगु व मिलय् मजुईगु कथंया
स्वभाव जुयाच्चंगु जुल । थजाःगु कथं ल्वापुया स्वभाव जूसां
इपि छथाय् हे च्वनाः छगू मेगुनाप थितुं थिइक च्वना च्वनेमागु
हे जुल । थ्व हे करकापं यानाः इपि छथाय् च्वना नं पलाः
पलाःपतिकं त्वःतिगु हानं मिलय् जुइगु जुयाच्चनी । थ्व हे
बिद्यमान अवस्था न्हयाबले न्हयाबलें हे दयाच्चंगु कारण न्हयागु
बस्तुत दया वयाच्चनी अले हानं मदया वनाच्चनी जुयाच्चन ।
उत्पति जुयाच्चन नाप नापं भंग नं जुयाच्चन । अर्थात् जन्म
मरणया नित्यता न्हयसाला वयाच्चंगु जुल ।

प्राण दुपि – थी थी कथंया प्राणीत दु । भंगः पंछी,
प्यपां चूपि पशुत, लखय् च्वनीपि जुल आदि इत्यादि दु ।
भंगः पंछी न नाना कथंयापि दु । इमात व आकाशय् च्वय्
च्वय् थ्यंक अभ ताउत तक ब्यंयच्चने फुपि जुल । चखुंचात
इमात थें मखु, पपू याकनं याकनं संकाः क्वय् क्वय् जक
ब्येफुपि जुल । क्वः न्हिनय् जक खनीपि जुल । भुलूखात
ख्यूंसे च्वलिसे मिखां खनावइपि जुल । डाँफे, मुनाल, म्हयखा

आदि अनेक कथंया मनमोहक स्वभावया जुल । मेमेगु कथं
भंगः पंछीत नं यको हे दु, मदुगु मखु । अनेक तनेक कथंया
लापचात नं दु । अथे हे किइ काय्त नं यक्को हे दु ।

लखय् च्वनीपि किसिम किसिमयापि प्राणीत नं दु ।
न्यात जुल । चिचिधिकःपि न्याबछि ब्याँबछि थें जाःपिनिसे
कयाः अजंग कथं ततःधिकःपि न्यात नं दु । न्या त्वताः मेमेगु
कथंया जलजन्तु नं मदुगु मखु ।

पशुतय् ख्यलय् नं बनचर, भूमिचर आदि इत्यादि
दु । काउले निसें कयाः खराचा तकं दु । धुँ, चितुवा, भालु,
धौं, खिचा, भौ, छुँ, नाँकायेमत्यःम्ह थें जाःपि मांसाहारीत दु ।
किसि, सल, गधा, उँट, माकः, आदित नं दु । मनूत नं भूचर
ख्यलय् लाः । आकाशचर, बनचर, थलचर, जलचर आदिलय्
च्वनीपि सकतां प्राणीपितय्त क्वत्येलेगु बल मनूजाति याके
जक । क्वत्येला वयाच्चंगु नं दु । अकिं मनूयात सर्वश्रेष्ठ प्राणी
धयाच्चन । थ्व संसारयात मनू जातिया क्वपालाय् च्वनाच्चंगु
जुल । आः यागु संसार मन्वन्तर खः ।

मनूतसैं सोचय् यायेफु । थःम्ह नं ज्या यायेगु अले
कतपिन्त नं ज्या याके फु । थजाःगु खँ गुण मनूयाके यक्को
दु । छुं कथंया कुं ख्यनेगु थाय् मदु । थःके दूगु गुण मछ्येलेगु
अथवा कुतः मयागु धैगु मेगु हे जुल ।

बाँलागु ज्या याःसा बाँलागु हे फल दर्ई । मभिगु ज्यायाःसा
मभिक हे फल दर्ई । मनयात ल्वःगु ज्या यात धाःसा भिगु
जुल । मनयात मत्वःगु हे ज्या जबरदस्ती यात धाःसा व भिगु
जुइ मखु । बाँलागु फल वइगु ज्यायात पुण्य धाई । बांमलाक
लिचः वइगु कथंया ज्या दक्को पापकर्म धाई ।

पुण्यया लिच्चःया स्वाद बाँ हे लाई । पापात्मक ज्याया लिच्चः नं भोग याये हे माः । थ्व हे जीवनय् भोग याये मलात धाःसा भोग यायेत सिनाः मेगु जन्म काये हे माः । मेगु जन्म मनू हे जुई अथवा मजुई छुं ठेकान दूगु मखु । न्ह्यागु नं जुइफु । भगवान् बुद्ध हे नं माकः जुयाः नं जन्म काःगु दुगु जुयाच्वन । छगू जन्मय् म्ये नं जूगु जुयाच्वन । बाँमलागु ज्यां नरक बास नं जुयेफू । नरक बास तच्चतं कष्टकर जुई । पापकर्मया कष्टकर भोग जक मखु, पुण्यया फल नं थ्व हे जीवनय् भोग याये बाकी जुल धाःसा भोग यायेत मेगु जन्म अबश्य काये हे माः । द्यःसमान जुयाः स्वर्गय् बास नं जुइफू ।

पुण्य संभार गुलि दु अकिया हिसाबं स्वर्गय् नं बास लायेफु । स्वर्गय् बास यक्को समयया निम्ति नं जुइफु । न्ह्याबले न्ह्याबलेया निम्ति धाःसा गबलें हे जुइ फइमखु । स्वर्गय् च्वनीगु प्रत्येक घडिया निम्ति पुण्य फुकु फुकु वनेमाः । अकिं छन्दु नं छन्दु पुण्य फुना हे वनि । थ्व घडिइ स्वर्गय् घौ पलखय् हे च्वने दइमखु । स्वर्ग च्युत जुइ हे माः । थुगु अवस्था अतिकं हे कष्टदायक जुल । छगू खँ थन छु थुइका कायेमाः धाःसा स्वर्गय् च्वनाः पुण्य धाःसा आर्जन याये फइमखु । छाय धाःसा स्वर्गय् सुइतं सेवा याये, उपकार याये धैगु खँ हे दैमखु । स्वर्गय् च्वपि सकलें सुयातं छुं माःगु हे मखु । धर्म यायेगु अवस्था हे मदु । धर्म यायेगु थाय् ला थ्व हे पृथ्वीमण्डल खः । अकिं पृथ्वीयात धर्ममण्डल नं धायेगु यानाच्वन ।

थ्व कथं स्वयेबलय् सर्गतय् गुलि अपो च्वन उलि हे मोक्ष प्राप्त जुइत लिबाईगु जुयाच्वन । अकिं मृत्यु जुया सर्गतय् वनेगु स्वयाः पुण्य इनाः फुका छवये माःगु जुयाच्वन । पुण्य दान यानाः अकिं वइगु थप पुण्य नं मेपिनिगु हितय् उपयोग यायेगु कामना बाँलागु जुयाच्वन । थजाःगु ज्यायात पुण्यानुमोदन धाइ ।

पाप याःगुया कारणं नारकीय जीवन भोग यायेमाःगु गुलि समय खः उलि हे मोक्षया पंगः जुइगु जुल । थःम्ह यानागु पाप थःके पक्का नं लुमना हे च्वनी । लुमना मच्वंगु पापकर्म नं दयेफु । पापकर्म हे खः धकाः धाये मफईगु कथंया पाप नं दयेफु । थथे दक्को दिक्को लुमंकु लुमंकु पश्चाताप यायेगु ज्यायात पापदेशना धाइ । प्रायश्चित्त यायेगु धैथें हे खः । क्षमा फ्वनिगु धैथें हे जुल । पापदेशना गुरुया न्ह्योने, अफ्फ फुसा थम्ह अकुशल कर्मयानाः अकिया लिच्च लाःपि सकल जनया न्ह्योने यायेगु अति उत्तम । थथे यायेबलय् पापया कर्मभोग म्हो जू वने फु धैगु अवधारणा दु । थःम्ह यानागु पापया फल

धाःसा कतःपिन्त न्ह्यचिकेगु अथवा क्वबिके धाःसा फईमखु जुयाच्वन । न त सुनानं सारे याना काये फइगु हे जुयाच्वन । थःम्ह यानागु पापकर्मया कर्मविपाक थःम्ह हे भोगे याये माःगु जुयाच्वन । थ्व लोमंके मज्यूगु खँ जुल ।

पापया शेष तकं हे थःके मच्वनेमा । पुण्यया नं भ्या भतिचा हे थःके प्यपुना मच्वनेमा । पाप नं मदु, पुण्य नं छफुति हे मदु । पाप पुण्य निगुलिं निशेष । तटस्थता । तथता । तथागत । मोक्ष मार्ग थ्व हे जुयाच्वन । थजाःगु बिन्दूई अर्थात् अवस्थाय् मनूत जक थ्यंके फइ । मनू जीवन त्वताः मेपि प्राणीपि थ्यंके फइगु अवस्था मदु । मनूया आःया थ्व अवस्था त्वफिल कि त्वफिलं तुं जुइ ।

भतिचा जक हे पुण्य अथवा पाप शेष दयाच्वन धाःसा अकिया कर्मविपाक भोग यायेत पुनर्जन्म काये हे माः । लिपाया जन्मय् नं गुलि पाप अथवा पुण्य दइगु खः अकिया हिसाब किता दईगु ला हानंया खँ जु हे जुल । थजागु कथं गुलि जन्म जुइगु जुइ, ग्वकः तक मरण जुया हे च्वनिगु जुई थथे अथे छुं धाये फुगु अवस्था मफुगु जुल । अकिं थ्व हे मानव जीवनय् मोक्ष जुइगु पुवंके फयेकेमाः ।

न्हापायागु जन्मया पूण्यकर्म व पापकर्मया विपाक फल व थ्वहे जन्मय् जूवंगु कुकर्म गुलि दु व दक्को दिक्कोया सजाय थ्व हे आःयागु चेतन अवस्थाया जीवनय् भोग यायेगु बांलागु जुल । भाग्य जुल । सम्भव मदूगु न मखु । अकिं सुख ला छु महासुख स्वया नं दुःख भोग यायेगु लिपाया जीवनया पंगः चीकाच्वनेगु खः धकाः स्मरण यायेगु योग्य जुल ।

॥ अद्य मे सफलं जन्म सफलं जीवीतञ्चमे ॥ अस्तु

पाप व पुण्य नितांया भ्या भतिचा मदयेक च्वनिगु अवस्थाय् मृत्यु जुइगु बाँलागु जुल । सम्यक सम्बुद्ध जुल । काये माःगु नं मदु बिइ बाकी नं मदु । हाई सञ्चो । पूर्ण बिराम । थथे स्थितिइ च्वनेत हे लामा गुरुपि योगनिष्ठ जुयाः निष्प्राण जुइगु बिधिई लिप्त जुयाच्वनेगु चलन दु ।

पापला निशेष जुइफु । तर पुण्य निशेष जुइत थाकु । पुण्य निशेष मज्जबलय् जुल धाःसा पुण्यया फल भोगे यायेत देवलोकय् ताहाकयेक जन्म जूवन धाःसा भन हे फसाद जुइगु जुल । छायधाःसा उलि अवधि तक मयेक मयेक हे नं सर्गतय् बास लानाः उलि ई तक निर्वाणया पद लाईगु घ्वानाः लिचिला वनिगु जुल । उलि ई तक मोक्ष पद कायेत लिपा लाःगु जुल, पियाच्वनेमालिगु जुल । स्वर्गय् वनीगु धैगु अर्द्ध बिराम जुल । पूर्ण बिराम मखुत ।

सर्गतय् बास याये फुतकि अर्थात् स्वर्ग च्यूत जुलकि हानं जन्म कायेमाः । थथे लिपायागु जन्मय् थथे जुई अथे जुई धकाः धाये फूगु अवस्था मखुत । अकिं पूण्य निशेष मजुईक म्वाना च्वनिगु छगू अप्रिय निर्वाणय् वनेमालिगु छगू जोखिम समय जुल । थजाःगु पुण्य शेष जुयाच्वंगु अवस्थाय् बिल्कुल मौन धारण च्वनेगु बाहेक मेगु उपाय मदु

आँ मुनि मुनि महामुनि शाक्य मुनीय स्वाहा ।

आँ मुनि मुनि महामुनि शाक्य मुनीय स्वाहा ।

आँ मुनि मुनि महामुनि शाक्य मुनीय स्वाहा ।

पूर्ण बिराम हे जुइक सिना वनेगु सीप दुपि नं बिद्यमान दु । गुगुं नं समयलय् निर्वाण पदय् वनेगु क्षमता इमिके दु । तर निर्वाण पदय् वनेगु क्षमता थांति तया अबिद्याया ध्वंपुतिइ लानाः वाथा वाथा कना च्वनाच्वंपिनिगु उपरय् करुणा तयाः इमित उद्धार यायेगु ज्याय् न्ह्यलुया वनेगु जुइ । अबिद्याया भुमरी लानाच्वंपि थुपि मध्ये छम्ह छम्ह तक त्वःमफिकुसे उद्धार यायेगु प्रण यायेगु करुणामयी बोधचित्त दुपिसं कुतः याइगु खः । वसपोलपिसं निर्वाण पदय् वनेगु स्वयाः नं थथे दुःखया सागर समुन्द्रय् दुबिना च्वंपित उद्धार यायेगु ज्याय् प्राथमिकता बिइगु पायछि खः धकाः ताई । थजाःपिसं थःत दुंगा न्ह्याकिम्ह माभी व दुंगाया च्वपि ग्राहकत यात्रीपि सकलें छथी हे खः धकाः भापिना च्वनी । थुपि सकलसित तरे याई । नाना थरीया यात्रुतय् सकुशल पारी थ्यंकाबिइगु थःगु बल्य लानाच्वंगु खँयात ल्वमंकी मखु । हुरी फय् ग्वःनं चाहला च्वंगु अवस्थाय् लानाः तच्चकं ग्याना पुसैं च्वंगु हे जुल ।

थजागु अबस्थाय् थः छम्ह जक तरे जुइत ला न्ह्यागु नं जुक्ति दई जुई । अथे यानाः थः छम्ह जक तरे जुयाः वन धाःसा दुंगाया च्वंपि यात्रुत ला अलपत्रय् लाइगु हे जुल । समुद्रय् थुपि यात्रुत दुबय् मजुइगु धैगु खँ मजुल । थजाःगु ज्या बोधिसत्त्वपिसं कदापि याइमखु । थःत न्ह्यागु कथंया सास्ति जूसां थजू । न्ह्यागु कथं दुःख जूसां जुइब्यू । दक्कोसित तरय् मयासे थः तरय् जुइ मखु । दक्कोसित तरये याये धुंकाः तिनि थः तरय् जुये धैगु दृढ प्रतिज्ञा यानाच्वनी ।

यात्रुत थुलि जक मखु । वारीइ पारीइ वनेत पिपाच्वंपि मेपि यात्रुत नं ला दनि । वारी पारीइ यंकेगु माभीया ज्या गबलें हे क्वचाई मखु । अय्ंनं क्वचायेका तुं च्वने धइगु बोधिसत्त्वपिनि अटल विश्वास ।

थन बियागु दुंगा व माभीया खँ छगू अःपु कथंया उपमा जक खः । संसारय् मनुत जक प्राणी मखु । मनुत थें मेमेपि प्राणीपि नं दु । मांया प्वाथं साःपाँय् ज्वना बुइपि थलचरी बनचरी दकौं प्राणीपि जुल, खँचं बुइपि पंछीपि व समुद्रया जीवजन्तुत जुल, चःति फोहर, ध्वगिनाच्वंगु नवःगु थासं बुइगु जातिया किइ काय्त् जुल, मेमेगु कथंया जन्म काइपि प्राणीत जुल, नां दुपि नां हे तये बांकी दुपि आदि याना षट्गतिया प्राणीपि सकलयात उद्धार याये धकाः न्ह्यलुया च्वंपि जुल । इमित बोधिसत्त्व महासत्त्व धाई ।

सर्व प्रकारं जगतो हिताय । न्ह्याथे यानाःसां अबिद्यायाये ध्वंपय् लानाच्वंपित उद्धार यायेगु जुल । थुकी हे दत्त चित्त जुया च्वनीगु जुल । थुकिया लागि न्ह्यागु कथंया ज्या यायेत लिफः मस्वसे ज्या यायेगु लागि चेतना दयेका च्वनिगु जुल । थजाःगु ज्या यानाः थःत न्ह्यागु कथंया बिपाक फल भोगय् याये माःसां याये धकाः च्वनाच्वंगु जुल । नरक बास वने माःसां वनेत लिफः मस्वइपि जुल । पूर्ण बिश्राम कथं निर्वाण गुगु दइगु खः व तकं त्वताः संसार उद्धार यायेगु ज्याय् लिनाच्वनिपि जुल । बारम्बार मृत्यु जुयाः जन्म पटक पटक काये माःसां थःत काइगु जुल । संसार कल्याण जुल की गात इमित । जन्म मृत्युया लागि न्ह्याबले न्ह्याबलें हे ल्याय्म्ह थें च्वंक पाय्छि कथं च्वना च्वनिपि जुल । अकिं इमित कुमार भूत धायेगु जुल ।

बोधिसत्त्व महासत्त्व कुमार भूतपिसं याइगु ज्या दक्कौं भिगु चित्त तयाः याइगु खः । इमिसं याइगु ज्या अकुशल कथं स्वभाव जूसां इमित पाप लाइ मखु । अकिं उकिया कर्मविपाक फल इमिसं भोगय् याये माली मखु । बोधिसत्त्व महासत्त्व कुमार भूत धयापि कर्मविपाक फलया अन्तिम बिन्दु खः । इमिसं बाँलागु व बाँमलागु ज्याया फल भोगय् याये मालीगु मखु ।

पाप व पुण्यया घेरां च्वय् लाये धुंकूपि जुल, वसपोलपि । वसपोलपि निर्वाण पदय् मवसे संसारया कल्याणया लागि छु छु तक याये माःगु खः न्ह्याबले न्ह्याबलेसनं याना हे च्वनी । सदा सर्वदा कालं दत्त चित्त जुया हे च्वनी ।

तद्यथा ॥ आँ गते गते पारगते पारसंगते बोधिय स्वाहा ॥

थौ कन्हय्या मनुतसे थःत बोधिसत्त्व खः धकाः धाये फुगु अबस्था मदु । बोधिसत्त्व खः धकाः कल्पना तकं याये फुगु अबस्था मथ्यनि । वर्तमान अवस्थाया सत्य थौ थ्व हे खः । दुथ्यंक दुबिना स्वयेगु खःसा थौ कन्हय्या मनुतय्सं ज्या

याना वयाच्वंगु क्वय् च्वया कथं प्यथी ब्वथला स्वये बहःजू ।

१. थजाःगु ज्या गुगु ज्या यानाः थःत नं दुःख जुयाच्वन ।
नाप नापं कतःपित नं दुःख जुयाच्वनीगु जुल । थःत
दुःख कतःपित नं दुःख ।
२. थजाःगु ज्या गुगु ज्या यानाः थःत सुख जुइ तर कतःपित
धाःसा दुःख जुइगु जुयाच्वन । थःत सुख कतःपित
दुःख ।
३. थजाःगु ज्या गुगु ज्या यानाः थःत दुःख तर कतःपित
धाःसा सुख जुइगु जुयाच्वन । थःत दुःख जूसां कतःपित
सुख ।
४. थजाःगु ज्या गुगु ज्या यानाः थःत सुख मेपिन्त नं सुख
जुयाच्वनीगु स्वभाव जुल । थःत सुख कतःपित नं सुख ।
च्वय् १ नम्बरया ज्या सुनानं जिउ धाइ मखु । अथे जूसां
नं थः थःगु दिमाग थःगु ल्हातिई मदइगु अवस्थाय् लाःथे

पाःथे ज्या याना हे च्वनि । बोधिज्ञान हिनया समाजय् थजाःगु
ज्या याना हे च्वनी । २ नम्बर कथंया ज्या ल्याः खानां ल्याः
खाये मफयेक जुया हे च्वन । ३. नम्बरया लसकुस याये
बहःगु जुल । थजाःगु ज्या याइपि समाजय् म्हो जुयाच्वन । ४
नम्बरया ज्या स्परार्थ प्रसिद्धय् खः । थःत नं जिउ कतःपित
बालाइगु जुयाच्वन । थ्व लँपु ज्याख्यलय् जिउ ।

कतःपित सुख बिये मफुसां दुःख छता बियेमते । दुःख
मबिइगुया अर्थ भौतिक एवं मानसिक कथं कपाः स्याकेगु ज्या
थःम्ह मयायेगु धाःगु खः । थजाःगु ज्यां तापाक च्वनेगुलिइ
क्वातुक पलाः छीनु ।

आँ वज्रसत्त्व समय मनुपालय वज्रसत्त्व त्वनो प्रतिष्ठो
दृढो मे भव, सुतुषो मे भव, सुपाषो मे भव, अनुरक्तो मे
भव, सर्वसिद्धि मे प्रयच्छ सर्वकर्मस च मे चित्त श्रियं कुरु हुँ
ह ह ह ह हो भगवन् सर्वतथागत वज्र मा मे मुञ्च वज्रीभव
महासमय सत्त्व आः ।

भाजु यज्ञमान पति बज्राचार्यया बज्रयान सम्बन्धि च्वसू थी थी पत्र पत्रिकाय् पिदना च्वंगु दु । वय्कः
नेपालभाषाया छम्ह नांजाम्ह च्वमि लिसैं बज्रयानया बिद्वान नं खः । वय्कःया दकलय् न्हापां बाखं 'थथे
है जूसा' धर्मोदय पत्रिकाया ल्याः १८२ नेपाल सम्बत १०७८ सं पिदंगु खः ।

नेपाल सम्बत ११३८ या

लसताय् सकल नेपाःक्षिपिन्त

शुद्धमा सिन्ना

Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Wendy and Sharda Thapa
Chicago, Illinois

नेपाल सम्बत ११३८ या

लसताय् सकल नेपाःक्षिपिन्त

शुद्धमा सिन्ना

Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Sushil, Leena,
Rhea & Rohit Joshi
Elk Grove, Illinois

मर्म

मथुरा शर्मा
नेपा:

साहु बा:या ठहर्तु हानं चाल, "छ वना धका: छुं जुइगु मद्दु आ: । स्यंगु स्येन । थन नं स्यंके थें जुइ । थन सु दु । सुं मद्दु । जिं छुं याये फुगु मखु । दु जठमा, काय् छम्ह, ओ छम्ह । उलि हे मखुला थन छेंज: धयापिं । काय् निहन्छि अफिस वनी । नका त्वंका तये हे माल । ममचा मचाबू लहिक: वनाच्चन । लच्छि निलां वइ मखुनि । छ छें वन कि ला थन सुं हे दइमखु । नये ठ्वाल ला, त्वने ठ्वाल ला । जि छुं याये फुम्ह मखु ।

'साहु बा:, जा बुत ।'

आनां न्हयो व: थें भुम्म जुयाच्चंम्ह साहु बा:या भसङ्ग वन । प्वालाक्क मिखा कन । लुखाय् थिङ्ग दनाच्चन - पुतलिचा ।

सुथसिया फिता: थात । नयेगु ला न्ह्याबलें दश बजे हे ख: । नयेगु ई जुया: हे वयात स:त:वगु खत । साहु बा:या म्हुतु सन, का का नु, जा ता ।

पुतलिचा दुपित । साहु बा: फ्येतुनाकथं न्ह्योनेसंचंगु तपुलि छग: कया छ्यनय् तल । दना: थय्क छक: न्ह्याकनय् स्व: वन । थ:गु ख्वा: हे थ:गु मखुला धयाथें च्वन । ख्वा: छपातं जिङ्गिङ्ग । दाहि मखानागु नं प्यन्हु न्यान्हु हे दत । ग्वाय्-दाहि नं स्वयेहे मज्यू । गुगुं हाकु, गुगुं सियू, गुगुं

ह्याउँह्याउँ नं । साहु बा: न्ह्याकं लिक्क अज्ज न्ह्योने वना: छक: थ:त क्वथीक स्वत । ल्हवंगु ला कि, मनावोगु थव । ल्वय् नं छु छु दु, छु छु दु, दुने । जाँचय् जिँचय् मयानागु नं लांलां दये धुंकल । खुइदै जक दुम्ह धायेत्व: ला का जित: । जंकु धूम्ह बुराचा स्वया: तच्च: - थ:गु ख्वा: स्वस्वं साहु बा:या मती खँ पुतुपुतं दयावल । जा नयेत दनागु धका: लुमंसेलि अले क्वथाय् खापा ध्यामधिम्म तिना: छपु स्वाहाने सुतिसुतिं गल ।

वास-बेसिनय् साबुनं यच्चुक ल्हा: सिला: साहु बा: लिक्कसं थ:गु मेचय् थुचुक्क फेतूवन । पुतलिचां जा देमा तीजक न्ह्योने तयेहल । चुंला दुगु ख्वलाचा अले मी अचारया रिकापीचा छपा: नं ब्येहल ।

जा वाला: नयेत स्वयाच्चंबले पुतलिं थ:गु खँ तीजक न्ह्योने तल, 'साहु बा: जि कन्ह्य् हे छँ छक: वने छँ वँ हे वने । छक: ला छँ मवँसे मजिल ।'

साहु बा:या म्हुतु न्यात, 'छँ छँ वनेगु जक धन्दा । मेगु ला छं ध्यान हे मवने धुंकल । थन स्व, थन । छु ताल थव । न्ह्याक्व धा:सां न्ह्यापं कुंचाय् दुहावंगु मखये धुंकल । हाहां जि ला हाख्वां हे जुल ।'

'छु जुल साहु बा: ?' नयाच्चंगु देमाय् पुतलिं थय्क स्व:वन ।

'स्वयां खनी ला थन । की-काय् जूव:सा खनी का देमाय् । थव थव वाँउचाय् धयागु वाउँचाय् । चि या चि । भुतुली जा थुथुं बुरि जुइन मनू । हान धयागु ध्याक्वय् - पिलाक्वय् । चि फतिफक्व कम नयेगु धका: सच्छिक: धायेधुन । न्ह्याक्व धा:सां मुलु व हे सुका व हे । वाउँचाय् धयागु बुतकि तिनि चि नयेगु । अले चिया अन्दाज याये फइ । चि धयागु अज्ज त हे मत:सां जिउ जित: नयेत्येल कि थ:त मा:छि भचाभचा हाहा जक यायेगु । मगा:सा हानं तयेगु जिउ । उपो जुल कि छु यायेगु । का, सिला हिँ तरकारी ।'

वाउँचा लखय् छक: सिला: पुतलिं तये हल । निगति खँयात नं पर्व याना: खँ ल्हायेमा:म्ह धका: म्हस्यू पुतलिं । म्वा:गु खँ ला म्वा हे म्वा:ल । मा:गु खँ ल्हायेत नं स्वक: लिफ: स्वयेमा: धका स्यू पुतलिं । थव हे मौकाय् पुतलिं छक: हानं थ:गु खँ बल, 'कन्हे छक: जि न्ह्याथे याना:सां वने साहु बा: । बरु गुलि फु उलि याकनं लिहाँ वये । गय् गय्

जुयाच्चन थे अन ।'

साहु बाःम्ह फहिलाः वयात छकः स्वत । ननिमवासे
खुरुखुरु जा नल । पुतलिचा याकःचा थःगु खँ गुनुगुनु
यानाच्चन ।

'का, चुप । नयाच्चनेबले हालेगु मखु । ज्या सिधयेकाः
कुने क्वाहाँ वा । खँ ल्हाये छनाप' साहु बाः भर्कय जुल ।

नये सिधयेकाः साहु बाः ननिमवासे कुहाँवन । थःगु क्वथाय्
मवंसे बैठक क्वथाय् दुस्वत । सोफाय् फ्येतुत । चश्मा मिखाय्
कत्ताकाः न्हयोनेसंच्चंगु पत्रिका पुतुपुइकल । पानापानापतिं व
हे खँ । व हे समाचार । ख नं तःधंगु हे आपत बिपत वःगु
खः खय्त । भुखाय् ब्याः हासनास जूगु गुलिचां मदुनि ।
आः हानं मेगु हे आपत, मेगु हे बिपत । गुँया देश, पहाडै
पहाडया देश धाइ नेपाःयात । थाय्थासय् गुँ चलः वनाः छँ
छँ दुना वनाच्चन । मनूत ल्हाना च्वनाच्चन । न्हिं न्हिं वा
वल । खुसिबाः वल । लः वनीगु ध्वाखा मचायेका बिल । अले
खुसिबालं बुँ-बालि जक मखु, छँ बुँ हे चुइका यनाबिल । मनू
मनू हे चुइकायन । तराइ छपातं पुखू जुल । सलंसः मनू अन
थन मदयेका तन । नेपाःया थ्व कँहाःगु समस्या जुल । थ्व
ला न्ह्याबले न्ह्याबले जुयाच्चंगु ल्वय् जुल । थुखे सरकारं
राहत बिया धयाच्चन, पीडिततय्त नसात्वंसा थ्यंका धयाच्चन;
उखेर नये मखनाः त्वने मखनाः च्वनेत थाय्बाय् मदयाः
मनूतय् थाःगाः मदयाच्चन । फय् वसां मज्यू, थन वा वसां
मज्यू थन । निभाः त्वःसां तांन्वयाः मनूत वाथावाथा कनाच्चने
माः । क्वाः फसं पुनाः सिनावनेमाः, सिना च्वंगु दु । मती
खँ स्वतुमतु स्वयेकाः साहु बाःया पत्रिका पुतु पुइकाच्चन ।

ज्या सिधयेकाः पुतलि कुने खने दयेकःवल । साहु
बाःम्हसित बैठक क्वथाय् खनेव अन हे दुहाँ वनाः गलैचाय्
पुचिं फ्येतुत ।

खँ साहु बाः नं हे पितहल, 'छिमि छँ गन धया पुतलि ?

'भापाय्' प्वाथय्च्वंगु खँ कथुइ, अले कथुं ख्वाराक्क हे
पितवल पुतलिया म्हुतुइ ।

'भापाय् धाःगु खः हला । लुमन नि । भापा धयागु गुलि
तापाः थनं । कोशि अंचलय् लाः मखु ला भापा ।'

'मखु । मेची अंचल' लिसः कण्ठ यानातःम्ह थें पुतलिं
... नवात ।

'अले छिमिगु छँ गन्थाय्लय् ?'

'बिर्तामोड एक घण्टाति वनेमाः ।'

'अले खँ जुयाच्चंगु दु मख्खा छं छिमि मांबाःपिलिसे ।
छिमि छँ बुँइ नं लखं दुःख बिल धाल कि, छिम्थाय् छुं
म्वाः धाल ?'

पुतलिं खँ घाना यन, 'चान्हय् घनाच्चंबले मदिक्क वा वल
धाल । छकलं लः अनं वः, थनं वः मदयेक बाःवल धाल ।
छँ छखां लः जायाः पुखू थें च्वन धाल । गन वने, गन च्वने
जुल धाल । अनं लिपा फोन हे चलय् मजुल । आः छु गय्
जुया च्वन । साहु बाः जि कन्हे हे छकः छँ वने' मि पूम्ह
थें पुतलि वाथावाथा कनाहल ।

'स्व, खँ न्यँ, पुतलि । छं मखुगु धाःगु मखु । खःगु हे
धाःगु खः । थ्व समस्या वैगु थ्वैगु जक मखु, थ्व भीगु राष्ट्रिय
समस्याया खँ जुल । भीगु देशय् प्रकृतिं ब्यूगु समस्या ।
प्रकृतिया दोष मदु । थन्यागु समस्या मवयेकेत कुतः याये
मफुगु धयागु देश हाँकय् यानाच्चंपिनिगु दोष खः । वंगु गबलें
लिहाँ वइमखुत । आः जुइगु मजुइके माल । घाः लाकाः
वासः पाये थें राहत बीगु, फुक्क ब्यवस्था याये पाखे पलाः
ह्याका च्वनागु दु धाःगु दु सरकारं । न्हापां छकः न्यनेकने
निं याना स्वये । याना स्व छनं । छ छँ वने धयाच्चन । छन्त
जिं छ्वयेफुगु अवस्था मदु स्व' थुलि नवानाः साहु बाःया
म्हुतु थ्याक्क दित ।

पुतलि बैय् हे दुसुना वने थें क्वछुना च्वन ।

साहु बाःया म्हुतु हानं चाल, 'छ वना धकाः छुं जुइगु
मदु आः । सयंगु स्येन । थन नं सयंके थें जुइ । थन सु
दु । सुं मखु । जिं छु याये फुगु मखु । दु जम्मा, काय्
छम्ह, भौ छम्ह । उलि हे मखुला थन छँजः धयापि । काय्
न्हिच्छि अफिस वनी । नका त्वंका छ्वये हे माल । भमचा
मचाबू लहिकः वनाच्चन । लच्छि निलां वइ मखुनि । छं सिहे
स्यू छ छँ वन कि ला थन सुं हे दइमखु । नये म्वाल ला,
अले त्वने म्वाल ला । जि छुं याये फुम्ह मखु । थनच्वंपि नं
सी मजिल नि मखुला फुक्क घाराघुरु सयंकाः धन्न गय् हुँ
धाये जिं । छं वनेगु खँ ल्हायेमते । छन्त छ्वये फइ हे मखु
जिं खँ ल्हानाच्चंम्ह साहु बाःया खँ स्वमब्याःनि, क्वछुनाः खँ
फयाच्चंम्ह पुतलि सुकुसुकं खयाहल ।

साहु बाःया म्हुतुइ खँ सुत । पुतलि वाथाक्क दनाः थःगु
क्वथाय् खुरुखुरु कुहाँ वनाछवत । साहु बाः वाताहाँ कन ।
कू नल । पत्र-पत्रिकात फुक्कं लथ्यानाछवत । फुँग निगः
सोफाय् देतनाः अन हे छकः ग्वतुला छवत । मिखा तिसिसत ।

घौ छघौ न्हयलय् थें ज्वलय् थें साहु बाःया नुगलय्
तिफ्याये मफुगु आकृति प्याखनं काः वल, वन । बिश्व
ब्रम्हाण्डय् व अन थन मदयेक तन । मिखा प्वालाक्क कनाः
अले व सोफां जुरुक्क दन ।

क्वथाय् उखे छकः थुखे छकः इरुथिरु जुल छु खं थें
छुलूथे । मनय् खँ ग्वाराग्वारां दासिवल । मोबाइल ल्हाती कयाः
छकः हानं सोफाय् हे थुचुक्क फ्येतूवन । मोबाइल न्यात ।

‘हजूर बाः’ फोनय् पुतलिया सः । ‘थाहां वा थाहां वा ।
छकः थाहाँ वा सा, पुतलि’ साहु बाःम्हं सःताछवत ।

धायरमय् पुतलि थाहाँ वल ।

‘छ छँ वने धयागु मखुला । खः । वनेमाः । हुँ बरु
लिबाय् धुंकल । का, छता निता वसः छं छु छु ज्वने माः,
ज्वँ । सारा न्हिन्छि बसय् च्वनेमाः छं छँ थ्यंकेत । तिकत
दु सा थौया नाइत बसं हे हुँ । मदुसा कन्हय् सुथ न्हापां
हे हुँ । छं थनया धन्दा कायेम्वाः । हुँ न्हां, का हुं पत्याः हे
मजुइगु भासं साहु बाःया म्हुतु न्यानाच्वन ।

पुतलि त्वलेहे कनाः साहु बाःम्हंसित स्वयाच्वन । वया
वने नं धाये मफुत, च्वने नं धाये मफुत ।

उलिया दुने साहु बाः थःगु क्वथाय् छकः दुस्वः वन ।
दां भचा ज्वना वल, ‘ना, थ्व भिद्वः दां दु । छन्त माले फु ।’

पुतलि त्वले हे कनाः केबल स्वयाच्वन । दां कायेत ल्हाः
ल्हवने मफयाच्वन ।

भाषा थुवाः भाजु मथुरा साय्मि नेपालभाषाया बरिष्ठ आख्यानकार खः । व्यक्तलं नेपालभाषा साहित्य
धुकुती गुंगू बाखं सफू व च्यागू उपन्यास स्वथना दीगु दु । लिसें प्यगू जीवन सम्बन्धि रचना सफू वं
पिथना दी धुंकूगु दु ।

शिकागोय् च्वनादीपिं सकल नेवाः भाजु मय्जुपिन्त

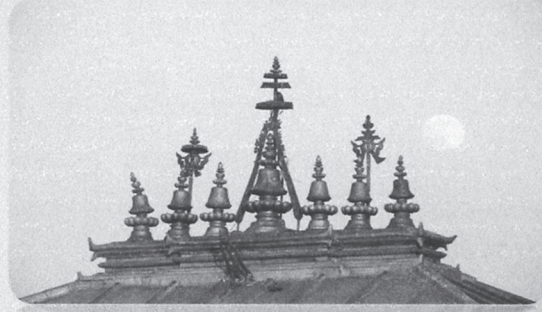
नेपाल सम्बत १९३८

न्हदँया लसताय् दुनुगलं निसें भिन्तुना !

प्रेम धर तुलाधर
रत्नदेवी तुलाधर व सकल छेंजःपिं
असं, बालकुमारी

नवदश्या सिंतना

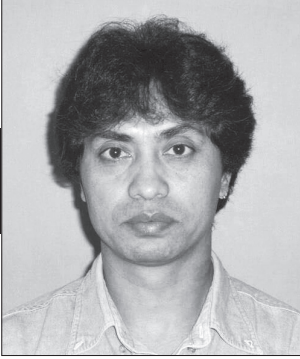
Happy New Year 1138

Dr. Manoranjan, Sarita, and Mahesh Dhaubhadel

Dr. Manoranjan & Sarita Dhaubhadel Foundation

115 Steiner Drive, Pittsburgh, PA 15236

छु खः म्हपूजा ?

सत्यराम महर्जन

नेपा:

मी नेवा:तय न्ह्यागु हे क्रियाकर्म या:सां न्ह्यागु हे पूजा आज्ञा या:सां दकले न्हापालाक आत्म पूजा निं याई । आत्म पूजा मयायेकं छु पूजा नं याईमखु ।

कार्तिक शुक्ल प्रतिपदा अर्थात कछलाथ्व पारुया दि जुल । छाया धा:सा थ्व दिनय भगवान बिष्णु राजा बलियात छल याना: दर्शन ब्यूगु दि खः । दैत्य शक्तियात छले याना: दर्शन ब्यूगु दि खः । अले दैत्य शक्तियात परास्त याना: स्वर्ग, मर्त्य, पाताल थ्व त्रिलोक लित का:गु दि नं खः । नाप नाप स्वर्गया राज्य लित कया: देवराज ईन्द्रयात लःल्हाना ब्यूगु दि खः । थ्व कार्तिक शुक्ल प्रतिपदा खुनु सुनां थःत म्हसीका: आत्म पूजा याई वैत थुगु जुनी सुख, शान्ति व समृद्धि अले मेगु जुनी मुक्ति बिया: स्वर्गलोक बास याके धका: भगवान बिष्णु बचं ब्यूगु जुल । थ्व कछलाथ्व पारुया दि, अथे जुया: थ्व दि तसकं तधंगु दि खः ।

थ्व महत्वपूर्णगु दि खुनु भगवान बिष्णु ब्यूगु बचंयात बिश्वास याना: थौ तक म्हपूजा यायेगु चलन जुया वयाच्वन ।

म्हपूजाया सन्दर्भय गोवर्द्धन पूजाया नं वर्णन याये लायक जू । देवराज ईन्द्र ला: ई तक तसकं वा वयेका बिल । संसारय हाहाकार जुल मनूतयत । सम्पूर्ण प्राणी त्राही त्राही जुल । अथे याये थथे याये मन्त । धनधोर बर्षा जूगु जुल जुल । थुगु

इलय भगवान श्री कृष्ण जव ल्हा:या सिकापति नं गोवर्द्धन पर्वत ल्होना: दकको प्राणीयात कुसां कुइके थें कुईका: रक्षा याना बिल ।

थ्व दिन नं उगु हे कछलाथ्व पारुया दि खः । अथे जुया: थ्व दिनय गोवर्द्धन पूजा याना: वयाच्वंगु खःसा नाप थ्व दिया लुमंति गोवर्द्धन पूजा यायेगु चलन जुया वयाच्वन । मेगु पाखे स्वयेबले गोवर्द्धन पूजाया अर्थ थथे खने दु । गोवर्द्धन = गो + वर्दन ।

थन गो या अर्थ ख ईन्द्रिय । ईन्द्रिय धैगु मानव शरीरया अभिन्न अङ्गत मिखा, न्हाय, न्हायपँ, म्ये, छ्येङ्गू खः । थ्व ईन्द्रिय धैगु हे भीगु शरीरया ज्ञानेन्द्रिय खः । अले थजागु ज्ञानेन्द्रिय नं जा:गु ईन्द्रिय धैगु देह खः । देहया अर्थ खः 'म्ह' ।

अथेतुं, वर्द्धनया अर्थ खः बृद्धि । बृद्धि धैगु यक्को दयेकेगु ता: तुइकेगु खः । थथे जुया: गोवर्द्धन धैगु ईन्द्रिय ता: तुइकेगु खः । थ्व धैगु देह ता: तक म्वायेगु खः । उके गोवर्द्धन पूजा धैगु थ:गु म्ह ता: तक म्वायेगुया (चिरिञ्जिवी) धका: पूजा आराधना यायेगु खः ।

लिसे कछलाथ्व पारुया दि नेवा: सम्बतय न्हूगु सम्बत छ्येलेगु दि अर्थात न्हूदँ क्यनेगु दि । थ्व दिखुनु आत्म शुद्ध याना: आत्मा पूजा यायेगु दि खः । न्ह्याईपुगु म्ह पूजाया दि खः ।

काम, क्रोध, लोभ, मोह फुकक त्व:ता: चित्त शुद्ध याना: आत्मा पूजा यायेगु हे म्ह पूजा खः । भी नेवा:तय न्ह्यागु हे क्रियाकर्म या:सां न्ह्यागु हे पूजा आज्ञा या:सां दकलय न्हापा थः आत्म पूजा निं याई । आत्म पूजा मयायेकं छु पूजा नं याईमखु । चाहे शुद्ध जक हे छाया मजुईमा चाहे सत्यनारायण पूजा हे छाया मजुईमा आत्म पूजा अनिवार्य कथं याई । थ्व धैगु हे थ:गु पूजा खः म्ह पूजा खः । आत्म पूजा याइगु ईलय संस्कृतया थ्व श्लोक छ्येला वयाच्वंगु खनेदु ।

आत्मनं सिंचनं नमः । आत्मने चन्दनं नमः ।

आत्मने पुष्पं नमः । आत्मने सनाय नमः ।

आत्मने मूर्तय नाः ॥

म्हपूजाया ईतिहास पुईका स्वल धा:सा नेवा:तयसं बैदि कालं निसे म्हपूजा याना वयाच्वंगु खनेदु । म्ह पूजा भीगु नेपाल सम्बत न्हूदँ सिके नं पुलांगु नं खनेदु । थी थी नखः चखः त्व:मफिईक हना वयाच्वना थें भीगु तधंगु नखः स्वन्ति नखः दुने ला:गु म्हपूजा नखः नं बैदिक कालं निसे थौ तक त्व: मफिईक हना वयाच्वना, हना हे वनां च्वने । भीगु संस्कृतियात म्वाका च्वना, अले म्वाका हे च्वने ।

भाजु सत्यराम महर्जनया च्वसा स्कूलं निसे न्ह्या:गु खः । नेपालभाषाया चिनाखँ च्वया: सिरपा: वं त्याका ब्यूगु दु । वय्कलं अप्व: धैथें नेपालभाषाया व नेपाली भाषाया म्ये च्वया दीगु दु । आतक फगू दर्जनं मयाक वय्क:या च्वसां पिज्व:गु म्ये रेर्कड जूगु दु ।

झुवँमा सिंतुना

नेपाल सम्बत ११३८ या

लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त मिन्तुना !

Happy New Year Nepal Sambat 1138

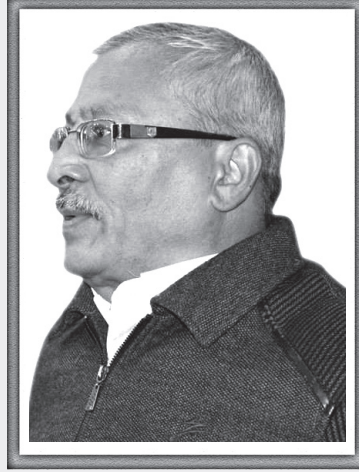

Madan Rajbhandari & Dr. Dharma Rajbhandari
Hampton Cove, Alabama

हःपाः बीम्ह केशरमान

जि बुरा जुल - थ्व नांयागु निबन्ध जिं थः ल्याय्म्हबलय् च्यागु खः । आः धाःसा धाथें बुरा जुयावःगु ला मसिउ, छुं छुं हे च्वये मफु । केशरमानं 'शिकागो नेवाः'या निति न्ह्यागुसां च्वसू छपु च्व धकाः तःक्वः हे धाये धुकल । अथे न्ह्यागुसां च्व धकाः धाःगु कारणं जिं न्ह्यागु बिधाय् च्वइम्ह जुयाः खयेमाः । तर केशरमानं उलिमछि धालं नं न जिं बाखं च्वये फत, न निबन्ध च्वये फत, न छपु कविता हे च्वये फत । आः ला जि हे मजिल न्ह्यागुसाः च्वयेमाल धकाः बिचाः यानाबलय् जिगु मिखाय् केशरमान हे छम्ह इवाताहां दंवल ।

केशरमानयात जिं दकलय् न्हापां मनू मखु नामं जक म्हसिउगु खः । थ्व नेपाल संवत् १०९२ पाखेया खँ जुइमाः । उबलय् 'कलियुग' नांगु हास्य पत्रिका छगू पिदनीगु दु । रामकुमार पाण्डे सम्पादक जुयाः खँय् भासं पिथनीगु उगु पत्रिकाय् न्हयसः लिसः स्तम्भ छगू नं दु । उकी ब्वमिपिसं च्वःप्वः मदुगु न्हयसः छ्वया हइसा सम्पादकं हास्य व्यंग्यं जाःगु लिसः बिया हइ । थ्व स्तम्भय् जिं रमेश 'बाज्या'या नामय् न्हयसः छ्वयेगु खःसा केशरमानं केशरमान ताम्राकार 'भोज'या नामं न्हयसः छ्वया हइगु खः । वयां निदँति लिपा भाषाख्यःया गतिविधि लिसे जि सतिना वनेवं भाषाख्यःया गतिविधिइ थःगु हे माथं तक्यना च्वम्ह केशरमानयात जिं मनू हे म्हसिल । उबलय् छगू कथं साहित्य सम्मेलनया लहर हे वयाच्वंगु खः । यँ, यल, खप, भँतया त्वाःत्वालय् थीथी नामं संस्था चायेकाः नेवाःतय्सं साहित्य सम्मेलन याना वयाच्वंगु खः । अज्याःगु सम्मेलनय् केशरमानं बाखं च्वयाः ब्वति काइसा जिं कविता व निबन्ध च्वयाः ब्वति कायेगु याना । थुकथं जिपि अफ अफः सति ।

रमेशकाजी स्थापित
नेपाः

आःयागु हे खँ लहायेगु खःसा केशरमान अमेरिकाय् च्वनाच्वंगु तःदँ दये धुकल, तर व नेपालभाषा ख्यःलिसे गबलें अलग च्वंगु मदु । बिदेशय् च्वनाः नं थःगु सम्पादनय् मांभाय्या पत्रिका पिथनाच्वंगु दु । बिदेशय् च्वपिं नेवाःतय्त नेवाः जातिया साहित्य, संस्कृति, इतिहास बारे च्वकाच्वंगु दु । उलि जक मखु, नेपालय् जुयाच्वंगु भाषिक गतिविधिइ नं केशरमानं अमेरिकाय् च्वनाः हे मदिवक मिखा ब्वयाच्वंगु दु ।

थ्व हे ईया दुने जिं थः सम्पादक जुयाः 'हलिमलि' नांगु सामयिक संकलन पिकया । (लुमंकेबह जू, उबलय् नेवाः भाय्या पत्रिका सरकारं दर्ता मयाः ।) उगु संकलनय् केशरमान ताम्राकारया 'धर्म यानां पापं पुं' नांयागु बाखं पिदंगु दु । ने. सं. १०९५ पाखे केशरमान (तिमिला खलः) ल्हुतिया नायः जुल । उगु हे सालय् तिमिला खलकं ल्हुतिइ हे याःगु साहित्य सम्मेलनय् जिं 'जि गंसि' नांगु निबन्ध बियाः ब्वति कया । धेंधेंबल्लाखय् उगु निबन्ध न्हाप लात । थ्वयां लिपा नं तःथाय् तःगू हे सम्मेलन जूगु दु, गुकी अप्वः थें जिपि निम्हसिनं नं ब्वति कायेगु याना । वं बाखनय् सिरपाः त्याकी, जिं कविताय् वा निबन्धय् सिरपाः त्याके । थुकथं जिमिगु स्वापू न्हापा स्वयां अफ सतिना वन ।

ने.सं. १०९७ पाखेया खँ खः । छन्हु केशरमान सुथसिया न्याताः इलय् जिगु मखनय् च्वंगु छँय् वल । जि घना हे च्वनातिनि । व उइलय् अथे वःगु खनाः जि अजू चाल । लिपा खँ ल्हाल्हां सिइदत - उगु दँय् मुनासः पाखें ग्वसाः ग्वःगु न्याक्वःगु ख्यालः कासाय् 'तिमिला खलः' ल्हुतिपाखें नं

ब्वति काःगु जुयाच्वन । ख्यालःया च्वमि केशरमान हे । प्यम्ह पात्र दुगु उगु ख्यालकय् दकलय् ताःहाकःगु भूमिका म्हिताच्वम्ह ख्यालःम्वलं हे ख्यालः म्हितेगु त्वःता बिउगुलिं उगु ख्यालः क्यने मफइगु अबस्था वल । थ्व खँ ग्वसाः खलः मुनासःयात धाः वंबलय् मुनासःया दुजःपिसं थ्व ख्यालः न्हयाथे यानाःसां क्यने हे माः, बरु जिमिसं छुं ग्वाहालि यायेमाःसा धा धकाः धया हःगु जुयाच्वन । अथे जुयाः वं उगु भूमिकाय् म्हिता बीत जितः धाःवःगु जुयाच्वन । जिं वयात धया - 'जि थें

ज्याःहेस्यां नं ख्यालः म्हिताः नइला । जिं थः कलाकार जुइ धकाः गबलें कल्पना तर्कं यानागु मदु ।

‘आम खँ मेपिसं धाःगुसा खइ । छं धाये मत्वः । छं याये धाल धाःसा पक्का नं यायेफइ धयागु विश्वास ज्वनाः हे जि छंथाय् वयागु खः ।’ केशरमानं थथे धाःबलय् जिं छुं धायेमफुत । वं तसकं कर कर यासैलि जि उगु ख्यालः म्हितेत तयार जुया ।

वास्तव्य केशरमानया हःपाः कयाः यानागु थ्व छगू जिगु दुस्साहस खः । छायेधाःसां उबलय् जि सेखं चायाः क्वछुइ तर्कं मजिउ, न्हासं तिकितिकि वइगु । अज्याःबलय् नं महाबूया छकू खाउँगु छेरिइ लाक्क प्यन्हु व नं निर्देशक हे मदयेकं कलाकारत थःथःपिसं हे स्वयाः न्हिछि न्हिछि रिहर्सल यानाः उगु ख्यालः कयंवेनेगु आँट यायेगु धयागु ला दुस्साहस हे खः नि मखुला ? तर जिमिगु मेहनत सिति मवन । मुनासःया उगु न्याक्वःगु नेपालभाषा ख्यालः कासाय् केशरमानं च्वःगु उगु ‘बाह्याःख्याः’ नांगु ख्यालः न्हापलिउ सिरपाः त्याकेत ताःलातसा केशरमान दकलय् बांलाःम्ह ख्यालः च्वमि घोषित जुल ।

थ्वयां लिपां निसै साहित्य ख्यलय् जक सक्रिय जुयाच्वनाम्ह जि बुलुहुं बुलुहुं कलाकारिता ख्यलय् नं लाःवन । कलाकारिता ख्यलय् नं थम्हं छुं यायेफइ धयागु आत्मविश्वास बलना वल । जिं मेमेगु नं तःगू ख्यालकय् म्हिता यंका । छधाः प्याखं व पूधाः प्याखनय् नं म्हिता । फिल्मय् नं म्हिता । म्हिता जक मखु, ख्यालय् ला दकलय् बांलाःम्ह ख्यालःम्वःया सिरपाः नं त्याका । निर्देशनय् ल्हाः तयाः तःगू हे ख्यालः व प्याखनय् निर्देशन बिया व दकलय् बांलाःम्ह निर्देशकया सिरपाः नं त्याका ।

रमेशकाजी व राजेन्द्र खड्गी ‘राजमति’ संकिपाय्

मुनासःया ख्यालःकासाय् रमेशकाजी व मेमेपिं

थुकथं कलाकारिता ख्यलय् थौं जिगु गुगु थासय् थ्यंगु खः, अन तक थ्यंकेत पासा केशरमानया हःपाःया तःधंगु ल्हाः दु । वं सातुसालाः घ्वातुघ्वानाः थ्व ख्यलय् बना महःगु खःसा नेपालभाषाया कलाकारिता ख्यलय् जिगु गुगु नां दुगु खः व दइगु खइमखु ।

आःयागु हे खँ ल्हायेगु खःसा केशरमान अमेरिकाय् च्वनाच्वंगु तःदै दये धुंकल, तर व नेपालभाषा ख्यःलिसे गबलें अलग च्वंगु मदु । बिदेशय् च्वनाः नं थःगु सम्पादनय् मांभाय्या पत्रिका पिथनाच्वंगु दु । बिदेशय् च्वंपि नेवाःतय्त नेवाः जातिया साहित्य, संस्कृति, इतिहासबारे च्वकाच्वंगु दु । उलि जक मखु, नेपालय् जुयाच्वंगु भाषिक गतिविधिइ नं केशरमानं अमेरिकाय् च्वनाः हे मदिक मिखा ब्याच्वंगु दु । नेपालय् च्वंपि निस्क्रिय जुयाः छुं मच्चसे च्वंछंपि साहित्यकारतय्त नं च्वयेत मदिक घ्वातुघ्वानाच्वंगु दु । नेपालभाषा साहित्यया बिकासया निंति मालीबलय् माःकथं आर्थिक ग्वाहालि नं यानाच्वंगु दु ।

थुकथं छगू इलय् बाखंक्वमि कथं नांजाःम्ह भाषासेवी केशरमान ताम्राकार थ्व इलय् मेपित थीथी कथं हःपाः बीगु ज्याय् न्हयचिलाच्वंगु दु । थ्व बाखं, कविता, निबन्ध छुं नं मखुगु च्वसु नं केशरमानया हःपाःया हे लिच्चः खः । अथे जुयाः जिं थ्व च्वसुया नां तयाबियागु खः - हःपाः बीम्ह केशरमान ।

भाजु रमेशकाजी स्थापित नेपालभाषा साहित्य ख्यःया फम्ह बरिष्ठ च्वमि खः । वय्कः कलाकार निर्देशक जक मखु थौं कन्हय् नेपालभाषा टाइम्सया तँसापौया संयोजक नं खः । भाः तक वय्कःया निगू निबन्ध सफू पिदने धुंकूगु दु ।

राजिव राजोवाध्याय
मेरिलायण्ड, अमेरिका

सीका: भू

नेवा:त धइपिं तन्त्राचारी खः । तन्त्र हे थःगु जिवन दयेका: म्वाना
त्वांपि खः । अथे जुगुलिं सुं हे नाप जवःमलागु थःगु हे बिशेष बिधि,
बिधान, संस्कार, संस्कृति व परम्परा दुथ्याना त्वंगु दु ।

भीगु नेवा: संस्कृतिइ छः पुज्यायेगु नखः चखः हनेगु
बिस्कं पहःगु दर्शन दुथ्याना त्वंगु दु । भी नेवा: तयगु संघर्षबादी
बिचा: हे थःगु मूल शक्तिया आधार खः । थी थी छः हना:
देबी शक्ति प्राप्त यायेगु व वहे देबी शक्ति पाखें थः शक्तिमय
जुया: थःगु कर्मयात पूर्वक हनेगु मेगु विशेषता नं खः । थथे
सुलाचंगु दर्शनयात पित हया: मनूतयत् ध्वाथुइक कने स्यने
फत धा:सा तिनि न्हूगु पुस्तां च्युता तया: भीगु परम्परागत
संस्कृतियात न्ह्याकेगु ज्या जुई । आ थ्वहे प्रसंगय् थौ भीगु
संस्कृतिया रूपय् हना वयाचंगु रहस्यं जा:गु सीका: भू यागु
बिषयलय् छुं खंग्वः तयेगु कुतः याना च्वना ।

सीका: भू धागु छु खः ?

तान्त्रिक प्रणाली प्रधान जुयाचंगु नेपा: गालय् शक्ति
व सिद्ध प्राप्ति यायेगु निम्ति बिशेष तन्त्र बिधि कथं छःयागु
थासय् बाय् आगं छः दुगु थासय् शास्त्रगोक्त निर्देशानुसार
बलि बिया: बाँहांया छ्योया सी कायेत नयेगु भव्ययात सीका:
भू धाई । रूद्रयामल तन्त्र व कौल तन्त्रय् उल्लेख जुयाचंगु
अनुसार छः पुज्याई बलय् फलय् फया तःगु मोहनिया हाकु
सिन्हः व बलि बिउमह्या हिया सिन्हः तिना: हयाउँगु क्वखा
क्वखाया: समय् नये धुंका: बहनी भव्य नये बलय् थकाली
निसें इवलाक्क फ्येतुना: बिधिपूर्वक बाहांयागु छ्योयागु सी
कया: हनेगु संस्कृति हे सीका: भू धाई । थ्वयात मू भव्य
नं धा: ।

सीका: भू गथे याना हनी ?

छःयात पुज्याना: बाहां स्याना: बलि बियेवं सीका: भू
मयासें मगा: । गुथिया दाजुकिया सकलें च्वना बहनि सीका:

भू हनेगु याई । सीका: भूयागु सन्दर्भय् थकालि निसें कायेमा:गु
जुया: सकलें न्हयःने च्वनेमा: । सुं थकाली क्वकाली तापालंय्
वनाचंगु जूसां वयागु नामय् क्वय् छकूसां सी भाग तया तयेगु
चलन दु । दक्कलें न्हापां बाहांया छ्योयात च्यागू भाग याई ।
जव मिखा, खव मिखा, जव न्ह्याय्पं, खव न्ह्याय्पं, थुना
(न्ह्याय्) मे छपु, च्वय् वाकुधी, क्वय् वाकुधी । थथे याना
च्यागू भाग याये धुनकि दक्कले थकालीयात पंच ज्ञानेन्द्रिययागु
अंग जब मिखा लःल्हाई, न्वकूयात खव मिखा लःल्हा, अथे
हे याना ल्यू कूयात जव न्हाय्पं क्रमश खव न्हाय्पं यायां
च्याम्हन्हायात क्वय्या वाकुधी लःल्हाई । च्याम्ह च्वनेत मिजंत
मगाव धा:सा मिस्त नं च्वनेगु चलन दु । आगंयागु पूजाय्
गुरु बाज्यायात थकाली तया: जव मिखा लःल्हायेगु चलन
दुसा दिगुपूजाय् (दिगुपूजा), गुथिपूजाय् आचा:जु, जोशीपिन्सं
छः पुज्यात धा:सा इमित बाहांया थुनाया सी बिगु चलन
दु । दुगुचा बलि बिई धा:सा थथे याई । यदि हैं, खा बलि
बिल धा:सां छयो छगः थकालीयात बिया: पपू निपा, तुति
निपा नं सीयागु रूपय् कायेगु चलन दु ।

न्हापा न्हापा कृतिम जीव (अयोनिज जीव) सृष्टि याये
फुगु शक्ति दयाच्वन । छःया न्हयःने समय् बजि थना: उकि
दुथ्यागु पंचतत्वयात तान्त्रोक्त मंत्रं शोधन याना: थके दुने
हे मेम्ह जीव सृष्टि यायेगु याई । समय् बजि थनेत मा:गु
बस्तुत स्या:बजियात आकाश तत्वयागु रूपय्, हाकुमुस्यायात
बायु तत्वया रूपय् व अय्ला:यात तेज तत्वया रूपय् शक्ति
पीठया न्हयोने, आगं छःया न्हयोने भैलः छःया न्हयोने
ब्वया: तन्त्रयागु बिशेष मंत्र ब्वना: शोधन याना: उकिं कृतिम
जीव सृष्टि याना: थुकी दुपिकः उकियात हे बलि बियेगु

याई । थ्व थौकन्हे बिज्ञान पाखें बिकासयागु क्लोन (Clone Technology) प्रविधि नाप यक्व मिलय् जू । कालान्तरय् कृतिम जिव सृष्टियायेगु शक्ति म्हो जुया वंगु जुया: बजारं दुगुचा, हय् न्याना: द्य:यात बलि बियेगु या:गु ख: । थथे बलि बियेत नं खङ्गय् भैल: द्य: दुपिका: भैल:द्य: पाखें बिशेष बिधि व मंत्र ब्वना: जिवयात द्य:या न्ह्योने बलि बियेगु याई । रुद्रयामल तन्त्रय् उल्लेख जूगु खँयात ब्वनेगु ख:सा तान्त्रोक्त बिधि अनुसार थ्व पृथ्वील्य बलि बिया: पुज्यात धा:सा छुं हे शक्तियात प्राप्त याये फई । अथे जूगु निम्ति नेवा:तय्सं भैरब तन्त्र, कौमारी तन्त्र, कौल तन्त्र, रुद्रयामल तन्त्र आदियात आधार दयेका: पितृयात बलि, देबीयात बलि, यज्ञादिल्य बलि बियेगु संस्कृति ब्वलंका वंगु ख: । नेवा:त धइपि तन्त्राचारी ख: । तन्त्र हे थ:गु जिवन दयेका: म्वानाच्चपि ख: । अथे जूगुलिं सुं हे नाप ज्व:मलागु थ:गु हे बिशेष बिधि, बिधान, संस्कार, संस्कृति व परम्परा दुथ्याना च्वंगु दु । नेवा:त वामाचारी ख: । वामाचारी धयागु देपा ल्हातं पूजा हनीपि ख: । फुक्कसिया जव ल्हातं पुज्याइ तर नेवा:तय्गु बिशेष तन्त्र दीक्षा प्रणाली देपा ल्हातं पुज्यायेगु चलन दु । आतकं भीसं सियाच्चंगु खँ सिन्हमूयात थकालि नकिं नं ल:ल्हाना काईबलय् देपां हे द्य:यात: सिन्ह: छाना:, थम्हं नं देपां हे तियेगु यानाच्चंगु दु । थकाली नकिं पाखें इहि संस्कार, बान्हा तथा: पिकाईबलय् कन्या मचायात देपा ल्हातं हे सिंचा, छायेगु चलन दु । कुमारी पूजा वाय्, दिगु पूजा वाय् आगं पूजाय् नं देपां हे सिन्चा छायेगु चलन आतकं दनि । भीगु म्हायागु देपायागु स्थानयात शान्ति स्थान धका: माने याना त:गु दु । थ्वहे कथं सीका: भू हनीबलय् थकाली नकिं पाखें हे सीका: सगं कायेगु चलन दु । नेवा: संस्कृतिई नारीयात शक्ति रुपिणीयागु रूपय् न्हयथनात:गु जुया: भा:त जवय् व कला: खवय् च्वनेगु चलन दु । कुलार्णव तन्त्र, ब्रम्हयामल तन्त्र, शिव तन्त्रयात आधार मानेयानाच्चपि नेवा:तय्गु संस्कृतियात थुइके धा:सा तसकं हे थाकु ।

निगमाचार धका: सकस्यां खने दयेक पुज्याइपि यक्व हे दु । तर नेवा:त धा:सा निगम पूजा याइपि मखु । नेवा: त: आगंमाचार धका: गोप्य (गुप्त) पूजा याइपि ख: । आगम् धयागु हे गुप्त पूजा ख: । अथे जुगुलिं आगमय् दुहां वनेत दीक्षा कया: व नं थ:गु हे कुल दुने च्वपि बाहेक मे मे पिन्त प्रवेश निषेध याना तई ।

सीका: भूया महत्व छु ख ? व थ्व छाय् हनिगु ?

थी थी द्य: हनां द्य: पाखे शक्ति कया: दैबीशक्ति थके दुपिका: मनू हे द्य:या रूपय् सिद्ध जुया वनिगु नेवा: संस्कृतियागु मेगु विशेषता ख: । बिज्यास: द्य:, अजिमा द्य:, पचलि भैल: द्य: आदी यक्व हे उकियागु दसि दु । रुद्रयामल तन्त्र, कौल तन्त्र, भैरब तन्त्र पाखें स्वयेगु ख:सा सीका: भू याइबलय् सुं मनू क्वय् वाकुधी निसें काकां क्रमश जव मिखा कायेगु अवसर प्राप्त जुई वयात अष्ट सिद्धि प्राप्ती जुइगु खँ उल्लेख याना त:गु दु । थ्व सीका: भूयागु संस्कृति नं व हे शक्ति व सिद्धि प्राप्तिगु निम्ति हे जुयाच्चंगु खने दु । थुकियागु महत्व कने स्यने फत धा:सा तिनि थ्व संस्कृति ल्यना च्वनी । जि थ:हे मचाबलय् दिगुपूजा याइबलय् बाहां बलि बिया: बहनी सीका: भू याई । जि क्वकाली जूगु जुया: दक्कसियां क्वय् च्वने माल । जिगु भागय् क्वय्यागु वाकुधी लाइगु । जित: धा:सा गथे गथे ताईगु । नयेत उकिइ छुं हे दर्ई मखु । छाये थथें ब्यूगु जुई छुं हे थुइक कनी नं मखु । अथे जुया: भीगु संस्कृतिगु महत्व म्हो जुजुं वंगु ख: । आ खुन्हु भीसं थ:पिसं स: स्यूगु खँ च्वया: जिलला, कना: जिलला थ:गु ज्ञानयात पित हयेमागु दु । भी यक्व लिपा लाये धुंकुगु दु । अथे धका: ल्हा म्हुचिना च्वने नं मजिल ।

सीका: भू संस्कृतिइ दुने सुलाच्चंगु थ्व अष्टसिद्धि छु छु ख: धा:सा -

१. अणिमा सिद्धि - थ्व सिद्धि प्राप्त जुल धा:सा मनूयागु थ:गु म्हायात तसक्क चिधंके फई । चिकिचा धंगु थासय् वाय् प्वाल्य न्हयंकें फई ।

२. महिमा सिद्धि - थ्व सिद्धि थ:गु म्हायात बिशाल पहाड थें च्वंक त:धंके फइगु शक्ति भीके दुपिनी ।

३. लघिमा सिद्धि - थ्व शक्ति थ:गु शरिरयात Anti-gravity दयेका: याउंक हे सर्गतय् ब्वये फइगु ज्वी ।

४. प्राप्ति - भीगु इन्द्रियतय्त (मिखा, न्ह्याय्पं, न्ह्याय् मे, छ्यंगु) व मनयात थ:गु बशय् कया: थ:गु इच्छानुसार छ्यले फईगु सिद्धि प्राप्त जुई ।

५. प्राकाम्य सिद्धि - थ्व सिद्धि पाखे पृथ्वीलोक जक मखु द्य:तय्गु लोकय् तकं छु ख: गथे ख: धा: थ:गु मिखां स्वया: ज्ञान काये फइगु शक्ति वर्ई ।

६. ईशिता सिद्धि - देवी शक्ति, माया शक्तियात थःगु बशय् कयाः थःगु अनुकूल छ्यले फई ।

७. वशिता सिद्धि - थ्व शक्ति सिद्धि प्राप्त जुल धाःसा काम, क्रोध, लोभ, मोह व देवी शक्ति थःगु बशय् तये फई ।

८. ख्याति सिद्धि - थ्व शक्ति पाखें सांसारिक योग, धन, ऐश्वर्य, मान प्रतिष्ठा, शक्ति प्राप्त याये फई ।

थथे जाःगु सिद्धि व शक्ति भीगु पुर्खातय्सं प्राप्त यानाः वंगु दु । भीस बिभिन्न लोकसुक्ति, लोकाचार वर्णन, व तान्त्रोक्त पूजा यायेगु इलय् भीगु पुर्खातय्सं याना थकूगु किर्तियात लुमंका च्वनेगु जुई । सर्वशक्तिमान देव देबीयात थःगु बशय् कयाः मन्त्र शक्ति चिना तयाः कलशय् दुने स्वथना तयातःगु जुयाः थौ तर्क भीसं द्यः धकाः पुज्यानाः देवी शक्ति कायेगु अवसर चुलाना च्वंगु दु ।

सीकाः भू याइबलय् नईगु भवजय् थःथःगु हे प्रचलन दु । सुयां न्याता घासा तयाः बई, सुयां च्याता घासा बई, सुयां भिनिता घासा ब्वेगु चलन दु । नेवाःतय्सं नईगु भव्य लप्ते यागु नं थःगु हे दर्शन दु । एकसरा लप्ते भूतवलि तइबलय् प्रयोगु याई तर थःपिसं भव्य नयेबलय् छपाः लप्ते हः यागु आसन दयेकाः उकि द्यःने च्यापाः लप्ते हः तया सुईगु प्रचलन दु । थ्व च्याहः धयागु अष्टमातृकायागु प्रतिकया रूपय् खः । उकी द्यःने बइगु भव्य धाःसा यागु अर्थ थथे खः ।

क. न्याता घासा - पंच बुद्धया प्रतिक खः

१. बैरोचन २. अक्षोभ्य ३. रत्न संभव ४. अभिताम्भ ५. अमोघसिद्धि

ख. च्याता घासा - अष्टमातृकायागु प्रतिक खः

१. ब्रम्हायणी - माय् ओ २. रुद्रायणी - सकिमना घासा ३. कुमारी - कं घासा ४. वैष्णवी - वाउंचा ५. बाराही - नलि घासा ६. इन्द्रायणी - गुलि घासा ७. चामुण्डा - खय्पि घासा

८. महालक्ष्मी - चय्पि घासा

ग. भिनिता ब्व घासा बइपिसं अष्टमातृका देवी व गणेशः, भैलः द्यः, सिंगिनी, ब्यांगिनी थ्व प्यम्हेसित भव्य ब्वय् तयाः तान्त्रोक्त बिधि अनुसार मन्त्र ब्वना सीकाः भू यानाः भव्य नयेगु याना तःगु खः ।

यःयः थें लाःला थे यानाः पूवनि मखु व देवी शक्ति प्राप्त जुईमखु । थ्व सीकाः भू धयागु हे तान्त्रोक्त बिधान अनुसार मांसाहुति यज्ञ खः । गथेयानाः अग्नि कुण्डय् होम याई अथेहे भीके दुने च्वंगु जय राग्नीयात मांस होम यानाः शक्ति प्राप्त यायेगु तान्त्रोक्त बिधान खः । कंग अजिमा द्यःया थासय् पाहां चन्हे कुन्हु मेया छयं होम याई । भीगु शरिरय् दुने दुगु प्वाः नं अग्नि कुण्ड हे जूगु जुयाः द्यःया थासय् भोग ब्यूगु बाहांयागु छयोंयात जटराग्नी भाःपियाः सीकाः भू यानाः दुनेयागु अग्नि कुण्डय् होमयानाः देवी शक्ति प्राप्त यायेगु बिधानयात नेवाः संस्कृति कथं सीकाः भू यागु नामं हना वयाच्वंगु जुल । तान्त्रोक्त होम याइबलय् अष्टमातृका शक्तियात नं होम यायेमाः । अथे धाथें सीकाः भू याइबलय् च्याता ब्वधाःसा तयाः अष्टमातृका देवी शक्तिया प्रतिकयात आह्वान यानाः देवी शक्ति प्राप्त यायेगु आगमोचार तान्त्रोक्त बिधि कथं सीकाः भू क्वचायेकेगु जुई । थथे पूर्वक बिधान अनुसार सीकाः भू याना वईच्वंपि व याये फत धाःसा अष्ट महासिद्धि/शक्ति प्राप्त जुइगु खँ भीगु बिभिन्न तन्त्र सफूतिइ उल्लेख यानातगु दु ।

अथे जूगुलिं थथे ज्याःगु नेवाः संस्कृतियात लोप याना छ्वये मजिल । थ्व सीकाः भू संस्कृतियागु बिषयलय् अनुसन्धान यानाः उकी दुने सुलाच्वंगु भू संस्कृति यागु बिषयलय् अनुसन्धान यानाः उकी दुने सुलाच्वंगु बिज्ञानयात पित हयाः न्हूगु पुस्ता व भीसं हे नं यक्व मथूगु खँयात थुइकाः सिइकाः च्वने फत धाःसा तिनि भीगु संस्कृति भ्वाका तये फई । मखु धाःसा बाखं थे जक जुई ।

भाजु बासव राजौपाध्याय नेवाः संस्कृति व तन्त्र बिज्ञानया अनुसन्धानकया लिसें च्वमि नं खः ।
अमेरिकाय् वय्कलं नेवाः पुरोहित जुयाः दक्क बिधि ब्यबहार न्हयाका वयाच्वंगु दु । थौ कन्हय वय्कलः वलर्ड नेवाः अर्गनाइजेसन, अमेरिका च्याप्टरया फ्याँञ्जे जुया दी ।

झुवँया सिंतुना

नेपाल सम्बत ११३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त मिन्तुना !

Happy New Year Nepal Sambat 1138

Dr. Subarna Pradhan
and
Cecilia Pradhan
Downers Grove, Illinois

शिकारि कशः
नेपाः

बिशन्तरया मचादान

ब्राम्हणं मचात निम्ह तःकेहें नं दान कयाः जवना वने
धुंकाः स्वाँ सिसाबुसा जवनाः हथाय् पथाय्सं सेंसैं मिकाः
मन्दिरा रानी अन थयंकः वर्ई । अन मचातय् मिहता तःगु
सल किसि न्हयब्वःसात चिचाः दंका तःगु खनी तर मचात
निम्हं मखनीबले थः स्वामी याके न्येनी ।

ज्ञानमाला भजनयागु संयोजक दबुली "तुलाधर खलः"
पाखे पीच्याद न्हयो प्रस्तुत बिशन्तर राजकुमारया गीती बाखं
थःके दुगु दक्को फुक्क दान यानाः थः रानी मन्दिरा, पुत्र
जालिम कुमार व पुत्री कृष्णाजिनीनापं छगू जङ्गल्य् ध्यान
तपस्या यानाः थःगु जीवन ब्यतीत याना च्वनीगु ईलय
बिशन्तर राजकुमारं थः मचात निम्हं छम्ह ब्राम्हणयात दान
बिया छवइगुया दृश्य छन्दु जङ्गल्य् सुथसिया पहरय् द्यो
नकतिनि तुइ तुइ धाःगु । मचात निम्हं देना हे च्वन तिनि ।
थःगु न्हि न्हिथंयागु नित्य कर्म पूजायात माःगु स्वाँ, सिसाबुसा
बनय् वनाः माःवने न्हयो मन्दिरा रानी थः स्वामी बिशन्तर
राजकुमारयात मचात दनेवं खुसीखासी वनी इमित न्हयबःसा
बियाः म्हितका तयेगु लागी अनुरोध याई ।

मन्दिरा - प्रभु प्राण छि हे नाथ

दन धायेवं मचातय्, बिया दिसँ म्हिते
सल किसि कतांमरीत ।

बिशन्तर - बिस्तार याये मते रानी

जोग ध्यानय् च्वने मानि
मचात ताउत खयाः च्वनी, ध्यान जिगु स्येनी
रानी ॥

मन्दिरा - खुसीखासी वनी मचात

त्वःते मते प्राणनाथ
स्वाँन थवाः याकनं वयेत, वने तेल प्राणनाथ ॥

मन्दिरा रानी बनय् स्वाँ सिसाबुसा माःवनेत वनाः भचा
जायवं हे मचात निम्हं न्हयोलं चायेकी । बिशन्तर राजकुमारं
इमित मामं तया थकूगु न्हयबःसा बी तर न्हयबःसाया लागी
निम्ह तःकेहेंया ल्वापु जुई । बिशन्तर राजकुमारं मचात
निम्हसितं ह्येकाः म्हितका तई ।

संगीत संयोजक : डम्बर मान तुलाधर

निर्देशक : कैशरमान तुलाधर

बाखं कंम्ह : अंगुरमान तुलाधर

मिहता दीपिं

ब्राम्हण : अरुणमान तुलाधर

बिशन्तर : कैशरमान तुलाधर

मन्दीरा : सुगन्ध कमल तुलाधर (सिंह)

जालिम कुमार : श्रद्धा कमल तुलाधर (ताम्बाकार)

कृष्णाजिनी : रसवन्ति तुलाधर (कंशाकार)

बाजंखलः

हारमोनियम : कैशरमान तुलाधर

श्रवाय्लिन : कर्कटमान तुलाधर

पियानो : दिल्लि हर्ष तुलाधर

तबला : अंगुरमान तुलाधर

बिशन्तर - पुता छिमित म्हिते

सल किसि कतांमरीत ।

बनय् वनाः स्वाँन थयेत

मां वंगु सिसाबुसा हयेत ॥

जालिमकुमार - केहँ मय्जु कृष्णाजिनी, आम फुक्क जिगु
तिनि मामं छंत हइ तिनि, आम फुक्क जितः हकि ।

कृष्णाजिनी - लाका कायेमते दाजु, आमफुक्क जिगु तिनि
सोरे बुबा दाजुं याःगु, जिगु फुक्क लाका काःगु ॥

बिशन्तर - ल्वाये मते पुता ज्ञानी, मामं छिमित हइ तिनि
बछि बछि इना बी, पुता जालिम कुमार ज्ञानी ॥

थुखेर तःकेहे निम्हं मिलय् जुयाः म्हिता च्वनी । उखे

बने मन्दिरा रानी थः मचातय्गु भाला थः स्वामीयात बियाः
बनय् थःत माःगु स्वाँ सिसाबुसा मा मां मु मुं वनाच्चनी बले
बनयागु दृश्यत तसकं रमणीय तार्ई । तर छाय् छाय् मन्दिरा
रानीयागु नुगः खुलुलु मिना वर्ई थः मचातय् थाय् याकनं
थेकः वनेमाः थे च्वना वर्ई ।

मन्दिरा - चम्पा गुलाफया स्वाँन, बाँलाक ह्वया च्वन ॥
कोकीलादी मयूर गण, प्याखं हु हुं हाला च्वन ॥
भर भर निरभर न्ह्याना च्वन
मोती थी थे थिनाच्चन
बान्दर जन्तुया गण, मचात घये घये पुनाच्चन
नुगल खुलुलुलुलु मिन
भगवान थौं छु जुइन ?

थुखेर मचात निम्ह तःकेहें सल किसि कतामरी नाप
म्हिताच्चन रानी मन्दिरा बनं थुखेर लिमथ्योनिगु बखतय्
लाक्क गनं वः गनं वः छम्ह ब्राम्हण बिशन्तर राजकुमारया
थाय् म्हिता च्वंपि मचात निम्ह दान फ्वं वर्ई ।

ब्राम्हण - जय जय राजन बिशन्तर दानी
दान पारमितां तरे जुये मानी ॥
आः बलय् थन मदु मन्दिरा रानी
दान ब्यु हे नृप छ हे बुद्धिमान्नी ॥
बिशन्तर - छु माल छन्त हे गुरु ब्राम्हण ?
थन दुगु छं धा, जिं बिये ब्राम्हण ॥

ब्राम्हण - मदुगु धाइला जङ्गल्य राजन ॥
मेगु तःधंगु फ्वना मखु राजन
आम म्हिता च्वंपि मचा निम्ह ब्यु दान ॥

बिशन्तर - ब्राम्हण छन्त मचात छु यायेत
मांम्ह वयेव बिये जुल छन्त ॥

ब्राम्हण - थुलि मछि वास्ता छन्त छुइत
कलाः याके न्येनाः दान बिये माल ॥

बिशन्तर - कया दिसैं, ब्राम्हण, यंका दिसैं छिगु स्थान ॥
याये धुन महा दान
दान पारमितां पूर्ण ॥

म्हिता च्वंपि मचात निम्ह तःकेहें निम्हस्यां इपि गन वनेगु
इमिसं छु यायेगु छु थुइके मफया थः पिता याके न्यनी ।
बिशन्तर राजकुमारं मचातयत्त सम्भे याना बी ।

जालिम कुमार व कृष्णाजिनी -
ग्याना पुसे च्वम्ह लिसे बुबा
जिपि निम्ह गन छ्वयेगु ॥

मांम बुबा तोलताव
जिपि निम्ह गन वनेगु ॥

बिशन्तर - पुता छिमित दान याना
ब्राम्हणयात लःल्हाना ॥

माम बुबा त्याग यानाः ब्राम्हण नाप वनाः
वसपोलयागु सेवा यानाः हुँ न्ह्यै पुता धैर्य याना ॥

ब्राम्हण - चंख जुयाः हाला च्वनाला
जिगु ल्हाते कथि खंला ॥

नुनु मचात जिम्ह मखुला
छिपि थन आः ख्वयां लाःला ॥

ब्राम्हण जागे जूगुलिं मचात ग्याई । थः पितायागु
प्रतिज्ञायात पुरा यानाः व पितायागु बचनयात शिरोपर यानाः
निम्ह तःकेहें न ब्राम्हण नाप वनी ।

जालिमकुमार व कृष्णाजिनी -

पितायागु बचतयात शिलय् तयाः वने त्येना ॥
दिसैं पिता हानं माता धैर्य बिया बुभे याना ।
संसारया कर्म ज्वनाः निम्ह तःकेहें वने त्येना ॥

निम्ह तःकेहें ल्हाः ज्वना ज्वनाः ब्राम्हणनाप वनाच्चनी ।
लय् वै व थः मां बुबा लुमंकु लुमंकु केहें कृष्णाजिनी नुगः
मछिंकाः ख्खं वनी । दाजु जालिम कुमारं थः केहेंयात
हेकुकुं ब्वना यंकी ।

जालिमकुमार - केहें मय्जु खोये मते
धैर्य यानाः बुलुं वने ॥
संसारया सुख दुःख
भुक्तमान जुया वने ॥
पितायागु प्रतिज्ञा थे
दान पूर्ण याना वया ॥
दानया प्रभावं
जगत उद्धार जुइमा ॥

ब्राम्हणं मचात निम्ह तःकेहें नं दान कयाः ज्वना वने
धुंका स्वाँ सिसाबुसा ज्वनाः हथाय् पथाय्सं सेंसैं मिंकाः
मन्दिरा रानी अन थ्यंकः वर्ई । अन मचातय् म्हिता तःगु
सल किसि न्ह्यबःसात चिचाः दंका तःगु खनी तर मचात
निम्हं मखनीबले थः स्वामी याके न्येनी ।

मन्दिरा - हतपत वया प्राण मचा निम्ह गन वन ॥
न्हापा जुःसा ब्वां ब्वां वया
यो मा यो मा धकाः धाः वर्ई ॥

ल्यू ल्यू वइपि प्राण प्यारी गन वन हे तारणी
ज्वना वइगु सिसाबुसा निम्हसिनं लाका काई ॥
यो ज्यू प्राण जालिमकुमार पुत्री प्यारी कृष्णाजिनी
माम्ह पापी थन वाना: तःकेहें निम्ह गन वना ॥
सलकिसि न्ह्यबःसा चिचा: दंक थन वाना
हरे ! हरे ! पुत्र पुत्री गन छोया प्राण स्वामी ॥

बिशन्तर राजकुमारं थः मचात निम्हं छम्ह ब्राम्हण्यात
दान बिया छोइगु खँ कना: मन्दिरा रानीयात सम्भे याना बी ।

आ: तक न्येना दी धुंकूगु मे फुक्क श्री सिद्धिरत्न
कंसाकारज्यू रचना याना दीगु धका: धाये धुंगु हे खः । आ थ्व
गीती कथायागु आखिरी मे छपु स्वर्गीय कवि श्री योग बीरसिं
कंसाकारज्यू रचना याना दीगु खः ।

बिशन्तर - कीर्तिया लोभं मचाखाचा दान बिया ।

निर्दय दृष्ट सम जुया रानी ॥

पापी जुये धुन लोकया दृष्टी
क्षमा फवने छंके रानी ।
मोहया बसे वना: बिलाप छाये याना
ज्ञानया मिखा कना स्व, रानी ॥
माता, पिता, प्रिय शुद्ध दारा
बिषयया जाल धका: सीकि ।
त्वःता वने मानि थुगु देह सहितं,
ल्येनी मखु थन सुं बाकी, रानी ॥
त्यागया महत्व क्येने धुन रानी,
निश्चय धैर्य याये माल ।
सितिकं वनी मखु थुगु कीर्ति,
लिपा तकं ल्येनी थन बाकी, रानी ॥

- थ्व च्वसूया पाण्डुलिपि प्रा. निर्मलमान तुलाधर
पाखे प्राप्त जूगु खः ।

- च्वमिया किपा सौजन्यः शान्त राज शाक्य

भाजु सिद्धिरत्न कंसाकार (नै.सं. १०२० - नै.सं. ११०५) बौद्ध धर्मया भाजीवन उपासक व नेपालभाषाया च्वमि खः ।

वय्कःया न्हापांगु चिनाखँ 'भक्तिरस' नेपाल सम्बत १०४८ सं बुद्ध धर्म व नेपालभाषा पौंस पिदंगु खः ।

वय्कःयात नेपाल सम्बत १०८३ सं भाषा जवा: उपाधिं फायेप्युगु खः ।

नेपाल सम्बत ११३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त
झूदमा सिंतुना
Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Raju, Sumita,
Shraddha, & Rosie Maharjan
Indianapolis, Indiana

नेपाल सम्बत ११३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त
झूदमा सिंतुना
Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Bijay,
Manju, & Mahesa Maharjan
Chicago, Illinois

नेपाल सम्बत ११३८ या

लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त

नूबंया सिंगना

Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Shrawan Kumar, Sarita & Sapana Shrestha
Lincolnwood, Illinois

रुक्मिणी श्रेष्ठ
नेपा:

नेपा: तजिलजिया महि

पाहांब्वना महि थ्व नं निसला: महिया तपागु आकार दयेकिगु प्रकार उथें तुं । बिशेष नेपा: जाति गुभाजु, उदाय, ज्यापु आदि समुदायपिनि सुं ब्यक्ति दिवंगत जूपिनि नामं लत्या, खुला वा दकिलाया भोले सीबले बिचाव:पिं थ:थिति, फुकी, पासाभाइपिन्त पाहां ब्वना धका: ठवय् स:तीबले थयेका छ्वइगु महि ख: । थथे पाहां ब्वनेत जक छ्यलेगु जुया: थ्व महियात पाहांब्वना महि धायेगु याना तल ।

संसारय् अप्व: याना: महि धयागु अन्नयागु हे जक प्रचलन जुयाच्वंगु भीसं खना च्वनागु ख: । उकिसनं छुचुंयागु महिया ताजि मेगु छुनं बस्तुयागु स्वया अप्व: सच्छिताजि मल्याक दयेके जिउ । इतिहासय् थौ स्वया ३०,००० दँ न्हयव निसं महि छुना नये स:गु धयागु खँ पत्ता लगे जूगु दु । उगु इलय् चाया त:लय् सइगु आलु थें च्वंगु छगू बस्तुयात ल्वहँतय् छ्याना: नचुका: ल्वहँया द्वालय् छुना: बुका: नइगु जुयाच्वन । थुजोगु छेलिगु ल्वहँ रुस, इटली व चेक गणतन्त्रय् लुया व:गु ख: । अनुसन्धानकर्तातयगु बिचा: कथं थौकन्ह्या चपाती धइगु छुचुं महि सायद आदिम कालया मानवतयगु महिया बिकसित रूप जुइमा: । बैज्ञानिकतय् धापू कथं ३०,००० दँ न्हयवयापि मनूत मांशाहारी धका: नाला त:गुलि थुगु महि नइगु प्रमाणं शाकाहारी ख: धका: सिइदु । बास्तबय् बांलाक अध्ययन याना स्व:सा मानव मांशाहारी मखु शाकाहारी हे ख:, छाया धालसा मानव शरीरया रचना हिंस्रक पशुतय् थें खने मदु । मानव जातिया पूर्व रूपय् Ape न्हयपं मदुम्ह माक: व चिम्पाजीयात नाला त:गु ख: । माक: धयाम्हं ला मन:, शिकार नं मया: । थौ म्हिग: धा:सा नये मखना वया: जंगलय् च्वने मफुगु व शहर बस्तीनाप सतिना व:बले माकलं मनूतय्सं थें ला सवा: नं नये सया वयाच्वन । तर, ला नयेत धका: माकलं शिकार या:गु मदुनि । बाध्यतावश मनूतयगु सामिप्य जक ला नयाच्वंगु ख: । उपत्यकाय् दुने स्वयम्भु, पशुपति आदि थासय् च्वनीपि माकलं नं ला कया: मन:नि । छम्ह निम्ह माकलं भीसं नयाच्वंगु खना धालसा नयेगु या:, थ्व छगू माक:या स्वभाव मेपिन्सं गथे यात अथे हे याइगु नकलया प्रभाव जक ख: । मानवया धँवा, ल्हा:तुतिया लुसि हतियार थें खने मदु व हिंस्रक व मांशाहारी पशुतय् थें नं मजू । मानव सामाजिक व बिबेकशील प्राणी जूगुलिं थ:गु बौद्धिकताया बलं जक मांशाहारी जूपि ख: । उकिं

३०,००० दँ न्हयव नं इमिसं महि बुका: नये सयेकूगु खनेदु ।

मेगु इतिहासय् ५७०० दँ न्हयव निसं मिश्र देशय् महिया छेलाबुला जुइ धुकूगु धाइ । न्यूयार्कया नगरपालिकाया संग्रहालयसं ३५०० दँ निसंया मिश्र देशया महि ब्यात:गु दु । व महिया आकार गुलि टावर थें च्वंगु, गुलिं स्वकुंला:गु, गुलिं प्यकुंला:गु, गुलिं न्या थें च्वंगु आदि आकारया दुगु जुयाच्वन । उगु इलय् मिश्र देशयापिनि महि तसकं त:जिगु बस्तु अले ज्या याइपि ज्यामितय् नं महि हे ज्याला कथं बिइगु नं चलन जुयाच्वन । उलि जक मखु महियात त:जिक च्छायात:गु जुयाच्वन । सुं त:धपि सिनावन धा:सा इमिगु सी गालय् सीम्हसिया वस: तिसा जक मखु नसा ज्वलं नापं अफ सीम्हयात सुसाकुसा याइपि च्य:, भ्वाति, सा:सा:गु नसा, हिरा ज्वाहारातया आकारया महिचरि छुना: तकं द्वं द्वं हे त:दँ तक यात गाक्क धका: थुना छ्वइगु चलन नं दु ।

इस्वि सन् पूर्व १०० दँ थ्यबले मिश्र देशया महि दयेका: मिइगु पस: जक हे २५८ गू संस्थात चाले धुकूगु जुयाच्वन । अन महि दयेकेगु तरिका स्येनीगु स्कूल नापं चायेका तये धुकूगु जुल । रोमनतय्सं युरोप त्याका काये धुका: युरोप न्यंक महि छुइगु धे धे बल्ला जुइगु । आ: थ्व ब्यबसाय बिश्वब्यापी जुइ धुकल

न्हापा महि बुकेत निभालय् तया: बुकीगु ख: । आ: थौकन्हय महि बुकेगु तरिका मि छुया मि पना: निसं कया: हां बुकेगु, घ्य: चिकनय् छुना: बुकेगु जुजुं मिया क्वा:ज: जक बिया नं महि बुके धुकल । उगु इलय् महि मि पना: दयेकीपिन्त Baker धाइगु ख: । मध्यकालय् बेकरतसं फ्रान्सया राजमहलयात १० गू कथंया महि छुइगु चलन जुयाच्वन । उगु इलय् फोंगितय् व पाहांतय् महिया आकार नं पाकीगु जुयाच्वन । उगु इलय्

बेकरतयत् सुनानं स्याना बिलसा व दोषीयात स्वम्ह मनू स्याःगु बराबरया सजाय जुइगु जुयाच्चन । उगु इलय् मद्दि छुइपि बेकरत खःसा मद्दि मिइ यंकीपि धाःसा मिसापि जुयाच्चन । अले व मद्दि मिउवंपि मिसातयत् ज्याला नं मद्दि हे बिइगु जुयाच्चन । मेगु देशय् स्वयाः भारतय् जाकिचुंया मद्दि हे अप्पो चलन चल्ती जुयाच्चंगु खँ बैदिक धर्मग्रन्थय् न्हयथना तःगुलिं सिइ दु । मध्य एशियाया प्रागैतिहासिक कालं निसं मद्दिया चलन वये धुंकूगु खःसा भारतय् सिन्धु सम्यताया इलं निसं छुचुंयागु मद्दिया चलन वःगु खनेदु । वहे प्रभाव नेपालय् नं सिन्धु सभ्यता नापं हे मद्दिया बिकास जूगु खने दु ।

नेपालय् मल्लतय् पालय् थ्यंबले नेपाःया नये त्वने, पुने, तिइगु तिसा जक मखु बानि ब्यहोरा, रीतिरिवाज नापं भारतया प्रभाव यक्को लाना वये धुंकल । खास यानाः मल्लकालया नसा, त्वंसा व तिसा पुंसा भारतीय संस्कृतिया यक्को प्रभाव लाःगु खनेदु । थ्व प्रभाव लाये स्वयाः न्हापा अभं किरातकाल स्वयाः नं न्हापा निसं नेपाःया मौलिक मद्दि जाकिचुं व छुचुं नितया थःगु कथंयागु मौलिकता दुगु खनेदु । व मद्दित पर्व पर्वसं पूजाबिधिस अले संस्कारसं छ्येलिगु मद्दित गनं देशय् नं ज्वः मदुगु ताजि खः । भीगु नेपालय् खास यानाः नेवाः जातिसं छ्यलाबुला जुयाच्चंगु मद्दित खः — लाखामद्दि थुकी दुने (क) ऐंथ्या मद्दि (पचिता नं धाः) (ख) सवइ मद्दि (मथ मद्दि नं धाः) (ग) ज्वःप्रसाद मद्दि (लक्ष्मी मद्दि नं धाः) (घ) ग्वारा मद्दि (ङ) गुलि मद्दि (च) डा, ब्या, चखुं बखुं मद्दि (छ) सतुबतु मद्दि दुथ्याः । थ्व मद्दित बिबाह बले मदयेक मगाःगु कथं नाला तःगु दु । मेगु माल्पा, स्वारी, निसलाः मद्दि, सेल मद्दि, घः मद्दि, छुचुं मद्दि, स्यावला मद्दि खः, थुपि छुचुं पाखें दयेकीगु खः । मेगु जाकीचुंया यो मद्दि, यजा मद्दि, चतां मद्दि, पतुचा मद्दि, लोहचा मद्दि, चौ मद्दि खः । अथे हे छुचुंया सू मद्दि, लारिलौरा (थुकियात गुलः मद्दि नं धाः), वंगल सि हः मद्दि, अष्टमंगल मद्दि, सम्यक मद्दि (सम्यक न्याइबले तइगु) खः । अथे हे नखःचखःयात तकं त्वय्क जक मखु संस्कार हनेत नं चिकं भ्या तकं मतःसे छुइगु गोजा मद्दि नं दु । बिभिन्न पूजा पर्व कथं कथंया मद्दि छ्यलाबुलाय् दु थें तलेजु पूजायात जिला मद्दि माःसा दू ब्यंकेत ग्वःजा मद्दि मदयेक मगाःगु नं दु । अथे हे देगु पूजायात चौमद्दि व चतां मद्दि मदयेक मगाः । मांया ख्वाः स्वयेत सुलुजु मद्दि छेलिगु खः । थुपि मद्दित नेवाः समाजया दुने अप्पो यानाः हां बुकाः नयेगु, घ्यलय् छुनाः नयेगु, द्वाःलय् छुनाः नयेगु, चिकं वा घ्यः भ्या हे मतःसे स्वकं बुकाः नयेगु

आदि च्वय् बियागु मद्दित शुद्ध नेवाःपना जक मखु नेपाःया मद्दि धाःसां पाइमखु । थ्व मद्दित हलिमय् मेपिनिगु मद्दि लिसे ज्वःमलागु नं खः ।

अथे हे बुबःया मद्दि नं नयेगु चलन दु । गथे माय् ओ, मू ओ, कःसू ओ, भुति ओ, मुसू ओ, मुस्या ओ, ला ओ, खँ ओ नं खःसा तरकारीया नं ओ छुनाः नइगु चलन दु । गथेकि - चिचिंदा ओ, लै ओ, फसि ओ, छुंखी ओ । बुबःया ओ मद्दि सिथिबले सिथि घः पूजा यानाः छाइगु चलन नं दु । मेगु पर्व पर्वबले ओ मद्दि छुना नइगु नेवाः समाजया बिशेषता खः । थ्व विभिन्न कथंया मद्दित थथे दु —

1. साखाः मद्दि, सतफले मद्दि (खरुं मद्दि नं धाः), ज्या जंको संस्कारय् छ्येलाच्चंगु दु । पर्वपूजाया इवल्य गातिलाः धलं दनीबले खरुं मद्दि मदयेक मगाः ।
2. हामो मद्दि जाकि चुंलय् हामो तयाः छुना तःगु अनःसा (हामो मद्दि) लक्ष्मी घःयात छाइगु खः ।
3. अक्षता मद्दि स्वस्थानी व्रत दनीबले थ्व मद्दि छ्येलिगु खः ।
4. स्याउला मद्दि सिथि नखःबले चतां मद्दि थें यानाः छुचुंयागु दयेकीगु खः, थुके गुलिसियां साखः तयाः दयेकीगु खः ।
5. भसं मद्दि सिथि नखःबले ओ थें छुनाः नइगु चलन दु ।
6. सतुग्वारा मद्दि छ्व सियाः सतु दयेकाः सिथिनखः बले सिथिघःयात । यलय् भोटोजात्रा कुन्हु बुंगद्यःयात छाइगु खःसा सप्तबिधान कथं सत्वपूजायात नं मदयेक मगाः ।
7. माल्पा, स्वारी, अपुङ्ग, हलुवा मद्दि सत्यनारायण पूजायात मदयेक मगाः ।
8. रोथ मद्दि गोरखनाथयात दँयदँसं बैशाख महिनाय् १०८ छाइगु चलन दुसा बि. सं. १६६६ निसं थथे अटुट न्हयानाच्चंगु दु ।
9. जिला मद्दि ख्वपय् तलेजुयात दच्छिया नीखुकः छायेमाःगु मल्लकाल निसं न्हयानाच्चंगु दु । ख्वपयापिनि थापूजा यायेमाःपिनि नं थ्व मद्दि मदयेक मगाः ।
10. ग्वःजा मद्दि ख्वपयापिनि दू ब्यंकेत माःपि पुरोहित, नउ, व भाः (महाब्राह्मण) पिन्त ब्वनेत (निमन्त्रणा) ग्वःजा मद्दि मबिइकं ज्या याइमखु । थुमित थ्व मद्दि चिल्लोभ्याः मतसे द्वालय् हायाः बुइकीगु खः । थ्व मद्दि कायेधुन कि जजमानपिन्थाय् माःगु कर्मकाण्ड ज्या याइगु खः ।

११. साखसला महि, बकंपा: महि, लत्यापा महि माघ महिनाय् माधव नारायण हाला वइपिन्त न्हापा इना बिइगु चलन दुगु, आ: थौकन्हे खनेमदु ।
१२. हामोया लड्डु, गुलिमहिया लड्डु गणेशयात छायेत छ्येलिगु । हामोया लड्डु हामो सँलुबले व जन्मन्हि याइबले हामो लड्डु लुना: अभिषेक बिइत, दान यायेत छ्येलिगु ख: ।
१३. प:काया लड्डु ग्रह दशा फायेकेत गणेशयात छाइगु ख: ।
१४. आति महि थ्व नेवा: ब्रम्हृतय् यलय् उपाकलं गुथिइ मदयेक मगा: । सक्वय् १६ लक्ष्मीपूजा याइबले नं थ्व आति महि मा: । ख्वप तलेजुयात नं ८४ महिया प्रकार छायेमा:गुलि नं दुथ्या: ।
१५. तिगल्ली महि भव्यबले भलितय् च्याकू बिइबले छ्येलिगु, आ: चलन मदु ।
१६. अयँथा महि (थुकियात पचिता महि नं धा:) लाखा महिया छगू प्रकार ख:सा नेवा:तय् गुलिसियां तत:धंगु भवजय् थयेके बिइत व सहभोजनय् थायभुई थ्व महि तयेमा:पि दु ।
१७. घ: महि थ्व घटे वनिबले न्हापा घटे लोहया भाजनय् छुना नइगु महि ख:, आ: अथे चलन मदु ।
१८. छुचुं महि वा पिइबले नइगु चलन दु, आ: थौकन्हे थथे चलन मदु । चपाती वा सुख्खा महि धका: न्हिथं नयेगु चलन दु ।
१९. दुसि महि त:कै वइबले नकिगु महि आ: चलन मदु ।
२०. गुल: महि सम्यक पञ्जरां न्यायेबले मदयेक मगा:गु महि ख: ।
२१. चतां महि व चौ महि देगु पूजा व गुथियात मदयेक मगा:गु जाकिचुंया महि ख: ।
२२. यो महि थिलापुन्हीबले यो महि नइगु जक मखु धान्यलक्ष्मी कू पूजा यायेत नं मदयेक मगा:गु ख: । द्य:या बुसादँ, ज्याजंको, मचातय् बुसादँबले य मरि लुना: अभिषेक बिइगु ख:सा बुँगद्य:या नक्यालं लुइबले नं यो महि, लोहंचा महि मदयेक मगा: ।
२३. मेगु योमहिया आकारयागु योमहि धाइगु छुचुंयागु दयेका: घ्यले बुका: चास्नी थुना: गंका तइगु महि न्हापा न्हापा तत:धंगु पूजा याइबले पंचपक्वान महि धका छाइगुलि थ्व महि नं दुथ्याकात:गु हलुवाइतसें जक दयेकिगु ख: । थौकन्हे थथे मदयेकू, पंचपक्वान धका न्ह्यागुसां न्याता महि चूलाका: तइगु जुयाच्वंगु दु । थुकी य:महि थें चाकु हाम्व: तये म्वा: म्हुतु मतिकूसे ह्व: दयेका तइगु ख: ।
२४. पटुचा महि थ्व दलूया आकारयागु जाकिचुंया योमहि थें हाया दयेकीगु म्हपूजा, किजापूजाबले मन्दले मत च्याकेत गुलिं नेवा:तय् छ्येलिगु चलन दु ।
२५. बुब:या महि थ्व महियात ओ धयाच्वन, छगू कथं महि हे ख: । बिभिन्न तान्त्रिक पूजाबिधि पूर्वक समय ज्वलं तयेबले माय्या ओ मदयेक मगा: । सिथि नख:बले बुब:या ओ महि छ्यलेगु चलन आ: नं दु । थौकन्हे भुटी ओ, मुसू ओ, मुस्याचुं ओ छ्येलाच्वंगु मदु ।
२६. मेछ्यँ महि थ्व थौकन्हेया समोसा थें च्वं । ख्वप तलेजुयात पर्व पर्वय् ८४ महि ताजि दुथ्यागु गुलिसियां थायब्व सवजब्व तयेत नं तइपि दु । थायब्व तयेत छ्येलाच्वंगु दु ।
२७. लाखा महिया जिनिस् मध्ये लाखा बिइत छ्येलिगु मदयेक मगा:गु मुख्य (च्याता) थथे ख:— (क) ऐँथ्या महि (शंखया आकार) (ख) जोप्रसाद महि (चक्रया आकार) (ग) सवई महि वा मथ महि (पलेस्वांया आकार) (घ) ग्वारा महि (गदाया प्रमाण) । थ्व प्यंगू जिनिस् महि बिष्णुया ज्वंसा कथं शंख, चक्र, गदा व पद्मया प्रतिक नालात:गु ख: । मिसामचा इहि याइबले सुवर्णकुमारया प्रतिक बेलयात कन्यादान यानातइगु नेवा: संस्कार ख: । उगु इलय् बिष्णु अर्थात् सुवर्णकुमार जुया: कन्यादान का:म्ह वहे ब्यक्ति आ: ब्याहा याइम्ह मिजं ख: । उकी प्रमाण थ्व शंख, चक्र, गदा व पद्म ख: । मेगु लाखा नापं डा, ब्यां, चखुं, बखुं नं तइगु ख: । थुपि जीवंका:छि गुबलें बाया च्वनीमखुपि न्ह्याबलें नाप नापं जुइपि ख: । वहे हेतु आ: ब्याहा जुइपि न्ह्यायमचा व जिलाजं नं गुबलें बाय म्वायेक नापं जीवन हनेगु कामना या:गुया हेतु डा, ब्यां, चखुं, बखुं नं तयेगु यानात:गु ख: । न्हापा लाखा नापं गदाया रूप ग्वारा महि म्हो नं ३४ किलोया ग्वारा लाखा महि थें हे छुना तइगु ख:, तर थौकन्हे थ्व महि छ्येलाच्वंगु खने मदु ।

२८. जो प्रसाद (जि प्रसाद; लक्ष्मी महि) लाखाया भोलय् पलेस्वांया (पद्म) प्रतीक नालातःगु खःसा लक्ष्मीपूजायात नं थ्व मन्हि मदयेक मगाः ।
२९. कलि महि बिबाहया भोले महिकसि दुने तयेत छ्येलीगु महि खः । थ्व महि लाखा महि दयेकेबले वइगु चापाःयात साखः तयाः ग्वारा दयेका तइगु जुया लिकः महि नं धाः । कसिइ दुने तइगु जुया कसि महिया अपभ्रंस कलि महि जूगु थें च्वं । थ्व महि बिबाहया भोलय् कल्या न्ह्याके यंकेत व सँ प्याकेगु ज्यायात महिकसी दुने तया यंकिगु खः । थौकन्हे थ्व महियात हे ग्वारा महि धायेगु नं याः । वास्तव्य आकारं जक ग्वारा महि नां जूगु खः । थुनिया सकलि नां लिकः महि अनं कसिइ दुने तइगु जुयाः कलि महि जूगु खः । न्हापा कल्या यंकेत तइगु जुयाः कल्या महि नं धाः ।
३०. सतुबतु महि थ्व भीगु म्हया सतुबतु थेया आकारया महि लाखा बिइबले तइगु खः ।
३१. मेगु गुलि महि थ्व न्हापा खाः स्वःवइपिन्त व ग्वय् काःवइपिन्त ल्हातय् तयेका बिइगु महि खः । आः लाखा बिइबले तया यंकेगु चलन दु ।
३२. निसलाः महि थ्व चिचिपागु पाचा महि चास्नी थुनातइगु खः । पितृया नामं निसलाः बिइत छ्येलीगु जुयाः निसला महि जूगु खः । बाहाःपूजा, चिभाःपूजाय् नं निसलाः छाइबले थ्व तइगु खः ।
३३. पाहांबना महि थ्व नं निसलाः महिया तपागु आकार दयेकिगु प्रकार उथेंतुं । बिशेष नेवाः जाति गुभाजु, उदाय्, ज्यापु आदि समुदायपिनि सुं ब्यक्ति दिवंगत जूपिनि नामं लत्या, खुला वा दकिलाया भोलय् सीबले बिचावःपि थःथिति, फुकी, पासाभाइपिन्त पाहां ब्वना धकाः भ्वय् सःतीबले थयेका छ्वइगु महि खः । थथे पाहां ब्वनेत जक छ्येलीगु जुयाः थ्व महियात पाहांब्वना महि धायेगु यानातल ।
३४. खाजा महि थ्व महि बःबः दुगु प्यकुं लाःगु वा हाकःचागु पितृ श्राद्ध याइबले पिण्ड छायेत छ्यलेगु याः । मेगु तःतःपागु जिनिस् (variety) महि कथं चास्नी थुनाः वा सादां छ्येलेगु याः ।
३५. पुरि महि देवदेवीपिन्त पिठ पूजा आदिसं ह्याउँक वा म्हासुक रंग तयाः घ्यलय् छुना तइगु महि खः ।
३६. जाकिचुं महि जाकिचुंया महि चतां महि थें छ्वालुकाः ख्वातुक छुनातइगु खः । थ्व न्हिनसिया बजि नयेत छेलीगु खः । अथे हे कँनिचुंया महि, चपा महि, ताया लड्डु, चाकु महि आदि नं छेलेगु याः ।
३७. ग्वारा महि थ्व छुचुंया छ्वालुकाः ग्वारा महि दयेकिगु खः । श्रेष्ठ जातिया गुलिसिया काय्मचाया बसुका याइबले, सँ फयेत व कय्तापूजा याइबले, लुसि फयेत थ्व ग्वारा महि मदयेक मगाः ।
३८. यँय् कुमारी जात्रा जुइबले बिभिन्न कथंया महि छायेमाःगु दस्तुर नं दु । उगु महित खः - थू महि, मथ महि, रोथ महि, जो प्रसाद, फिनि महि, कःनि तिका कछुवा महि, कःनि तिकातःगु कटहर आकारया महि । अले कसिइ दुने कलि महि तयाः छाइगु खः । थ्व महित मध्ये गुलि मल्लकालया पालय् निसेया महित नं दुथ्याःसां अपो याना सुद्ध नेवाः महि हे दुगु सिइदु ।
३९. सू महि - थ्व महि स्वारी थें ज्याना दथुइ हवः तयाः चिकनय् तुंक दयेका तइगु सूर महि खः ।
४०. सूओ - ओ यात दथुइ हवःतया (बारा ओ) चिकने तुंक छुना तइगु सूओ (बारा ओ) खः । थ्व महि ख्वपया राजोपाध्याय बर्मुतय् ब्याया इवलय् जहान जःपि तिपूपित छज्वः छज्वः महियात कचिकां हिनाः थयेका छ्वइगु चलन आः नं दनी । थ्व महि सधुवापिस जक छुनाः सधुवा त्यपूयात जक बीगु अले थ्व महिया दथुइ भुयू सिन्ह नं तिका बिइगु खः ।
- मल्लत नेपालय् दुहां वःबले भारतीय संस्कृतियात नापं ज्वना वःगुलिं महि नं भारतीय प्रभाव यक्को लाःगु खनेदु । इमिपाखें दुतिउगु महित मध्ये अपो धयाथें थौं म्हिगः नं छ्यलाबुला जुयाच्वंगु दु । थ्व महि ख्वपया तलेजु भवानीयात आःतक नं नियमित पर्व पर्वय् छायेमाःगु प्रथा न्ह्यानाच्वंगु दु । व महित थथे खः -
- (१) परमा (२) खसखस (३) एलाइचिदाना (४) मरचदाना (५) छुचुंमाधि (६) थुडा (७) कचवली (८) शक्करवाला (९) लड्डु बुण्डी (१०) वालुसायी (११) गुजी (१२) अमृति (१३) जलेवी (१४) दनभेरा (१५) गुंजिखति (१६) बर्फी (१७) फनसेपु (१८) पुवा (१९) पेडा (२०) हेसमी (२१) खाजा (२२) मुति चुल्या (२३) चाकु माघे (२४) के माथा साखल तौका (२५)

चुर्मा लडु (२६) दुदु थुङ लडु (२७) खोर्मा (२८) गुजी लडु (२९) भुटि (३०) तीरबार (३१) बतासा (३२) मास माथा कस्ती त्वंका (३३) माल्युवा (३४) फिल्ला (३५) सक्रान्त लडु (३६) देगुल्यया तवकला (३७) दुदु माघे माथा (३८) केलदुवा (३९) जहागिरवाला (४०) खण्डवति (४१) खण्डवाला (४२) माधा (४३) आत्ति (४४) सउयिवेल (४५) सियु लडु (४६) मिठाई (४७) दहिवाला (४८) खण्डवाला (४९) चकला (५०) त्रिकोण (५१) वलभद्र भोग (५२) लुचयी (५३) लाकचवरी (५४) सर्कवाला (५५) मुगया सवइ (५६) के माथा साखल त्वंका (५७) फिलिवि कस्ती त्वंका (५८) माथा लडुवा (५९) नारी (६०) पद्मनारी (६१) साखसला पले (६२) घेल थुङा लडु (६३) देवी प्रसाद (६४) मुतिफिल्ला (६४) निवास माघि (६५) साखसलापु (६६) गोलैवैद्य (६७) भुवल्लभ (६८) थाकुलभोग (६९) मुगया लडु (७०) मोहनभोग (७१) वेलसउयी (७२) लाया फिल्ला (७३)

लाया लडु (७४) घोग (७५) घोगी (७६) खलिका (७७) आप (७८) तवसे (७९) फलसे (८०) धाले (८१) मुति चुल्या आदि ।

थ्व महि ज्वलं खपया तलेजु भवानीयात पर्व पर्वय् छायेत ब्यबस्था यानातःगुलि बार्षिक ब्यय बिधान प्र. ५०३ पाखे चौरासी रोटी जिन्सी चौरासी माघे धयागु पाखे कयागु खः । उगु ईया भाषा गथे खः अथे हे ल्हयेया कयागुलिं थौकन्हैया भाषां थुइके थाकुगु जुलसां थुपि महित मध्ये गुलिं महिया नां भीसं तिफ्याये मफुगु नं दु सा गुलिं महित थौकन्है बजारय् ब्यापक हे जुयाच्चंगु दु । थ्व महिचहिया किसिम दुगु इलय् मल्लत जक मखु नेवाःत नं नसात्वंसाया सौखिनत खः धका धायेफु । तर न्हयागु जूसां हलिमय् ज्वःमदुगु नेवाः तजिलजि दुने ल्येनाच्चंगु मौलिक महिचहियात समय सापेक्ष दिगो यानातयेगु भी नेवाः सकलया दायित्व नं खः । अले जक नेवाःतय्गु प्रतिष्ठा नं ल्येना च्वनिइ ।

मय्जु रुक्मिणी श्रेष्ठ नैपालभाषा रुयलय् छम्ह नांजाम्ह च्वमि खः । वय्कलं गृह बिज्ञान व नैपाःया तजिलजि सम्बन्ध च्वसूत यक्व च्वयाः थी थी पत्र-पत्रिकाय् पिथना दी धुंकूगु दु । थौ कन्हय् वय्कः 'थौ कन्हय्' लय्पौया सम्पादक जुया दी ।

नेपाल सम्बत ११३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त भिन्तुना !

न्यास्य भिन्तुना

Happy New Year Nepal Sambat 1138

Dr. Chandra, Kanti,
Aseem and Ankit Chataut
Chicago, Illinois

YOU CAN PROTECT YOUR DREAMS FOR LESS THAN YOU THINK.

All your protection under one roof®

Better service, better coverage and better value with our great new lineup of discounts—you could get it all when you make the switch to American Family Insurance. We're the right choice for protecting your dreams. Your dream is out there. Go get it. We'll protect it. Call today for a competitive quote.

Kristi Johnson Agency
American Star Certified Agency
Excellence In Customer Experience
3525 W Peterson Ave Ste 115
(773) 539-5488

Discounts may vary by state, property policy form and company underwriting the auto policy.

Discounts may not apply to all coverages on an auto or property policy.

American Family Mutual Insurance Company and its Subsidiaries, American Family Insurance Company

Home Office — Madison, WI 53783 ©2012 005598 Rev. 8/12

नेपालभाषाया संकिपा ख्यलय् सुरेन्द्र तुलाधर

सुरेन्द्र तुलाधर
नेपा:

इमेज च्यानलया न्हयब्वया धका: प्रस्तुती जुइगु 'ख्वताबजि' ज्याभव: शुरु निसें थौं तक मदिकक च्वमि व निर्देशक जुया: ज्या याना च्वनागु दु । २५ भागं निसें च्वयेगु सुरु यानागु ख:सा १०० ब्वनिसें ४०० ब्वतक सह निर्देशक जुया ४०० ब्व निसें निर्देशनया भाला क्वबिया: थौंतक ज्या याना वयाच्वनागु दु ।

नेवा: संकिपा ख्य:यात ब्यबसायिक यायेगु ज्याय् पला: न्हयाका च्वना ।

२०४७ सालय् नेपाली (खस) भाय्या पूर्णाङ्गी नाटक 'ऊ फेरी आउने छ' म्हिता: नाटक ख्यलय् पला: न्हयाके धुंका: २०६० साल तक मदिकक दबू प्याखें (नाटक) ख्यलय् ज्या यानागु ख: ।

नाटक म्हितेगु इवलय् दकलय् न्हापां स्व. श्रीकृष्ण 'अणु'या ख्याल: "हलहल" धा:गुलिइ पलिस्था ख्याल: कासाया पाहां ख्याल: जुया: म्हिता । वयां लिपा पब्लिक यूथ क्याम्पसया ग्वसालय् जूगु छधा: प्याखें कासाय् स्व. रामशेखर नक:मिया प्याखें 'नकतिनियापिनि लभ स्टोरी' म्हिता । थ्वयां लिपा दकलय् न्हापां जिं च्वयागु ख्याल: "मिसातय् आंगसा" पलिस्था ख्याल: कासाय् न्हाप सिरपा: त्याका । थुकथं दबू प्याखें ख्यलय् निरन्तर कलाकार जुया, च्वमि जुया व निर्देशक जुया: ज्या याना वना । दबू प्याखें ख्यलय् दकलय् न्हापां स्व. शुभशान्ति बज्राचार्यया छधा: प्याखें 'पूगु जात:या निर्देशन याना ।

ज्या यायेगु इवलय् हनेबह:मह शताब्दी पुरुष सत्यमोहन जोशीजुया 'महगसय् नापला:मह' पूधा: प्याखेंया मू नाय: जुजु उदयेनया भूमिका म्हितेगु हव:ता: चूलात । अथे हे नाटक ख्यलय् बरिष्ठ निर्देशक प्रचण्ड मल्लजुं च्वयादीगु पूर्णाङ्गी नाटक 'तथागत' या निर्देशन यायेगु हव:ता: नं चूलात । २०६० सालय् इमेज च्यानलय् नेवा:भाय्या ज्याइव: ख्वताबजि वल अले जि दबू प्याखें ख्य:पाखें टीभी ज्याइव: पाखे आकर्षण

जुया वना । इमेज च्यानलया न्हयब्वया धका: प्रस्तुती जुइगु 'ख्वताबजि' ज्याइव: शुरु निसें थौं तक मदिकक च्वमि व निर्देशक जुया: ज्या याना च्वनागु दु । २५ ब्वं निसें च्वयेगु सुरु यानागु ख:सा १०० ब्वनिसें ४०० ब्वतक सह निर्देशक जुया, ४०० भागं निसें निर्देशनया भाला क्वबिया: थौंतक ज्या याना वयाच्वनागु दु ।

ख्वताबजिया थौंतकया ज्या यानागु इवलय् ख्वताबजिं जित: छम्ह प्याखें च्वइम्ह साहित्यकार दयेका ब्यूगु दु । नापं ख्वताबजि थौंया ई तक ६८० ब्व: थ्यने धुंकल । थुलि ब्व: दुने अनगिन्ती कलाकारया जन्म जूगु दु । थौंकन्हय् ख्वताबजि म्हितादीपिं गुलि कलाकारपिं थ: निर्देशक जुया: प्याखें दयेकाच्वंगु दु । मेगु टीभी ज्याइवलय् नेवा: ज्याइव:या निर्माता जुयादीगु दु । संकिपाया हिरो, हिरोइन जुयादीगु दु । लजगा: रूपय् ज्या यानाच्वंगु दु । थुकी जि तसकं लयेता: ।

पानवती संकिपाया छजू लू

खताबजिइ न्यादै ज्या याये धुंका: खताबजि पुचःया सक्रियता नेवा: प्याखँ दयेकेगु निर्णय जुल । उगु निर्णय कथं दकल्य न्हापां जिमिसं “याकःम्याय”या निर्माण याना । थ्व संकिपाय् जि कलाकार, चमि व सह निर्देशक जुया: ज्या याना । थ्वयां लिपा दकल्य न्हापां पासा अमृतचन्द्र श्रेष्ठजुया निर्माणय् संकिपा ‘अंश’या निर्देशन याना । थुकथं जिगु पला: नेवा: प्याखँ दयेकेगु ज्याय् न्ह्याना वन, थ्व हे इवल्य ‘जिपि बदमास मखु’, ‘जिगु मिखाया न्ह्यःने’, ‘ग्यानापु स्टायल’, ‘पानबती’, ‘मू मदुगु जिन्दगी’ नापं छगू खस भाय्या प्याखँ ‘मिस नेपाल’ नं निर्देशन याना ।

थौं कन्हय् जि नेवा: प्याखँ ‘जेन्टलम्यान’, ‘छ गजल जि गजल’, ‘छंगु नामय्’ व स्व श्रीकृष्ण ‘अणु’या पूर्वके मफुगु ऐतिहासिक प्याखँ ‘सितुलानी’ या निर्देशन यायेगु भाला क्वबिया च्वनागु दु ।

२७ दँ तक थ्व प्याखँ ख्यलय् ज्या यानागु अनुभवं जिं थ्व ख्यःयात लजगाया रूपय् कयाच्वना । नापं संकिपा

ख्यःयात ब्यबस्थित व ब्याबसायिक यायेगु कुतः यानाच्वना ।

थ्व इवल्य नेवा:भाय्, भेषभुषा, संस्कृति, कला व मनोरञ्जनया माध्यमं नेपा: देय् दुने जक मखु नेपा: देसं पिने तकं प्रचार प्रसार जुइगु धैकथं नेपालभाषा संकिपा समाजया पलिस्था याना । थुगु समाज पाखें बिदेशय् च्वनाच्वपि नेवा:त नाप स्वापू तया: नेवा: प्याखँ बिदेशय् नं क्यनेगु ज्या न्ह्याका च्वना ।

अष्ट्रेलिया, जापान, चीन, अमेरिका, लण्डन, स्पेन, थें ततःधंगु देसय् वनाच्वपि नेवा:तय्सं आ: अन नं नेवा: प्याखँ क्येनेगु निंति संकिपा समाजयात स्वापू तया: ज्या न्ह्याकाच्वना ।

याकन हे चीनय् चिनिया भाषं सब टाइटल तया: चीनय् च्वपिन्त नेवा: प्याखँया प्रचार यायेगु निंति मय्जु सुशिला महर्जनं जिम्मा कया: नेवा: प्याखँ यंकादीगु दु । जापानय् WNO या नाय: सुनिलकुमार शाक्यजुं नं लय् छगू नेवा: प्याखँ क्येना: नेवा: प्याखँया महोत्सव यायेगु बचं बिया: प्याखँ यंकादीगु दु । अथे हे अमेरिकाय् नं आदिवासी फिल्म फेस्टिबलय् नं नेवा: प्याखँ छ्वयेगु हवःता: चूला:गु दु । लण्डनय् नं मनिषकुमार श्रेष्ठजु लिसे सहलह याना: नेवा: प्याखँ क्येनेगु खँ क्व:छिनागु दुसा अष्ट्रेलियाय् जि थ: हे वना: पानबती क्येना वये धुनागु दु ।

थुकथं जिं जिगु जीवनया ईयात नेवा: संकिपा ख्यःयात बांलाकेगु, ब्यबस्थित यायेगु ज्या मदिकक याना च्वनागु दुसा लिपा तक नं फत्तले, जिगु ल्हा: तुति बल्ला:तले याना च्वनेगु जुइ ।

मनोरञ्जनया माध्यमं भीगु भाषा, कला, संस्कृतियात देश बिदेशय् प्रचार यायेगु ज्या गबलें त्वःते मखु धासैं जिगु थ्व च्वसुयात थाय् बिया: जित: अफ उत्साहित यानादीम्ह हनेबहःम्ह दाइ केशरमान ताम्राकारजुयात दुनुगःया सुभाय् ।

कलाकार/निर्देशक भाजु सुरेन्द्र तुलाधर नेपालभाषा संकिपा ख्यःया तसकं बांजाम्ह ब्यक्ति खः । टैलिभिजनया पर्दाय् वा: पतिकं लौकंहवा:गु टिमि सिरियल ‘खताबजि’ सकल नेपामितय् लागी मनोरञ्जन बीत वय्क: निह मधासै चा मधासै थौं ६८० ब्व थ्यंकैत ताःला:गु दु ।

सुयात छुकिया अभाव वं उकिया डिमाण्ड यायेत स्वइ, याइ । वयात लःया अभाव उकिं वं लःया डिमाण्ड यात जिके । वयागु डिमाण्डयात सार्थकताय् हिला बी । अर्थात लःया पूर्ति यानाः अभाव न्हंका बी ।

वयागु मागयात जिं न्हयाथें यानासां पूर्ति याइ धैगु वयागु बिश्वास । व बिश्वास जिं कायम याना । थःके दुसा थःके दुगु लः बिया बी, मफुसा वयागु लःया डिमाण्ड अनुसार लःया श्रोतया थाय् वनाः जिं लः कया हये । गुबलें बुंगा चिथाय् वने, गुबलें पुखुलिइ, गुबलें तालय्, गन वनाः ज्यू अन वनाः जिं लः कया हयाः वयागु आवश्यकता पूर्वके ।

जब जि पाखें लः काइ वं थःगु उष्णताया म्हय् सिंचित याइ । कठोरताय् जिगु लखं नरमता प्रदान जूगु तायेकि थःगु जीवन रूपान्तर जूगु खनाः व हर्ष म्वःल्हुइ । लसतां निश्चुक्क जुइ ।

वयागु जिन्दगीया क्यब महकतां ब्वइ, सौन्दर्य पिज्वइ । थीथी सित (फलफुल) ज्वाँय ज्वाँय सयाच्चंगु खनाः व थः न लयेताइ, अले जि न लयेताये ।

ज्वाँय ज्वाँय सयाच्चंगु फलफुल नयेत जि लालयित जुइ । नयेत हथाय् चायाच्चनी । स्वीकृति बिना नयेगु निन्दनिय ज्या जुइफु । अपराधया ज्या जुइफु । सहमति बिना लाकाः खुयाः नयेगु, सजाँय्या भागीदार जुइफु । उकिं जि पिया हे च्वना, न्हापा न्हापा वं गुगु (सि) फलफुल यः ल्येयाः न धाइ धकाः न्हाय्पं तिं तिं स्वाकाच्चना । आशाकुति पहलं वयागु ख्वाः स्वयाच्चना ।

व धाःसा थःथाय् ज्वाँयज्वाँय सयाच्चंगु फलफुल स्वयाः आनन्दित जुयाच्चन । म्हिग म्हीगयाम्ह व व थौं याम्ह व पानाच्चन । व थौं चुपचाप जुयाच्चंगु खनाः जि अजुचाया च्वना । न्हयसः दनाच्चन मनय् ।

छु जुल त्वलेह जुयाच्चन (वयागु सलं जि भसंग वन) । जिं चिहाकलं लिसः बिया ।

अं छुं मजू ।

अं छता खं सिलला ?

छु खं ? मस्युनि - जिं धयाः ।

खं छु धाःसा थन ज्वाँयज्वाँय सयाच्चंगु फलफुलया बृक्ष लीजं बी त्यनागु दु । उकिया लागि सम्भौता पत्रय्

सम्भौता

बढ़ी बेढ़ना खड्गी
नेपाः

जिं वयागु लँ पनाः वयागु ठवायेगु अधिकार गुबलें लाका कायेमखु । वयात गथे यानाः आनन्द सुख प्राप्त जुइ, दइ वं अथे हे याये दयेमाः । थ्व वयागु नैसर्गिक अधिकारया खँ खः । थथे मतिइ ततं जि वथासं पिहां वयेत स्वया च्वना । जिगु खँ न्येनाः व त्वलेह जुयाच्चन मस्यु जिं धयागु खँ वं ताःगु खःला वा मखु ।

सहि न याये धुनागु दु । तर थ्व सम्भौता पत्र व मनूया थाय् मथ्यनि । वयात मबियानि ।

खं न्येनाः जि दुने लबू दना वःथें जुल ... जितः इपांथिपा मदय्क चुइकः यनिइ थें जुल । ग्वःफसं पुइकः यनी थें जुल । जि जितः सम्हाले याये मफया च्वन । छु जुल छन्त धैगु सलं जि भसंग वन । छुं न मजू जिं चिहाकलं लिसः बियाः । खँ स्वाना यंकल ।

न्हापा न्हापा छं गुलि ग्वाहालि यात उकिया निति यक्व यक्व सुभाय् । थ्व हलिमय् थुलि ग्वाहालि याइपि

मेपि सुं न मखं, सुना याःगु नं मदु । फुक्क फुक्क थः म्वायेगुलि जक ब्यस्त । तर छं जिगु लागि न ब्यस्त जुया बिल, न्ह्याथाय् कयाः जूसां जिगु लागि लः हया बिया च्वनी । गुकिं यानाः सिंचित जुइ फत नरमताया आभास काये खन । काये फयाच्चंगु खः । गुकिं याना जिगु बृक्षय् फलफुल सयाच्चंगु खः ।

वं हानं थःगु सः तया वन 'आः छंके न्हापा न्हापा थें लः माल धकाः धायेमालिइ मखु अर्थात् लःया आवश्यकता जुइ मखु । आः फलफुल सयेकेगु जिम्मा फुक्क वइगु हे वं हे याइ । अर्थात् जिं गुम्ह लिसे सम्भौता याये त्येना ।

जिं धया 'छं न्ह्याकूगु पलाः छं याःगु बिचाः बां हे ला जुइ, बांलाना हे छं मेम्ह लः बिइम्ह मनू लिसे सम्भौता याये त्यंगु जुइ । आः जिगु आवश्यकता म्वाःगु जिं थुइका, छंगु भिं कामना यासैं जि वने । थुलि धयाः जि दना वनेत स्वया ।

छता खँ । वयागु सः थ्वल ।

जि तक्क दिना 'छु व छता खँ ?'

व ज्वाँय् ज्वाँय् सयाच्चंगु फलफुल छं नयेगु इच्छा मन्त ला ?

जिं धयाः - इच्छा मदुसा जि थन वया च्वनिला ? थौं छं मेपि लिसे सम्भौता याये त्येना धाःगुलिं जि थन वनेत स्वयागु खः । सुयागुं म्वायेगु अधिकार लाका काये मज्यू । थःगु जीवन थम्हं धैथे म्वाये दयेमाः छं न व हे यायेत्यंगु खः ।

जिं वयागु लं पना वयागु म्वायेगु अधिकार गुबलें लाका काये मखु । वयात गथे यानाः आनन्द सुख प्राप्त जुइ, दइ वं अथे हे याये दयेमाः । थ्व वयागु नैसर्गिक अधिकारया खँ खः । थथे मति ततं जि व थासं पिहां वयेत स्वयाच्चना । जिगु खँ न्येनाः व त्वलेहे जुया च्वन मस्यू जिं धयागु खं वं तागु खःला वा मखु ।

वं मेमेगु खँत छु छु धयाच्चन जुइ जिं मताया वन । जिगु मानसपटलय् धाःसा न्हयसःत तित्ति न्हुयाः जुलुस वये थें वयाच्चन । वं गुम्ह लिसे सम्भौता पत्रय् सहि यायेत्यंगु दु, वं धात्थें लःया आपूर्ति यानाः वयागु कठोर चाय् सिंचित याये फइला ? फुम्ह खःला ?

न्ह्याबलें लः बी धैगु आधार छु ?

गुगु आधारं बिश्वास यायेगु ?

न्हयःने दनाच्चंम्ह वा लिक्कः च्वनाच्चंम्ह मनू छंगु लागि अनुपयुक्त जुल ला ?

वयागु नुगः न्हाय्कं थें छर्लङ्ग खने धुंकाः नं हानं धकिं दुनेयाम्ह मनू ल्यः जुइ त्येनाला ? धकिं दुनेयाम्ह मनू गज्याम्ह गज्याम्ह छु स्यू ?

आः नं लाःनि छुं मस्यंनि बिचाः या बिचाः या ।

मनय् थ्वयाच्चंगु सःलं जितः कुतिं न्याना बिल ।

जि दुनेयाम्ह जिं जितः खंका बिल । अनायास जिगु सः थ्वल -

खः जिं थथे हे यायेमाः ।

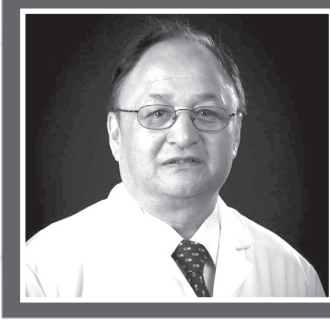
'छु थथे हे यायेमाः धयागु जिं मथुल' जिं धया - न्हाच जिं सुलिसे सम्भौता याना व पत्र खुइमाः । उकिं कुचाकुचा यानाः खुनाच्चना । कुचाकुचा जूगु भ्वं फसय् ब्या च्वन ।

मेगु छगू सम्भौता पत्र न्हयःने तसैं धाल 'आः थ्व सम्भौता पत्रय् सहि या । थ्व पत्रय् सहि यायेगु अधिकार सिर्फ छंगु जक खः । उकिं छं निर्धक साथ सहि या ।

वयागु खं न्येनाः जिं व सम्भौता पत्रय् सहि याना अले वं न सहियात - जिन्दगीया सम्भौता पत्रय् ।

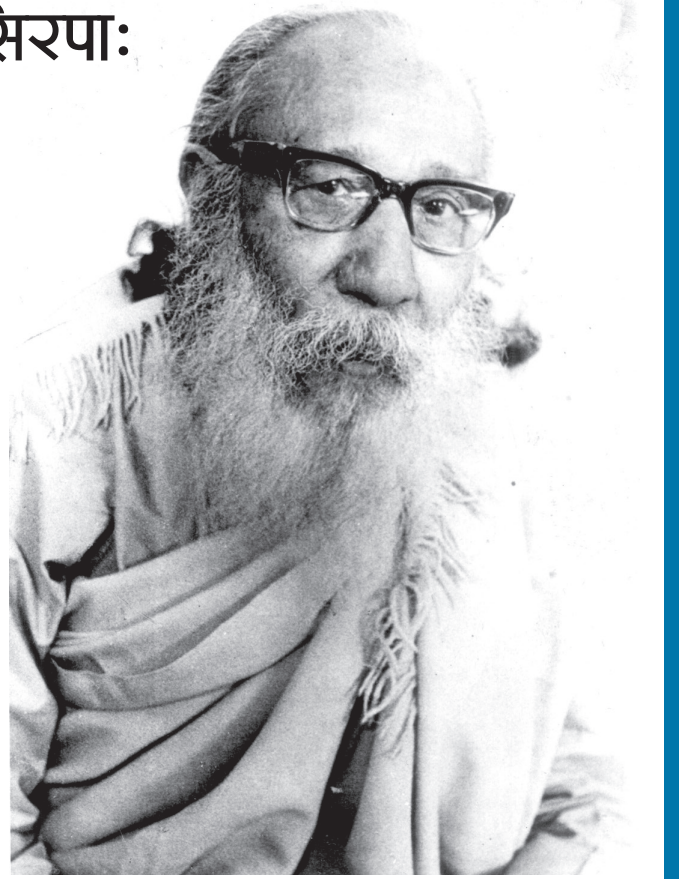
भाजु बढ्री बेदना खड्गी नेपालभाषा साहित्य रूयःया बांजाम्ह च्वमि खः । वय्कलं बाखं, म्ये, हाइकु, गजल, ताडका व मुक्तक च्वया दी । वय्कलं आःतक नेपालभाषाया न्हयय्गू सफू पिथना दीधुंकल । बिराट नेपालभाषा साहित्य सम्मेलनं वय्कःया बाखंयात स्वकः तक न्हाप सिरपालं फाय्पी धुंकूगु दु ।

चित्तधर “हृदय”, चित्तधर सिरपा: व नेवा: अमेरिकन दबू

केशरमान ताम्राकार
शिकागो, अमेरिका

वय्कःया साहित्यिक यात्रा राणा सरकारया पालनिसें हे जूगु खः, गुगु इलय् नेपालभाषां च्वयेगु, ब्वनेगु तकं याये मदु । अथे खःसां उगु ग्यानापुगु इलय् नं मज्यासे नेपालभाषां च्वयेगु यानादिल ।

चित्तधर ‘हृदय’

प्यंगःथां लिपा नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् जक मखु नेपाःया साहित्य जगतय् दकलय् मध्ये घिसिलाःगु थां खः कविकेशरी चित्तधर ‘हृदय’ । वय्कः न्यत त्वाःया उदाय् खः । साहु द्रब्यधर तुलाधर व ज्ञानलक्ष्मी तुलाधरया क्वखं नेपाल संबत १०२६ सं न्यत तुंछेगल्लीइ वय्कःया जन्म जुल ।

भिस्वदैया बैसय् ज्ञानप्रभा तुलाधरलिसे वय्कःया इहिपा जुल । खय्तला वय्कःया शिक्षादीक्षा प्यदं दुबलय् थःगु हे छैय् मांअबुपाखे जूगु खः । लिपा जक शिक्षकपाखे जूगु जुल । वय्कःया साहित्यिक यात्रा राणा सरकारया पालनिसें हे जूगु खः, गुगु इलय् नेपालभाषां च्वयेगु, ब्वनेगु तकं याये मदु । अथे खःसां उगु ग्यानापुगु इलय् नं मज्यासे नेपालभाषां च्वयेगु यानादिल । नेवाः भासं च्वःगुया पलेसा जेल तक नं वनेमाल । तर जेलय् वय्कलं काय् बुझकादिल ‘सुगत सौरभ’ । अथे हे ‘मि मनःपौ’यात वय्कलं म्हयाय् नालादिल ।

वय्कः सफू च्वयेगुलिइ जक मखु, चित्र च्वयेगुलिइ नं उलि हे ल्हाः ज्वःम्ह ब्यक्तित्व खः । वय्कलं थःगु जीवन नेपालभाषाया नििति पाना दिल । नेपालभाषा परिषद् स्वनादिल ।

‘नेपाल’ ऋतु पौ पिथनादिल । नेपाःया नििति थःगु सकतां सकतां बियादिल । थः च्वनाच्चंगु छै तकं नेपालभाषाया नििति फ्यानादिल । लिसें थःगु न्हियान्हिथं छयेला वयाच्चंगु सकतां नेपालभाषाय् स्वथनादिल ।

थुलि त्याग, तपस्या यानादीम्ह नेपालय् आतक सुं नं साहित्यकार मदुनि । वय्कलं भीत सकतां बिया थकल । अले धयादिल, ‘सिनां जक दइगु स्वर्ग छु यायेत ?’ वय्कलं भीपाखे छुं हे कयामदिसे भायादिल, भीत बि जक बियाः ।

चित्तधर सिरपाः

नेपाल सम्बत ११०९ निसं मदिक कविकेशरी चित्तधर ‘हृदय’या नामं बिया वयाच्चंगु, नेपालभाषा ख्यलय् अतिकं च्वायेबहगु सिरपाः खः ‘चित्तधर सिरपाः’ आतकया दुने नीन्याक्वः थीथी नेपालभाषाया साहित्यकारलिसें नेपालभाषा व साहित्य ख्यलय् ज्वःमदुगु योगदान बियादीपि नेपालभाषाया संस्थायात बी धुंकूगु दु ।

थुगु सिरपाःया दाता स्व. भाजु मणिहर्षजु खः । चित्तधर ‘हृदय’या पुण्य स्मृतिसं दैय्दसं बीगु थुगु सिरपाः भिन्त्याद्वः

(१५,०००/-) तका, हबापौ व दोसल्ला न्ययेका: हनीगु खः । लिपा थुगु सिरपाःया दां नीन्याद्वः (२५,०००/-) थ्यंकादिल । दकलय् न्हापां थ्व सिरपाः ब्यक्तिकथं हनेबहम्ह कवि भाजु नातिबज्र बज्राचार्ययात देछाःगु खः ।

आतक चित्तधर सिरपाः त्याकादीपि साहित्यकारपि थुकथं दु । नातिबज्र बज्राचार्य (ने.सं. १९१९), छत्रबहादुर कायस्थ (ने.सं. १९१७), रामकृष्ण दुवाल (ने.सं. १९२०), रत्नगोपाल सयँजु (ने.सं. १९२८), चिनियालाल बज्राचार्य (ने.सं. १९३०), भृगुराम श्रेष्ठ (ने.सं. १९३२) व भूषणप्रसाद श्रेष्ठ (ने.सं. १९३६) ।

अथे हे नेपालभाषा ख्यलय् साहित्यया थपू यायेगु ज्याय् न्ह्यचिलाः योगदान बिउगु संस्थातय्त थुकथं छसिकथं चित्तधर 'हृदय' सिरपालं छायेपिउगु दु । दकलय् न्हापां ने.सं. १९०९ लय् बिश्वभूमि न्हिपौयात देछाःगु खः । अनं लिपा इनाप वाःपौ (ने.सं. १९१०), जगतसुन्दर ब्वनेकुथि (ने.सं. १९१२), कुमारि ब्याले प्याखं (ने.सं. १९१३), नेपाल लिपि गुथि (ने.सं. १९१४), ज्ञानमाला भजन खलः (ने.सं. १९१६), पलिस्था (ने.सं. १९१८), कुतः पिकाकः (ने.सं. १९१९), मध्यपुर कला परिषद् (ने.सं. १९२३), साहित्यया मूलुखा (ने.सं. १९२५), नेपालभाषा मिसा खलः (ने.सं. १९२६), लिजः नेपालभाषा कविता दबू (ने.सं. १९२७), ईलोहं (ने.सं. १९२९), उज्यालो ९० एफ एम (ने.सं. १९३१), थौकन्हय् लय्पौ (ने.सं. १९३३), नेवाः अमेरिकन दबू, शिकागो (ने.सं. १९३७) ।

थुकथं स्वयेबलय् चित्तधर सिरपाः नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् तसकं ज्वःमदुगु सिरपाः खः । थुगु सिरपालं छायेपि धुकूपि साहित्यकार भाजुपि व संस्थातसें भीगु साहित्य थपू यायेगु निति अतुलनीय योगदान यानादीगु अवश्य नं खत । अथे हे भीगु साहित्य ख्यलय् मिसा साहित्यकारपि नं म्हो मजू । उकिं थुगु सिरपाःया इवलय् वइगु दिनय् नेपालभाषाया मिसा साहित्यकारपि नं दइगु खँय् बिश्वस्त जुया ।

नेवाः अमेरिकन दबू

नेवाः अमेरिकन दबू शिकागोयात थुगुसीया चित्तधर सिरपालं छायेपिल । थ्व छगू तसकं लसताया खँ जुल । देसं

पिने दकलय् न्हापां नेपालभाषा व साहित्य थपू यायेगु ज्याय् ज्वःमदुगु योगदान यानाच्चंगु संस्थायात बीगु थुगु सिरपाः देशं पिनेया संस्थायात बियाः छगू न्हूगु आयाम तना बिउगु दु नेपालभाषा परिषदं ।

खय्तला नेवाः अमेरिकन दबूपाखें दकलय् न्हापां बिश्वय् कविकेशरी चित्तधर 'हृदय'या १०६ क्वःगु बुन्हि शिकागोय् हनेगु ज्या जूगु खः । उगु ज्याइवःलिसें 'मिहगः', थौ, कन्हय्, चित्तधर 'हृदय' बिषयय् भाजु नविन चित्रकारपाखें शिकागोय् च्वंपि नेवाःतय्त थुइका बियादिल । गुकिया लिच्वः कथं चित्तधर 'हृदय'या शिकागोय् चर्चा परिचर्चा व म्हसीका दत । थ्व छगू धाथे ऐतिहासिक ज्या जूगु जुल । अथे हे हनेबहम्ह साहित्यकार प्रेमबहादुर कंसकारया ९६ क्वःगु बुन्हि हनेगु ज्या नं दकलय् न्हापां देसं पिने शिकागोय् हे जुल । साहित्यकारपिनिगु बुन्हि हनेगुया लिसलिसें नेपालभाषाया न्हापांम्ह मिसा उपन्यासकार मयजु शशिकला मानन्धरया उपन्यास 'संकल्प' पिथनेगु हवःताः नं थ्व हे दबूयात चूलात । अथे हे नेपालभाषाया थीथी साहित्यकारपिनिगु च्वसु मुनाः नेवाः अमेरिकन दबूया खाःपौ कथं दँय्दसं 'शिकागो नेवाः' साहित्यिक पत्रिका आतक थ्व ल्याः नापं यानाः न्ह्यगु ल्याः पिथने धुकूगु दु ।

इलय्ब्यलय् नेपाल भाषादीपि चित्रकार, संगीतकार, साहित्यकार भाजु, मयजुपित वय्कःपिसं यानाच्चनादीगु ज्यायात च्वछासे शिकागोय् हनेगु ज्याय् नं नेवाः अमेरिकन दबू उलि हे न्ह्याःवनाच्चंगु दु । थुकिया लिच्वः कथं नेपालभाषा परिषदपाखें नेवाः अमेरिकन दबूया ज्यायात कदर यासैं, बांलाक मूल्यांकन यानाः थुगुसीया चित्तधर सिरपाः बिउगु छगू कथं बिदेशय् च्वंपि नेवाःतय् निति नेपालभाषा व साहित्य थपू यायेगु, ल्यंका तयेगु ज्याय् अप्वः प्रोत्साहन बिउगु दु । अफ धायेगु खःसा नेपालभाषा परिषदं देशं पिनेया नेपालभाषाया संस्थातय्त साहित्य बिकासय् पलाः च्वयेकेगु ज्याय् घ्वाना बिउगु दु ।

थुगु सिरपालं देशं पिने च्वंपि सकल नेवाःतय्त व नेवाः संस्थायात नेपालभाषा व साहित्य म्वाका तयेगु व थपू यायेत न्हयलं चायेका बिउगु दु ।

भाजु केशरमान ताम्राकार नेपालभाषाया बाखं च्वमि खः । वय्कःया 'मिफुति' (१०८७), 'लागाय् जि' (११००) व जि बिश्वास म्वायै (११०३) बाखं सफू पिदने धुकूगु दु ।

सतः

भरत सामि
नेपाः

व जिनाप सतीसां जिगु भावनां तापाक वनेगु कुतः
यानाचवनी । जिगु मतिना नुगलं थी मफयेक वनाचवनी ।
वं जितः समानान्तर दयेका चवनी । तर आः वयाः वं
जितः धयाचवनी - 'आई नीड योर लभ ।'

छन्हु जिके बिचाः वइ कि जिगु जीवन गुकथं न्हयानाचवन
जुइ । उकिं छकः जिं थःगु जीवनय् दुबिना स्वये वं जिगु
जीवनय् थाय् कयाचवंगु लुइके । जिं लुमंका स्वये वं गबले
निसें जिगु जीवनय् दुहां वल तर जिं लुमंके फइमखु । जिं
बिचाः याना स्वये वं गबलें निसें जिगु नुगलय् थाय् काल
जुइ तर जिं छुं चायेके फइमखु ।

थ्व जिगु छसीकथं जियावःगु जीवनय् वं हस्तक्षेप याःगु
वाःचायेवं जिके छत्थुं तं पिहां वइ । तर जिं तंयात क्वत्येला
छवयाबी ।

जिं बिचाः याये म्हिगः तक ला जितः व नाप छुं सम्बन्ध
दु थें ताइमखु । व पाखे जिं थःगु नुगः क्वज्वःगु चाइमखु ।
तर जि थौ व प्रति पूर्णतया क्वछुनाचवंगु तायेके । व जिगु
नुगलय् तस्वीर जुयाचवंगु खंके । व जिगु एकान्तयात लाका
काइमह जुयाबी । जिगु एकान्तय् इवातां दं वइमह जुयाबी ।
व जिगु छयंया च्वं च्वं ब्या चवना बिइ ।

वं धयाचवनी - 'छ बिना जि म्वायेमफु ।' जिं वयागु खँ
ख्याः खँ तायेके । वं हानं धाई - 'धात्ये खः ।' जिं वयात
स्वयाः मुसुक्क जक न्हिलाबी । वं क्वछुनाः धाई - 'आई
नीड योर लभ ।'

जि बिचाः याये - इङ्गलीस ईज नथिङ्ग नाउ ए डेज,
वन्ली द लान्वयज् अफ फ्रिक स्ट्रीट । लभ ! थौ कन्हय्
मिसातय् फेशन ।

जिपि छगू हे अफिसया स्टाफ जुयाचवनी । न्हिच्छ तक
अफिसय् जिपि न्ह्याबले नापं जुयाचवनी । शायद मतिना
जुइगु हे थुकथं जुयाबी । न्हिन्हिया नाप हे मतिनाया लँपु
जुयाबी । तर जिं आःतक नं वयात मतिना मयासँ चवनाबी ।
यदि न्हिन्हिया अन्त्य हे मतिना खःसा न्हापा हे छाये मजुल
जुइ ? जिके न्हयसः दनावइ । व व जिया परिचित जिमित
न्हापां क्याम्पसं यानाबी धुंकी । क्याम्पसय् क्याम्पस ई तक
न्ह्याबलें जिपि नापं जुयाचवनापि जुइ । छगू हे सीटय् जिपि
चवना जुयापि जुइ । आपासिया न्येने दु - क्याम्पसय् लभ
जुगु । तर क्याम्पसय् वं जितः मतिना मयाः । व जिनाप
सतीसां जिगु भावनां तापाक वनेगु कुतः यानाचवनी । जिगु
मतिना नुगलं थी मफयेक वनाचवनी । वं जितः समानान्तर
दयेकाचवनी । तर आः वयाः वं जितः धयाचवनी - 'आई नीड
योर लभ ।'

तर जिं वयात समानान्तर दयेका चवने । वया निति जि
समानान्तर जुयाबी । तर व प्रति पुलांगु प्रतिशोधया भावनां मखु ।
न्हूगु बस्तु सकसितं ययाचवनी । तर पुलां बस्तुयात वांछ्वये
मजियाबी । पुलांगु मदयेकं न्हूगु दइमखु जिं चायेकाचवने ।
वोल्ड ईज गोल्ड - जिं धयाबी ।

वया निति जि पुलां जुयाः नं न्हू जुयाचवनी । जिपि
न्हि छधू नाप लानाचवनी । व जि पाखे क्वछू वयाचवनी ।
वं जितः सर्कल दयेकेगु स्वयाचवनी । तर जि समानान्तर तुं
जुयाचवनाबी । जि वया निति समानान्तर जुयाचवसां जुयाचवनी ।
जिं न्हू बस्तुयात ययेके मजी धुंकी । जिगु मतिना इना कयातये
धुंकूगु जुयाबी । जिं वयात मतिना यानाः थःगु छँ सयंके मज्यूगु
निर्णय याये मालाबी ।

अफिसया स्टाफ जुसँलिं वं जिके बिशेषता खंकाचवनी । वं
धयाचवनी - 'गीभ मी योर लभ ।' वं जिके वयात लही फइगु
स्थिति खंकाचवनी । जि वयात सुखं तयेफइमह तायेकाचवनी ।
वयागु धापुती जिं दुवाला स्वये - '.....', वं जितः मिखा
चायेकाः मतिना यानाचवनी । जिं नं थःगु मिखा चायेकाबी ।
तर मतिनाया नुगः तिनाबी । जिं वयात धयाबी - 'आः जिके
मतिना मदु माया जक दु ।'

थुथाय् वयागु ख्वाः स्वये बहःगु जुइ । तर वं अपायसकं
तःधंगु प्रतिक्रिया पिबइमखु । वं धाइ - 'जिं स्यू छ ब्याहा
जुइधुंकूम्ह । छ मचाया बौ जुइधुंकूम्ह । मचाया बौ जुइवं

मतिना सुइमखु । मनू मतिनाया सागर खः । जितः छंगु माया मखु मतिना माः । जिं छन्त न्हापां निसैं मतिना यानागु दु । जि छन्त हे पियाचवनागु ।

तर जिं छुं नं लिसः बीमखु । जिं बिचाः याये थ्व वयागु मिसा खँ खइ । जिं वयात धायेमखु कि जिके मतिना सूगु मदु । जि मतिनाया सागर खः । तर जिमि दथुइ जन्म काःवःम्ह मचां त्यपूया मतिना जक क्वातुकाबिल । जिगु मतिना सिमित घेराय् चिनाबिल । जिं व नाप बादबिवाद यायेमखु कि छं जितः न्हापांनिसैं मतिना याःगु मखु । जिं वयात थ्व नं धायेमखु कि छन्त मतिना यानाः जिं थःगु परिवारया हत्या यायेमखु छायाकि लिसलय् वं धाइ - "आई कान्त लीभ उइथआउट यू ।"

वं जितः अनावश्यक नाप लायेगु यानाहइ । वं छैय् नं वयेगु यानाहइ । जिं वयात तापाकेगु अर्ध कुतः जक याये । व जिगु छे नाप सतिनावनी । जि कलाः नाप सतिनावनी । इपि निम्हं नापनापं पिहां जुयाचवनी ।

पिने हल्ला ताये दयावइ - "साःमि मेम्ह कलाः हःगु थे च्वं ।" पासापि खँ थ्वयेकः वयाचवनी - "छु खः साःमि, थौं कन्हय् खनेखाने नं दुगुमखु ।" न्हिन्हि नापलाःसां जितः खनेखाने मदु धयाचवनी । इमिसं जिके खँ ल्हवकेगु कल्पना यानाचवनी ।

थौं कन्हय् यायां जिगु ख्वालय् उदासिनतां भुं वयाचवनी । जि धुसिलूम्ह मनू थे जुया वनाचवनी । वयात तापाका छ्वयेमाःगु अवस्था वयाचवनी । जितः धायेमास्ति वयाचवनी - "छ छैय् वयेगु यायेमते । छन्त मतिना याये फइमखु । जिं छनाप मतिनाया सम्बन्ध तयेमफु । जिगु थःगु हे सुखि संसार दु ।" तर जिं वयात थथे धाये मफयाबी । जिगु बिचालं जि तुं ग्याइ । छायाकि वं जितः धम्की बियाः धयाचवनी - "यदि छं मतिना मयात धाःसा जिं आत्महत्या यानाबी छायाकि सुख न्ह्याम्हस्यां माली । जीवन सकसितं ययाचवनी । सुखं जीवन हनेत लिधंसाया आवश्यकता जुइ । जिगु सुख, जिगु सुखया लिधंसा जिगु नितिं छ जुयाचवन ।

जितः थ्व पाप छाया जिके बिचाः वइ । जितः जि मय्जुं वयागु खँ सीके बी मास्तिवइ । तर जिं छुं संकेत मबिसैं सुम्कं तुं च्वनाचवने । पिनेया हल्ला कलाःया न्हाय्पनय् थ्येनाचवनी ।

जिमिगु भोग्त्यामाय् जुयाः क्वः हाः वइचवनी । छैय् च्वंपिनि खँ जुयाचवनी - सु पाहां वयेत्यन जुइ । न्हाचः नं भुतुली मि न्हिल । जिगु क्वथां क्वः हालाच्वंगु ताये दयाचवनी । इमिगु परम्परागत बिश्वासय् जिं सही तये । पाहां शायद छैय् च्वंपिनिगु नितिं वहे जुया बीफइ ।

छन्हु कलातं जितः धाइ - "पिने यक्वस्यां खँ ल्हात । यदि छितः यःसा हयादिसैं । आः वइबले लिहां वने म्वाःल धयादिसैं । जीवन नापं हनाछ्वये ।"

जि लिसः मबिसे सुम्क तुं पिहां वयाबी । जितः मछिंगु खँ वलकि सदां हे जि सुम्क पिहां वयाबीगु । कलाः मय्जुं जिगु बच्छि मतिना वयात बीगु खँय् जि लयेताया बी । कलाःया खं जितः निर्णय याये छिनाबी - कलातं वयात हयेगु स्वीकृति बिल । तर जिं वयात गबलं हे छैय् दुहां वये म्वायेकाबी । कलातं जिगु इज्जतया नितिं, जिगु सुखया नितिं वयात हयेगु स्वीकृति बिल । तर जिगु बच्छि मतिना वयात बीमखु । मुक्कं हे कलाःयात जक बियातये । शायद जि कलातं वयात हयेगुली बिरोध ब्यक्त जूसा जि वयात हइम्ह जुइ ।

जितः व खनाः तं पिहां वयाचवनी जि कलाःया नुगः त्याकूगुलिं । वं जि कलाःया नुगः त्याकूगु मखु कलाःया नुगः त्यात्या यानाब्यूगु खंकाचवने । क्वथाय् बलनाच्वंगु मनीप्लान्ट खँखं बिचाः वयाचवनी - न्यनेदु मनीप्लान्टया छहः बलंगु हे ध्यबा सःगु खः । तर जिगु नितिं ध्यबा हे जीवन मखयाबी । मनीप्लान्टया छहः बलंगु हे वं थःगु मतिना क्वातुकाच्वंगु जिं तायेकाचवने ।

वं जिगु जीवनयात भग्नाविशेषय् हयेगु कुतः यानाचवनी । तर व जिर्णोद्वार याये फइम्ह जुयाबी फइमखु । जिर्णोद्वारला जि मय्जुं जक याये फइचवनी ।

अय्न् जि निर्णय यानाबी -, जि सतः जुयाबी । सुं नं छभाः भासु लनेत वःसा जिं भासु लंकेबी । तर जिं अंगलय्, थामय्, धलिमय् कुँ गयेके बीमखु । जिं अज्याःपिन्त चेतावनि बियाचवने । जि इमि न्हयःने मिखा चायेकाचवने छायाकि जि दना च्वनेत माक्व जिगु सतलय् थां दु ।

भाजु भरत साःमि नेपालभाषा साहित्य रचयलय् बांजाम्ह बारखं च्वमि खः । वय्कःया न्हापांगु बारखं 'सर्गतं कुतुवःम्ह क्रंजः' नेपाल सम्बत १०८४ सं पिदंगु खः । 'बारखं समालोचना', 'सतः' व 'सिलुं' वय्कःया सम्पादनय् पिदंगु सफूत खः । थ्व 'सतः' बारखं थनिं पीदं न्हयौ च्वयाः गुम्ह बारखं च्वमिपिनिगु मंकाः बारखं सफू 'सतः'लय् पिथना दीगु दु ।

येँया ऐतिहासिक १९ वडाया म्हसीका

सुगत रत्न सिन्दुराकार
नेपा:

नेवाःत संस्कृति व सम्पदाया धनि जाति खः । नेवाःतय्गु संस्कृति व सम्पदा बिश्वयात क्येने लायक जुयाच्चंगु दु । नापं नेवाःतय्गु संस्कृति व सम्पदायात विश्वया मनूतसें च्छायेका च्वंगु नं दु । संस्कृति, सम्पदा व संस्कारं गथे जाति च्यात न्ह्याकेगु ज्या यानाच्चनिगुलिं नेवाःतसें थगु जन्मनिसैं मृत्यु तक नं संस्कृति संस्कारयात कःघानाः थःपि सभ्यतां जाःपि जाति खः धकाः क्येना वयाच्चंगु दु । संस्कृति जाति वा समूहया म्हसीका जुयाच्चंगुलिं नं नेवाःतसें थःगु म्हसीकायात कायम याना तयेमाः धैगु सोचं जीवनयात शुरुनिसैं अन्त तक नं थुकियात थीथी कथंया कृयाकलाप न्ह्याकाः थःत स्थापित यानातयेगु कुतः याना वयाच्चंगु दु ।

नेवाःतसें न्ह्याका वयाच्चंगु संस्कृति व संस्कारं उगु जातीय दर्शन तकं भल्के जुया वयाच्चंगु दु । उकिं नेवाःतसें थीथी कथंया थःगु संस्कृति व संस्कार न्ह्याका वयाच्चंगुलिं हे थीथी जातिया दर्शन नं भिन्नकथं खने दयावयाच्चंगु दु । संस्कृति आधार, बिचार, ब्यबहार व संस्कार खः । नापं जीवन व जगतया दथुइया थवंथवय्या सम्बन्ध धाःसा दर्शन खः धकाः कायेगु याना वयाच्चंगु दु । उकिं नेवाःतय्गु जीवन दर्शन थुइकेया निति नेवाःतसें न्ह्याका वयाच्चंगु संस्कृति, संस्कार, आचार, बिचारयात नं थुइका वनेमाःगु दु । नापं बल्लाका वनेया निति नं थुगु खँयात प्रधानता बिया वनेमाःगु दु । थुकथं बिचाः याना स्वयेबल्य नेवाः संस्कृति सयेके सीकेया निति नेवाः दर्शन थुइका वनेमाःगु धाःसा तच्चतं आवश्यक जू । तर नेवाः दर्शन थुइकेया निति धाःसा थन जाति पिच्छे हे फरक फरक जुयाच्चंगुलिं कसरतया तःधंगु आवश्यकता दु । स्वनिगःया हरेक पुलांगु त्वाः नेवाः दर्शन जायाच्चंगु दु । हरेक त्वालय् बिस्कं बिस्कंकथंया संस्कृति, संस्कार व कृयाकलाप न्ह्याका वयाच्चंगु दु । थुकथं त्वाः

“

विहजःया भी पुर्वजपिन्सं थुकथंया चलन दयेका थकूगु धैगु हे ज्यापु समुदायात छप्पं छदि यानातयेगु ज्या नं खः । संस्कृति व धार्मिक आस्थाया लिसैं क्रियाकलापं भी दथुइ भी धायेगु आधारत सिर्जना यानाब्यूगु खनेदु ।

”

पिच्छे फरक कथंया बिशेषतां यानाः स्वनिगःयात मानव सभ्यताया उत्कृष्ट थाय् कथं नं कया वयाच्चंगु दु ।

थन येँ महानगरपालिका वडा नं १९ दुने दयाच्चंगु संस्कृति व सम्पदाया विषयया लिसैं वडाय् दुने कःघागु थीथी बिषयया बारे नं चर्चा परिचर्चा यायेगु कुतः याना च्वना ।

येँ महानगरपालिका वडा नं १९ भौगोलिक रूपं तःधं मजूसं तबि नं थुगु वडा दुने दयाच्चंगु संस्कृति व सभ्यतां यानाः थुगु वडायात सम्पन्नताया रूपय् स्थापित याना व्यूगु दु । अफ धायेगु खःसा सामाजिक मूल्य मान्यतायात च्वन्ह्याकेत आधार सिर्जना यायेगु लँपु दयेका ब्यूगु दु ।

येँ महानगर पालिका १९ वडा छगू ऐतिहासिक वडा जूगुलिं थुगु वडाया विषयबस्तुयात अफ च्वन्ह्याकेगु ज्या धैगु थुगु वडाय् दुने च्वंगु त्वाः, बहाः, ननी, बहि लगायतया परिचय बिइगु नं खः । थुकथं थुगु वडाय् दुने लाःगु त्वाः

बहाः बही, ननिया नां गुकथं जुयाच्वंगु खः। थुकिया आधारत छु छु खः धैगुलिइ ध्यान बिया वनेमाःगु दु। थुगु वडाया त्वाः, बहाः बही ननिया नां कायेबल्य यतखा हितिफुसः, यतखा, यतखाबहाः, तमोगल्ली, सुन्तागल्ली, मू गल्ली, दमाइत्वाः, लाय्खःगल्ली, मुकंबही, कयताहिति, देक्वः, कंकेश्वरी, हातिख्यः, चिभाः ख्यः, इनाय त्वाः, इन्द्रसभा स्थान, मरुढोका, चसान, बन्जाःहिति, दोकाधः, मरुबहि मरुहिति, मरु गणेशस्थान, प्याफःल, पाउचा हिति, कोथा ननि, क्वाक्वा गल्ली, मिच्या गल्ली, गाःबुँ, छिपा ननि, कम्पुकोट, पाचो लगायत दु। थुलि थाय्बाय् दुने आपालं सम्पदा स्थलत दयाच्वंगु दु। गुकिया थःगु हे कथं बिस्कं ऐतिहासिकता दु। थनया कला, संस्कृति, परम्परागत गुथि, पूजाआजा नाप स्वाःगु पक्षत नं तसकं हे महत्वपूर्ण पक्ष खः। थुगु थासय् न्ह्याका वयाच्वंगु ऐतिहासिक ज्याखं नं थुगु वडायात सम्पन्नता वडाया रूपय् स्थापित यानातःगु दु।

येया १९ वडाया खँ ल्हायेबल्य थुगु वडाया तःजिगु जात्रा पाहांचःहेबल्य कंग अजिमा जात्रा खः। थुकथं हे पाहांचःहेबल्य पतांगिनि गणेद्यःया जात्रा नं न्यायेका वयाच्वंगु दु। पाहांचःहे बल्य योसिं थनेगु, द्यः गमय् तयेगु, स्थानीयबासीपि सकले कंग द्यःके वनेगु, थीथी त्वाल्य द्यः यंकाः जात्रा यायेगु, दाफा थानाः द्यःया ल्यूल्गु वनेगु, तिख्यः व असनय् द्यः ल्वाकेगु, यतखाया कुमारी पूजा यानाः मस्तयत् मरःजा नकेगु, द्यःयात लसकुस यानाः द्यःछँय् दुकायेगु थें जाःगु नेवाः संस्कृति भयव्यूगु ज्याखँत पाहांचःहेबल्य न्ह्याका वयाच्वंगु दु। थुगु ज्याखँय् नाय्खिं बाजं, धिमेबाजं थानाः नेवाःपन न्हयब्वय्गु ज्या नं जुया वयाच्वंगु दु।

पाहांचःहेया द्यःखः जात्राया भवलय् थीथी त्वाल्य द्यः बिज्याकेगु परम्परा दयावयाच्वंगुलिं श्री कंकेश्वरी दाफा

खलःया दाफा नं लँधुच्छि हे थानाः द्यःया ल्यूल्गु वनाच्वंगु दु। थुकथं द्यःया ल्यूल्गु दाफा थानाः वनेगु भवलय् थीथी त्वाल्य कंग अजिमा खलःया थः न्ह्याय्मचा दुथाय् व सःतु थाय् फ्यतुना हे दाफा थायेगु नं यानाः वयाच्वंगु दु। थ्व छगू खलकं मेगु खलः नापया सम्बन्ध क्वातुका तयेगु पलाः नं खः। उकिं द्यःखः जात्रा मात्र जात्राया रूपय् जक मखुसँ सामाजिक व पारिवारिक रूपं नं समाजयात च्वन्ह्याकेगु आधार खः। थुकथं स्वापू बल्लाका तल धाःसा हे जक नेवाःतय्गु एकता क्वातुया वनाच्वनी। न्हिगःया भी पुर्वजपिन्सं थुकथंया चलन दयेका थकूगु धैगु हे ज्यापु समुदाय्यात छप्पं छधी यानाः तयेगु ज्या नं खः। संस्कृति व धार्मिक आस्थाया लिसें कृयाकलापं भी दथुइ भी धायेगु आधारत सिर्जना यानाब्यूगु खनेदु। कंग अजिमा खलः नाप मेमेगु खलःया स्वापू व थुकथंया सदभाव बलंकाः पुस्ता पुस्ता तक न्ह्याका वयाच्वंगु दु व लिपाया पुस्ताय् तकनं न्ह्यानाच्वन धाःसा हे जक कंग अजिमाया जात्रा सुथां लानाच्वंगु साबित जुइ।

येँ महानगरपालिका वडा नं १९ स ऐतिहासिक सम्पदात

मध्ये धाः हिति नं छता खः। थन दयाच्वंगु धाः हितिइ लः धाःसा न्हो जक वयाच्वंगु अवस्था दु। लः वयाच्वंगु धाःहितिया जखः वा च्वय् क्वय् तःतःजागु छँ दनेगु याःगुलिं लः मवःगु स्थानीयबासीपिनिगु धापु दु। १९ वडा दुनेया धाःहितिया नां कायेबल्य तसकं प्रख्यातगु धाःहिति मरुहिति व बन्जाःहिति खः। थन भचा भचा लः वयाच्वंगु दु। थ्व बाहेक १९ वडा दुने दोकाधःलय् निथाय् धाःहिति दु। थुकथं हे चसानय् छथाय् दु। चसानया क्वय् मरुढोकाय्

छथाय् दु । थुकथं हे वडा नं १८ व १९या सिमानाय् १८ वडाय् लानाच्वंगु देक्वःया लागाय् कय्ता हिति नांया धाः हिति नं छगू दु । तर वडाय् दुगु गुलिं नं धाःहितिइ धाःसा क्वातुक लः वयेकेगु ज्या स्थानीय बासिपिपाखे जुयाच्वंगु मदु । उपयोगिता सुन्य जुयाच्वंगु दु थुकिं यानाः धाः हिति वाय्त्या फाय्त्यःया रूपय् नं लानाच्वंगु दु ।

नेपाःया बिचित्रकथंया संस्कृति मध्ये नेवाःतसें थःगु नेवाःपन भल्केयायेकथं गथामुगः नं छगू हनाः नाला वयाच्वंगु दु । थुकथंया गथामुगः संस्कृति १९ वडा दुने यतखाया कुमारी द्यः लिक्क, दमाइ त्वालय्, प्याफःया दुवातय्, दोकादःया निगू धाःहितिया लिक्क निथाय् थनाः न्याथाय् थनेगु प्रचलन दु । दोकादलय् धाःसा बांलाक हे थनाः मखंया तर्कं थुगु लँपु जुकाः खुसिइ यंकेगु चलन दु । थुगु निगू थाय् मध्ये छगू थासय् जुजु व छगू थाय् श्री ३ प्रधानमन्त्री तर्कं स्वः वइगु कथन स्थानीयबासीपिनिगु दु । थुगु थासय् न्हापा पहलमान थें जाःपि मनूत तर्कं सम्मिलित जुया ज्या न्ह्याकेगु याइगुलिं ल्वापु तर्कं जुइगु याः धैगु बुढापाकातय्गु खँ दु । राज्यशक्तिया हे आडय् थुगु थाय्या गथामुगः जात्रा जुइगु खः । थुगु थासय् मखंया गथामुगः हइबलय् ल्वापु जुइगु खः । तर थौं कन्हय् थुगु वडाया यक्को थासय् गथामुगः मथने धुंकूगु अवस्थाय् दु ।

थुगु दिं कुन्हु दुवातय् बहनी बौ तयेगु याः लिसलिसें छँया मूलुखाय् प्याकिं तायेगु व अंगू न्ह्यायेगु चलन दु । अभ थ्व सिवें नं छगू बिचित्रकथंया ज्या छम्ह हुल्याःया नांगां म्हय् थीथी आकृति च्वयाः धौभ्यगः ज्वंकाः आजु जय हायेका त्वालय् धेबाः फ्रवकेगु चलन दु । दुवातय् तिकथिया स्वंगू तुति थें दयेकाः भुतया आकृति वयेकाः उकिइ भूतया किपा तिकाः ब्वयेगु चलन दु । ध्यवा फ्रवके धुंकाः हुल्याःयात धौबजि नकाः भूतया आकृतियात छ्वाली मि तयेकाः उकिइ द्यःने हुल्याःयात तयाः मस्तसें सालाः खुसिइ वांछ्वये यंकेगु प्रचलन दु । तर हुल्याः धाःसा खुसिइ थ्यने न्ह्यो हे लँखतं हे बिस्यू वनेगु याः ।

यें महानगरपालिका वडा नं १९ अर्न्तगत यतखा

त्वालय् पतांगिनी गणेशः बिराजमान जुयाः बिज्यानाच्वंगु दु । थुम्ह गणेशःया लुँ सियातःगु प्रतिमूर्ति हरेक मंगलवाः सुथय् ब्वयेगु ज्या जुया वयाच्वंगु दु । थुम्ह द्यःया जात्रा नेवाःतय्गु तःजिगु नखः पाहांचःहे बलय् खः । थुगु देगः बास्तुकलाया कोणं तसर्कं हे आकर्षक खनेदु । चर्कंगु थासय् बिराजमान जुयाः बिज्याम्ह जूगुलिं थन पूजा याःवइपि भक्तजनपित्त सुबिधा जुयाच्वंगु दु । नापं थन यतखा, दमाइ त्वाः यतखा बहाः अतलखुबहि लगायत थाय्या बासिन्दातसें पूजाआजा याःवयेगु याः । थुगु देगःया

लागाय् तःग्वःगु चिभाः द्यः छगः व चैत्य छगः नं स्थापना यानातःगु दु थन देगः जिर्णोद्धार याःबलय्या दुरु लोहंतय् आखः कियातःगु शिलापत्र छपाः नं अंगलय् तयातःगु दु ।

नेपालय् श्रावण लाया महाद्यःया अपसं च्वनेगु मेला तःजिक न्ह्यायेगु याः । थुगु मेलाय् श्रावणया हरेक सोमवाः अपसं च्वनाः शिवलिङ्गयात सादुरुं लुनाः पूजा यायेगु प्रचलन दयाच्वंगु दु । श्रावण लाय् येंया १९ वडा अर्न्तर्गत मरुहितिया लिक्कसं च्वंगु सन्तानेश्वर महाद्यःया थाय् नं तःजिक मेला लगे जुइगु याः । थुगु थासय् भक्तजनपि सुथसिया ४ ताःई निसें पूजाआजाय् सरिक जुइगु याना वयाच्वंगु पूजारीपिनिगु खँ दु । थुम्ह द्यःया दर्शन व पूजाआजां सन्तान प्राप्त जुइमा, छँजःपिनिगु सुस्वास्थ, व दीर्घायु जुइमा धैगु कामना यानाः याइगु खः ।

आकर्षक देगःया दुने बिराजमान जुया बिज्याम्ह

सन्तानेश्वर महाद्यःयात स्थानीयपिन्सं तसकं हे आस्था तयाः वयाच्वंगु दुसा तापाकनिसें नं थन पूजा याःवनाच्वंगु दु । थुगु मेलाया भ्वल्य बहनी भजन यायेगु नं अनुकुल स्वयाः यानाहःगु दु । थुगु देगःया पौ न्हापा आयँपा पलिं चिनातःगु खःसा २०५४ सालय् देगः बांलाक जिर्णोद्धार यायेधुंकाः आः सिजःपौ तयातःगु दु । थुगु सन्तानेश्वर देगः अति हे आकर्षक खनेदु । थुगु देगःया परिसरय् रामेश्वर महाद्यःया नं शिवलिग दु । नापं थन तःतःधपि दनाच्वना बिज्याम्ह गंगामाताया मूर्ति व सरस्वतीया मूर्ति नं अंगलय् थनातःगु दु । सन्तानेश्वर द्यःया दर्शन व पूजा याःवइपि भक्तजनपिन्सं थुम्ह द्यःपिनिगु नं दर्शन व पूजा यायेगु यानाच्वंगु दु । थुगु सन्तानेश्वर देगःया लागाय् देगः जिर्णोद्धार याःबलय् या दुरु लौहंतय् आखः कियातःगु तपाःगु शिलापत्र नं तःगु दुसा पुलांगु ऐतिहासिक शिलापत्र निपाः नं अंगलय् लिधंका तःगु दु । छगू शिलापत्रया आखः सी दुसा मेगु धाःसा सी

मदये धुंकूगु अवस्था दु । धार्मिक ख्यलय् तसकं हे पबित्र कथं कयातःगु बरपिपलया सिमा छमा नं थन दु ।

थुगु वडाया सम्पन्नताया बिषययात दुवाला स्वया वनेबलय् अभ् अनगिन्ति कथंया खँत दनि । यतखा बहाःया खँ ला बाकि हे दनि । यतखा बहाःया तःग्वगु चैत्यं बौद्ध धर्मया दर्शन हे पिज्वयाच्वंगु दु । नापं कंग अजिमा देगःया परिसरय् नं थीथी द्यःपि बिराजमान जुयाः बिज्यानाच्वंगु दु । थुगु १९ वडाया दुने हे देय्या तसकं प्रख्यातम्ह मरु गणेद्यः बिराजमान जुया बिज्यानाच्वंगु दु । थनया त्वाः त्वालय् दयाच्वंगु धार्मिक, सास्कृतिक व दर्शनया खँ ल्हाना ला ब्याःगु हे मखु । उकिं येया १९ वडाया चर्चा यायेबलय् यक्को हे खँत न्हयोने दं वया च्वनीगु आधारत दु । थुगु वडाय् दुने च्वंगु जातीयताया खँ अभ् क्वातु आः यात थुलि हे जक याये । सुभाय्

येया यतखा त्वालय् जन्म जुयादीम्ह भ्राजु सुगत रत्न सिन्दुराकार नेपालभाषाया फ्मह च्वमि खः । अलै वय्कलं पत्रकारिता पेशायात कयेच्याना च्वंगु दु । वय्कः 'सम्यक' वाःपौया सम्पादक जुया दी । अथै हे उदाय् समाजया प्रचार फ्याज्जै लिसें उदाय् सः एफ. एम. या फ्मह सक्रिय दुजः नं खः ।

नूदंसा सिंतुना
नेपाल सम्बत ११३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त मिन्तुना !
Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Dr. Sudersan Man Tuladhar
&
Anita Tuladhar
Silver Spring, Maryland

जि सु ?

कार्ल्या मिसापासा व मिसाया मचायागु खिचव इया: धिबा प्वःच्याये दु । तर वं चा: कि च्वना: देया दुःख न्येना: देया सुख सत्य मखु । थ: बूगु देयायागु चा व फयायागु नस्वा: व कत: देयायागु चा व फयाया नस्वा: छगू हे मखु । हियागु रंग छता ह्याउँ तर घा: पा: । वया नुगलं धाई माँ अबुया काल जि । दुख:सिया: मवाना च्वनागुया अर्थ छु ? जि याक:चा । जि नाप सुं मदु । जिगु महसिका छु ? जि देय् तंमह बिदेशी न नेपा:मि न अमेरिकी ?

मोहिनी चित्रकार
नेपा:

वाकिंग स्ट्रिटया सतिकं च्वंगु लँय कार न्ह्याका वनाच्वम्ह चन्द्रया मिखा आका भाकां लँ सिथसं च्वंगु बेन्चय् फयेतुनाच्वंपि छज्व: बुराबुरीया थाय् वना: दिई । वया नुग: भाराक्क मिना: न्हकु इन्न मिनी । वयागु ल्हा: कारया स्टेरिङ्ग मचाय्क हे दित । थ्व छु जूगु ? संभव हे मदुगु खँ गथे वयागु मिखाय् लात ? वं छु हे बिचा: याये मफुत । पार्किङगय् यंका: कार पार्क याना: व बुराबुरी च्वनाच्वंथाय् पाखे स्वया: हथासं पला: न्ह्याकल । नुग: थातय् मला: । भाराभारा मिनाच्वंगु मिनांतुं च्वनी । मिखा फुति तकं मयासे उमित स्व स्वँ व न्हयनेसं च्वंगु बेन्चय् फयेतुत । वयागु नुगलय् वा फय् वयाच्वन । छभा: बिजुली चम्के जूथें भल्लक मतया ज: खन तर उधिमय् खिउँसे औसीया चाथें । व बुरिम्ह मिसाया खा: दुरुस्त हे थ्याक्क वया माँया थें । छयँ छगलं तुइसे च्वापु थे । लागुन नं उलि मपा: । घुसिलूगु नं अथे हे तर व भूयमि वया माँ मखु । वया नुग: खुलुलु मिन । ल्यासे व ल्यायम्हतयगु न्हूगु संस्कार यतले प्येपुना च्वनेगु । मययेव बायावनेगु पश्चिमी सभ्यता । जन्मय् छक: बिहा: यायेगु जिवन भरी हवनाच्वनेगु पूर्वी मान्यता । कार्ल व वया मिसापासा, कला: मखु । व मचा वया म्हाय् मखु । तर व बुरा बुरीत । छयँ ल्हुकु ल्हुकु यायां बुराया खँ न्येना च्वम्ह बुरि स्वस्वं गबले अतितयागु सागरय् लाल का:वन वं मचा: ।

माँ अबुया याक: पुता व । बैस मववं हे बुराबुरी थ्यूपि वया माँ अबु । ल्हा: म्हुतु चूलाकेत बुँ ज्या मयासे मगा: । तर छन्हु गथे ख: मस्यु मिखाय् चसक्क छुकिं सूथें सुल । वसां निसे वया बौम्ह बाँलाक मिखां मछुत । वास: मया:गु न मखु थ:गु औगातं न्ह्यायेदतले । काय् मचा तिनी छँया भार

क्व ब्यु ब्यु बैसय् धुसिलूम्ह वया माँ । ब्वनेत छँया धलाखं वयात उजं मबिल । चन्द्रं छु जक ज्या मया: धयागु मदु तर गनं थ्यामला: । गनं न्हिं छछा: चूलाके थाकुसा गनं वयागु स्वाभिमान आत्मभिमान बर: तयेमा:गु व राजी मजू । भाग्यं पासा छम्हस्यां वयात छगू रेष्टुरेण्टय् ज्या चूलाका बिल । चन्द्रया महसिका छम्ह वेटरया रूपय् जुल । गा: मगा: चा: मचा: थ:गु थासय् दु तर व लयेता: । गबले गबलें व थारान्हुई । उपि च्वनाच्वंगु बाज्या बराजुं त्वता थ:कूगु उमिगु छँय् । भ्वाथ: जुलं छुं मपा: तर बरखां थाय् थासं ज्व:गु पौ लुमनकि मिखा तिनख्य: ध्वाखा थें जुईगु । पौ ल्हवनेत धिबां भाये मल्हा: । न्हि, वा, ला जुजुं दँ पुल वयागु पौ ल्हवनेगु महगस पुवने मफु ।

व रेष्टुरेण्टया ज्याय् तक्येनातुं च्वन । न्हिया न्हि थें न्हून्हुपि गाहा:त उमित मा:गु कथं मा:गु पुवंका बिइगु ज्या चन्द्रयागु । तर उपि मध्यय् छम्ह पुलांम्ह गाहा अमेरिकायाम्ह कार्ल टम्स । नेपा: वया पतिकं व हे रेष्टुरेण्टय् न:वयेमा:म्ह । कार्ल टम्सया मेमेपि स्वया: चन्द्र पाखे भचा नुग: क्वसा: चन्द्र मेपि स्वया: गाक्वं पा: तायेकि । तसकं ज्यानीम्ह व टिप्स पाखे वास्ता मयाइम्ह । कार्लया चन्द्रयागु आगं सिइकेगु इच्छा जुल । खँला बलां यायां छन्हु सिइका तुं त्वतल । वं चन्द्रयात अमेरिका ब्वनायनेगु मन मन क्व:छित । चन्द्र न घिसिला:गु तिब: मदया: वारावारा सना च्वम्ह । तर वं गय्याना: माँ अबु पिन्त त्वता: अमेरिका वने धायेगु ? नुगलय् धौबजी वाली । आखिरय् धयां त्व:ती । छथुं माँ अबु निम्ह वातां नवाये फईमखु । बुलुँ माँम्ह म्हुतु चायेकिइ "ज्यु बाबु हुँ थन जक च्वनां छुं ज्वीगु मखु बरु अन वंसा छुं भचा बाँलाईला" धया

खतं फस्वयाः मिखाय् जायावःगु ख्वबि हुई । बौम्ह बाँलाक मिखां मछूगु हुनि चन्द्रया छ्यनय् ल्हाःतयाः “छन्त बाँलातकि हे जिमित बाँलाइगु खः बाबु छंगु सुख हे जिमिगु सुख, छं जय जुईमा छं छु धन्दा कायेम्वाः हुँ” धका उजं बिई ।

चन्द्र अमेरिकाय् थ्येन । न्हूगु देय् न्हूगु थाय न्हूगु लकस न्हूपि मनूत कार्ल बाहेक । कार्लया छेय् वया जहानम्ह व प्यला दुम्ह म्हथाय् मचा जक । भराय्खागु छँ क्यबः मोटर सकतां दु तर वया जहानम्ह त्वगि । चन्द्रया ज्या मचा बिचाः यायेगु ल्वगीयात सुसाकुसा यायेगु निसे छेय् ज्या दक्वं । नये त्वने पुनेत छुं भुख्खा मदु । कार्ल निम्हु छेय् दःसा प्यन्हु पिने । उकिसनं छक्व पतिकं नेपाः ब्याय् वना च्वनीम्ह । वया तसकं यःगु देय् । नेपाः वक्व पतिकं वया माँ अबुयागु खबर ज्वना वइम्ह छम्ह दुत हे जुल । माँ अबुपि फोन तकं यायेसःपि मखु । कार्ल वक्व पतिकं वया माँ बौया फोटो खिचय् यानाः क्येने हई । किपाय् मुसुं न्हिलाच्चंपि वया माँ बौपि तर उमिगु मिखाय् न्हिलासू खनेमदु । छँया पौ ल्हवने धुकूगु नं सिई, वया नुगः धुकक च्वनी ।

वनां दँ बदै तक्क चन्द्र नेपाः वने धका मेचु तकं ल्हवने मछाः । दँ दँ पुलावंसां निसे नुगः पिपिच्याना वई । कार्लयात नेपाः वनेगु इनाप याई तर वं छगू छगू त्वह क्येनी । मेगु दँय् पक्का छवया बिई धाई तर व मेगु दँ धयागु गबलें मवल । दँ दँ तक्क चन्द्रया नितिं कार्लयागु छेय् क्यब व वया छँ जःपि हे अमेरिका जुल । बुलुं बुलुं मार्केट तक्क थ्येन माःगु हलंज्वलंत न्याःवने माःगु कारण । कार्ल नेपाः लिहाँ वई अनयागु बाखं कंवई । व बाखनय् वया माँ अबु नं दुथ्याः तर उपो हे दे यागु ख्वापाःयागु बयान जुयाच्चनी । “स्व चन्द्र गुलि बाँलागु देय् छु जुयावंगु । स्वःस्वःथाय् मो मो मनूत, छुयायेगु सुपाचँ त्वपुयातःगु ये देय् । सासः हे ल्हाये थाकूगु कुँया धूपाय् थना तःथे । वं थाय् पति भ्वाभःगु लँ छ्या छ्या याना तः थे । लःया उलि हे हाहाकार अनला वनेगु सिबे मवनेगु हे बेस ।” चन्द्र छुधाये छुधाये नवाये तकं फईमखु । वं माँ अबुया ख्वाः छकः स्वःवनेगु इच्छा क्येनी । कार्लयागु छगू लिसः “ज्यू लिपा वनेबलय् जिं हे ब्वनायने” थ्वहे आसय् चन्द्र तक्वेना च्वनी । इलं न्हयागुं हुया छवइ । थः च्वना थाय्, बूगु थाय् नं त्वःमनी । चान्हि मिखाय् पेपुनाच्चंपि माँ

अबुपि तापाना ववं बुलुयावनी । भः भः लुमनी तर डलरं चिनातःम्ह व माँ अबु नापलाः वनेमफु ।

छन्हु कार्ल सुचं ज्वनावई । “छं माँ मन्त हँ चन्द्र ।” चन्द्र इतिमिति कनी वयात बुईकुम्ह वया माँ मन्त हं व ज्यः ज्वी । वं म्हगसय् तकं मखंगु खँ । वया नुगः ख्वई मिखां ख्वबि हाई । नेपाः वनेत कार्लयात इनाप याई तर पायछि मजू समस्यात ब्वलनी । वने फई मखु । बुराम्ह अबु लुमनी थःत धिकारय् याई । छुं लालिपा तः भुखाचं छँ दुनाः वया बौम्ह ल्हानाः मन्त धैगु सुचं वई । चन्द्र आचगलिदाःम्ह थें ज्वी । न ख्वयेफु न नवायेफु । वने वने धा धां माँ मन्त अले अबु नं त्वता वन । वया थः धैपि सुं मन्त ।

चन्द्रयात छुं मगाः मचाःगु दु । यःगुलिं प्वाः थनेदु । डलरं म्हिचा जाः । कार्लया मिसापासा व मिसाया मचायागु खिच्च इयाः धिबा प्वाःच्याये दु । तर वं चाःकि अन च्वनाः देया दुःख न्येनाः देया सुख सत्य मखु । थः बूगु देय्यागु चा व फय्यागु नस्वाः व कतः देय्यागु चा व फय् या नस्वाः छगू हे मखु । हियागु रंग छता ह्याउँ तर घाः पाः । वया नुगलं धाई माँ अबुया काल जि । दुखःसियाः म्वाना च्वनागुया अर्थ छु ? जि याकःचा । जि नाप सुं मदु । जिगु म्हसिका छु ? जि देय् तंम्ह बिदेशी न नेपाःमि न अमेरिकी ? जिके धेबा दत तर न्हयः मन्त । जिगु नुगःया सुख शान्ति तन । जिगु नुगलय् स्वच्याना च्वंम्ह जि धयाम्ह न्हन । म्ह जक ल्येन । डलरं जि धयाम्ह कोत्यल । कोथल । जिगु भाय् त्वःमन । जिगु संस्कृति फसंपुल । आत्मा सित । जिगु म्ह अमेरिकी जिगु नुगः नेपाली । जि बापाःच्या । जि कस्तुरी मदुम्ह कस्तुरी मृग । वैत सासः हः ह पना वई । सासः ल्हाये थाकुई, छयँ तज्याना वनी थें च्वना वई । निपा ल्हातं छयँ ज्वनाः वं मिखा तिसिई ।

सुनां छैनय् थासाक्क दाःथें च्वनी वं छयं ल्हवनाः स्वइ । मचाया छम्हेसियागु बलं लाःवःगु जुया च्वनी । व मचा वयागु न्हयोने दनाः ‘सरी सरी’ धयाच्चनी वं छुं धायेफई मखु । न्हयःने बेन्चय् मिखावनी । बुराबुरीला अन मदये धुकल खनी । वयागु मिखां इमित माली, तापाक्क निम्हेसियां तुतां छपु छपु चुयाः मेगु ल्हातं छम्हेसियां मेम्हसित ज्वनाः वनाच्चंगु खनी ।

मय्जु मोहिनी चित्रकार नेपालभाषा साहित्य रूयःया बांजाःम्ह बास्वमि खः ।
वय्कःया बास्वं थी थी पत्र पत्रिकाय् इलय् ब्यलय् पिदना च्वंगु दु ।

ह्यूपा:

भावानी तुलाधर
नेपा:

मचाबू ब्यंकूबलय् नं तःजिक ठवय् याःगु खनाः नं निरज खनां भावना तसकं लयेताल । थथेभनं बांलाःमह भाःत चूलाका ब्यूपिं मां बाःयात नं कृतज्ञता देछाल । लिपा गुलिचां मदुबलय् हे छँजःपिनिगु बोलिचाली तसकं पानावन । मानौ कि छँयाम्ह भौमचायात भ्वातिं थें ज्या अन्हेयायेगु यानाहल ।

भावनाया भाःत निरज तंचाःगु सःलं एककासी 'छं फुँइ यानाःगुला' धाःगु सः ताये दत । भावनाया सः नं चिच्याये दंगु पिहाँ वल । सुनसान सडकय् थ्व सः तसकं थ्वइवल । निरज भावनायात सातुमतु सालाः थःगु तृष्णा पूर्वकेत ज्याभः कथं छ्यलेत स्वःगु जुयाच्वन । भावना धाःसा थः भाःतया तृष्णायात वास्ता मयासे भाःतनाप हे जोडी खोजेयात । कलायाःगु थज्याःगु ब्यबहार खनाः निरज भनं हे जागे जुया भन हे सातुमतु साः वन । भाःतया थज्याःगु सुख मदुगु मिजास खनाः भावनां तसकं हे दिक्क चायेकल । उलिजक मखु न्हियान्हि हे भ्वातिं थें ज्या याःसां नं भाःतं

थःत गुब्ले सुख, शान्ति मब्यू, न्हयाब्लें कचकच । न थः काय्मचा निसानयात कताक्क स्वके ब्यू, थ्व हे दिक्क जूगु भोकय् भावनां निरजयात फुँइ सा फुँइ छं दः न्हयाब्ले पिहाँ हुँ धयागु मखुला ? थःगु पुरुषार्थ क्येनाच्वनीमह मखुला छ ? अथे धासैं निरजयात घातुमतु घ्वानाः सब्बु चान्हय् छँ त्वताः भावना पिहाँवल ? तर, व गन वनेगु गुथाय् वनेगु अले छु यायेगु छु नं बिचाः मयासे छँ नं हथाय् चाचां भाता भाता उखें थुखें स्वं स्वं तापाक्क वन । अले तक्क दिनाः भातःया छँ छक्कः स्वल, अले बुलुहुँ बुलुहुँ थः काय् निसानयात लुमंकल । भावनायात काय्प्रतिया मायां दुबिधा यात । छँ लिहाँ वनेला, त्वताः हे वनेगुला । तर वं लुमंकल निसानयात दुष्ट तताभत व केहँभतपिन्स हे नापं थ्येनेगु यानातःगुलि जूगु जुइका धकाः आजु बिना हे लँपुइ खिचां उयाच्वंसा फताफत वनाच्वन । ग्वःफय् वःथें उखें थुखें गनं हे मस्वसे वं थःगु पलाः ब्वाँय् ब्वाय् न्हयाकाच्वन । थौं भावनाया थ्व निर्णय गुँजला तज्याःथे बिस्फोट जूगु जुल । थःत अतिभनं मतिना याइमह निरज थौं थुलि फरक जुल कि थः भाःत धकाः वं नाला कायेमफुत । अथेला निरज नं छम्ह जागिर दुम्ह शिक्षितम्ह ब्यक्ति खयाः नं थौं छँ जःपिनिगु जालय् तक्थेनाः भावनायात धेवा पुले म्वाःमह भ्वातिं थें मिजास याइगु ।

भावना व निरजया इहिपा यानाः छुं दँ लिपा हे निसानयागु जन्म जुल । व इलय् छँजःपिन्स छँया कुल थामेयाइमह काय्या जन्म यात धकाः भावनायात गुलि सुवाः बिल, गुलि सुवाः बिल । उकिया ल्याःचाः हे मदु । छँ जःपिनिगु थुज्वःगु मिजास खनाः भावनाला थुलि फुरुंग जुल खनी । जिला तसकं हे घरानीया छँय् भम्चा जुया वयेदत खनी धकाः तसकं लयेताल । मचाबू ब्यंकुबलय् नं तःजिक भव्य याःगु खनाः नं निरज खनां भावना तसकं लयेताल । थथेभनं बांलाःमह भाःत चूलाका ब्यूपिं मां बाःयात नं कृतज्ञता देछाल । लिपा गुलिचां मदुबलय् हे छँजःपिनिगु बोलिचाली तःसकं पानावल । मानौ कि छँयाम्ह भौमचायात भ्वातिं थें ज्या अन्हेयायेगु यानाहल । भावनाया दिनचर्या फुंगा छगलं प्याकीगु छँजःपिनिगु ब्वःनयेगु अले वया दराभतया कुदृष्टि नाप न्हिया न्हि हे बचेजुया जुइ मालीगु जुल ।

थज्याःगु अवस्थाय् गुब्ले गुब्ले भावनाया थःछँ लुमंकाः हवाँय् हवाँय् ख्वइगु नं जुयाच्वन । भावनाया काय् बुयाः

गुलिचां मदुबलय् थ मामं थः त त्वता वन । थः मामं त्वतावंगु दुःखयात स्वयेमफयाः भावनाया बाः कृष्णमान नं संसार त्वता वन । बिचरा भावनाया थः छँपाखे थः धाइपि सुं हे मन्त धाःसा थः भाःतया छँ कँ हे कँ लानातःगु छँ न्हिया न्हि हिचःति हायेकाः भनं भनं भ्वाति थें ज्या यायेमाल । भावना छम्ह उच्च शिक्षा हासिल यानातःम्ह मिसा खयाः नं वं थःगु शिक्षायात उपयोग याये खन न वं जागिर हे नये खन । बस, व ला छम्ह सुयां कलाः जुयाः भ्वाति थें ज्या याना च्वनेमाल । पुलांगु बिचाःलय् बलनाच्चपि छँजःपिन्स थः भौ उलि शिक्षित जुइक नं जागिर नके मबिल । वयाके दूगु प्रतिभा छ्यले मबिल । थुज्वःगु संकीर्ण बिचाः खनाः नं थः भाःत निरजयात बरोबर जागिर नयेगु प्रति खँ तइगु खनी तर, छँजःपिनिगु पञ्जलय् कुनातःम्ह निरजं गुब्ले हे जिउ धकाः उत्साह मब्यूसें भन् ला नुगः थुँदीक बबूगु । उलि जक याःला थः किजा भौयात धाःसा थुलि माया याइगु । गुब्ले गुब्ले भावनायात इर्ष्या हे जुइगु खनी । लिपा जुजुं भावनायात छँजःपिन्स महिता मिखां स्वयेगु यानाहल ।

छँजःपि थःगु हे स्वार्थ जक वाःचाय्क करपिनिगु स्वार्थयात च्यूता हे मतइपि खः । भ्याः भचा हे स्वच्छगु हि मदुपि जुयाबिल । उपि निम्ह ताःभत व केहँभत निरज व भावना मिले जूगु खनाः, खःगु मखूगु अनेक खँ छ्वना अने तने दोष बियाहल । अले उमिगु खँ न्येनाः निरजं थः कलाः भावना प्रति हे बितृष्णा तयाहल । त्वह मदु त्वह तयाः म्वां मरूगु आरोप यानाः दायेगु तकं यानाहल । निरजं भावनायात थः काय्याःगु ख्वाः तकं स्वके मबिल । थ्व गुलि अत्याचार अन्याय्, थम्हेसियां उलिमछि दुःख कष्ट सियाः तितिपापा यानाः बुइकूम्ह मचा तकं भावनायात नायेके मबिल ।

थथे भावनाया नुगलय् बज्रपात जुयाच्चंगु अवस्थाय् नं वया दाजुभतं सुं मदूगु इलय् सालाकःया थःगु सारीरिक तृष्णा पूर्वकेत कुतः यात । वया पाखे बचय् जुइत वं थःगु कोथाय् वयाः दुनेपाखे क्वातुकक चुकू तया च्वनाच्चन ।

भाःतम्ह अफिसं छँ लिहाँ वसेलि बल्ल भावना नुगः थातय् लात । ख्व ख्वं भाःतयात फुकक खँ कनाः नं वयागु खँय् भाःतं भ्याः भचा हे च्यूता मतः । अखतं न्हाय्पं ख्वातुकाः मता पहः यानाच्चन । भाःतया थुज्वःगु पहः खनाः भावनाया नुगलय् छ्वः मि घ्यलय् लुइथें जुल । दाजुभतया पहचह खनाः भावना छँ याकःचा च्वने हे ग्याकल । गनं पिहाँ वनेम्हाम्ह व अप्पो धयाथें व छँय् न्ह्याःबले याकःचा हे जुइगु जुल । थुकिं यानाः वया दाजुभतयात भन हे हः धयाथें जुल । पटक पटक ह्येच्यनाः वयात मिसात्व लाका कायेगु ग्वसाः ग्वल । भावना न थः भाःत पाखे छक्कः माया काये खन न वं थः पुता निशानयात कसिकक घयेसुयाः माया याये खन ।

स्वःस्वः थासय् वं व छँय् कःलि हे कःलित खन । ग्वाहालि मदूगु स्वार्थी संसारय् म्वांलि पुइपि जक खनाः भावना छक्कः मू हाल । थःगु उलिमछि योग्यता दयाः नं छम्ह भ्वाति जुयाः डर व त्रासय् लुकुंछिनाः म्वाना च्वने माःबले छभाःला घृणित जुयावल । तर परिस्थिति वयात अथे तायेके मब्यू । बास्तबय् व छम्ह शिक्षित मिसा जूगुलिं थःगु अधिकार कायेत बिरोध यायेमाः धयागु वया नुगलय् मि दनावल । कलेजय् बबलय् थी थी कथंया बिरोध सभाय् भाग काइगु, न्वचू बीगु याना वचाच्चम्ह भावनां थः भाःत निरज व छँजःपिन्स थःगु दक्षता क्यनेगु मनय् तल ।

मिसातय् नं थःगु थः म्ह सुरक्षित व भविष्य बांलाकेगु अधिकार ला दु हे दु । छँ छम्ह भौमचा भ्वातिया रूपय् म्वाना च्वनेगु ल्वः मजू । थःगु स्वतन्त्र अधिकारया लागि जि ल्वाये ।

थुलि मनय् ततं लँय् वनाच्चम्ह भावनां सुथ जूगु हे मचाल । भावना थः कलेजया पासा नांदम्ह वकिल शारदाया छँ सरासर वनाच्चवत । कानुन लिधसां कयाः पारपाचुके यानाः थः थ जुया म्वायेगु लँपुइ दृढता जायेकाः नुगः क्वातुकल ।

मय्जु भवानी तुलाधर नेपालभाषाया बारखं च्वमि खः । वय्कलं बारखं च्वयाः थी थी साहित्य सम्मेलनय् सिरपाः नं त्याका दीगु दु । 'हयूपाः' वय्कःया न्हापांगु बारखं सफू नेपाल सम्बत १९३७ सं पिदंगु दु ।

नेपाःया पुनःनिर्माणय् भीगु च्यूता

प्रो. तिमिता रमि
नेपाः

नेपालय् तःभुखाय् बःगु निदँ दयेधुंकल । २०७२ सालया वैशाख १२ गते गोरखा जिल्लाया बारपाक केन्द्रबिन्दु जुयाः बःगु ७.६ रेक्टरया भुखाचं ३१ गू जिल्लाया ८० लाखम्ह नेपाःमि जनता प्रभावित जूगु खः । उगु भुखाचं याना ८,७०० म्ह मनूत सिइगु खःसा, २२,००० म्हं मल्याक मनूत घाःपाः जूगु खः । भुखाय् लिपा १४ गू जिल्लायात अति प्रभावित घोषणा याःगु खःसा १७ गू जिल्लायात प्रभावित घोषणा याःगु खः ।

भीसं स्वयेबलय् आःतक नेपालय् जक हे थथे यक्व क्षति जुइक तःभुखाय् बःगु खःला धइथें च्वं । तर अथे मखु । नेपालय् बःगु स्वयां नं यक्व रेक्टरया अले यक्व क्षति जुइ कथंया थीथी देशय् भुखाय् ब्वयेधुंकूगु दु । उदाहरण बिइमासाः सन् १९६० सं चिलि देशय् ९.५ रेक्टरया भुखाय् बःगु खः । सन् १९७६ स चीनय् बःगु ८.२ रेक्टरया भुखाचं २,५५,००० मनूत स्याःगु खः । सन् २००४ य् इन्डोनेसियाय् ९.१ रेक्टरया भुखाय् बःगु खः, उकिइ २००,००० मनूत सिइगु खः । हाइटिइ सन् २०१० य् वःगु भुखाचय् ल्हानाः ३,१६,००० म्ह मनूत सिइगु खः । अफ्र मेगु नं यक्व हे थज्वःगु उदाहरणत दु । थुगु देशय् भुखाचं यक्व क्षति याःगु जूसां उगु देय्या सरकारपाखें पाय्छिगु नीति नियम दयेका पुनःनिर्माणया ज्यायात बांलाक न्ह्याकाः भुखाचं पीडितपिन्त राहत बिउगु खः ।

नेपालय् भुखाय् पुनःनिर्माणया ज्या न्ह्याकेत नेपाल सरकार पाखें राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरण निस्वंगु खः । तर राजनीतिक चलखेल नापं मेमेगु कारणं यानाः प्राधिकरणया ज्या क्वछिउगु न्ह्याके फयाच्वंगु मदु । अले थुकिया लिच्चः धाःसा नेपाःमि जनतायात तसकं हे बाँमलाकक लानाच्वंगु दु । भुखाय् लिपा पुनःनिर्माणया

“

नेपाःया पुनःनिर्माण
विषयलय् नेपाल सरकारपाखें
यक्व हे ध्यान बिइमाःगु
खनेदु । मनूतय्गु छें व बस्ति
पुनःनिर्माणनिसें कयाः सत्पदा
पुनःनिर्माण नापं मेमेगु यक्व
हे खँय् ध्यान बिइमाःगु ई वःगु
दु ।

”

ज्या गथे याना न्ह्याकेगु धइगु खँय् भी यक्व तापाकक वने म्वाः । भीगु जःलाखःला देय् भारतायात स्वयेगु खःसां, भीसं यक्व खँ सिइका कायेफइ ।

पश्चिम भारतय् दुगु गुजरात राज्यय् थनिं भिंखुदँ न्हयः सन् २००१, जनवरी २६ (भारतया ६८ क्वःगु गणतन्त्र दिवस) खुन्हु ६.९ रेक्टर स्केलया भुखाय् बःगु खः । थुगु भुखाचं यानाः २०,००० म्ह मनूत सिइगु खःसा १,६६,००० म्हं मल्याकक मनूत घाःपाः जूगु खः । अले ४,००,००० छें दुनावंगु खः । भुखाचं यानाः उगु राज्यया राजधानी भुज नापं २१ गू जिल्ला प्रभावित जूगु खःसा ६,००,००० मनूत छें मदयेकाः च्वनेमाःगु अवस्था वःगु खः । उगु भुखाय्

ब्वये धुंका: उगु थाय्या बिकास
आ: दशकौ लिछ्याइ धका:
अन च्वंपि मनुतय्सं तायेकूगु
ख: ।

भारत सरकारं गुजरातया
पुनःनिर्माणयात प्राथमिकता
बिया: ज्या यात अले भुखाय्
ब्व:गु निदैं दुने हे क्षति जूगु
दक्व थाय् नापं गाँगामय्
छें हाकनं दने सिधयेकल,
पुनःनिर्माण जुल । उगु न्हूगु
छें दक्व हे तसकं ब्यबस्थित

जुइक प्यकू कोथा, ल:, टोइलेटया बांलाक ब्यबस्था जुइक
दंगु ख: । निदैं लिपा उगु थाय्या गाँ दक्व हे न्हूगु
बाँलागु थासय् रूपान्तरण जुल । न्हापाया अब्यबस्थित
थाय् निदैं लिपा हे स्वास्थ्य संस्था, देग:, लँ, एयरपोर्ट,
पार्क निसैं कया: मनुतय्त मा:गु सुबिधा दुगु थाय् जुल ।
गुजरातय् जूगु पुनःनिर्माण अनया स्थानीय सरकारपाखें
दयेकूगु आर्थिक सहूलियत मदयेक धा:सा गबलें सम्भव
मजुइगु ख: । गुजरात सरकार पाखें यक्व थाय्यात कर
छुट दुगु थाय् घोषणा याना बिल । नापं न्यादैं तक यक्व
हे बस्तुइ सेवा कर, अन्त: शुल्क निसैं थीथी कथंया
राजश्व पुले म्वायेका बिल । सर्वसाधारण जनतायात बस्तु
व सेवा उपभोग यायेत, न्यायेत अ:पुल धा:सा थुकिं निजी
ख्य:यात लगानी यायेत प्रोत्साहन बिल । थुकिया फलस्वरूप
गुजरातय् ब्यापार ब्यवसाय बाँलाना वल, अले छगू कथंया
आर्थिक क्रान्ति हे वल धा:सा जिउ ।

गुजरात सरकारं पुनःनिर्माणय् त:गु कुतलं याना:
हे गुजरात नापं अनच्वंपि मनुतय्गु जीवनस्तर थहाँ
वने धुंकल । गुजरातय् जूगु पुनःनिर्माणया तुलनाय् नेपालय्
आ:तक तसकं हे म्हो जक ज्या जूगु दु । प्राधिकरण पाखें
भुखाचं छें दुनाव:पिन्त छें दनेगु निति बिइ धका: घोषणा
या:गु न्हापांगु किस्ताया ध्यबा कायेमखंपि तकं थन यक्व
दनि । अले भुखाचं पीडितपिं आ:तकं तहराय् व मेपिन्थाय्
छेंय् बालं च्वने मालाच्वन । वया नापनापं हे त:भुखाचं
बामला:गु लिच्व: लाकूगु सम्पदा पुनःनिर्माणया ज्या नं
तसकं हे बुलुहुँ जक हे प्राधिकरण न्ह्याकाच्वंगु दु । बिश्व

सम्पदा धलखय् दुथ्याकात:गु यँया लाय्कू तकं हे आ:तक
नं तसकं हे क्येने लायक मजूगु अवस्थाय् लाकात:गु दु ।

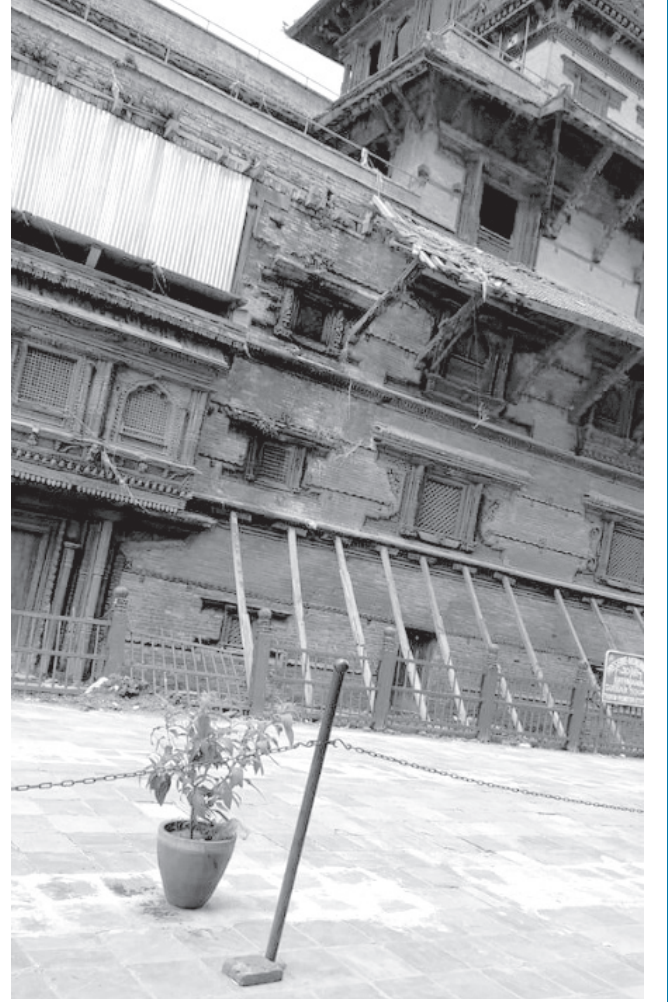
नेपाल सरकारं नं गुजरात सरकारं पुनःनिर्माणया निति
न्ह्याकूगु थुगु पला: पाखें सयेका: न्ह्या: वनेगुया बिकल्प
मदु । नेपाल सरकारं नं गुजरातय् थँ हे जनतापिन्त, नापं
उद्योग ब्यबसायीपिन्त कर मकासे उद्योग, ब्यबसाययात
थकायेत नीति दयेका कार्यान्वयन याना: न्ह्या: वनेमा:गु
खने दु । गुजरातय् भुखाय् ब्वये धुंका: सरकार पाखें
उद्योग ब्यबसाययात प्रोस्ताहन बिया: रोजगारी अप्वकेगु
ख: । नापं भुखाचं लिच्व ला:पिं शीप दुपिं जनतातय्त
अनया पुनःनिर्माणया निति हे छयेला: ज्या दयेका बिउगु
ख: । नेपाल सरकारं नं पाय्छिगु योजना दयेका: न्ह्या:
वंसा थथे हे याये फइ । नेपालय् आ: ज्या मदयेका:
बेरोजगार जुयाच्वंपि युवा पुस्तायात हे शीपया निति तालिम
बिया: इमित हे पुनःनिर्माणया निति छ्यलेगु बिकल्प नं
दु । त:भुखाय् ब्व:गु निदैं ला दये हे धुंकल सरकारं आ:
बांला:गु नीति दयेका:, योजना दयेका: कार्यान्वयन याना
वनेगु ख:सा भुखाचं बामलाक लिच्व: लाकूगु स्वनिग:
नापं नेपा: देशय् हे आ:या निदैं लिपा यक्व ह्यूपा: वइ
व आ:सिबे यक्व हे बिकसित जुइ फइ ।

नेपा:या पुनःनिर्माण यायेत सरकार पाखें २०७२ साल
असार १० गते दाता सम्मेलन ग्वसा: ग्व:गु ख: । उगु दाता
सम्मेलन पाखें ४१० अर्ब तका ध्यबा ग्वहालिया प्रतिबद्धता
अन्तराष्ट्रिय निकाय पाखें व:गु ख: । तर सरकारपाखें
बाँलाक पुनःनिर्माणया ज्या मन्ह्याकूगुलिं थुगु प्रतिबद्धता

बिउगु ध्यबा दक्व वइ मवइ तकं धाये मफु । अथे हे नेपाःया सम्पदा पुनःनिर्माणया विषयल्य संयुक्त राष्ट्र संघया बिशिष्टिकृत संस्था यूनेस्को नं च्यूता प्वंका च्वंगु दु । सम्पदा पुनःनिर्माणय गज्वःगु सामग्री छ्यलेगु व पुननिर्माण लिपा नं उकिया पुरातात्विक महत्व ल्येनी कि ल्येनी मखु धइगु नं तःधंगु न्हयसः जुयाच्चंगु दु । उदाहरणया नितिं बौद्धनाथया पुनःनिर्माण याःबले न्हापासिबें नं इयातूगु संरचना जुल अले उगु पाय्छि मज्जुगु विबज्जपिनिगु धापू दु । थुकिं याना लिपा जुइगु सम्पदाया पुनःनिर्माणय तकं न्हयसः बलनीगु खनेदु । न्हूपुखु नापं यँया लाय्कुलिइ दुगु मरुसतः, माजुदेगः नापं लाय्कूया मेमेगु सम्पदा पुनःनिर्माणय नं निर्माण सामग्री, तरिका नापं थीथी बिषययात कयाः यक्व हे ध्यान बिइ माःगु खने दु ।

नेपाःया पुनःनिर्माण बिषयल्य नेपाल सरकारपाखें यक्व हे ध्यान बिइमाःगु खनेदु । मनूतयगु छें व बस्ति पुनःनिर्माण निसें कयाः सम्पदा पुनःनिर्माण नापं मेमेगु यक्व हे खँय ध्यान बिइमाःगु ई वःगु दु । भारतया गुजरात नापं हलिया थीथी देशय् जुगु सफल पुनःनिर्माणया ज्यापाखें सयेकाः नेपाः नं न्हयाः वनेमाःगुया बिकल्प मेगु मदु ।

नेपालय् दुगु पुनःनिर्माणया बिषययात कयाः यक्वसिन च्यूता क्येनाच्चंगु दु । नेपालय् हे च्वपि नेपाःमि निसें पिने च्वपि नेपाःमि व बिदेशीतय्सं तकं सम्पदा पुनःनिर्माणय थःपिनिपाखें छु यायेफइ धकाः न्येनाच्चंगु दु । थथे च्यूता कयाच्चपि सरोकारवालापि उदाहरणया नितिं बिझपि, दातापि, सरकारी निकायल्य च्वपि, नापं थीथी ख्यःयापि मनूतयगु छगू पुचः निस्वनाः योजना दयेकाः न्हयाः वनेमाः । उलि जक मखु, सम्पदाया बिषयल्य थकालिपि व पुलांगु पुस्ताया मनूतय्के अफ् यक्व ज्ञान व अनुभव दइ । इमिगु ज्ञान व अनुभवयात नं छ्येला यंकेमाः । अले पुनःनिर्माणया ज्याय् खटेजूपिनिगु नेतृत्व व क्षमता अप्वकेगु योजना नं न्हयःने हयाः कार्यान्वयनय् यंकेमाः । थथे मंकाः कथं कुतः मयात धाःसा नेपाःया पुनःनिर्माणय ग्वहालि याइपि दातापि नं लिचिलीगु खतरा दु । बिपत्ति नेपालय् जक वःगु मखु,

नेपालय् भुखाय् ब्वये धुंकाः हलिया मेमेगु देशय् नं भुखाय्, चलःनिसें कयाः थीथी कथंया प्राकृतिक बिपत्ति वःगु दु । दातापि नेपालय् थःपिन्स बिउगु ध्यबा बांलाक उपयोग मज्जुगु तायेकाः लिपां निसें थन ग्वाहालि मयासे मेथाय् ग्वाहालि याःवने फु । अथे जुयाः हे पुनःनिर्माणय दक्व सरोकारवाला निकायपि मंकाः कथं योजना दयेका रणनीति दयेकाः न्हयाः वनेमाः । पुनः निर्माणया बिषययात थौंकन्हय् अतिकं छ्येलाबुलाय् वयाच्चंगु सामाजिक सञ्जालपाखें नं प्रचार यायेफइ । व समाजिक सञ्जाल नं बिचार बिमर्श यायेगु, सहलह यायेगु, खँलाबला यायेगु छगू दबू जुइ फइ ।

प्राध्यापक मय्जु तिमिला यमि बांजाम्ह साहित्यकार धर्मरत्न 'यमि' या म्हयाय् मय्जु स्वः । वय्कःया थी थी च्वसू इलय् ब्यलय् पत्र पत्रिकाय् पिदना च्वंगु दु । वय्कःया पैशा आर्किटेक्ट डिजिनियर स्वः । थौं कन्हय् डिजाइन-कौ संस्थाय् आबद्ध जुयाच्चवना दीगु दु ।

रत्न मान डंगोल
नेपा:

पंजःया ऋङ्गः

जंगलय् तुं ब्वयाः

लिहाँ वनीगु भयं

वैगु पपूया च्वः चानाः

वैगु तुतिइ चिना तःऋह

व ऋङ्गः

पंजःया पिने

यत्थे हिलाजुई

वं चाः

वैगु कथु चासु

थः यत्थे म्ये हालेत

शहिद

जिगु क्वथाय्

च्यानाच्चंगु मैनमतया

फिरिफिरि संगु मतजलय्

थःगु जीवन पानावमह

व मतकीया मृत्युई

बिचाः हायेकाः

मतजल लिसे

वैगु दुय्यंगु यःत्यः शुइकाः

जि छंगु लसय् तने

नमिंज्वाःगु छंगु येचाय् शहिद जुयाः

भाजु रत्नमान डंगोलया च्वसू इलय् ब्यलय्
नेपालभाषाया पत्र-पत्रिका पिदंगु दु । वय्कः
ब्यवस्थापन विषयया नांजाम्ह प्रौफेसर खः ।

नेपाल सम्बत १९३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त
झुदंया सिंगुना
Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Bishnu,
Sarmila Phuyal and Family
Mt. Prospect, Illinois

नेपाल सम्बत १९३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त
झुदंया सिंगुना
Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Rajendra Maharjan
Chicago, Illinois

रैखा शाक्य (राजमति)
नेपा:

न्यतभलु अजिमाया प्याखँया थौंया अबस्था

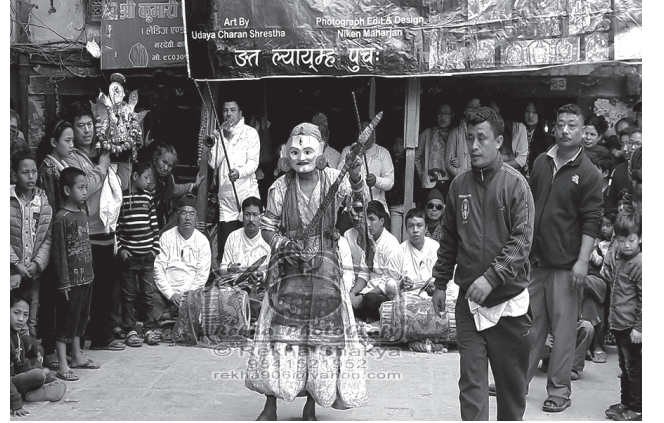
किंनिदँया मेलाय् प्याखँ हुइगु भवलय् देवगणय् किंगुमह देवगण हे दुथ्याइसा दँयदसं पाहाँचहे बहनी कुन्हु
पिदनीगु न्यत अजिमाया प्याखँया गणय् बज्रदेवी, महाद्यः, चण्डेश्वरी, कुमार, चण्डासूर (दैत्य), दवँद्यः व खिचाद्यः या
गण दुथ्याइ मसु । दैत्यया प्याखँ दइमसु, महाद्यःयाके बरदान काः बिज्याइगु लू दइमसु ।

भी नेवाः । भीगु थःगु हे मौलिकपन दु । तजिलजि दु ।
महसिका दु । रहनसहन दु अथे हे भीके भी धैगु भावना
दु । थ्व हे भावनायात भीसँ धिसिलागु थां जुयाः थनेमाःगु
दु । न्हयब्वयाच्चने माःगु दु । हलिन्यंक नेवाःपन व नेवाः
गौरवयात ब्वयाच्चना अथे खयानं गबलें गबलें भीगु थःगु
गौरवपन, मौलिकपन व तजिलजियात भवयेपिइगु पलाः पाखे
भीसँ तापाक्क तयेत अथक कुतः जुयाच्चनीगु थ्व वर्तमान
ईया खायूगु सत्य खः ।

पुलावने धुंकूगु छुं दँयात पुइका स्वयेगु खःसा भी
नेवाःतय्गु तजिलजिइ मचायकं थथ्याः क्वथ्याः वयाच्चंगु दु ।
थज्यागु हे लँपुइ नं पलाः धिसिलाक्क न्ह्याकेत ताःलानाच्चंगु
छगू नेवाः परम्पराया थन चर्चा यायेगु कुतः खः ।

यँया परम्परागत स्वीनिगू त्वाः मध्ये छगू सांस्कृतिक
परम्परा नां जाःगु त्वाः खः डत । डतभुलु अजिमाया द्यः व
देगलं यानाः थ्व थाय्या प्रसिद्धि न्यंकभनं जू ।

नेवाः समाजय् थी थी इलय् थी थी नखःचखः हनेगु
परम्परा न्हापांनिसँया हे खः । हरेक नखः चखः हनेगुलिइ
थःगु हे कथंया विशेषतां जाः, महत्वं जाः । अज्यागु हे थी थी
नखःचखः मध्ये पाहाँचहे बलय् पिहाँ बिज्याइमह डतया डतभुलु
अजिमाया प्याखँया चर्चा नं बिस्कं हे दु । थुगु प्याखँ मुक्कं
तान्त्रिक बिधिकथं न्ह्याकीगु खः । थुगु प्याखँयात थौं तक
म्वाकातयेत छगू गुथि हे नीस्वना तःगु दु । उदायत व ज्यापु

जातिा मंका कथं नीस्वनातःगु थ्व डतअजिमाया प्याखँ खः ।
मुक्कं ६२ दुजःपि दु बर्तमान अबस्थाय् थुगु गुथिइ । उदाय्
समाजय् १७ व मेपि ज्यापु समाजया दुजःपि खः । उदाय्
समाजया दुजःपिन्त तुयूजः खलः धाइसा ज्यापु समाजया
दुजःपिन्त हाकुजः खलः धाइ । सुं सदस्य मन्त धाःसा बंश
कथं जेष्ठताया लिधँसाय् न्हूम्ह दुजः दुतकाइ । काय् मदुसा
जक जेष्ठताया नातां मेम्ह दुकाइ । तुयूजः खलःया जिम्मा
धयागु द्यः पिहाँ बिज्याइबलय् सम्पूर्ण पूजाया जुइसा थुकिइ
नं प्यम्ह पूजारी, प्यम्ह पूजायात माःगु ब्यञ्जनया ब्यबस्थापन
याइपि भनि, अभ्यन्तरया ज्याया गाछि, चर्चा म्येया तालय्
देबदेवीपिन्त प्याखँ हुइकेत ताःप्वाल्य् म्ये हालीपि प्यम्ह,
ताःभुजा व महाद्यः छम्ह खः ।

सु सु द्यःपि दुथ्याः ?

दैयदसं पाँहाचह्रेया बहनी द्यःछैय् नं पिहाँ बिज्यापि देवगण व भिनिदैय् छकः पिहाँ बिज्याइपि देवगणया ल्याः पाः । देवगणपि थुकथं दु । १) मुख्य कुलधामी डतभुलु अजिमा (श्वेतकाली अजिमा) (लक्ष्मी नारायण महर्जन (९३ दै)) थ्वयकः पुलांम्ह मू नायः थकाली नं खः । २) कुमारी (मचाराराज डंगोल) ३) भैरव (राम महर्जन) ४) बाराही (त्रिरत्न महर्जन ५) गणेश (रामकाजी महर्जन) ६) महालक्ष्मी (सानुकाजी महर्जन) ७) नारायणी (अष्ट नारायण महर्जन ८) इन्द्रायणी (सुरेन्द्र महर्जन) ९) रुद्रायणी (लक्ष्मी नारायण महर्जन) १०) ब्रम्हायणी (सुसन महर्जन) ११) सिंधिनी (सिद्धार्थ महर्जन) १२) ब्यांघिनी (धर्म नारायण महर्जन) १३) करुणामय सुथ माजु १४) महाद्यः (बाबु रत्न तुलाधर) १५) चण्डेश्वरी (मचाराराज डंगोल) १६) कुमार (तीर्थ महर्जन) १७) चण्डासुर दैत्य (राजेश महर्जन) १८) ध्वं द्यः (धर्म नारायण महर्जन) १९) खिचाद्यः (सिद्धार्थ महर्जन) ।

थुकथं खाःपाः भिंनुपाः दःसां तबि द्यः गण जुयाबिज्यापि कुमारी व चण्डेश्वरी जुइम्ह देवगण छम्ह हे खः । ध्वं द्यः व खिचाद्यः जुइम्ह देवगणपि सिंहणी व ब्यांघिनी हे खः । अथे हे १२ दैया जात्राय् सुथः अजिमा धकाः मेम्ह पात्र छम्ह नं दइ गुकिया देवगण डतभुलु अजिमा जुइम्ह पात्र लक्ष्मी नारायणजु हे खः । थुपि पात्रतय्गु बैशया ल्याः स्वयेगु खःसा थुकिइ १३ दै निसं कयाः क्वकाली २२ दैया तक दुथ्याः ।

भिनिदै व दैयदसंया प्याखनय् छु पाः ?

डतभुलु अजिमाया प्याखँ हुलेगुया इलय् देवगणया ल्याः जक पाइगु खः । अथे हे प्याखँ हुलेगु थी थी बःत म्हो जुइगु खः । भिनिदैया मेलाय् प्याखँ हुइगु भ्वलय् देवगणय् भिंनुम्ह देवगण हे दुथ्याइसा दैयदसं पाहाँचहे बहनी कुन्हु

पिदनीगु डतभुलु अजिमाया प्याखँया गणय् सुथ माजु, महाद्यः, चण्डेश्वरी, कुमार, चण्डासूर (दैत्य), ध्वं द्यः व खिचाद्यःया गण दुथ्याइमखु । दैत्यया प्याखँ दइमखु, महाद्यःयाके बरदान काः बिज्याइगु लू दइमखु । अथे धयागु महाद्यः याके कुमार देवया स्वरूप प्रारूप आदिया प्याखँ दैमखु । दैयदसंया इलय् भिनिम्ह जक हे देवगणपि सम्मिलित जुयाः प्याखँ हुली ।

प्याखँया मूल सार

न्हापा मातृ सत्ता प्रधानगु यँ देयात च्याम्ह अजिमापि डत अजिमा, कुलांभलु अजिमा, पासिक्वः अजिमा, लुंमरि अजिमा, नै अजिमा, कंग अजिमा, लुंतिमरु अजिमा व थंवहि अजिमा, पिन्सं संरक्षण बियाच्वंगु जुयाच्वन । उगु हे इलय् आकाभाकां घण्टासुर दैत्य, अजिमाया परिवार नाश यायेत वःगु जुयाच्वन । डतय् क्वाथच्व (किल्लाय्) सुलाच्वंगु जुयाच्वन । प्यंगुलिं दिशाय् गणेश, भैरवयात अंगरक्षक कथं तयातःगु दुसां छुं लगे मजुल । अजिमापि दैत्यया भयं सुला जुइमाःगु अवस्था ब्वलन । सुलाच्वंपि अजिमाया परिवारयात लुइकेत घण्टासुर दैत्यं छम्ह ब्याँचायात सुराकी याना तल । वयागु हे सुचं कथं अजिमापि सुलाच्वंगु थासय् वं बलय् दैत्य ध्वपय् दुन । अले ध्वपय् दुम्ह दैत्यया संहार यायेत अजिमापिन्त छुं थाकु मजुल । दैत्यया संहार जुइधुंकाः ब्याँचाया सुराकी यानाः हे जूसां ध्वपय् दुम्ह दैत्यया संहार सहज रुपं जूगु तायेकाः ब्याँचायात लुमंके भनं ब्याँजा नकेगु चलन नं न्हयागु खः धैगु नं जनश्रुति दु ।

थुखे घण्टासुरया संहार जुलसा उखे किजाम्ह दैत्य नायः चण्डासूर तमं मि जुल । अले सशैन्य यँ आक्रमण याःवल । जनधन आपालं नाश जुल । अजिमापि सकलें दैत्यतय्सं लितुलिका जुइमाल । सुलां सुले थाय् मन्त । थथे सुलाजूपि अजिमापिन्त मामां यँ हे थःगु याना जूम्ह

दैत्य नायः छगू क्यबय् थ्यंबलय् समाः यानाच्चंम्ह अजिमाया म्हयाय् परम सुन्दरी चण्डेश्वरीयात खन । अमि मिखा त्वात । थवंथवय् मतिना जुल । निम्हसिया दथुइ मतिना जूगू सिइवं थःपिन्त स्याये धकाः वःम्ह दैत्यनाप हे म्हयाय् मतिनाय् तक्यंगु खनाः अजिमा तमं मि जुयाः चण्डेश्वरीयात सम्भेयात । तर म्हयाय् दैत्यया मतिनाय् सम्मोहित जुइ धुंकूम्ह, खँ नम्यसेलि व हे म्हयाय् पाखें दैत्यया संहार यायेगु बिचाः यात । अले दैत्यं देशय् याःगु अत्याचार संहारयात ब्याक्क कनाः नं म्हयाय्या बिचाः हिले मफूगुलिं तान्त्रिक बिधि छ्यालाः थः म्हयाय्यागु चण्डासुर प्रतिया आशक्तया मोहनी लिकायेगु ज्याये सफल जुल । उकिया लिच्चः चण्डेश्वरी दैत्ययात घृणा

यायेगु याना हल । दैत्यतयसं याःगु अन्याय, अत्याचार व संहारयात लुमंकाः नुगः मछिंकल । अले थः लिसें मतिनामि चण्डासुरयात मां नापं हिलाकाःगु खड्गं प्रहार यानाः महाद्यःया बरया बलं क्वथला बिल । थ्व हे थुगु प्याखँया मू सार खः । थ्व यात हे सत्यं असत्यया शक्तियात नाश याःगुया प्रतीक जुल ।

थौया वर्तमान इलय् तकं नं थ्व हे असत्ययात सत्यं क्वथःगुया प्रतीक कथं कयाः डतभुलु अजिमाया प्याखँ न्ह्यानाच्चंगु हे दनि । द्यः प्याखँ हुइकेगु धकाः शास्त्रियं जक मखु भीगु पुलांगु शक्ति स्वरूप देबी हे खः धैगु भाःपियाः भीगु यँया स्वस्ति, शान्ति, निरोगी, जनमानसय् ल्वय मदयेमाः धैगु आजु ज्वनाः हे तान्त्रिक बिधि पूजा यानाः दैत्यदसं प्याखँ हुइकाच्चंगु खः ।

बाजंत छु छु छ्येली ?

थ्व प्याखँया सञ्चालन तान्त्रिक बौद्धिक बज्रयानी बौद्ध परम्परा अनुसार खः । चर्या म्येया ताल सूरय् ल्हाःपाः, तुतिपाः मुद्रा मिलेयानाः हुइमाःगु थ्व प्याखँया विस्कंगु बौद्ध बिशेषता दु । थथे चर्या म्ये हालः ताः, प्वः लिसें प्याखँ हुइमाःपि देवगणपि थुकथं दु । श्री गणेश, इन्द्रायणी, नारायणी, महालक्ष्मी, कुमारी व श्वेतकाली (युगलनृत्य), श्वेतकाली, भैरव व बाराही खः ।

थुगु प्याखँ हुइकीबलय् दंग, खी तालय् मू ताल प्वंगा नापं ताः व भ्याली दइ । तर मुख्य ताल प्वंगा हे जुयाच्चनी । अथे हे प्याखँ हुलेगु भवलय् ताः व प्वः धकाः ताःया तालय् जक नं प्याखँ हुलेमाः । अथे हे दंग, खिं व प्वंगाया सः तालय् हुलेगु नं अलग अलग मुद्रात दु । दैत्यदसं न्ह्याबलें दंग, खिं व प्वंगाया तालय् जक प्याखँ हुलीगु खःसां १२ दैया प्याखँ हुइकेगु इवल्य प्वंगा बाहेक ताः व प्वः सुथ अजिमा पिहाँ बिज्याये धुंकाः जक थायेमाःगु नियम दु ।

पुस्ता हस्तान्तरण

पाँहाचहे वा पिशाच चहे वा पासा चहेया बहनीया इलनिसें कन्हे खुन्हु सनिल तक हुइकीगु थ्व डतभुलु अजिमाया प्याखँ

हुइत व संरक्षण यायेत ज्यापूजातिया तःधंगु देन दु । थुकीइ देवगण जुइपिं गुम्ह देवगण जुया प्याखँ हुइ उम्ह देवगण जन्मकाछिं थःगु धर्म कथं देवगण जुया प्याखँ हुइमाः । वयकः न्ह्याक्वः हे ज्याथः जूसां तबि नं दैत्यदसं हुइ हे माःगु नियम दु । मफुत धकाः सुम्क च्वने मदु । यदि कथंकदाचित उम्ह देवगणया देहावसन जुल धाःसा तिनि तःधिकम्ह काय्यात थ्व जिम्मा वनी । गथे की बाज्या, बौ, काय्, छय् । देवगण जुया बिज्याम्हसिया छम्हं अप्वः तःम्ह काय्पि दुःसां न्हापां तःधिकम्ह काय्यात हे थ्व भाला वनीगु चलन दु । तःधिकम्ह काय्या नं सन्तति पाखे हे थ्व परम्परा न्ह्याःवनी । तर तःधिकम्ह काय्या सुं काय् मन्त धाःसा जक बर्णानुकम कथं मेपिं काय्पिन्त वनी अन नं काय्पि मन्त धाःसा गुठियारपि मध्य सक्षम व्यक्तियात ल्ययेगु ज्या जुइ ।

पुलांगु परम्परा न्ह्याकेगु इवल्य असक्त जुइगु अवस्थाय् थःपिनि पाखें याये मफइगु धकाः छक्वः देवगणया जिम्मा हस्तान्तरण याये धुंकाः लिपा हाकनं स्वस्थ जुल धकाः देवगणया पाः कायेमदु । नापं छक पाः त्वते धुंकूम्ह देवगणया आयु तसकं चिहाकः जुइगु नं सत्य प्रमाणित जूगु दु ।

(लुमंके बहःजु थौकन्हेया नायः थाकुली लक्ष्मी नारायण महर्जन गुम्ह डतभुलु अजिमा जुयाः प्याखँ हुलादी वयकः ९३

दैया बैशय् थ्यने धुंकल । वयकःया आःया अवस्थाय् प्याखँ हुलेगु इलय् पुनेगु तासया वसः व तिसां यानाः बांलाक दने फ्यतु तकं याये थाकु अथे हे भ्यातुगु मतू ला पुया बिज्याये हे मफये धुंकल ।)

नियम

द्यः जुइपिं गणपिन्स चिसवाः भपी मज्यू । मोहनी सिन्ह तियाः आगमय् वनेधुंकाः प्यन्हु न्ह्यःनिसें नी सी यायेमाः स्वस्थ रूपं नं आस्था तयाः न्ह्यःने लाथे यानाः सना जुइमज्यू ।

दैयदसंया नितिं व भिनिदैया प्याखँया नितिं यायेमाःगु तयारी

दैयदसं ला द्यः छँ हे देवगणपिं पिहाँ बिज्यानाः पाहाँचह्रेया बहनी न्यतया दबुली चान्हय् निसें कन्हे खुन्हु सनिल तक प्याखँ हुइकीगु खः । उकिया नितिं च्यान्हु न्ह्यःनिसें बहनी बहनी द्यःयाथाय् पूजा याना प्याखँ स्येनी । छगू ब्वः स्यनेत छगू छगू हे पूजा यायेमाः ।

डतभुलु अजिमाया भिनिदैया मेलाया भ्वलय् यँया डत दबूलिसें तलेजु चुक, कुमारी छँ न्ह्यःने दशअवतार दबुली, यँ देय् पिने यलया लायकू, किपूया लायकू, ख्वपया लायकू व भ्वंतय् चण्डेश्वरी बजाःया दछु त्वाःया दबुलिइ अथे हे वंघया दुवातय् अले दकलय् लिपा नासः चुकया दबुली हे प्याखँ हुइकाः १२ दैया न्यतभुलु अजिमाया प्याखँ क्वचायेके माःगु परम्परा दु । लुमंके बहःजु न्हापा न्हापा कालभैरवया ल्युने व न्ह्यःने दबुलिइ प्याखँ हुइकेमाःगु चलन दु । तर आः थौं कन्हे अन प्याखँ हुइकेगु मयाये धुंकल । अथे हे देशं पिने ख्वप व भ्वंतय् नीन्यादँ लिपा थ्व प्याखँ क्येने ज्या जूगु खः । ताः ई न्ह्यः निसें दिनाच्वंगु डतभुलु

अजिमाया भिनिदैया मेला वंगु वि.सं २०६६ सालनिसें न्ह्याःगु खः, गुगु बि.सं २०७४ सालया भाद्र ३० व ३१ गते हनुमानधवाखाया नासः चुकय् दकलय् लिपांगु खुसिइ हुइकाः थुगुसिया १२ दैया डतभुलु अजिमाया प्याखँ बिधिबतरूपं क्वचायेकल ।

दैयदसंया लिसें भिनिदैया इलय् द्यः पिहाँ बिज्याकेत तसकं हे थाकूगु खँ कनादी डत त्वाःया ल्यू नायःया लिसें नरदेवी श्वेतकाली संरक्षण समिति या दांभरीया लिसें डत अजिमाया देवगण कुमारी जुयादिइम्ह पात्र मचाराजा डंगोलजुं । वयकलं धयादी द्यः खलः जक पिहाँ वनाः मगाः । स्थानीय रूपं समन्यवया ज्या नं याये हे माः । महिनौ न्ह्यःनिसें अनया स्थानीय प्रशासन, नगरपालिका, सिडीओ, प्रहरी व स्थानीय खलःपुचः व मनूतय्त स्वापू तयाः नये, त्वने, च्वने जक मखु शान्ति सुरक्षाया नं खँ दुगुलिं स्थानीयबासी, स्थानीय निकाय व सुरक्षा संयन्त्रनाप नं खँ ब्याकेगु ग्वसाः ग्वयेमाः ।

समस्या

हरेक भिन्यान्हु दु खुन्हुया दिनय् अभयन्तर पूजा यायेमाः । पुलांगु पुस्तां ई बिया याना च्वथें थौया पुस्तां ई बिइमफइगु परिस्थिति ब्वलने धुंकूगु दु । थौया पुस्ता सकलं ज्याकुथिइ वनेमाःगु अवस्था । परम्परा ल्यंकेया नितिं नं आर्थिक रूपं सबल जुइमाःगु हुनिं यानाः ज्याये वने हे माःगु परिस्थिति आस्थापुर्वक च्वनाब्यू धाये तकं मफूगु ई ब्वलगुया नापं पूजाया नितिं वइपिन्त नं छुं बांलाक छसाः नकेगु ब्यबस्था तकं यायेमफुगु अवस्था दु । १२ दैया मेला जुइबलय् नं स्वन्हु तक देवगणया लिसें छँजःपिं नं नापं

हे वनेमाःगु व गुहालीमिपि, बाजंखलः, स्वयम् सेवक आदि इत्यादी सकसिगु नितिं वने, नये, त्वने व च्वनेया ब्यबस्था यायेमाःगु नं चांचुंया खँ मखुत । गुथिया न्हापा जग्गा दु । उकिं बाली वयाच्वंगु खः तर आः व रैथाने जग्गाय् हिले धुंकूगुलिं यानाः ५६,८०० तका जक वइगु दु । मेगु गुलि नं खर्चत दु व आन्तरिक श्रोतं हे मुंकाः न्ह्याकाच्वंगु दु । गुथियारपि पाखें हे चन्दा म्हयाः थौं तक संस्कृतियात कःघानाः म्वाकाच्वंगु दु । डत अजिमाया १२ दँया मेलायात धकाः गुथि संस्थानं छुं ब्यबस्था यानातःगु नं मदु । दँयदसंया नितिं अनुमानित बजेट खर्च करीब १ लाख बीस हजार खःसा १२ दँया मेलाय् वनेबलय् करीब स्वंगू प्यंगू लाख माः । थुकिया नितिं थःपिन्सं गनं संघसंस्थायाके ल्हाः फयाः फ्रंमवनागु, थौं तक बांलागु ज्या यानाच्वनागु हुनिं दातापिन्स स्वइच्छां बिइगु ध्यबा व मगाःगु थःपिन्सं हे तयाः जेनतेन नेवाः संस्कृतियात म्वाकाच्वनागु सत्य तथ्य कनादिल मचाराजाजुं ।

दक्षि न्यंक न्यत अजिमाया नित्य पूजा बिधिया नापं प्याखँ हुइकेत करीब १० लाख बजेट माः । गुथि संस्थानं जग्गा दूगु दक्वं न्हापा श्री ५ या सरकारया नीति दयेकाः रैथाने यानाः पचय् याये धुंकूगु अवस्था खः । अले द्यःया आयस्ता वइगु दक्वं जग्गा अधिकरण याःगु अवस्थाय् आः थुकियात संरक्षण व नियमित रूपं कालान्तर तक सञ्चालन यायेत २०६५ सालं निसं ब्यबस्थित यायेत छुं ब्यबस्था माल धकाः सः तयाच्वनागु खःसां तबि छुं कारवाहीया पलाः मन्ह्याकूगु हे दुखया खँ जुल धकाः कनादिसं मचाराजाजुं न्हापा न्हापा १२ दँया मेला जुइबलय् तप्यंक राजदरबारया सिफारिसय् गुथि संस्थान मार्फत बजेट वयेगु यानाच्वंगु नं राजदरबार मदयेवं द्यःयात वयाच्वंगु बजेट नं मन्त धकाः पुलांगु खँ लुमंकादिल ।

गुथि संस्थानं थ्व नेवाः संस्कार व तजिलजियात व साक्षात देवीनाचयात म्हासे यायेगु व नेवाःतय्गु धरोहर संस्कृतियात याःगु प्रहारया दसू खः धकाः दुख प्वंकादिल वय्कलं ।

कोषया ब्यबस्था व आः या अवस्था

नेवाः धरोहर अले ज्वः मदूगु संस्कृतियात ल्यंकेत वंगु विसं २०७३ सालं निसं गुथियारपाखें हे लच्छिया ५० तका दां सां म्हतिं तये हे माः धैगु नियम दयेकाः न्यतभलु अजिमा कोष हे दयेके धुंकूगु दु । न्हापां शुरुवात थःपिं पाखें हे यायेगु धैगु बाँलागु आज्जु ज्वनाः थौंया न्हूपिं देवगण जुयादीपि ल्याय्म्ह पुस्ताया पाखें बांलागु पलाः न्ह्याके धुंकूगु दु । अनं लिपा नुगः क्वसाःपि दातापिं पाखें वःगु ध्यबा नं व हे कोषय् दुतिनेगु ब्यबस्था यानातःगु दु । उकिया हे लिच्चः कथं २०७३ सालया अन्तय् तक थ्यंबलय् दुई लाख सिबें अप्वः ध्यबा मुने धुंकूगु दु ।

अन्तय् भीसं ध्वाथुइके माःगु थ्व हे खः, नेवाःया मौलिकता व गौरवपनयात म्वाकेगु सकलें नेवाःतय्गु दायित्व खः । थ्व मौलिकता थ्व सम्पदा, संस्कार, तजिलजि, लहना सुं छम्हसिगु क्वसः मखु भी नेवाःतय्गु हलिन्यंक म्हसिका ल्यंकेगुया स्यल्लागु व धिसिलाःगु लँपुया लिधँसा खः । उकिं भीसं भी धैगु भावनायात म्वाकातयेया नितिं थज्यागु पुलांगु परम्परागत प्याखँ वा सांस्कृतिक धरोहरयात सदां तितिपापा यानां जूसां म्वाका तयेमाः । मखुसा भीसं हलिमय् कन्हे वनाः भी सू ? गनयापि धकाः थःम्हं थःगु म्हसिका मालेमाःगु ई ब्वलनेफु । इलय् हे न्ह्यःलं चायेकाः ब्यक्वमिखां स्वयाच्वंपिन्त व ह्वताः भीसं मबिइ । आर्थिक, सामाजिक व भौगोलिकया कारणं यानाः भीगु, भाय्, थाय्, तजिलजियात भिसं हे त्वता वनेगु यात धाःसा ग्वाय्पिया सुकुध्याँय् याइपिनिगु धलः म्हो मजू । उकिं थ्व हे मू खँयात वाः चायेकाः भी सकलें छप्पं छधी जुयाः थःगु भाषा, कला व तजिलजियात म्वाकेगु हे भीसं भीत म्वाकातयेगु खः धैगु वाः चायेके ।

मय्जु रेखा शाक्य (राजमति) नेपालभाषाया बांजाःम्ह च्वमि व फौटी पत्रकार खः । वय्कःया 'छ्द्वः रेखाया' बांगु वय्कलं जक च्वया धूंगु म्येया एलबम थी थी म्ये हालामिपिंसं हालाः पिथना धूगु दु । वय्कलं पाटन क्याम्पस पाखें नेपालभाषाय् स्तातकोतर तह क्वचायेका नं धूगु दु ।

नेपाल सम्बत ११३८ या

लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त

नूब्या सिंगना

Happy New Year

Nepal Sambat 1138

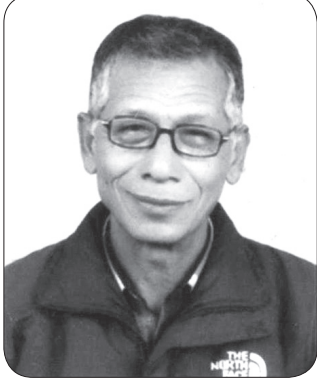
Unic Group Investment LLC

A Real Estate Investment Company, Estd 2014

139-143 Prospect Ave, Mt. Prospect, Illinois 60056

Tel: 224 236 2650

तगिं बुँ

नजरराम महर्जन
नेवा:

बिदेश वना: कमय यांना हःपिसं जक बुँ मठ्यूसे छँ दने फु, मखुसा मेपिन्सं छँ दनेत थाकु । थन च्वंपिनि स्यल्लाक कमाई दुपिं खास दुगु हे मखु । न्हिया न्हिथं कमय यात नल, फुत । धेबा मुंके फयेक कमाई हे मदु ।

दिल्लाया चा, चच्छि इवारां वा वयाचन । वया नुगः पिपि च्याः । वया बांलाक न्हयः हे मवः । भाः भाः न्हयःवइगु, आनां न्हयःवलकि थारान्हूह थै जुरुजारुं दनीगु । इयालं पिने स्वई । इवारां वा वयाः हे च्वंगु दु ।

वयात न्हापाया खँ लुमना वल । न्हापा वया छँ आँयापौ । थथे वा वइबलय् पलिं वा ज्वई । वया मां नं बाताचा, थलबलय् वा फइ । थलबल जालकि लः वांछवया च्वनी । थथे हे अप्वः वा वलकि लः फयेत व लः वांछवयेत वयात नं थना यंकीगु । लिपा व ल्याय्मह जुल । वया भतिचा कमाई दुबलय् आँयापौ लिकयाः जस्तापातां पलिं चित । जस्तापातां पलिं चित । अयनं नं वा वइबलय् इमिगु दुःख मतं । वा वलकि जस्ताय् वा लानां दारारा सः वइगु । व सलं यानाः नं काचाक्क न्हयः मवइगु । अयसां आँयापौ पौल्य् थै लः मज्वः । उकिं लः फः वनेम्वाः । थौकन्ह्य् कायपिनि कमाई दुबलय् वया नं सिमेन्तया धलान दुगु छँ दत । आः भतिचा याउँसे तायेकल ।

मनूतय् जीवनय् दुःख व चिउताः धइगु गबलें हे प्वनी मखुगु जुयाचन । छगू नं छगू चिउता वयाचनीगु जुयाचन । थौ चच्छि वा वल । वया बुँई घागि छु जुल जुई । वहे चिन्तां वया

न्हयःसः पिका बिल । वया तगि बुँ । वा वयाः लः यक्व दतकि च्वय् दल्य्च्वंगु बुँ थुवाःतसें फुकक लः वया बुँई छ्वया हइगु । लः फयेमफयाः घागि च्वतुला वामा नष्ट जुइगु । चा वांछवयेगु व घागि ल्हवनेत हे गुलि थाकु । न्हापाला व थः बल्लाः । थःहे सुथं निसें बुँ वनाः ज्या यानावइ । आः थः बमलाये धुंकल । बुँई तक जक वनेत हे थाकुइ धुंकल ।

द्यः नलेनं तुयुया वल । आः न्हाचःथै इवारां वा मवल । अयसां फुलुफुलु वा वयाच्वंगु हे दु । वा वःगुलिं चिकु चिकु धाः । वं इस्तकोत छपाः फित । कुसा ज्वनाः व तीजक खापा खनाः कुहाँवन । न्हियान्हिथं चोभाः थ्यंक चाहिउवनीम्ह । थौ वया पलाः चोभाःपाखे मखु बुँपाखे न्हयाः वन ।

देयपुला वनेवं बुँई स्वःस्वःथाय् लःया लः । तगि बुँईला तुयूगु गा पानातःगु थै लः क्वब्बां वनांच्वंगु खनेदु । बुँई वनेगु लैय् नं लँ द्यःने हे लः बाः वयाचन । अयसां गिट्टी लायाः तःगुलिं उलि चुलु मजू । बस्ति बिकास जुया वःबले लँ तःफा याना गिट्टी लाया तःगुलिं न्यासि वने अःपु । न्हापा बुँज्या याइगु थासय् आः थातुंथासय् तःतःखागु छैय् दयेधुंकल । गनं गनच्वपि मनूत वयाः बुँ न्यात, छँ दन । इमि धेबा गनं वल ? छु यानाः दन ? भी थःगु हे बुँ दुपिन्सं छँ दनेफुगु मखु । छँ दनेमाःसा बुँ ममिइकं दनेफुगु मखु । थःमहं छखा छँ दनेत मेपिन्त स्वखा प्यखा छँ दनेत गाक्क जग्गा मी माल ।

थन छँदुपि स्वबासी स्वयाः पिनेयापि अप्वः जुइधुंकल । थुगु कथं आः न्यादँ फिदँ लिपा स्ववासी स्वयाः पिनेयापिनिगु हे ल्याः अप्वः जुइगु जुल । भीसं छपिइ बुँ मियाः छखा छँ दनि । वहे छपी बुँई पिनेयापि प्यम्हसे प्यखा छँ दनि ।

उखुन्हु नेवाः राज्य माल धकाः हालजूपिन्सं धाःगु खँ खःथे च्वन वयात । इमिसं धाःगु स्वनिगः भीगु आदिभूमि खः । देय् संघीयताय् वनेगु खःसा भीगु आदिभूमि भीगु म्हासिइकाया प्रदेश जुइमाल । भीगु प्रदेशया हरेक चीजय् न्हापां भीगु अधिकार दयेमाल । समान रूपं भीत नं सरकारी जागिर दयेमाः, अलेजक भीगु बुँ, बाली थाय् ल्यंकातये फइ । मखुसा भीपि भीगु थासय् हे अल्पमतय् लाई । भीगु थासय् हे भीपि मुग्लानय् च्वने थै जुइ । भी मस्तसें थन सरकारी जागिर नये हे मफु । न्हापा पिनेयापि दुहाँ मवःबलय् स्वनिगःयापिन्त सरकारी जागिर नयेत थाकु मजू । थौ कन्हे पिनेयापि ग्वाः ग्वाः वल । हाकिम नं इपि हे कर्मचारी नं इपि हे । बिदेश वनाः कमय यांना हःपिसं जक बुँ मय्यूसे छँ दने फु, मखुसा मेपिन्सं छँ दनेत थाकु । थन च्वंपिनि स्यल्लाक कमाई दुपिं खास दुगु हे मखु । न्हियान्हिथं कमय यात नल, फुत । धेबा मुंके फयेक कमाई हे मदु ।

व बुँई थ्येन । वया तगि बुँला द्यागि च्वःतुला खुसिबाः वःगु थें लः क्वबां वनाच्वन । उलिमछि द्वःबुँया लः वयागु हे बुँ क्वबां वनाच्वंगु दु । आ गछि याये स्वद्यागि ला कुतुवने धुंकल । वं कु ज्वनावःगु मदु । अयसां व वया बुँया च्वसंच्वंगु द्वःबुँई वन । अन चालाच्वंगु लःवनीगु प्वाः तित । का स्वः छथासं जक लः छवयनातःगु खःला । निथासं स्वथासं हे लःक्वफाना तल । निथाय्या लः वया बुँ वनाच्वन । व ल्हाति कुति कुति याना चा कयाः निप्वाः तिनाबिल । अले वया थःगु बुँ स्वस्वं नुगः खुल्ल मिका च्वन ।

थःपिन्सं ज्या याये मफयाः मेपिन्त ज्या याका तःगु बुँ । बुँ स्यनेमा भिनेमा बुँज्याइम्हसित छु वास्ता ? वया जकं मचांनिसें वहे चाय् म्हिता वयाच्वंम्ह जुयाः वयात थःगु बुँ स्यंगुलिं नुगः मछिन । द्वःबुँ थुवाःतनं स्वलय् उखुन्हु वाःपीत लः भतिचा मगानाः लः भतिचा क्वफाना हचि धाल इमि वामां गनिइ धकाः मबिउ । आः जुलं स्वथासं लः क्वफाना तल । मनूत गुलि स्वार्थी ? थथे हे तगि बुँज्या याये थाकु धकाः वया लिक्क च्वंम्हसे बुँ मियाबिल । आः अन फ्लतिग यायेत डोजर हयाः द्यागि फुक्क माथं वंका तल । लँया विं तयाः अन गिट्टी नं क्वफाना तयेधुंकल । इमिगु बुँ भतिचा तःजाःगुलिं उलि लः मवं ।

बुँई पलख च्वनाः व छँय् लिहाँ वल । पलख भासु लनेवं वया तिरि च्या ज्वनावल । क्वय्नाय् वना वयागु खःला धकाः वयाके न्येन । क्वय्नाय् बागमति यक्व हे बाः वयाच्वन धाल धकाः कन ।

“थौ छकः तगिबुँई स्वया वयागु ।” वं धाल, “च्वय् द्वःबुँया लः फुक्क हे भीथाय् फ्वाना हया तल । द्यागिला माथं वनाच्वन । बुँ खँ खँ ख्वये मास्ति वल ।”

“मेपिन्त ज्या याका तयागु बुँई नं छु धकाः स्वःजुइमाः ? छं छु यायेफुम्ह धकाः वनागु ? लँ चुलुयाः दयाः तुति त्वधूसा छुयाये ?” तिरिनं धाल, “नगुने हे लिक्क च्वपिनि बुँ मिउबलय् भीसनं मिउगु जूसा गुलि जिउगु ।”

“मेपिन्त ज्या याका तयेवं व बुँ भीगु मखुत ला ? बुँ छाय् मिइगु ? उबलय् आनां निगु लख धेबा बिउगु निदँया दुने आः

न्यागु लख बिउवये धुंकल । बुँ मिइत छाय् हथाय् चायेगु ?”

“ख ला खः । बुँ मिउपिनि प्वःह्वला वनेत तकं मेपिनि के वा काः जुइमाः । भी ला अथे मजूनि । बुँया भाः भन भन थहाँ वनाच्वंगु दु ।”

“बुँया भाः थहाँ वनाच्वंगु जक मखु । थथे दुगु बुँ फुक्क मियाः लिपा भी छय् छुइपिनि पालय् छँय् दनेमाल धाःसा गन दनी ?”

“उबलय् तगि बुँ धकाः अप्वः धेबा मतःगु । उकिं ल्यनाच्वंगु का ।”

“व ला खः । उबलय् बुँ मिइमाल धकाः काय् नं यक्व धाःगु खः । भाः मवः धकाः मबियागु । आः जग्गाया महत्व काय् नं थुइ धुंकल । उकिं आः मिइ मधाः । तगि बुँ नं भीत फाइदा हे जुल ।”

निम्हेसिया खँ ल्हा ल्हां च्या त्वनाच्वन ।

उगु हे इलय् “यो कका, यो कका” धकाः सःताः चन्द्रचा थाहाँ वल ।

“ओहो ! थौला आपुलकं हे वल नि ।” वं धाल ।

“अँ, उबले ककां न्यागू लख धेबा बिउसा, तगि बुँ मिइ धाःगु, आः आनां भिगु लख धेबा बिइ धकाः वःगु दु । उकिं बिइगु खःसा जिं बुँ काइम्ह मनू ब्वना हये ।” चन्द्रचां धाल ।

“आः छकलं छु जुयाः उलिमछि भाः बिउवःगु सिउला छं ?” वं चन्द्रयाके न्येन ।

“मसिउ, म्हिगःतिनि जितः फोन याना हःगु ।”

“स्व चन्द्र, छं मसिउ पहः यायेम्वाः । जिं सिउ, आः दयेकीगु पिनेया चक्रपथ जिगु बुँइ लाः । आःला व बुँया मू हे मदये धुंकल । आः भीसँ अप्वः धेबा वल धकाः बुँ मिइ । कन्हय् भी मस्तेय् छँ दनेमाल कि गन जग्गा काः वनी ? उकिं न्ह्याक्व धेबा वःसां जिं ला बुँ मिइमखु ।” वं धाल ।

चन्द्रचा गुलि लयेतानाः ककाया छँय् वःगु खः उलि हे ख्वाः खिउँकाः वन ।

भाजु बजरराम महर्जन नेपालभाषा साहित्य रचयिता छम्ह बांजाःम्ह आरूयावकार स्वः । वय्कःया दकलय् न्हापांगु बारं ‘गबलें सीम्वाःम्ह मनू’ पाटन सयुक्त क्याम्पसं पिदनीगु दँपौ ‘कुला’ पत्रिकाय् नेपाल सम्बत १०८७ सं पिदंगु स्वः । आःतक वय्कःया भिंछगू उपन्यास पिदने धुंकल । न्यागू उपन्यास स्वस भासं अनुवाद जुयाः न पिदने धुंकूगु दु ।

हिन्दु धर्मशास्त्रया मान्यता कथं मनू व शतरूपय् नर व नारीया रूपय् मानव जातिया उत्पत्ति यात । मानव जाति इपि निम्हेसिया सन्तान धया तल ।

चेतनाया बिकास नापं मनूत समूहल्य् च्वनेगु यात । मनूतयके आनुवंशिक रक्त सम्बन्धया चेतना दसां निसें थाय्थाय् व समूहगत जीवन संचालनया लागि नीति नियम दयेकल । जङ्गली अवस्थाया हे ल्वहंयागु ज्याय् व आवश्यक थलबल दयेके सल ।

नागूगु चा व सिन्चित क्षेत्र अवलोकन याना: खाद्यवस्तुया रूपय् ग्रहण याये उपयुक्तगु अवस्थाया पहिचान, पशुपालन व खेतीपाती याये ससैली कृषि युग सुरु जुल । थुगु युगय् मनूत न्हापां जमिन आवाद याना: सामूहिक पद्धति च्वनेगु यात । लिपा समूहया नामं जुयाच्चंगु जमिन, जनावर व बनस्पति सकतां थःगु ब्यक्तिगत अधिकार दुने लाकेगु यात । अल्य् सामूहिकता अन्त्यय् जुल । मालिक व नोकरया प्रथा न्हायात ।

“सार्वभौमिकता व प्रकृति सकलसिगु लागि बराबर अधिकार दु ।” धयागु शिव गीताया ब्याख्या समाजबादी आन्दोलनया प्राथमिक रूप खः । अन्याय, अत्याचार, शोषण आदिया बिरोधय् रामायण, महाभारत, गीता, बुद्ध दर्शन, बाइबल, कुरान आदि युग कथं प्रतिपादित जूगु खः । किरांतकालिन सभ्यता नं युग अनुसार चेतनशीलम्ह नां धयातगु दु ।

मांया कोखं काय् वा म्हाय्याया रूपय् छम्ह मचा जन्म जुइ । गर्भ निसें मृत्यु पश्चात तक थःथःगु जाति, धर्म, समुदाय कथं वयात इलय् यायेमाःगु कर्मकाण्डत हनाः सुसंस्कृत याइ ।

बाल्य, युवा व युवा अवस्था तकया जीवनकाल छम्ह ब्यक्तिया पूर्ण जीवन खः । पुनर्जीवनया सिद्धान्त मालेगु यात धाःसा छम्ह मनूया मृत्यु लिपा हानं मेगु जुनिइ जन्म काःवनी धया तल । थ्व सिद्धान्त कथं जीवन व मृत्युया चक्र चाः हुला हे च्वनी । थ्व हे सिद्धान्तयात कयाः गीताय् छगू श्लोकया थथे धयातःगु दु,

“षासांसि जीर्णानि यथा विहाय

नवानि गृह्णाति मरो पराणि

तथा शरीराणि विहाय जीर्णा

न्यायाति संयाति नवानि देही ।”

मृतात्मा प्रति स्नेह

अवर्णा प्रधान

नेपाः

अन्तिम संस्कार याये धुंकाः नं इमिसं थः परिवारया मृतक सदस्ययात लोमंके फइमस्सु । उके स्वेदय् छकः लाशयात कोफिनं लिक्क्याः मृत्यु जूगु थासय् हइ । लासयागु अवस्था हिला च्वने धुंकिइ । अजागु लासयात ठवः ल्हुकिइ । समाःयाकिइ । परिवार सकलें लासजाप च्वनाः किपा काइ ।

“गथे पुलांगु वसः त्वःताः मनूतय्सं न्हूगु वसः पुनेगु याइ । अथे हे जीर्णगु बृद्ध शरीर त्वःताः जीवन हानं न्हूगु शरीर काइ ।”

कीर्ति दुपि मनूतय् मृत्यु पश्चात इमिगु किर्ति याकाः जीवन सित्तिक बिभीपि मनूत पशु सरह सिना वनी ।

पंचतत्त्वं अस्तित्वय् वइपि प्राणीत मृत्यु पश्चात हानं पंच तत्त्वय् हे समाहित जुयावनिगु खः । छ्वयेकेगु (उइगु) थुनेगु (गादे यायेगु) आदि थःथःगु धर्म संस्कार अनुसार निष्प्राणगु शरीर (लास) न्हंका छ्वयेगु याइ ।

नेपाःया रूकुम जिल्लाया स्थानीय मगर समुदायया मृत्यु संस्कारय् लास थुनेगु चलन दु । इमिगु मृत्यु संस्कार कथं लास थुनाः छैय् ल्यहाँ वइ । उकुन्हु हे अथवा कन्हे कुन्हु मलामित मृत म्ये स्यानाः भव्य नकेमाः । भव्य नकाः मलामितय् बिदा बिइ धुंकाः जक किरिया पुत्री शुद्ध जुइ धयागु इमिगु मान्यता खः । यक्व खर्चया आवश्यकता थ्व रिति मैकोट गा.वि.स.या युवावर्ग थ्व परम्परायात सामान्य प्रसाद जक इनाः पितृ उत्तारे यायेगु चलन याःगु दु ।

इन्डोनेशियाया दक्षिणी सुलाबेसी पहाडया जःखः तोरजा समुदायपिसं बसोबास यानाच्चंगु दु । न्यागू लाखं मयाक बसोबास यानाच्चपि तोरजा समाजय् छैजःया मृत्यु पश्चात नं अन्तिम संस्कार मयासे थःगु हे छैय् तयेगु याइ । थ्व परिवारया सदस्य मृत्यु जूसां थःपिनिगु हृदयस सदां म्वानाच्चनी धयागु हे इमिगु धारणा खः ।

प्रतिस्थित ब्यक्तिपि मृत्यु जुइबलय् अन्तिम दर्शन तथा श्रद्धाञ्जलीया लागि छन्हु निन्दु सुरक्षित यानाः प्रदर्शन यायेगु चलन दु । गुजरर् मुलुकय् थःथितियात क्येनाः जक लास दुगु कोफिन थुनिगु चलन नं दु । संसारय् नांजाःपि ब्यक्तिपिनिगु लास बिशेष ब्यबस्था यानाः सदांया लागि सुरक्षित याना तःगु दु । तर इन्डोनेशियाया तोरजा समाजय् परिवारया हरेक ब्यक्ति मृत्यु पश्चात याकन अन्त्यस्थि मयासे छैय् हे तयेगु याइ ।

म्वःबलय् अत्यन्त आत्मिय तथा प्रियम्ह मनु जूसां सितकि याकन अन्त्येस्थि याइ । तर तोरजा समाजय् निर्जिव शरीरयात लास ब्यबहार यानाः बिरामी थें लहिना तइ । अजागु लासयात इमिसं “मकुल” धाइगु । लास ध्वगी धकाः

मृतक मचाजाप छैजःपिं

नियमित ‘फर्मालिडहाइड’ नांगु रसायन व लःया मिश्रण लेप थें पाना तइ । सुथं निसें बहनीतक मकुलयात थःपिनि छु नल व खाना बिया तइ ।

म्वःम्ह मनु खनाः ग्याइमखु । तर वहे मनु सितकि ग्याः । थुकेया कारण मृतक प्रतिया स्नेहं खयेफु । सीधुंकुसा अन्त्यस्थि मयासे लास छैय् तइगु तोरजा समाजया संस्कार बास्तविक खयाः नं ग्यानापुगु संकिपा (हरर फिल्म) थें च्वं । मचाबलय् मृत्यु जूम्हेसिगु लासयात वया तःताकेहे दाजुकिजापिसं याकःचा मत्वःतुसे म्वःम्ह थें यानाः खँल्हाबल्हा यानाः म्हिता च्वनिगु ।

मृतक मचाजाप सजीवम्ह थें यानाः तःताकेहेपिं म्हिताच्चंगु

गरीब परिवारं लासयात ताः ईतक सुरक्षित याना तये मफइगुलिं इमिसं याकन अन्त्येस्थि याइ । मध्यम वर्गया लाबला लास छैय् तइ । उच्च वर्गया ला तःदं तक हे लास लहीगु चलन दु । लासयात गुलि तक सुरक्षित यानाः छें लहिना तइ धयागुली इमिगु आर्थिक हैसियत कथं निर्धारण जुइ ।

थःथितिपि सकलें उपस्थित याकाः तःन्हु तक न्ह्याइगु तोरजा समुदायया मृत्यु संस्कारयात इमिसं तःजिगु संस्कार नालातःगु दु । उक्त संस्कारय् माम्येयागु बलि बियाः भव्य भव्यया आयोजना याइ । मृत्यु पश्चात मेगु लोकय् वनेगु माध्यम म्य् धयागु इमिगु धारणा कथं मृतकनाप म्य् छम्ह नं तये हे माःगु इमिगु चलन दु ।

‘मकुल’ अर्थात लासयात सजीवम्ह सरह लहिनातये धुंकाः नं अन्तिम संस्कार मयासे बाकसय् (कोफिनय्) लास तयाः स्थानीय मासं ‘टोडकोनर’ वांयागु प्राकृतिक गुफाय् तये यंकिइ । कोफिनय् आवश्यक सामान नं तयेगु चलन दु । थःपिस तयागु सामानत दक्वं मृतात्मां प्रयोग याइ धयागु

इमिगु बिश्वास दु । ताःई लिपा थःपिनिगु संस्कार कथं लास गादे याइ ।

अन्तिम संस्कार याये धुंकाः न इमिसं थः परिवारया मृतक सदस्ययात लोमंके फइमखु । उकें स्वँदय् छकः लासयात कोफिनं लिप्याः मृत्यु जूगु थासय् हइ । लासयागु अबस्था हिलाच्वने धुंकिइ । अजागु लासयात म्वः ल्हुकिइ । समाः याकीइ । परिवार सकलें लास नाप च्वनाः किपा काइ । कोफिनयात सफा याइ । मर्मत याये माःसां याइ । कोफिनयात हानं टोडकोनरय् (गुफाय्) हे तये यंकी । थ्व संस्कारयात (मानेन) धाइ । थुकि मृतात्मा लयेताइ धयागु इमिगु धारणा खः । मचाबलय् सीम्हेसिगु कोफिनय् मचायात नसा व न्हयवसा तयेगु चलन न दु ।

थःगु परिवारया मृतक शरीरयात सजीवम्ह थें यानाः याइगु ब्यबहार, तोरजा समाजय् थ्व संस्कार अजूचायापूगु जक मखु आत्मिय भावना व मानवीय समबेदनाया दृष्टीकोणं उत्कृष्ट प्रशंसनीय संस्कार धायेमाः । (४)

संदर्भ धलः

(१) नागरिकः २०७३।७।१० “किरांत सभ्यतामा लोकतन्त्र” लोककृष्ण भट्टराई ।

(२) अन्नपूर्ण पोष्टः २०७३।१०।१५ “कोमलानुवाद”

(३) कान्तिपुरः २०७२।१०।३ युबाले हटाए मलामिलाइ रांगो” कृष्ण प्रसाद गौतम

(४) समाचारपत्रः २०७३।१।२६ “मृत्यु पछि पनि जीवनको निरन्तरता कायम राख्ने संस्कृतिः जाकार्ता एजेन्सी ।

मय्जु अर्पणा प्रधान नैपालभाषाया नांजाम्ह च्वमि खः । वय्कलं बाखं, चिनाखं, निबन्ध व समालोचना च्वया दी । वय्कःया न्हापांगु समालोचना च्वसू ‘नःघःमनीजुया कतांमधि’ नैपाल सम्बत १०८२ सं श्री पत्रिकाय् पिदंगु खः ।

नेपाल सम्बत ११३८ या

लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त न्हूँदया भिन्तुना !

Happy New Year Nepal Sambat 1138

Surya, Krishna, Isha, Alisha
&
Sukrins Shrestha
Chicago, Illinois

पुष्प चित्रकार
नेपा:

यौनं इलातःगु

नेपालभाषाया प्राचीन चिनाखं

यौन भावनायात कःघाना अरवी, मुस्लीम काब्य उग्र यौन प्रकृतिया काब्यत
गावक बिकसित जुयाः न्ह्योने लानाच्वंगु दु । बिशेष यानाः मिसातय्गु शारीरिक
श्रृङ्गारिक व सौन्दर्यया बयान यायां रसरंगं जाःगु काब्यत सृजना जूगु खनेदु ।
काब्ययात म्येया रुपं कवालीं मनूतयत रोमाञ्चित यायां जुरुजारुं थनाबिइ ।

यौन (sex) या खँ न्ह्यथनेवं न्हाय् स्यंकी । अपवित्र-
फोहर-घचाइपुगु खँ ल्हाइम्ह, असभ्य, असिद्धिम्ह धकाः हेबाय्
चबाय् याइ । धात्थे धायेगु खःसा यौन (sex) फोहर मखु ।
अपवित्र, घचाइपुगु नं मखु । यौन प्राकृतिक खः । सृष्टि
सृजनाया उद्गम खः । बांलाःगु भावनां स्वयेमाः । भिगु मतिं
कायेमाः । लाःथेपाःथे छयले मज्यू । केवल आमोद-प्रमोदया
लागि जक छल धाःसा कुरूप जुइ । मनोरञ्जन कथं जक
कयाबिल धाःसा बेरूप जुइ । बेरूप तिरस्कृत खः समाजया
लागि । यौनयात बेरूप यायेगु, कुरूप दयेकेगु मनूया बिचारय्
खः । वयागु ज्याखँय् खः ।

यौन जन्मनिसें मचायेकं पाचिना वइगुलिं जीवनं छखे
तये फइमखु । जीवननाप स्वापू दुगु सामाजिक, आर्थिक,
धार्मिक फुक्क थासय् सिइमदयेक न्येनाच्वंगु दु । बिश्वय्
नांजाम्ह मनोवैज्ञानिक सिगमण्ड फ्राइडया बिचाकथं अतृप्तिं
तृप्ति यायेगु हे यौन खः । चायेकं (conscious) मचायेकं
(subconscious) चाःमचाःयेकं (unconscious) मचायेकं यौनं
ज्या यानाच्वनिइ । ज्यू मज्यू, त्यो मत्यो, नैतिक अनैतिक, पाप
धर्मया च्यूता तइमखु । केवल आनन्द कायेया लागि सुयातं
कष्ट जुइ, पीडा जुइ, ब्यथा जुइ मजुइया च्यूता तइमखु ।
यौन (sex) यात कयाः वट्राम रसेलं धाइ To take amuse
giving torcher to other मेपिन्त पीडा कष्ट बियाः थःत
आनन्द कायेगु खः यौन । थ्व भावनां त्रुर भयावह sadist
थे जाःगु यौन पिपासु न जन्म जुल ।

यौन धायेमात्र शारीरिक स्वापू (सम्भोग) यायेगुलिइ जक
मखु । सुयातं मछायेकाः, मछिकाः मचायेक थःत आनन्द
कायेगु नं छगू कथंया यौन (sex) खः । छुनं छुं कथं

न्हयाम्ह मनूयाके यौनेच्छां आनन्द सुखया अनुभव कायेत
स्वयाच्वनिइ । प्रणय, मतिना, श्रृङ्गारिक बिषयलय् प्राचीन
इलनिसें चर्चा परिचर्चा बिशेष मिसातय्गु बारे जक छाय्
जुइगु ? सिद्धिबाबा, पण्डित, राजा-महाराज आदि सुया पाखेनं
नुगः थीकथंया लिसः पिहां मवसेलि युद्ध बिराम कयाः बाणया
खाताय् ग्वतुलाच्वंमह पितामहयाके युधिष्ठिरं मिसा-मिजंया दथ्वी
सुयाके अप्पो यौनेच्छा दइ धका न्येन । बालब्रम्हचारी भिष्म
पितामहं “थ्व खँ ला जिं बांलाक मस्यू तबिन प्राचीन इलय्या
भंगासुरया खँ न्ह्यथनाः मिसातय्के अप्पो यौन इच्छा दइ
धैगु संकेत बिल । भिष्म पितामहया धापूयात बिचाः यायेबलय्
प्राचीन इलय्या नांजाःपि रम्भा, शकुन्तला, तिलोत्तमापिके
दनावयाच्वंगु यौनेच्छां ततःधंमि ऋषिमुनितय्गु तप भंग याःगु
खँत आपालं आपाः पुराणय् पिदनाच्वंगु दु । रावणया केहँ
सुरपनखां लक्ष्मणपाखे यौनेच्छा पूर्वके मफुगु हुनि राम-रावणया
दथ्वी युद्ध जुल । अथे हे भिक्षु आनन्द पाखे बासवदत्तां थःगु
यौनेच्छा कायेमखंगुलिं आपालं आपाः भिक्षुतय्गु बीभत्स कथं
निरहत्या यात ।

अर्नेष्ट जोनया धापूकथं यौन (sex) उत्प्रेरणा मिजंतय्के
सिबे मिसातय्के अप्वः दुसुनाच्वनिइ । इमिसं तप्यंक म्हुतुं प्वके
फइमखु । जोवन अवस्थाय् जायावयाच्वंगु प्रणय भावनाया
कामुकता उलेज्या (प्रस्फुरण) अनेक कथं थःत छायेपियाः
शारीरिक हाउभाउ नं क्येना च्वनिइ । बिशेष कथं मिसातय्के
दयावइगु यौनइच्छा न्हापां दुरुपां संकेत बियाच्वनिइ । मिखाय्
यौनतृष्णा लुकुं बियाच्वनिइ । अमेरिकाया नांजाःम्ह च्वमि रोबि
अल हौवलाक एलिसया बिचाः कथं मिसातय्सं कामुक इच्छा
आकांक्षा सुयांपाखे सन्तुष्टि काये मफुसा दुरुपा मिजंतय्त

ध्यानाकर्षण यायेत सनिइ । मिखाया मादकता मोहित यायेत स्वइ, खम्पा व पिलाक्वं आकर्षण यायेत स्वइ । थुकथं शारीरिक अङ्गपाखें प्रभावित यायेत कोसिस याना: नं प्रभावित याये मफुत धा:सा कित मानसिक दु:ख, पीडाया अनुभव याइ, कित **abnormality** बिकृति दनावइ । थथे मजुइमा धका नेवा: समाजय् गां न्ययेगु, पिलाक्व तपुइक भातां लँ, जांगावाल सुरुवा:या प्रचलन यानात:गु खइ ।

मनूतय्त यौन उत्प्रेरित जुइकथं लाछी लाछीइ मनूतय्त यौन उत्प्रेरित जुइकथं उमा-महेश्वर धका: मिजंया मुलय् मिसायात फ्येतुइका: देपा ल्हा: दुरुपाय् तयात:गु मूर्ति स्वनात:गु दु । अथे हे छखेपाखे च्वाम्हुका ल्वहंया चाकला:गुया दथ्वी लाक्क भच्चा ताहाक:गु ल्वहं त्याचां धसय् जुयाच्चंगु शिवलिङ्ग, ततधंपि द्योत दुगु देग: देग:लय् कोषशास्त्रय् न्येनाच्चनिगु चित्रत सिं किया: छचाखेरं ब्यात:गु कला, ततधंपि शक्तिशाली द्योपिनाप ततधंपि देबीत थीथी आशनं सम्भोग यानाच्चंगु पौभा: (किपा)तय्सं जनमानसय् यौन उत्प्रेरित यायेगु छगू कथं यौनिक प्रतीक (symbol) ख: ।

मानव जीवननाप स्वापू दुगु थीथी बिषयलय् यौन (sex) या सांकेतिक बिषय प्रणय, मतिना आदियात कया: साहित्यय् गाक्क प्रभाव लाकात:गु दु । दुनुगलय् उकुस-मुकुस दनाच्चंगु रति कामया वासना प्वंकेंगु माध्यम ख: साहित्य । रति-राग, प्रेम, प्रणय, मतिना आदि बिषयलय् श्रृङ्गारिक भाषां कारुणिक खँग्वलं, रसिक रोमाञ्चित प्वंकेंगु दसु ख: साहित्य ।

यौन भावनायात क:घाना: अरवी, मुस्लीम काब्य उग्र यौन प्रकृतिया काब्यत गाक्क बिकसित जुया: न्हयोने लानाच्चंगु दु । बिशेष याना: मिसातयगु शारीरिक श्रृङ्गारिक व सौन्दर्यया बयान यायां रसरंगं जा:गु काब्यत सृजना जूगु खनेदु । काब्ययात म्येया रूपं कवालिनं मनूतय्त रोमाञ्चित यायां जुरुजारुं थनाबिइ । रूवैयात, गजल व सायरी आनन्द बिइगु गुण मुनाच्चनिइ । उर्दू काब्यया बिशेषता लाय्कुलिनं निसैं साधारण जनमानस थ्यंक अमलका:पि थें भुम्म लाके बिइ फुगु प्रणयावादी श्रृङ्गारिक रोमाञ्चित कथं संरचना यायेफुगु सफी कवितयगु बिशेषता ख: । थ्व प्रभाव बुलुहुँ बुलुहुँ मेगु भाषाय् नं मुस्लीम काब्य न्येनावने फुगु च्वजागु बिलक्ष्यण धका: मधासे मगा: ।

नेपालभाषाया प्राचीन साहित्यय् स्वान्त सुखायया भावनां धार्मिक आस्थां छखेपति स्तुति, श्लोक, वन्दना, प्रार्थना,

भजन कथंया आपालं आपा: काब्यत रचना जूगु खनेदु । मेखेपति मतिना व प्रणयवादी यौन उत्प्रेरित काब्यत नं गाक्क रचना जूगु खनेदु । नेपालभाषाया यौनवादी काब्ययात केवल यौनिक मिखां जक स्वयां मगा: । आर्थिक दृष्टिं, शोषण दृष्टिं, पुस्वामीनाप बायाच्चने मा:गुया दृष्टिं ल्यासेसू दनावइगु प्रणय-मतिनाया दृष्टिं बिश्लेषण यानास्वयेगु आवश्यकता दु । थ्व कथं बिश्लेषण यानास्वयेगु मजुल धा:सा काब्यय् सुपिलाच्चंगु आशयत हत्या जुइफु । नेपालभाषाया प्राचीन प्रणय-यौन नाप स्वापू दुगु आपालं काब्य पुच:यात न्हयब्वयेगु साध्य मजुगुलिं छुं छुं काब्ययात जक न्हयथना हयेगु जुइ । नेपालभाषाया काब्यय् तसकं चर्चित काब्य पुचलय् 'बाह्रमासे' नं छपु ख: ।

नेपालभाषाया प्राचिन काब्यत म्ये कथं प्रेम, मतिना, प्रणय विषयलय् चिनात:गु जुइ । थ:यांगु काब्य (कविता, चिनाखँ) य् बिशेष 'यौनेच्छा' रसबस यायेगु रति-रागया भावत प्वंकात:गु जुइ । थयागु भावनां बिलिबिलि जायाच्चंगु तसकं चर्चित ल्याय्मह ल्यासे, ज्याथजिथी आदि न्ह्याम्हसिनं गुनुगुन म्ये कथं हालिगु सङ्गीतमयी मार्मिक 'बाह्रमासे म्ये' काब्य (Puthous Poem) ख: । थ्व चिनाखँ जौवन अवस्थां उन्मुक्त जुयाच्चंमह ल्यासेया रति रागया आशक्तिं आकुलब्याकुल जुयाच्चंमह ल्यासे मिसाया मार्मिक उत्पीडनया प्वंका (अभिव्यक्ति) ख: । ल्यासेसू जायावयाच्चंगु जौवनय् 'यौनेच्छा'या भावना मचायेकं हे दनावइगु प्राकृतिक स्वभाव ख: कृत्रिम मखु । जौवनास्थाय् प्रकृति हे यौन उत्प्रेरणा बियाच्चनीगु खँ बाह्रमासे हवयाच्चंगु स्वांया माध्यमं ल्यासे अबस्थाय् थ:त ल्यासेसूया अबस्था थुकथं खंकल :

चैत्रस अजुस्वां होयाच्चन बनस
वैशाख चुवा स्वान गुलाफ यचुस्वां
जासेवल सिमाया चुलि बसन्तया योवन
गथे सहयाये प्रभु छि बिनान रे

x x x

जेष्ठस चमेली बरखानं जिलस्वां
आषाढ सिन्हाज्या होयाच्चन चम्पास्वां
ग्रीष्मया तापान सहलपे मफया
याना बिब प्रभु छिन शितल ननान

थीथी मासय् हवयाच्चंगु स्वांतय्सं थ:गु रूप तपसी, मोह, मादकता ब्यथा उन्माद क्येनाच्चन । स्वांया थ्व बिशेषतां बाह्रमासे चिनाखँय् सुपिलाच्चंमह मिसायाकेनं जौवनं उन्मुक्त

जायाचवंगु दु । लसिकल रति-राग मोह-तृष्णा जाया वयाचवंगु दु । जोवनास्थाय् मचाय्क (unconsciously) योनेच्छा (sexual desire) दना वइगु (जीवनया छगू कथंया) प्राकृतिक स्वभावतः खः । थ्व कृत्रिम मखु । थ्व इलय् मोहया तृष्णा जायावइ । जोवनय् रस्वासादन आकांक्षा दनावइ । थज्यागु इलय् मनोकांक्षायात सन्तोष यायेमफुत धाःसा ग्रीष्मया तिन्हीया निभालं पुनाः छटपट जुइ । पीर ब्यथां मानसिक धाःसा लागि शरद ऋतुइ स्वां-सिमाया हः हायाः नङ्गा-भुङ्ग जुयाः उजाड खनेदइ थें ल्यासे जीवन ल्यासेसूया उन्माद, उमंग मदयाः जीवन नीरस खंकाचवनी । थ्व जीवनया तधंगु बिजोग खः । दुःखया तच्चःगु पीडा खः । थज्यागु स्थिति मवयेमा धका चंच धाःगु जौवन अबस्थाय् लालीत्यं जायाचवंगु इलय् मादकतां भयबिनाचवंगु इलय् मनोकांक्षाया पूर्वकेगुया लागि

रंग म्हिते मन जुल प्रभु

पुरय याना बिब जि मनया आशारे

यौन आशक्ति थ्व उद्गार ल्यासेसू जायाचवंगु मिसातय्गु 'यौनेच्छा' मनोबिश्लेषणया खँ 'बाह्रमासे' चिनाखँ केवल स्वां व ऋतुमासया वर्णन कथं जक मकासे ल्यासेसू जायाचवंगु ल्यासे जीवनया उच्छ्वास कथं धायेमाः । मनूष्यया जीवन यौनं अलग मखु । यौन जीवनया छगू प्रमुख अङ्ग थें खंकेमाः, थ्व खँ महसुस याकाब्युगु दु बाह्रमास चिनाखँ ।

बाह्रमास चिनाखँय्—

गुलित फसाद बिये त्येना कृष्ण

दरशण बिब जितः करुणा तयाव

थन 'फसाद' खँग्वया भावार्थ 'समस्या' खः । म्हुतुं धाये मफैगु, छुं कथं क्यने मफयाः जीवनय् छुयाये, गय्याये धैगु फसाद कनाचवंगु समस्याय् खः । थज्यागु अबस्था ज्यंकेया लागि 'कृष्ण'यात अनुमोदन यानाचवंगु दु । कृष्ण द्वापरयुगया छम्ह नायक (Hero) न्ह्यागुनं संकट-समस्यायात न्हंकेफुम्ह रोमान्तिक नायक । मिसातय्त मनमोहक यायेफुम्ह । मिसातय् नाप रसरंग यानाः सुख बिइफुम्ह 'काम'या प्रतीक नं खः कृष्ण । काम धाये मात्रं सम्भोगया रूपय् जक मस्वसे गुनं कथं यौनेच्छाया तृष्णाय् सन्तुष्टि बियाः न्ह्यैपुकाः आनन्द बीफुम्ह रूपय् कायेमाः । आनन्द व सुखया लागि हे बाह्रमासे चिनाखँय् दुपिला रति उन्मत्तं ल्यासे हिकःमिकः चायाः पीडित, ब्यथित लंकेत हे "दरशन बिब जितः" धकाः अनुमोद यानाचवंगु खः । थज्यागु अनुमोदन प्राचीन काब्यय् कृष्णयात गोपाल,

हरि, प्रभु, कान्हा, साजवाल गनंगनं कृष्ण पुइगु बाँसुरीया वर्णन यानातःगु दु धकाः अनुमोदन यानातःगु दु । 'बाह्रमास' चिनाखँयात बिश्लेषण यायेबलय् जवानीया इलय् मिसातय्के दनावैगु प्रणय भावनां यौन उत्तेजित (sex passion) यायेगुलिइ स्वां व ऋतुया स्वापूया (सम्बन्धया) लिधंसा जौवन आपालं प्रभाव लाःगु क्येनाचवंगु दु ।

नेपालभाषा काब्यय् प्रकृति रति-रागयात उत्प्रेरणा बियाचवंगु बिषयलय् आपालं कवितात चिनातःगु दु । बाह्रमास कविताय् थें मेमेगु कविताय् छुं न्ह्यब्यया स्वये—

रितुया बेला जुल कामयागु जोर जुल

x x x

सोव सोव रसीकन समय वसन्त

भगल पागल पनि जुल उन्मत्त (मतिनाया म्ये-पेज २)

x x x

गुस हो हो जिलस्वान वासनान फुतयो आव

मते प्रभु तोलते छिन सहयाये मजिलगुओ (मतिनाया म्ये-१२)

छखे जीवनय् रोमाञ्चित भावना बल्लंकेगुलि प्रकृति हे बहः बियाचवंगु दुसा मेखे प्रकृति बल्लंका वयाचवंगु मिसा जौवनं यौनेच्छाया लागि गुकथं गयागु भावना प्वकि—

गनन खनिव मखु दिसनं मुलस खनि

जितः बोध मयासे छि भाया ला (मतिना म्ये-पेज २८)

x x x

कामन दहन यानाव जौभन

तयेमज्यू मन विरहन न्हिथन

वयेहथास प्रभुया सरन मन (मतिना म्ये-पेज ८७)

x x x

भाल कृपा तया छिन

भासँ थुखे लासाय् दिसँ (मतिना म्ये-पेज १०१)

x x x

ल्यासे जि जुसे वल तयेमफु जि नुगल

थव मन थमनं चिये मफु न्हां

पुरुष मदु जितः मन चित्त गथे

जोभन खेल लपे मदु न्हा (मतिना म्ये-पेज ३५)

x x x

रस रंग याना चौतले नसनफाव मताया

दने जि लिवानाव चोन न्हा

X X X

वइस जि जासे वल सह याये मफया

पासा छम्ह मदयाव दुःख (मतिना म्ये-पेज ६०)

X X X

लख मदु पुखुलिस डा गथे चोनि माजु (बाखं म्ये- जि वया ला लछी मदुनि)

X X X

गलया पलेस्वां थें हवयाकगु जौभन

रस काइम्ह भमरा मदु इवाल जुया फुइनरे (मतिना म्ये-पेज १२१)

थज्यागु चिनाखय् मिसातय्के दनावइगु 'यौनेच्छा' प्राकृतिक स्वभावतः प्वकातःगु (अभिव्यक्ति) खनेदु । इमिगु इच्छा, आकांक्षा दुनुगलनिसें पिज्वयाच्वंगु आभास खः । मानवीय स्वाभाविकताया जीवन्तता खः । कृत्रिम खने मदुगु शास्वतया प्रस्फुरण खः थ्व । दुनुगलय् थ्वयाच्वंगु प्रणय, मतिनाया संबेदनशीलताया धुकधुकी खः । जीवनया सत्यताया सः जुयाः रचना जुयाच्वंगु दु ।

प्रणय भावनां जाःगु नेपालभाषा चिनाखें ब्वनेबलय् ल्यासेपि मिसातय्गु जक प्रणय, मतिना भुचागु रति-रागया यौनच्छां विह्वल जुयाच्वंगु खनेदु । छु मिजंतय्के रति-राग, कामच्छा मदुला ? इमिसं अभिव्यक्त याये मफुला ? स्वभावतः थ्व जिज्ञासाया खें खः ।

पुरुष प्रधान समाजं मिसाप्रतिया ब्यबहारं क्वचिनातःगुया हुनि मिसा समस्यायात थीथी कथं ब्वयेहयेगु प्रचलन अप्पो साहित्यय् जुयाच्वंगुया हुनि नेपालभाषाया प्राचीन चिनाखें ब्यबहारं मिसा समस्यायात अप्पो थाय् बियावयाच्वंगु परम्परा खः । थ्वहे परम्परा नेपालभाषाया प्राचीन काब्यनं अप्पो चर्चा जुयाच्वंगु खः । मिजंतय्सं मिसाया रूपसी, इमिगु जौवनप्रति गुकथं छ्वेलाच्वनी धैगु खें नं ब्यातःगु दु ।

समाजय् मिसाया ल्यासेसूयात मिजंतय्सं यौन तृष्णा लंकेगु रस-रंग जाःगु भोगबिलासया साधनया रूपय् शोषण जुयाच्वंगुयात प्राचीन काब्य न्हयथनातःगु चिनाखंया छुं अंश थुकथं दु-

शरीर मदुतले घुलुपुलु खन भाल भाजु

शरीर दसे निसें मफान्हा

X X X

लिमस्वसे रसवस वस जुसे चोनाथास

तोलतल बिवेक यरेस (मतिना सफुति ११ पेजया १४ संपादन प्रेमबहादुर कसाः)

X X X

मेवता मखु मई छनं रूप जौभन खना कामस अति लोभ जुल न्हं

चाकुगु कबचन खाइके मते मर्द चाकुगु चाकुकाव छ्व न्हं

X X X

अयले भई छनं जिगु खें छगुलिनं छन जि तापाकाव हल न्हं

छनं जि तापाकुसा जिनं छ तापाके जुल आम बुस वा मदु न्हं

X X X

खनयो भाजुन म्हिचास केन न्हाय्कनं भतिचा सोय धका काल न्हं

निम्ह रसं ख्याल यासे आलिंगतं धुन न्हं (सं. प्रेमबहादुर कसाः बाखंमे सफुतिया संसार कारण)

संसारया कारण चिनाखें (बाखं मे) साहुया बुँज्या यानाच्वंम्ह किसानीयात साहुया यौनेच्छा पुवंका मब्यूसा किसान पाखें बुँ लिथ्वया बिइ धाइ । बुँ लिथ्वल धायेवं नये-त्त्वेगु समस्या वैगु जूगुलिं बाध्य जुयाः हे ज्यापुनीनं सुतुक्क सुनानं मसीक थःत मयेक मयेकं बाध्य जुयाः यौन शोषण याकाबिइ माल । सामन्तीतय्सं थुकथं हे आपालं चीमि ल्यासेपिन्त यौन शोषण यानाच्वंगुया किपा खः 'संसारया कारण' । आर्थिकया हुनि ज्यापुनीनं जग्गाथुवाः पाखें यौन शोषण याका च्वनेमाल । थज्यागु आर्थिक विसंगति यानाः ल्यासेम्ह कलाः नकतिनि इहिपाः जूम्ह तिरि त्वःता बिदेश वनेमाःगुलिं मिसाया इच्छायात घाःपाः लाकाः च्वनेमाःगु मार्मिक काब्य (बाखं हना म्ये) 'जि वया ला लछि मदुनि', 'मते मते भीमराज' 'परदेश भाय् धाल प्रभु... आपालं आपाः प्राचिन काब्यय् (बाखं हना चिनाखें) प्रणय, मतिना खें यौन उन्मादया ख्वखना सः थ्वयाच्वंगु दु ।

नेपालभाषा प्राचीन काब्यय् 'यौन' केवल मिसा मिजंया संसर्ग जक मखु । हासिख्याली यानाः जीवनय् आनन्द कायेगुया रूपय् नं कायेगु याः । थ्व विशेष वर्षामास वा पिइबलय् लसिका (रोमान्टिक) मे हाला न्हैपुक्यगु चिनाखेंत न्यंकु न्यंकु हे पिदनाच्वंगु दु । गुगुं चिनाखेंत भचा अस्य पहः खनेदु ।

लनया दुने चोन ब्यजागल निग्वलया

छित बिय धका मति तया (मतिनाया मे-३ पेज)

X X X
मिहग जिन मसिया थनी जिन सकया
आव जिनं तोलते मफया (मतिनाया म्ये-५ पेज)
X X X
न्हीन छिके मन न तये थ्व जोभन (पुलांमे)

ब्वमितयत्त यौन उत्तेजना यायेगु निति छुं छुं चिनाखँ नकतिनि जोभनं जाःपि ल्यासेचा ल्यासेचापि मिसातय्गु अङ्ग प्रत्यङ्ग मेगु बस्तुनाप ज्वलाका (similar) पाश्चात्य कविताय् इलय् ब्यलय् पिथनाच्चंगु खनेदु । Pen Book Publication पाखे पिथंगु Plumb चिनाखँ मुना सफुतिइ च्वमिया नां मदुगु (Anonymous) Apegitwine चिनाखँय् यौवन उन्मत्त जुयाच्चम्ह नच्चाह्म ल्यासेया सं निसें कयाः मिखा, न्यताःपाँय्, गःपः, याक्व, छाती दुरुपा, त्यपुचा, जै, खम्पा, खम्पा दथुया अङ्ग, पिलाक्व, ग्वाली तक प्रकृतिया छगू छगू बस्तुनाप ज्वलाकाः (similar) अतिरंजित रोमान्टिक कथं वर्णन यानाः ब्वनामितयत्त यौन भावना कुतिकुति यानाब्यूथें प्राचीन नेपालभाषा चिनाखँय् मानदास तुलाधरं मुनादिइगु 'पुलां म्ये' सफुतिइ दुथ्यानाच्चंगु 'मइना ति तया' चिनाखँय् नं जौवन जाःह्म ल्यासे मिसाया ग्वालीनाप नकतिनि प्वलागु खँखोला, पिलाक्व नकतिनि खानागु तुसि नाप, खम्पा नकतिनि थनागु फुंगा नाप, वय्तु नकतिनि छिनागु दलूचा नाप, तुतुचा जैधू नाप, वा नकतिनि प्वलागु धालय् नाप, मिखा नकतिनि ह्वःगु पलेस्वां नाप, ख्वाल नकतिनि लुयावःगु चन्द्रमा नाप ज्वलाकाः रोमान्टिक कथं यौन भावना कुचुनका बिइगुलि ताःलाःगु दु । थ्व कवितां गुलि ब्वनामिपिन्त क्षणिक आनन्द ब्यू, न्ह्यैपु तायेका ब्यू अवश्य नं । तर कविताय् दयेमाःगु हार्दिकता मदुगु हुनि गुलि मूल्यांकन जुइमाःगु खः जुइ मफुत । तर शरीरया अङ्गप्रत्यङ्ग नाप मेगु बस्तु ज्वलाकाः (similar) वर्णन यानातःगु च्वमिया शैलि च्वछाये बहःजू । कवितां छुं क्षणया लागिंसां ब्वनामितयत्त कामुकता हयाबिइगुलि नं सफलभूत प्राचीन काब्यया थज्यागु प्रभाव बुलुहुं न्यनावनिगु स्वभाविक खः । थ्व प्रभाव नेपालभाषाया पुनर्जागरण इलय् महाकवि सिद्धिदास अमात्ययाके नं लाःगु महसुस वय्कःया शुक्र रम्भा

संवाद काब्यय् खनेदु । महाकवि सिद्धिदासया शुक्ररम्भा संवाद चिनाखँय् भौतिक सांसारिक सुख-भोग क्षणिक खः । दुःख व पीडा मनूया जीवनय् तंके फैमखु । सुख शान्ति व आनन्द आध्यात्मिकता (spiritutus) ऐश्वर्य जक बिइफै धैगु सिद्धान्तयात प्रतिपादन याकेया लागि चिनातःगु खयानं यौन भावनाय् ब्वमितयत्त गाक्क प्रभाव लाकेगु कथं कविताय् नायिका रम्भा पाखे न्हयथंका तःगु दु ।

दुरुष्वनं तप्पो फिना लँ तिमीक
मिखाबां दु भं तुयुख्वाल जुयानं
चिकुलां थुजजोम्ह मिसानं मथ्यम्हं
मिजंजात जुयानं छुयाय् उजोम्ह (रम्भाशुक संवाद)

X X X
अतिक मधु बोली वर्ण क्यातुसे च्वम्ह
स्वयन हिसि दयावो ज्यू फुककं पुष्ट च्वोम्ह
मिजन नाप द्योने थौ धका आश याम्ह
व्यरथन वन मथ्यम्ह वो मिजं जन्मकाम्ह (रम्भाशुक संवाद)

'रम्भा-शुक संवाद' बःचाधंगु खण्डकाब्यय् अफसरा रम्भाया संवाद कथं मिजंयाके मिजं गुण (पुरुषत्व) दयेमाः । मिज जुया नं मिजंत्व (पुरुषत्व) मंत धासा जीवन नीरस खः । नीरस जीवनं जीवन सुख आनन्द जुइ फइमखु । भग+वान=भगवान, प्रज्ञा+उपाय=प्रज्ञोपाय=परम सुख आनन्द खः । थ्व सृष्टि सृजनाया उद्दम नं खःसा यौन सर्वव्याप्त खः । यौन बिना संसार संसार जुइ फैमखु । रति बिना काम, काम बिना रति मदुसा संसार संसार जुइ फइमखु । । सृजना-सृष्टिया दृष्टि मिसातय्के अप्पो यौन भावना दयाच्चनी । रम्भा थें खुलस्त यौनेच्छा धायेमफया च्वनीगु मिसाया प्राकृतिक कोमलता खः । सहिष्णुतां खः । तर दुनुगल्य न्ह्याब्लें गुनुहुँ गुनुहुँ मि न्वयाच्चनी । थ्व गबले नं हाकुतिना छ्वये फइमखु । शाश्वत जूगुलिं हे नेपालभाषा प्राचीन काब्यय् यौन बिषययात कयाः थी थी कथं काब्यया सृजना जूगु खः । म्हुतुं धायेमफु तृष्णाया भावना, प्रणय, मतिनाया आशक्ति 'यौनेच्छा' चिनाखँया प्रवाहलय् न्ह्यानाः क्येनाच्चंगु दु जीवनया जीवन जुयाः ।

भाजु पुष्प चित्रकार नेपालभाषाया नांजाःह्म साहित्यकार व प्राध्यापक खः । वय्कलं कविता, निबन्ध, कथाः प्याखं व समालोचना च्वया दी । वय्कःया दकलय् न्हापांगु रचना 'मृत्युया ल्यू सुं' कविता नेपाल सम्बत १०८६ सं 'सितु' पत्रिकाया किंरुगुलु ल्याखय् पिदंगु खः ।

संयोग

समाप्त

नेपा:

जिगु न्हयःने ट्रान्सपारेन्ट प्लाष्टिकया फाइल
न्हय चिइकल । छाया खः थःत जि वया न्हयःने
ठ्वांमद्रुगु ठ्वासि पहः ब्वये मास्ति मवल ।
फाइल पुइका स्वया वना । अबुया नामय वनाः
जिगु मिखा तवक दित । अबुया नामय सर्जन
बिप्लव खना । मेगु ब्वने मास्ति मवल ।

तिरिमयजुया मतिनाया स्वाँया नस्वाः कायेत इशारां नं
जितः साला काः । नं जित न्हयः हे वः । चां ला छक्वः
फःपुले धुकल । अथे खया नं जि क्वथाय् इरुथिरु याना
च्वना ।

निन्हु स्वन्हु दत बाखं छपु च्वयेगु मति लुयाच्वंगु ।

बाखंया प्लट नं मदु । बाखंया पात्र नं मदु ।

चाः, जिं कूगु मी घुर्के थे नुना हे छ्वया ।

बाखंया पात्रया नितिं छगू न्हिपतिइ बर्गिकृत बिज्ञापन
म्हिगः न्हिनय् बिया ला वये धुनागु खः । बर्गिकृत बिज्ञापन
बीगु छगू लबः । छगू जिम्मेवारी बहन याये म्वाःगु । मेगु
बियर बारय् वनाः बियर त्वनेत पकेटय् दां खाली मजुइगु ।
सुथसिया ज्यनाः सिधयेकाः महानगरया चा न्हि मनूतयगु
चहःपःह जुयाच्वनिगु ब्यस्तःगु थाय् । स्वपु स्वाने थाहां वना
बर्गिकृत बिज्ञापनय् न्हयथनाया थाय्बाय्या ज्याकुथि हे
थ्यंका । ज्याकुथिइया तिनातःगु लुखा न्हयने पीदै ती दुम्ह

मिजम्ह छम्ह दनाच्वंगु खनाः नेपाःया संकिपा लागाया छगू
भाषा लुमना वल 'मुर्गा दयेकेगु ।' जिगु नितिं थ्व मुर्गा जू
वल धइगु मतिइ तया । जिं छुं वास्ता मयासे ज्या कुथिइया
लुखा चायेकाः सुरुसुरु दुहां वना ।

ज्वज्वलपा, सर !

जि कुर्सिइ फेजक तुनागु वहे मनू लुखाय् दै वयाः
ल्हाः ज्वलपिया धाल ।

बाखंया आक्टरया नितिं स्वापू तयेगु थाय् थन हे खः
मखुला सर ?

छि पाय्छि थासय् थ्यंकाः भाल । लसकुस छितः ।

दुहां वयेगु इशारा यानाः मेचय् फेतुइत धया । ज्या
कुथिया अंगलय् यखाना तयाःगु हिसि दुपि मय्जुपिनिगु किपा
स्वयाः मेचय् फेतुत ।

जि...मिजं पात्र नितिं अफ्लाइ याःवयाःम्ह । थ्व जिगु
सीभि... छगू खँ जिं मथुल । फिलिम, टेलिसिरियल, नाटकय्
अभिनयया नितिं कलाकारया माग याइगु स्यू तर बाखंया
नितिं पात्रया माग याःगु न्हापा खुसिइ न्येना च्वना । थ्व
छु खः सर ?

शंकाया न्हयसः छुसें फाइल छगू न्हयःचिइकल । जिं
थःतः व मनूसिबे अवलम्ह क्यनेत फिना तयागु सूट मिलेमाले
यानाः छाती भतिचा फुले याना । वयागु न्हयसःयात वास्ता
मयासें फाइल कयाः पुइका स्वये जक यानाः मस्वया ।

अँ...छिगु नां...?

सर्जन बिप्लव !

जिगु खँग्वः बयँ कुतु वने मलानि वं थःगु नां फुर्ति
नक्सा कन । आर्मिया अफिसर न्हयने अर्न्तवार्ता बिया च्वं थें ।

बिरामीतय् चीरफार याइम्ह सर्जन... (डाक्टर) ! ?

मखु ! सीम्ह मनूया चिरफार याइम्ह सर्जन... पोष्टमार्टम
याइम्ह... ।

बिप्लवं बः बियाः धाल ।

बिप्लवया खँ न्येना जिगु म्ह हे सिंरिङ्ग जुया वल ।
सीम्ह मनूया लाफः चुपि स्वारा स्वारा पियाच्वंगु लू जिगु
मिखाय् लुल । जितः ग्याः चिकु थें जुल । न्हयापं जरक्क
क्वाना वल । टेबुलय् च्वंगु जगया लः गिलासय् थिनाः छगू
सासलं त्वना छ्वया । ताःहाकल भासु लना । जिके दना
वःगु भाव, बिप्लवं मसीमा धइ कथं थतः चिना ।

जिमिसं सु नं मनूया ब्यक्तित्व, वयाःगु चरित्र व व्यवहारयात कयाः सुक्ष्म रूपं अध्ययन यानाः बाखंनय वयाःगु चरित्र चित्रण यायेगु खः ।

ओ...जिं सुनानं च्वःगु बाखंनय अभिनय याये माःगु खःला धकाः च्वनाःगु ।

छिगु निगुलिं न्हयःसया लिसः वल जुइ ?...आः धया दिसं । छितः गजाःगु बाखंया, गजाःम्ह पात्रया भूमिकाय् छिगु चरित्र चित्रण याःसा थःत ल्वइथे ताः ?

बाखं च्वयेगु ज्याःयात हलुका कथं कयागु खः । बाखँया पात्रया माग । ख्याः नी कथं ज्या मदूगु ज्या जक दयेकागु खः । थुलि गम्भिर जुइगु जिं बिचाः तकं मयाना । जिगु म्हुतुं थुलि गहन व गम्भिर खँ गथे यानाः वल व नं जिं मसिल ।

नो आइडिया सर !

अथे खःसा । छितः स्वापू तयेत थाय्बाय् त्वता भासं । याकनं हे छितः जिं स्वापू तयेगु जुइ ।

बिप्लवयात याकनं पितिना छ्वयेगु मति तया । हथाय् चां चां धया ।

जिगु थाय्बाय् व फोन ल्याः थ्व हे सीभि फाइल्य् न्हयःथना तयाःगु दु । सर !

बिप्लव फेतुना च्वंगु थासं दनाः जिगु ख्वालय् पिलुया च्वंगु भावयात शंकाया मिखां स्वस्वं वं ल्हाः ल्वाकाः 'नमस्कार' यानाः पिहां वना छ्वत । जिं हाकन छक्क भासु लना ।

छम्ह सीम्ह मनूया लाफः पियाः पोष्टमार्टम याइम्ह मनूया चरित्र छु जुइ फइ ? वया स्वभाव गजाःगु जुइ ? परिवार, समाजय् वयाःगु व्यवहार गजाःगु जुइ ? जिगु न्हयःपुइ लःया भवं थें न्हयसत गुइंगुइं निल । जि बिचाःया नांचाय् च्वनाः अन्तरमनया यात्राय् वने लात ।

ज्वज्वलपा ! सर ।

सिरिरि वःगु फय्या सः थें मिसा सः न्येनाः जिगु यात्रा धलमल जुयाः दीत । लुखाय् गुलाफ स्वाँ स्वसा स्वये म्वाम्ह मय्जु छम्ह मुसुं कयाः दना च्वन । अथे खसां वया ख्वालय् त्यानु थाकुचाः सीदयेक पीलुया च्वंगु दु । दुहाँ वयेगु उजं बिया । मेचय् फेतुइत इशारा याना । मेचय् फेतुइ मलाःनि वया म्हुतुं खँ पिज्वल ।

स्वः स्वः थाय् धुफ्वः दँ । निपलाः न्हयाः वने मलाःनि कुं सासः हतिना वः । दुवाः पतिक फोहरया दूंगुर । चःबिया धः तज्याःना वःगु दुर्गन्ध महानगर मखु थ्व शहर । महानरक

का...। थ्व महानरकया हुलमुलय् छिगु ज्याकू मालेत दः तसकं थाकुल । बल्ल लुत नं प्यपु स्वाहाने थाहां वया, जि ला बाम्ह हे सित...

जिं छुं धायेत म्हुतु संकागु । ज्याकुथिइ प्यखेरं मिखा ब्यया - वं हे न्हयसः छुत ।

ज्याकूला थ्व हे खः ? बाखंया पात्र निति आवेदन बी थाय् ?

खः...छि पाय्छि थासय् थ्यंकः भाल ।

मिसा पात्र माःगु छितः हे खः ?

जितः मखु । जिं च्वये त्येनाःगु बाखंयात ।

जिगु मतलब नं व हे खः । थ्व जिगु सीभी...

जिगु न्हयःने ट्रान्सपारेन्ट प्लास्टिकया फाइल न्हयचिइकल । छाया खः थःत जि वया न्हयःने म्वांमदुगु भ्वासि पहः ब्वये मास्ति मवल । फाइल पुइकाः स्वया वना । अबुया नामय् वनाः जिगु मिखा तक्क दित । अबुया नामय् सर्जन बिप्लव खना । मेगु ब्वने मास्ति मवल ।

मय्जु ।

बिबिशा..!

बिबिशा, वया नां । सीभि ब्वनाः सीके धुनाःगु खः । नां काये न्हयः हे वं थःगु नां कन । जिं वयात मेगु न्येना च्वनेगु बिचाः मयासे न्येना -

जिं च्वयेगु बाखंनय नाटक, टेलिसिरियल फिलिमय् थें भूमिका बियाः अभिनय यायेकेगु मखु ।

अले छु याकेगु ले ?

सुं नं पात्रया बाखंनय चरित्र चित्रण यायेगु खः । बिबिशा...! छित गजाःगु बाखंनय, गजाःम्ह पात्रया चरित्र चित्रया यासा बाखं नं च्वन्ह्याइ ?

सर ! जितः छु ताः धासा छिगु बाखंनय जिगु चरित्र चित्रण यायेगु सिबें जि हे छिगु निति बाखं जुइफु । जिके मिस नेपालया नोमिनेशनय् स्वकः तकः असफल जूगु खाइगु अनुभव दु । जि यःजुं जित ध्वँ लाःगु हुयां हुइ मफूगु थ्व नुगलय् दाग दु । निक्वः तकला थ्व स्वार्थी संसारयात त्वता वनेगु कुतः यानागु सह हे याये मफूगु पिडा दु । जि मचा बलय् माया छ्यँ न्हयइम्ह धकाः द्वपं फये माःगु नुग हीसे च्वंगु अतित दु । छगू खँय् जि भाग्यमानी हे धायेमाः । जिमि अबुजुया मतिना व हःपालं जि थौं जि छिगु न्हयःने दु । खः सर जि हे छिगु बाखँया बांलाःगु प्लट व पात्र जुइफु ।

बिबिशाया बःचा हाकःगु बाखं न्येना जि अतःमतः कन । वयात छुं लिस बी मफत । छभाः ज्याकू क्वथाय् सुनसान । भतिचा कू नया-

छिगु थ्व अनुभव पक्कां छपु सेलाःगु बाखं जुइगुलिइ शंका मदु । अवश्य नं जिगु बाखँनय् मिसा पात्रया चरित्र चित्रण नितिं छितः हे नोमिनेश यायेगु जुइ ।

सर थ्व नोमिनेशन धालकि जितः मै पु थें च्वाइक्क पुइयः ।

मखु मखु । छिगु शंका जिगु पाखे सत्य जुइ मखु । छिगु विश्वास व भलसा ज्वनाः थौ लिहां वना छ्वये । बिबिशा वन । खँ हे पू मवनि । वः हथाय् चायाः छाये वन ? जिं थुइके मफुत ।

बिबिशाया बाखं थौ कन्हय् ल्यासेतय्गु जीवनया फसि क्वाः खः । यथार्थ खः । वयाःगु बाखंयात प्राण वायु प्रतिस्थापन यानाः जीवन बीगु गथे याना ? छखे विप्लव मेखे बिबिशा । निम्ह जिगु बाखंया सशक्त पात्रया चित्रण जुइफु । घौ पलख न्हयः बाखं च्वयेगु हलुकां कयाःगु खः । अन्तरवार्ता छगु बीयर त्वनेगु त्वः जक भाःपियाम्ह जि...मचायेकं हे गम्भिर जुया वन ।

जिं च्वयेगु बाखँनय् बिप्लव व बिबिशाया भूमिकाय् गजाःगु चरित्र न्हय ब्वये फइ ? बाखंया प्लटयात छम्ह ब्वमिया न्हयःने पस्ता भव्य थें गथे याना ब्वये फइ ? थ्व जिगु मू चिन्ता । अन्तरवार्ता लिपा स्वन्हुया ई सितिकं छ्वये धुन । प्यन्हु खुन्हु बाखंयात न्हयाकेत थाय् व लकस मालेगु इवल्य् दिल्लाथ्वया संध्याका ई । जिगु पलाः यैया छगु अस्पतालया कम्पाउण्ड दुने न्हयात । अस्पतालया ल्यूनेया ब्वः धासां मपाः । थाय् भचा सुनसान । मिजं पि च्याम्ह फिम्ह, मिसापि न्याम्ह खुम्ह ख्वाः ख्यूक तयाः गुलिं पुतरी फेतुना च्वनसा गुलिं वातवातां दना च्वन । जि न्हयाः वना ।

इमिगु न्हयने हे थ्येन । फुकस्यां छयं क्वःछु । सुं म्हस्यू थें मच्चन । मिजं छम्ह अस्पतालया बिल्डिङ्गपाखे स्वयाः फहिला च्वन । सादय वं ख्वया च्वंगु जुइ । जिगु उपस्थिति अनावश्यक तायाः लिहां वयेत फजक हिलागु...

सर्जन विप्लव ! छितः पोष्टमार्टम क्वथाय् स्वापू तयेत इनाप दु ।

लिफः पुला स्वया । पोष्टमार्टम सेक्शन धकाः च्वयातःगु क्वथाया लुखा च्वये यःखाना तःगु स्पिकरपाखे सः थ्वयाच्वंगु

जुया च्वन । न्हाच बिल्डिङ्गपाखे ख्वाः लाकाः ख्वया च्वम्ह मिजं सः थ्वःपाखे स्वल । अरे वला सर्जन बिप्लव हे खः । प्यनु न्हयः अन्तरवार्ता व्यूवःम्ह । बिप्लव सुतुं न्हयाः वन । मेपि नं वन । जि नं उपि नाप वना ।

टेबुल छगः निगू मेच व स्टिल च्याक क्वथाय् छम्ह नर्स बिप्लवयात ब्वना यंकल । टेबुलया न्हयःने च्वंगु मेचय् तुयूगु कोट फिनाः गपतय् स्टेसथेपकोप यखानाः ख्वाः तुइसे, म्हुतुसी ह्याउंकक लिपिस्टीक इलातम्ह मिसा बिप्लवयात मेचय् फेतुइत ल्हातं इशारायात । बिप्लव वयाःगु आज्ञा यन्त्रं थें पालना यानाः फेतुल ।

डाक्टर बिप्लव ! बिबिशाया पोष्टमार्टमया केश छःपिसं ह्याण्डिल याना दिसं । इट्स माइ रिक्वेष्ट...

ह्वाट ? ... ह्वाटःदीद यू से यू नो डक्टर माया ?

आइ नो डक्टर । ट्राइ टु अण्डरस्टान...

नेभर डक्टर । जि पाखे थ्व गुब्बं जुइ मखु ।

आइ नो डक्टर । छिगु लागिं थ्व असम्भव खः । डक्टरी पेशा कथं फित अनुमति नं मदु । अथे खया नं तत्कालया नितिं विकल्प नं ला मदु ।

छाये विकल्प मदु ? डक्टर गुरुङ्गयात सम्पर्क तया दिसं । डक्टर गुरुङ्ग म्हीग तिनिं फिन्हुया छुटि कया पिने जिल्लाय् वने धुकूगु जुयाः छितः इनाप याःगु ।

ओ नो ... ।

फिन्हु पियाः बिबिशायात भीसं न्याय् बी फइ मखु । हत्या खः वाय् आत्महत्या सीकेगु पोष्टमार्टम हे छगू बिधि खः । थ्व खँ छितः थुइका च्वने म्वाः ।

सर्जन बिप्लव छुं न्वमवाः ।

थः हे म्हाय्या पोष्टमार्टम छि बाहेक मेपिसं बांलाक्क याये फइ नं मखु । छिगु नितिं थ्व चुनौति व अवसर नं खः । ओ के डाक्टर ! माया ।

छुं ई लिपा । वाउंगु अप्पेन वस्तं पुनाः म्हुतुइ मास्क चिनाः । पोष्टमार्टम रूमय् दुहां वन । क्वथाय् ट्यूब लाइट जःया साम्राज्य दु । खुगू न्हयःगू फुट ताःहाकःगु टेबुलय् बिबिशाया सीम्ह पचिं नांगा थसःपायेका तःगु दु । नापसं चिग्वःगु टेबुलय् तसंक ज्वःगु त्वाभः ज्वःलं तया तःगु जुल । थजागु लू न्हापा लिपा यःक्व स्वया, खना व छ्येला वयाच्वंगु खः ।

तर थौ बिप्लव थ्व फुकं खनाः मू हाल । बिबिशाया सीम्हयात स्वयाः नुगः धुक्क मिनाः भारा भारा मिन । मिखां खवि स्वःस्वः वल । ल्हाः तुति फ्यारारा खात । अनसं थुचुक फेतुल ।

डाक्टर बिप्लव टेक केयर ।

छम्ह ग्वाहालिमि बिप्लवया ब्वल्य ल्हाः तयाः धाल । न्यागू मिनेट लिपा बुलुं दना । ल्हाःतय् तुयूगु रबरया पन्जा न्ह्यानाः ग्वाहालिमियाके ज्वःगु छुरा कयाः बिबिशाया सीम्हया लाफ छातिनिसें स्वारा फाया यन । कुचा कुचा थल । वया मिखां मदिकक खवि हाया च्वन । छघौ लिपा खानाच्वंगु ल्हातं रिपोर्ट च्वल ।

“मंकाः बलात्कार लिपा ककु त्यूगु हुनि सासः लिकुनाः प्राण वंगु व लिपा वयागु हे सलं सिमाय् यखाना वगु ।”

थःगु ल्हाःचिं तयाः पिहां वयाः हिक्कुहिक्कु लनाः ख्वल । थःजाःगु बिभष्ट लुइ खनाः जिगु मिखाय् नं खवि स्वः स्वः वल । अन च्वना च्वने मफुत । बिप्लवयात सानत्वना बिया, माःगु ग्वाहालि यानाः मानविय नुगः ब्वयेगु माःगु खः । तर बिचाः तकं हायेके जिं हिम्मत याये मफुत । जि अनं लिहां वया । बिबिशाया आत्मा सुखाभुति भुवनय् बास लायेमा थुलि हे जक मनं धाये फत ।

निघौ न्हयः पिनेया ल्यू निभाः लुकुं बी त्यंगु लकस त्वःताः दुहां वनागु खः । आः नक्कलि जलं प्रकृतियात भुना तये धुंकल । लैय् पलाः न्ह्याःकातु वना । छैय् गुगु इलय् थ्येन जिं मसिल । बहनिया बेलि यायेगु नं जितः मं मन्त । बिबिशाया बिभत्स मृत्यु । बिप्लवया ल्यासेम्ह म्हाय् मदुगु असह्य पिडा दुःख । लुमंलुमं नुगः हे हीसे च्वना वल ।

लासाय् ग्वतुला । मिखा तिसिना । थ्व छु ? बिबिशाया जिगु न्हयःने इवातां दना च्वन । च्वाकंया लासाय् काचाक घनाम्ह थें वाथाक्क दना । क्वथाय् चाकछिं स्वया । सुं मदु । मत च्यानाच्वंगु हे दु । थ्व भ्रम खः वाय् जिगु मनया तर्कना जक ? जिं छुं तिफ्याये मफुत । जिं मिखा तिसी मफुत । मिखा कनाः हे लासाय् ग्वारा तुलाच्वना । क्वथा छकुतिं भिज्यां - मिज्यां दना वः थें ताल । उकुसमुकुस

धाथें लासा हे पुना वः थें । अहं जि घने हे मफुत । लासां दना । क्वथाय् इरुथीरु जुया ।

मोबाइलय् मेसेजया त्वन न्यात । मेसेज मंमरु मंमरु रिभिभ याना । मेसेजय् बक्सय् ‘बिबिशा’ छयँ छुना चि बाखं छपु पोष्ट जुयाच्वंगु खनाः हाकन छक्कः थारा न्हुल । थःत फक्क चिनाः बाखं ब्वना यंका ।

निभाः मखु सर्गतय् मि ग्वारा चाहिला च्वनला धइथें सहयाये मफयेक तां न्वः । थजागु निभाःया जलय् - बिबिशा हाकन छक्कः मीस नेपालया नोमिनेसनय् ब्वति कायेगु कुतः यानाः छैय् लिहां वयाच्वम्ह । थुबलय् वया मोबाइलय् रिङ्गटोन न्यात । मोबाइल स्वल । इवाक्क करेन्ट ज्वं थें जुल । फोन वया यःजु रोशनया जुया च्वन । गुम्हस्यां वयात ध्वं लाःगु खः । तमं फोन मकाः । तारन्तार प्यक्क न्याक्क हे फोन वल । मजिल धकाः भतिचा सुंसान थासय् वनाः फोन काल । फोनय् रोशनं छक्कः जक जूसां नाप लायेत इनाप यात । छक्कः नाप लानाः स्वयेगु बिचारं नाप लायेगु क्वःछित ।

छघौ लिपा बिबिशा व रोशन चन्दागिरीया पहाडया जंगलया सिमा क्वय् च्वनाः रोशनं बिबिशायात ध्वं लानाः खँय् क्षमा फवसें ह्येकेत थुइका च्वंगु । थ्व इलय् - अन वः थन वः मदयेक प्यम्ह न्याम्ह ल्याम्ह वयाः रोशनयात सने मफयेक दाये फक्क दायाः लिना छ्वल । बिबिशाया अस्मिता पालंमपा लुटे यात । बिबिशा चिल्लाय् दनाः हाल, सन, ख्वल, वाकु छिनाः फुत्के जुइत बल यात । अहं वं थःत बचे याये मफुत । बलात्कृत जुयाः बेहोस जूम्ह बिबिशायात ।

थुलिं उप्पः मेगु ब्वने मफुत । मोबाइल अफ याना बिया । थ्व छगू संयोग खः वाय् जिगु तर्कना । वाय् रोशनया हे षड्यन्त्र ? जिं छुं ति फ्याये मफुत । थ्व बाखं नाप बिबिशालिसे छुं स्वापू दु वाय् मदु व नं मसिल । सुनां पोष्ट याःगु खः । व नं अज्ञात हे । जिं च्वयेत ग्वसा ग्वयागु बाखनय् थजाःगु दुखान्त लूया कल्पना तकं यानागु मदु । मतिइ मतया कथं थजाःगु बाखं मोबाइलय् गनं पोष्ट जुल ? छम्ह अबुं थः हे सन्तानया थम्ह हे पोष्टमार्टम याये माःगु संयोग गथे जुल ? थ्व निगू न्हयसःलं जितः लितु लिना च्वन । जिगु नितिं थ्व रहश्य नं जुया बिल ।

भाजु समान्तं बाखंया लिस लिसै नाटक, गजल च्वयाः थी थी पत्रपत्रिकाय् पिथना च्वना दीगु दु ।
वय्कः न्हू प्रेष्टिज नैपाः लय्पौया समसामयीक च्वसूया नियमित च्वमि वं सः ।

लकस/वातावरण

नेपाःया नुगः नेवाःया स्वनिगः

दशराज शास्त्र
नेपाः

२०७२ साल बैशाख १२ कुन्हु ७.८ रेक्टर स्केल्य तच्चःगु भुखाय् बल । नेपालय् भुखाय् दुब्यूगु त्रासमय लकसं फुकक मनूतय्गु सात्तु कयाबिल । गुलिं मनूत छैखां ल्हानाः पृथ्वीया जमिन दुने हे बेपत्ता जुल सा गुलिं मनूत अपाङ्ग जूगु अल्याख दु । थ्व ल्याःखायेबलय् नेपाःया च्यागू लख ति बांमलाक प्रभावित जूगु खनेदु । भौतिक संरचनात उत्तिकं नष्ट जूगु दु, सम्पदात भग्नावशेषया अवस्थाय् दु । लकस हे हुलिहुलि जूगु भ्वाथः थें ।

अमरापुर बुद्धमतिइ करुणामय् बुद्धद्वःया देगः पाःताः जुइक हे दुन सा यल तःबहाःया बुंगद्यःया देगः छुं मजू, अजू चायापु । बुंगया मच्छिन्द्रबहालय् देगः दयेकेगु ज्या आः न्ह्यानाच्वंगु दु । जन बल्लाकेमाःगु सहलह याये धुंकाः तिनि दयेकेगु ज्या न्ह्याःगु खः ।

उकथं हे यलय् बुंगद्यःया गुथि जग्गात गुलि दु सुनां तिप्यंक धाये फयाच्वंगु अवस्था मदु । २०६८, २०६९ सालपाखे 'नेवाः सन्देश' वाःपौखय् बुंगद्यःया गुथि जग्गात तनाच्वंगु दु धकाः बुखँ छापेयाना हल । यल ९ वडा 'ग' बालकुमारी त्वालय् न्यनानिना स्वयाबलय् डेढ रोपनी लुयावल तर मियाः नं छें दयेकाः तये धुंकल । यल तःबहाःया गुथि संस्थानं बलं गुथि थप लगतयागु (बुंगद्यःयागु) जग्गा यल च्यासलय् ९ वडा 'क' सं च्वंम्ह (निवासी) चिरिकाजी ब्यञ्जनकारयागु नामय् रैकत परिणत यानाः २०४४ सालय् हे मियातःगु खः । उगु इलय् मुक्कं (५६) न्यय्खुद्धः दामं मियाहःगु खः धकाः धाःगु दु । चिरिकाजी ब्यञ्जनकारं नं थःगु नामय् दुगु जग्गा फुककं मेपिन्त मीधुंकूगु दु

“बाज्याया मुसिं छय्या छुसिं धाये थें बिनाश जुयाः वनाच्वंगु खनेदु । महानगरपालिकाया मेयर हे चुनाव मज्जनिगु इलय् थज्याःगु फ्लायट टावरत दयेकेगु स्वीकृति बीगु पाय्छि जूला ? सरकारया गम्भीर ध्यान वंगु खनेमदु, महानगरपालिकां नं ध्यान ब्यूगु खनेमदु ।

व न्याःपिन्सं इवःलिक्क छैत दयेकातःगु दु । अले उगु छेतय्गु निकास मनोहरा खुसिइ स्वानाच्वंगु बागमती खुसि बालकुमारीइ हे छव्याच्वंगु सीदु ।

उकथं हे मेमेगु जग्गा (बुंगद्यःयागु) बालकुमारीइ साः कारखाना दयेकेगु धकाः तःधंगु निगू पुखू (रिजरभ्वायर) दयेकातःगु दु । २०३८ सालपाखे थुकिया ठेकेदार खः भण्डारी ब्युल्डर्स, ज्या अलपत्रय् लाकाः लिपा बिस्सुं वन । थ्व पुखू जग्गा नं बुंगद्यःयागु जुइमाः धयाच्वंगु खः । तर थुकिया दसिपौ धाःसा लुइके मफुत । आः उगु पुखू लः जायाः नं घाँय्म्वः बुयावयाः तसकं फोहोर जुयाच्वंगु खनेदु, सुयां वास्ता मदु । लकस स्वच्छ अभियान, बागमती बचाउ अभियानय् बागमती खुसि सफा यायेगु खँय् बालकुमारीइ सुयां ध्यान मवनि । थज्याःगु ज्याखँला गुलि दु गुलि दु का । जग्गा मियाहःम्ह गुथि संस्थानया लापरबाहि खः थ्व ।

खुसि लिक्क फिस्वंगू तँया फ्लायट टावर प्यखा नं दयेकातःगु दु । बालकुमारीइ गोल्यान कम्पनी (महेन्द्रप्रसाद

गोल्यान ?) खुसि दुगु जमीन लिक्क फ्लायाट टावर दयेकूबलय लः सालेत तुं दयेकाः पुल्लर पम्प मेशीन फीट (सेट) यानातल । जमीनया तःलय च्वंगु लः साले फक्क सालाः कयातःगुलिं मनोहरा खुसिं वःगु लः बागमती खुसिइ म्हो जुजुं सुना वनाच्चंगु दु । हानं बालकुमारीइ हे मेगु सुमित कुमार अग्रवालयागु 'सनराइज होम्स' हाउजिंगु कम्पनी नं (१५०) सत्यां मल्याक उगु तल्लाया छैत दु । अन नं वहे जमीनयागु लः उपभोग यानाच्चंगु खनेदु । बागमति खुसि लिक्क 'प्रशुति गृह' नापनापं सुधीर बस्नेतयागु फ्लायाट टावर दयेकाच्चंगु खनेदु । थुकथं लःयागु मुहान हे गनावनीगु कथं लः उपभोगु यानाच्चंगु दु । अले गनं मजुइ बागमती खुसिया बिनाश । २०४४/४५ सालपाखे बागमती खुसि (जिगु फेशबूक पोष्टय्) गय्च्वंक तबाला खनेदु । आः वयाः धः थें चिबाला जुयाः नं फोहोर जूगु दु व तसकं नवः ।

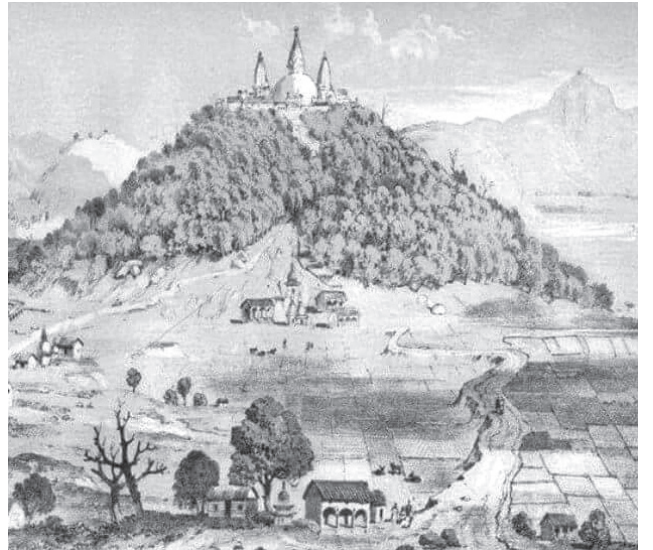

थौकन्हय् बागमती खुसियागु लः सुरक्षित यायेगु नितिं जवंखवं ल्वंयागु पःखाः दयेकाः इयाच्चंगु दु । बागमती शंखमूलय् सीम्ह उइगु दिप क्वय् लः गनावने धुकल व आः अन शंख आकारयागु इवाता (मूर्ति) दयेकातःगु (तसकं तग्वःगु) दु । वयां लिक्क लिक्क स्वां व तरकारी पिनातःगु खनेदु । बाज्याया मुसिं छय्या छुसिं धाये थें बिनाश जुया वनाच्चंगु खनेदु । महानगरपालिकाया मेयर हे

चुनाव मजुनिगु इलय् थज्याःगु फ्लायाट टावरत दयेकेगु स्वीकृति बीगु पाय्छि जूला ? सरकारया गम्भीर ध्यान वंगु खनेमदु, महानगरपालिकां नं ध्यान ब्यूगु खनेमदु ।

भुखाचां नष्ट जूगु काष्ठमण्डप सतःया खँय् नं सरकारया पुनःनिर्माण यायेगुलिइ ध्यान मवं, न च्यूताः दु । अथे जूगुलिं येँय् स्थानीय जनशक्तिं हे थः थवय् ल्हापं ल्हानाः दयेकेगु कुतः यानाच्चंगु खनेदुसा भीमसेन स्तम्भ जक सरकारं दयेकेगु कुतः यानाच्चंगु खनेदु व गुरु योजना दयेकाच्चंगु खनेदु । तर ज्या शुरु जूगु धाःसा खने मनुनि । सरकार प्रदेश सभायागु चुनाबया तयारीइ निं ब्वाँय् जुयाच्चंगु खनेदु । मेमेगु भुखाचं नष्ट जूगु देगःत जक बिश्व सम्पदा संगठन दयेकेगु जिम्मा काल धाल धाःगु दु । अथेला संस्कृतिबिद सत्यमोहन जोशीजुं कुटुब मिनार थें ज्वःगु धरहरा दयेकेगु आवश्यक मदु धकाः धयादीगु दु ।

न्यंकभनं लकस फोहोर जुयाः च्वंगुलिइ नीदँ न्हयःया जिम्मेवारी पूर्वकेगु धकाः सरकारं मेलम्चियागु लः हयेगु नितिं पाइप लायाः हयेत जमीनय् धः म्हुया हयाच्चंगु दु । थ्व ज्या र्छें, व यलय् थाय् थासय् म्हुया हयाच्चंगु खः ।

उकिइ नं वा वयाः ध्याचः जूगु दु सा निभाः त्वइबलय् धू ब्याः शेखं चाइगु व छाति धिरधिर जुइगु समस्यात

वनाच्वंगु दु । न्यंकनं हे लकस प्रदूषित जुयाच्वंगु खनेदु ।
यै, यल व ख्वपय्या हालत उकथं हे प्रदूषित जुयाच्वंगु दु ।

यैय स्वयभ्युइ न्हापा छकः मलः जुनाः प्रतापुर देगः
स्यंगु खःसा आः वयाः भुखाचं नं वहे प्रतापुर देगः दुनावंगु
खः । मर्मत ज्या शुरु जुयाच्वंगु दु । हनुमान ध्वाका लायकू
जक अमेरिकाया ग्वाहालिं मर्मत ज्या न्ह्यानाच्वंगु दु । अन
जःखः वने मजीक सिपः तयाः पनावःगु दु ।

यल मंगःया कृष्ण देगः नं मर्मत ज्या शुरु जुयाच्वंगु
दु । यलया जुजु सिद्धिनरसिंह मल्लं दयेका थकूगु कृष्ण
देगःया त्वहंया थांयागु कोण थ्याक्क मिलेजुइक दयेकातःगु
खंबलय् जापानी पर्यटकत अजूचायाः स्वयाच्वंगु खः । प्यसः
दँ न्हयः दयेकातःगु कृष्ण देगःया इजिनियरतय्गु क्षमता
व योग्यता अजू चायापु ।

आः स्वनिगलय् बिदेशी पर्यटकत आपालं चाःह्यु
वयाच्वंगु खनेदु । इमिगु ल्याः न्हि स्वयाः न्हि अप्वयाः
वनाच्वंगु खनेदु । लकस प्रदूषित जूगुलिं इमिसं नं न्हासय्
व म्हुतुइ मास्क तयाजूगु खनेदु ।

लकस प्रदूषण जूगु खास यानाः धायेगु खःसा छँ व
लःया समस्याया हुनिं जूगु खः । उकिं हाकनं स्वनिगलय्
आप्वासनया ल्याः अप्वयाः वंगुलिं नं मेगु प्रदूषण व समस्या
थपेजूगु खत । प्रकृतियागु खँ जूगुलिं थ्व संवेदनशील विषय
खः । प्रकृतिं सामाजिक प्राणीयात जन्म बिल धैगु हे मनुखं
प्रकृतिमा सुरक्षा, सम्भार व जर्गेना निंतिं खः अले लःया
बिश्वास व आस्थाया गाक्क च्यूताः तयाः वयाच्वंगु हुनिं नं
छगू सामाजिक बिम्ब व किचः सिर्जना यानाब्यूगु खत ।
बिश्वासया बिम्ब न्ह्याबलें हे सत्य जुयाच्वनी ।

प्राकृतिक स्रोत साधन सहीदंगं उत्खनन् यायेमफुगु
नेपाः शुज्वःगु देय् बिकासया ल्युने लानाच्वंगु दु । नेपाः
देय् थःथम्हं प्रकृतिया साहु खः, अले नेपाःया नुगः नेवाःया
स्वनिगः जुयाच्वंगु खः । गुँ, लः, जमीन, खानी व जैविक
बिबिधता नेपाःया अनुपम कोइपालि (उपहार) या विशेष
महत्ता दु ।

न्हूगु २०७२ यागु संविधानया धारा ५१ (छ) सं
प्राकृतिक साधन स्रोतया संरक्षण, संवर्द्धन व उपयोग
(उपभोग) सम्बन्धी नीतिया ब्यबस्था यानातःगु दु । तर थ्व
पाखे सरकारया हे लापरबाही जुयाच्वंगु खनेदु, न सचेत
नागरिकं हे च्यूताः तयेफु । संविधानय् ब्यबस्था धाःसा
यानातल तर ब्यबहारय् क्रियाशीलता खनेमदु ।

बागमती सफाइ अभियान छुं ईतक न्ह्याकल, चुनाव
(स्थानीय तह) लिपा फासांफुसुं जुयावन । जग्गा जमीन
न्याये मीगु खँय् अप्वः उब्जाउ जुइगु थासय् संरक्षण निंतिं
प्रतिबन्ध तयेमाःगु व लःया भकारीया (रिजरभ्वार्य) निंतिं नं
जग्गा जमीनया संवर्द्धन यायेगुलिइ ध्यान तयेमाःगु आवश्यक
दु । फन् अःखतं सत्ताया छुं निकाय नं हे जग्गा मीइगु,
गुथिया जग्गा मीगु व खुसि सिथय् लः सुनावंगु जग्गाय्
नं मिखा तया मीगु कुतः जुयाच्वंगु खनेदु ।

बिकासया नामय् नं बिनाश जुयाः वनाच्वंगु खनेदु ।
थ्व पाखे ध्यान बियाः सतर्क जुइमाः । लकसया पासासू
बल्लंकेमाः । लकस संरक्षण सम्बन्धी आः दुगु नीति,
ऐनकानून प्रभावकारी कार्यान्वयन यानाः क्रियाशीलता
बल्लंकेमाःगु जरूरी दु । थथे जुइफुसा थ्व पाखे सकारात्मक
लिच्वः चूलाइगु आशा याये फाइ ।

भाजु दशराज शाक्य नैपालभाषाया नांजाःमह च्वमि खः । वय्कःया च्वसू थी थी पत्रपत्रिकाय्
पिदना च्वंगु दु । वय्कलं 'लकस', 'दबू', 'जि नैवाः' या सम्पादन याना दीगु दु । थौं कन्हय् वय्कः
नैवाः जनअधिकार परिषद यलया केन्द्रीय दुजः जुया दी ।

भाषा म्वाःसा जाति म्वाई
सिद्धिदास महाजु

नेपालय् बज्रयान बौद्ध धर्मया प्रारम्भ व महाबिहार बहाःबहीया बिकास

राजेन्द्र मान बज्राचार्य
नेपाः

वाकबज्रं, बज्रयान बौद्ध धर्मया थःगु पुरुषार्थ काशीया चीभाः हे आकाशमार्ग हयाः थनया
श्रीघः बिहारस स्थापना यानातःगु दसु थौ तक नं दनि । थुकथं हे लिलाबज्र, नालाण्डा बौद्ध
बिस्वबिद्यालयया तत्कालीन द्वारपाल - प्यगू द्वार मध्ये, छगू द्वारया शिक्षाध्यक्ष (रेक्टर) जुयाः
ज्या याःगु व तिब्बतया कंजूर-तङ्ग्युर संग्रहालयया नितिं बौद्धग्रन्थत अनुवाद याःगु खनेदु ।

उपायकौशल्यताया मू आधार कयाः बज्रयान बौद्ध धर्म
व दर्शनयात प्रकृति व प्राकृतिक वातावरण नापं न्ह्याःवनेत
सर्व प्रकारं जगत सत्वप्राणी हितायया लँपुई न्ह्याःवनाच्चगु
खने दु । थुकथंया बौद्ध शिक्षा बिईया नितिं बज्रयान बौद्धधर्मय्
महाबिद्यालय व बिद्यालय कथं दयाच्चंगु महाबिहार व बिहार
(बहाः, बही) खः ।

थुकथं दयाच्चंगु बहाः बहीया छेलाबुलायात कयाः ईलय्
ब्यलय् ईतिहास व ऐतिहासिक न्ह्यखँत वयाच्चंगु खनेदु ।
थुकथं खँल्हाबल्हा जुईमाःगु नं आवश्यक खनेदु । थथे जूसां
तबि, ईतिहासया खँ जक न्ह्यथनाः पंगः थनाच्चनेगु धाःसा
पाय्छि मखु । छायाःसा ईतिहासया पानाय् प्रतापमल्लं निसैं
राणा शाषण तकया दुने नेवाः व बौद्धधर्मयात क्वतेलेगु ज्या
तःक्वः मछि हे जुई धुंकूगु दु ।

थुकीया दसू कथं लिपांगु ईलय राणा शाषकतय्सं उर्दि
हे बियाः छँ छँ च्वंगु थ्यासफूत मुंकाः खुसिं चुईकूगु, गाःम्हुयाः
गाढय् याःगु, च्याकूगु, अले थीथी बौद्ध ईतिहास दुगु लीपौ,
सिजःपौ, वहःपौ आदि यात पुलां जुयाः ज्याख्यलय् मन्तःधकाः
गालय्यानाः दरबार थःयत्थे यानाः नेवाः व बौद्ध इतिहासयात
न्हंका छ्वःगु खनेदु ।

थुकथं हे च्याकेत्यंगु थ्यासफूत तत्कालिन नेपाःया नितिं
बेलायतं नियुक्ति यानातःम्ह ब्रायन हड्सनं खंकाः न्ह्यन्यागू
गाडा थ्यासफूत नेपालं यंकाः देशं देशया बिस्वबिद्यालययात
बिया (मिया) तःगु दसू भीसैं थौतक नं क्याम्ब्रिज बिस्वबिद्यालय,
अक्सफोर्ड बिस्वबिद्यालय स खंकेफु ।

थुकथं हे मेगु दसू धयागु थीथी बौद्ध ईतिहास दुगु लीपौ,
सिजःपौ, वहःपौ आदियात पुलां जुयाः ज्याः ख्यलय् मन्त
धकाः गालय् यानाः यँ लायकूया लूँधाका दयेकागु धकाः
हनुमानढोकाया लुखाया ल्यूने तयातःगु दसू नं भीसैं खंकेफु ।

थथे जूसां नं थीथी सफू, थीथी अभिलेख कथं महाबिहार,
बिहार बहाः बही नां छुनाः बज्रयान बौद्ध शिक्षायात सत्य
युगया विपश्ची बुद्धया इलंनिसैं थौ तक नं ल्यंकातःगु दसू
धयागु नेपाःगालय् दोछिं मल्याक बहाः बहीत जिवन्त अवस्थाय्
दनिगु व बज्रयान बौद्ध परम्परायात मदिक न्ह्याका च्वंगुलिं
हे क्येनाच्चंगु दु ।

विषय प्रवेश

नेपालय् बज्रयान बौद्धधर्मया खँ न्ह्यथनेगु ईलय् न्हय्
म्हमानव बुद्ध (सप्त बुद्ध) या वास्तविक खँ नं सिईका
तयेमाःगु खनेदु ।

नेपालय् बौद्धधर्म

शाक्यमुनि बुद्ध नापं मानव बुद्ध कथं न्ह्यम्हस्यां जन्मकाःगु
खनेदु । स्वयम्भु महापुराणया कथं क) विपश्चीबुद्ध ख)
शिखिबुद्ध ग) बिस्वभुबुद्ध घ) ऋकुच्छण्डबुद्ध ङ) कनकमुनिबुद्ध
च) काश्यपबुद्ध, छ) शाक्यमुनि बुद्धपि खः । थुकथं जन्मकाःपि
न्ह्यम्ह मानव बुद्धपि मध्ये नेपालय् प्यम्ह मानव बुद्धपिसं
जन्मकाःगु खनेदु । गथेकि

नेपालय् बूपि बुद्धपि खः क) बन्धुमतिनगर (बुङ्ग) य्
बूम्ह बिपश्ची बुद्ध ख) गोतीहवा गांया, नाभिका (नपीइकिया)
य् बूम्ह ऋकुच्छण्ड बुद्ध, ग) अचिरावती व बाण गंगाया

दशवी तत्कालीन कोशल राज्यय् बूम्ह कनकमुनि बुद्ध, व घ) तत्कालीन रुमनदेहि लुम्बिनीबनस बूम्ह शाक्यमुनि बुद्धपि ऐतिहासिक कथं हे पुष्टी जुइ धुंकूपि मानव बुद्धपि खः ।

थुकथं हे मेपि मानव बुद्धपि मध्ये ड) भारतया श्रावस्ती, टंडवा गामय् बूम्ह कश्यप बुद्ध, च) भारतया बनारसय् बूम्ह शिखिबुद्ध व छ) थाय्बाय् सीमदुनिम्ह विश्वभुबुद्ध खः ।

हलिया थीथी थासय् नेपालं बुद्धधर्मया प्रचारप्रसार जूगु खनेदु । हलिया थीथीथासं नेपालय् वयाः सयेकाः वंपि गुरुपि नं यक्व हे दु । गुरु पदमसम्भव थुकीया दसू जुयाच्वंगु खनेदु । थुकथं हे नेपालं वनाः हलिया थीथी थासय् बौद्धधर्मया प्रचारप्रसार जूगुला यक्व हे खनेदु । थुकीया दसू कथं नेपाःया सिद्ध गुरुपि वाकवज्र, लिलावज्र भारतय् वंगु व सुरतवज्र ल्हासा सँ देशय् वंगु दसू खनेदु ।

वाकवज्र, बज्रयान बौद्धधर्मया थःगु पुरुषार्थ काशीया चीभाः हे आकाशमार्ग हयाः थनया श्रीघः विहारस स्थापना यानातःगु दसू थौ तक नं दनि । थुकथं हे लिलावज्र, नालाण्डा बौद्ध विश्वविद्यालयया तत्कालीन द्वारपाल - प्यङ्गू द्वार मध्ये, छगू द्वारया शिक्षाध्यक्ष (रेक्टर) जुयाः ज्या याःगु व तिब्बतया कंजूर-तङ्ग्युर संग्रहालयया निति बौद्धग्रन्थत अनुवाद याःगु खनेदु । थुकथं हे सुरत वज्र, सँदेय् ल्हासाय् वंगु ईलय् नेपालय् थःगु महाबिहार- तछैबहाःलय् मि नःगु घटनां क्येनाच्वंगु खनेदु । सुरतवज्र ल्हासाय् त्वनाच्वंगु च्याःयात भ्यालं ह्वलाः, बज्रयान बौद्धया तान्त्रिकविधि नेपालय् च्यानाच्वंगु छँया मि स्याःगु घटना थौ तक नं जीवन्त खनेदु । नेपालया असंख्य बौद्धगुरुपि, राजकुमारी भृकुटी, कलाकार अरनिको व मेमेपिसं बौद्धधर्मया प्राग ऐतिहासिक कालनिसं हे नेपालय् व हलिमय् बौद्धधर्मया बिकास व बिस्तार याःगु दसूत भीगु न्हयःने थौ तक्क नं जीवन्त दु । थुगु हे हुनि यानाः नेपालय् मदिकक बौद्धधर्म निरन्तरता कयाः थीथी निकाय व अनुयायीपि नं दया हे च्वंगु दु ।

नेपालय् न्ह्यावनाच्वंगु बौद्धधर्मया स्वंगू निकाय श्रावकयान (थेरवाद) खः महायान व ग) महायान बज्रयान खः । इतिहासया कालखण्डयात दुवालाः स्वयेगु खःसा, नेपालय् प्राग ऐतिहासिक कालनिसं मदिकक न्ह्यावनाच्वंगु बौद्धधर्म धैगु बज्रयान बौद्धधर्म हे छगू जक खनेदु । गुकीयात थीथी इलय् थीथी नामं न्हयब्वयेगु कुतः जुल ।

थथे धैगु नेपालय् बज्रयान बौद्धधर्मयात बज्रयान, महायान बज्रयान, नेपाःया बौद्धधर्म, परम्परागत बौद्धधर्म, बज्राचार्य

धर्म, बज्रसत्त्वधर्म आदि नामं न्ह्यावनाच्वंगु खनेदु । नेपाल मण्डलय्, थुगु हे बज्रयान बौद्धधर्म व थुगु धर्मया माध्यमं गुरु बज्राचार्यपिसं दक्वं नेवाःया निति समन्वयात्मक भूमिका म्हिता च्वंगु खनेदु । नापं धार्मिक आस्था व विश्वास बलंकाः थुगु हे धर्म नेवाः समाजया धार्मिक, सामाजिक, आर्थिक, ब्यावसायीक, न्यायीक, स्वास्थ्य आदियात कःघानाः च्वंगु खनेदु । थथे जूगुलिं हे बज्रयान बौद्धधर्मया माध्यमं सकलें नेवाःतय्त समन्वयात्मक आधार नं दयेका तःगु खनेदु । थथे जूगु हुनि, थुगु बज्रयान बौद्धधर्म वास्तवय् हे नेवाः धर्म कथं म्हसीका दयाच्वंगु खनेदु । बज्रयान बौद्ध धर्मया संस्कार-संस्कृति या थीथी ज्यां हलिमय् हे नेपाःया म्हसीका नं दयेकुगु खनेदु । गथेकि, थुगु धर्मया कृया, चर्या, ध्यान, योग, समाधि, पुरश्चरण, अनुत्तरयोग आदिया माध्यमं खनेदयाच्वंगु नखः चखः, यात्रा जात्रा पर्व, चर्या म्ये व प्याखँ आदि पाखें थौ नेपाःया गौरवता दयाच्वंगु खनेदु । थ्वयागु हे नेपाःया बज्रयान बौद्धधर्मया बिकसीत, ब्यावहारीक, सभ्य व थःगु हे मौलिक धर्म नं जुयाच्वंगु खनेदु । थुकथंया बज्रयान बौद्धधर्मय् न्ह्यागु ज्या याःसां मयासैं मगाःगु कृयाय् आधारीत यानाः चर्याय् लाकाः बौद्धधर्मया वास्तविक दर्शनज्ञान बीत ब्यबहारय् धार्मिक आस्था व विश्वास बलंकाः गुरुमन्दःया धलं व पूजाबिधियात छेलाबुलाय् हयातःगु दु । थुकथंया ज्याय् लेखक स्वयम् हे थुकथंया पूजाबिधिसं सहभागी जुयाच्वंगु व बज्रयान महासंघया अध्यक्ष नं जुयाच्वंगुलिं बज्रयानया न्हिकं निसं उच्चस्तरीय पूजा व दीक्षा थ्यंक न्ह्यागु पूजा याःसां न्हापां गुरुमन्दःया धलं व पूजाया प्रत्येक्ष अनुभव दयाच्वंगु दु ।

महाबिहार व बज्रयान खँग्वःया ऐतिहासिक दसू

क) महाबिहार

महाबिहार खँग्वः, डा. गोविन्दचन्द्र पाण्डे, (भारत : उत्तर प्रदेश हिन्दी संस्थान), तृतीय संस्करण : १९८९ (१९६३ प्रथम) प्रकाशीत जूगु सफूया पौल्याः १८८ सं छगू बंशवृक्ष हे न्हयब्वसैं, बौद्ध निकायो किंवशावली एवं कालक्रम नांयागु सफुतिई न्हयब्वयातःगु दु ।

थुकथं न्हयब्वयातःगु बंशवृक्ष कथं,

१) महाबिहार खँग्वः सिंहल स्थविरवादया स्वंगू निकाय क) जैतवनीय ख) अभयगिरिवासी व महाबिहारवासी धयातःगु खनेदु ।

२) सिंहल स्थविरवादीया खँ शाक्यमुनी बुद्धया महापरिनिर्वाण लिपा जूगु स्वक्वःगु संघायनं स्पष्ट याःकथं बुद्ध संबत १०० दँया इलय् हे न्हयथने धुंकूगु खनेदु ।

ख) बज्रयान

थुकथं हे बज्रयान खँवःया न्ह्यथना नं पौल्याः ६३, ४६२, ४६३, ४६५, ४६६, ४६९ सं न्ह्यब्यातःगु खनेदु ।

१) पौल्याः ६३ सं महायान व बज्रयानया खँ बुद्धकालिन ईलय हे बुद्ध न्हापा हे दुगु खँ थःगु धर्मदेशनाय न्हथंगु खँयात दुथ्याकातःगु खनेदु ।

२) पौल्याः ६४ सं त्रिपिटकया रचनाकाल जुजु वट्टामणिया शासनकालय ईपू १ शदी धकाः न्ह्यब्सै, महायान व बज्रयानया खँयात त्रिपिटकं बिभेद याःगु खँयात न्ह्यथनातःगु खनेदु ।

थुकथंया अल्याख दसू दयाच्वंगु बज्रयान बौद्धधर्म हलिमयशान्ती, समृद्धी व बिकासया निति थौकन्हेया अति बैज्ञानिक धाःगु २१ शनदितक नं मानव अधिकारया निति जक मखसै प्रकृति व मानव कल्याणया द्योतक जुयाच्वंगु दु ।

थुकथं बज्रयान बौद्धधर्मया अम्यासं यानाः दुग्यंगु इतिहास दुगु व हलिमय (बिषय)

१) बौद्धधर्म व दर्शनया उद्गम स्थल कथं म्हासिका बिई फयाच्वंगु ।

२) बौद्धधर्मया दक्वं अभ्यास सत्ययुगय बिपश्वी बुद्धया ई निसै थौ तक्क मदिकक न्ह्यानाच्वंगु व बज्रयान बौद्धधर्मया मू हुनि हे हलिमय निरन्तर मदिकक बौद्धधर्म न्ह्यावनाच्वंगु देय् कथं नेपाःयात ल्यंकातःगु ।

३) थौया इलय नं नेपालय बौद्धधर्मया स्वंगुलिं निकाय सशक्त कथं न्ह्यावने फयाच्वंगु दु । ईलय ब्यलय नेपालय बौद्धधर्मया संचालन, निरन्तरता, बिकास, सम्बर्द्धनय राज्य व गैर बौद्ध पाखें न्ह्याक्को हे पंगः वःसां बज्रयान बौद्धधर्मया संघात्मक स्थाई शिक्षा स्थल कथं महाबिहार । बिहार (बहाः, बही)या धार्मिक, साँस्कृतिक, सामाजिक, ब्यावहारिक व ब्याबसायिक बौद्ध शिक्षा धिसिलाःगु ज्याः जुया बिश्व बौद्ध इतिहासय ज्वःमदुगु थाय् नेपाः हे जक खः धैगु म्हासिका दयाच्वंगु दु । थ्व भीगु गौरवपूर्ण इतिहास खः ।

भाजु राजेन्द्र मान बज्राचार्य नेपालभाषां बाँट् धर्म सम्बन्धि यक्व हे च्वसू च्वया दी धुंकल ।
वय्कः फम्ह अधिवक्ता लिसै बज्रयान महासंघया नायौ जुया दी ।

ज्ञान्मा सिन्तुना

नेपाल सम्बत ११३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त भिन्तुना !

Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Prawan, Subarna,
Palisha and Palash Ranjit
Morton Grove, Illinois

सुरक्षित भविष्य

निजिरोश श्रेष्ठ न्याछ्यौं
नेपा:

मरता क्या नहिं करता धा:थें आ: ला
वं कालीया रूप हे धारण यात । थ:त
जूगु अन्याययात सुठक सह: मयासें व
मास्तरया बिरुद्धय नं स: तल । अले
अथे राक्षसथें जा:पिं मनुतयसं रूया:यात
कि हे तत:सलं हाला: बेइज्जत हे याना
बीगु यात ।

का का का भवखाय बलथें च्वं, गपायसकं संकूका
छैं धका: बसन्ति आते जुल । व थ: बालं च्वना च्वंगु कोथां
भन्हुया: पिहाँ वल । अले थुन्नां थुन्नां चुइक बिस्सुं वन ।
पुलांगु नेवा: बस्ती छैंत दिगिदिगि सनां च्वन मानौं बोक्सी
व:म्ह थें का । बसन्तिया थ:गु ज्यान जोगय यायेत बुँ पाखे
स्वयावन । बुँ दथुइ थ्येन । बल्ल तल्ल सासलं सास: थाहाँ
वल । वं खन उखें धुफ्व: दना वल, थुखें धुफ्व: दनां वल ।
छैं धमाधम दुनां वयाच्वन । बँ थहाँ कुहाँ जुयां तुं च्वन ।
वया मन भाराभारा मिनाच्वन । तुति फ्यारर फ्यारर खाना
च्वन । धारमय हे व ख्यलय मनुत दंक च्ववल । उखें ख्वस:
थुखें ख्वस: तायेदयावल ।

पलख लिपा भवखाय ब:गु दित । मनुत भस्याङ्ग जुल ।
गुलिसिया थ: छम्ह जक ब्याँय वल खनी, छैय मस्त व मिस्त
त्व:ता: । गुलिसिया छु, गुलिसिया छु चर्चा यानां हे साध्य

मजुल । सकस्यां थ:पिनि छैय छु जुल, छैयज:पि छु जुल
धका: मा: जुल । तर बसन्तिया धा:सा खिचाया तन्ताका ।

— का का का जिमि खिचात छु जुल थें, गन वन
थें व गाजलि व परि व लम्बु व हाकु धका: हाहां खिचात
मा:वन । व खिचात वया लहिनात:पि ला ख हे मखु इपि
ला लाछि खिचात । बसन्तिया ला मनुतयत् स्वयां खिचातयत्
अप्व: बिश्वास । मनुत ला राक्षस का वया निति ।

व खिचात माले धका: बस्ती दुने ला दुहाँ वन । तर
अनया लू खना: मन भय बिल । भताभुङ्ग छैंत दुना च्वन ।
छैय ल्हानां गुलि सिना च्वन धा:सा गुलिं ल्हा: तुति त्वधूपि,
धा:पा: जूपि । मनुत हवाँय च्वाँय यानां च्वन । ओहो !
गज्यागु बिभत्स लू ।

बसन्तिं खिचातयत् स:तल । “अय गाजलि, अय हाकु,
अय लम्बु.... ।” तर खिचात छम्ह हे खने मनु । सखे इपि नं
ल्हा जकं मल्हा: ला । मनय शंकां थाय काल । वं खिचात
मामां वंबलय किसनचिया छैय न्ह्योने मनुत मो मो मुना
च्वंगु खन । अले इमि थवं थवय खँ ल्हानाच्वंगु नं ताल ।

आ: छु यायेगु का ! मां बौ निम्ह हे सितका । थ्व
मचा ला अनाथ हे जुल का..... ।

आ: थ्व मचायात सुनां लही, गन तये यंकिगु जुइ खला ?
अनाथाश्रमय तये यंके मालीका ।

इमिगु खँ न्येना: बसन्ति झसङ्ग वन । का का
किशनचित जकं छुं मजु ला धका: मन आतय जुया: मनुत
खित्तुमतु खिनां स्वबलय ला किसनचा व वया कला: निम्हं
छैं ल्हानां सिनाच्वंगु खन । इमि दच्छिति दुम्ह म्हाय छम्ह
धा:सा निपु धलिं क्रस जुया: मचा सुरक्षित जुयाच्वंगु खन ।
उलिमछि मनुतयसं व मचायात छक: हे ल्हवना: मका:गु खना:
व अजू चाल । गपायसकं निर्दयीपि मनुत धका: ।

थ्व दृष्य खना: बसन्तिया मनय समुद्र लबु थहाँ व:थें
हे वल । लबुं वया मिखाय भेल हे वयेका बिल । स्वारररर
मिखां खबि वया नेतालं तिकितिकि नन ।

वं — चुचुचु धका: मचाप्रति करुणा तया: न्ह्योने च्वंगु
अप्पा, चा चित्तुमतु चीकल । धलिं नं चीकल । अले मचायात
बुया काल । मचायाके च्वंगु धू छक:नि थाथामाथा याना:
भारे यात । अले घयेपुना: मतिना यात । व म्हायमचा बुया:

कासेलिं अचानक हे वया अतितया खँ प्याखँ थें लुमंसे वल ।

खः बसन्तिया नं थः मचाबलय हे मांबौ निम्हं मन्त ।
व अनाथ जुल । थये अनाथ जुयाः म्वाये गुलि थाकु धैगु
खँ वंथें सुनां सी । गन च्वने, गन नये धैगु न्ह्यसः दंबलय
वयात वया हे तःबा नं लहीगु खँ जुल । तःबानं ला तस्सकं
मायानं याःगु ला खः । तर तःमानं वयात भ्वाति हे याना
बिल । च्यागू तगिमय् ब्नाच्वंम्ह बसन्तिया आखः नं त्वःफित ।
न्हिच्छि न्हिच्छि छँ ज्या याकूसां लुमधं तःमांया ।

छिमि न्ह्यायचित लही मफु धकाः न्ह्याबलें न्यंकीगु वं ।

तःबा न्ह्योने मंत कि ला ब्वः जक बीगु मखु दाये नं
यो वं । तर बसन्ति । छु याइ वं । सुयात धाई वं । न
मां, न बौ, न दाजुकिजा सुनां संरक्षण याइ वयात । छन्हु
मखु निन्हु मखु गुलि न्येनिगु तःबायानं कलाया किचकिच ।
निदँति थःथाय् छँय् तःबलय ला वाक्क हे वल वयात । सह
हे याये मफुत व मचाया दुःख ।

आः ला बसन्ति भिंखुदँ ति नं दयावल । नकतिनि
ल्यासेया बैसय् गुलि बांला व । तःबाया धाःसा आः बसन्तियात
न्ह्याथाय्सां ज्याय् तयाबीमाल धकाः उखें थुखें मात्तुमाला
जुल । अचानक तःबाया पासां पिउन पदय् जागीर नका
बीगु खँ हल । तःबायात ला अगःचा मालां देगःचा लू थें हे
जुल । वया ला मन हे चकना वल ।

का बसन्ति छं बांलागु लं फ्यु छन्त थौ जागीर नके
यंकिगु जुल ।

तःबाया खँ न्येनाः बसन्ति छक्क । मनंमनं लय् नं ताल ।
ओहो थ्व नर्क थें जाःगु जिन्दगिं ला भतिचासां याउइन का
बा धकाः । बसन्ति, तःबा व तःबाया पासा स्वम्हं ज्याकुथी
वन । अन कर्मचारीया हाकिमं

— पिउन पदय् जागीर जूसा आःयात जनक सरया
भान्छे जुयाः ज्या यायेमाः ज्यू ला ? धकाः प्रस्ताव तल ।

वयागु खँ न्येनाः तःबानं बिचाः यात कि अपाय्धंम्ह
प्रोफेसर थाय् ला थ्व बसन्ति सुरक्षित हे जुइ नि धकाः मत्ती
तयाः “ज्यू” धकाः स्वीकार यात । आः बसन्ति व हे सरया
क्वातरय् च्वनाः न्हिं न्हिं जा कै थुयाः जीवन हनाच्वन । आः
ला वया तस्सकं हे न्ह्याइपुसे च्वं । सरं नं मसः मस्यूगु स्येना
नं बीगु अले न्हापा थें ध्याचू नं नयेम्वाः, ल्हाः नं नयेम्वाः ।

लय् लय् तलब नं वः । आहा ! क्या मज्जा, स्वर्गय् च्वना
थें का वयात ला ।

दच्छिति ला वया जीवन सररं न्ह्या वन । तर अचानक
वया जीवनय् ग्वफय् वइ धकाः वं छु स्यू ? वया बांलागु
ख्वापाः व भय्ब्यूगु जवानी हे वया नितिं शत्रु जुया बिल ।
थुकिं हे यानाः व प्रोफेसरं सह याये फहे मफुत । अले
ला छु अज्याम्ह प्रोफेसर थें जाःम्हेस्यां हे वयात शिकार
याय्त कुतः यात । तरङ्गय् वनाच्वंम्ह बसन्ति झसङ्ग वन ।
व थाराक्क न्हुल ।

वं थःम्हं क्याम्ह मचायात तुंक छकः स्वल । मति
तल ओहो ! हाःनाः मदुम्ह थ्व मचाया भविष्यनं ला जि थें
असुरक्षित जुइ नि । व छकः मू हाल । छचालं मनूतय्त
स्वल । वयात ला इपि फुक्कं लाखे लसिं थें ताल ।

हाकनं व थःगु अतितय् दुहाँवन । गुलि छटपटय् जुल
व, गुलि हाल व । तर चीमि हाःनाः मदुम्हेसित सुनां संरक्षण
याइ । तःबाथाय् सरण काःवन । गन तई धकाः व लसिं थें
जाःम्ह तःमां नं । व अन वल कि ला वया मस्त नापं स्येनी
हं । तःबानं तःमांया न्ह्योने चुँईक्क नं नवाये मछाः । थःगु
ह छँय् वनेत सन । इमिसं ला व चिखाचा छँनं मिया हे नये
धुंकल खनी । आः छु याये ?

आः वं हालांत्वानां हे वया पिउन पदय् लिहाँ वन । अले
नेवाः बस्ती दुने हे छकू छ्यली बालं कयाः च्वन । न्ह्याथे
हे थजुइमा जिन्दगी ला न्ह्याके हे माल । ज्याकुथी जक
गन सुख दु धकाः वया । गुलिं स्टाफतय्सं मेपिन्सं मखंक
ल्हाः ज्वनां जिल ला तुति तक्यंकाः जिल ला वयात हरेस
हे यायेत स्वइगु का ।

मनूतय्गु थज्याःगु पहः खनाः आ नाइसे च्वंम्ह बसन्ति
ला कठोर जुया वल । मरता क्या नहिं करता धाःथें आः ला
वं कालीया रूप हे धारण यात । थःत जूगु अन्याययात सुम्क
सहः मयासे व मास्तरया बिरुद्धय् नं सः तल । अले अथे
राक्षसथें जाःपि मनूतय्सं ख्याःयात कि हे ततःसलं हालाः
बेइज्जत हे याना बीगु यात ।

थज्याःगु दुःख कष्ट नयाः संघर्षमय जीवन हनाच्वंम्ह व
बसन्तिया सुं हे थःलापि मदु । सुंयां योगु नं ला मखु नि ।
व हे ला खःनि थ्व स्वार्थी संसारय् सुयाके धन सम्पति दु
वा सु पाखें फाइदा दइ, व हे जक थःलाइ नि । सुं मदुपि,

चीमिपि ला यइ हे मखुत नि । थःलापिन्सं नं इमित स्वयेमाली
धकाः तापाकीगु हे जुल नि ।

मनूतय्गु बिश्वास मदुगुलिं हे आः वं खिचातय् थःथिति
दयेका तल । मनूत व खनां न्हिली । हेस्यायेत सनी । तर
वयात छुं हे च्यूताः मदु । खिचातय् न्हिं न्हिं दुथें, मदुथें,
फुथें, मफुथें नकाच्चनी । तर थौं स्वः का भवखाय् नं यानां
खिचात छम्ह हे खने मन्त का । नुगः खयाः च्वन वया ।
तर व याकःचाम्ह मचा खनाः वया मातृत्व भावना बलना
वल । वं अचानक अन दुपि मनूतय्के व मचा सुनां लही ला
धकाः न्हयसः नं तल । सुनां नं लहीगु खँ मल्हाः अन । तर
गुलिसिनं धाःसा थःपिनि ला छँ दुनां दुःख जुया च्वंबलय् थ्व
मचायात गन कयाः भाला कायेगु धकाः न्यंकल ।

सकल मनूतय्सं तमासा जक स्वयाःच्वन । व मचायात
कयाः लही वा सुथां लाका बी धैगु सुयां मत्ती हे मदु ।

तर बसन्ति थः अभिभावकया संरक्षण मदयाः दुःख जूगु खँ
लुमंकाः व मचायात सुरक्षित भविष्य बीगु अले छम्ह बांलाम्ह
नागरीक दयेकेगु मनंतुनाः व म्हाय्मचा यात थः हे मचा
सरह क्वाचुक लहीगु मनय् तल ।

व हे इलय् हुंकन निसे मिखाय् अजः दुथें जाःम्ह मिखा
ततःगोम्ह वया गाजलि ब्याय् ब्याय् वल । वल वल वया
परि, लम्बु, निख्बुर हाकुसे च्वम्ह हाकु नं । इपि वयागु
न्ह्योने वयाः ह्वाउँक छकः उयाः वयागु ख्वाः त्वालां स्वया
च्वन । मानौ वया व मचा लहीगु निर्णययात खिचातय्सं
समर्थन यानाः “स्यावास बसन्ति” धकाः धयाच्चंगु थें वं
तायेकल । वया मन याउँसे च्वना वल । हाकनं मिखा छकः
तिरिसित अले मचायात घयेपुनाः चुप्पा नयाः माया
यात । वया ख्वालय् मचायात बांलाक लहीगु भाव पिज्वया
च्वन ।

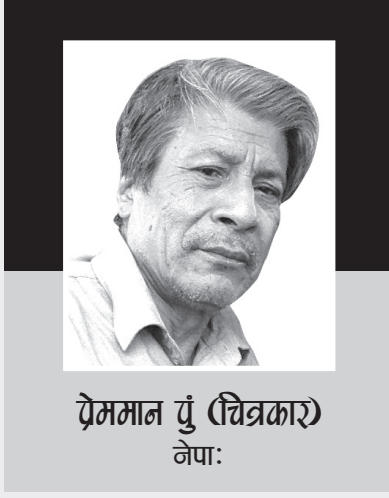
मय्जु निजिरोस श्रेष्ठ न्याह्यौ नेपालभाषाया छम्ह बास्वं च्वमि खः । वय्कःया दकलय् न्हापां ‘बिनायक’
पत्रिकाय् नै.सं. १०८३ पाखें ‘सयवटा रानीकौ कथा’ पिदंगु खः । वय्कलं च्वसू व बास्वं च्वयाः थी थी पत्र
पत्रिकाय् पिथना दीगु दु । नै.सं. ११३७ या जरिमैया साखः लुमन्ति सिरपाः वय्कःयात लःल्हागु खः ।

नेपाल सम्बत ११३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त मिन्तुना !

नूब्या सिंतुना

Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Dr. Mahesh, Meena,
Ursus & Unas Gurung
Chicago, Illinois

प्रेममान पुं (चित्रकार)
नेपा:

मखु ल्वहँ धः

खला फुकं थः हे खः
माले हे म्वाः, गन खः
गन खः, धकाः हे थः
तुं मनं त्याकि मन थः

माः जुईगु, उखें थुखें
ल्हातय् तयाः, माले थें
धः दःसां मरुसां व
देगः धायेवं, धः दु थें

मनयात चिनाः त्याकि
शंका चितुमतु चीकि
खितुमतु खिना यंकी
थःमहं थः हे धः थुईकि

नारां शिब शिब

हरे शिब शिब महां महां
धायेक धायेक हे छाये
छवये माःगु थें जःधःयात
जल्लं थिना च्वंमहेसित
प्याखँया दबुलिई धकिं
सुपाँय वयाः जुल नकिं
लू हिले, त्वःपुईगु धकिं
तुयू, जःहे मदयक छतिं
थव खः अहो, सन्ध्या
खः मिखा तिसिनाः
सकलसितं, ख्यू ईनाः
वये हानं भिंसुथ ज्वनाः

भाजु प्रेममान पुं (चित्रकार) नेपाःया तसकं नांजाम्ह परम्परागत चित्रकार लिसें नेपालभाषाया साहित्यकार नं खः । वय्कःयात बि.सं. २०५१ सं इन्द्रराज्य लक्ष्मी प्रज्ञा पुरस्कार पाखें हना दीगु दु ।

नेवाः अमेरिकन दबूया निगूगु सफू

SANKALPA

नेपालभाषाया न्हापांन्ह मिसा उपन्यासकार

मय्जु शशिकला मानन्धरया

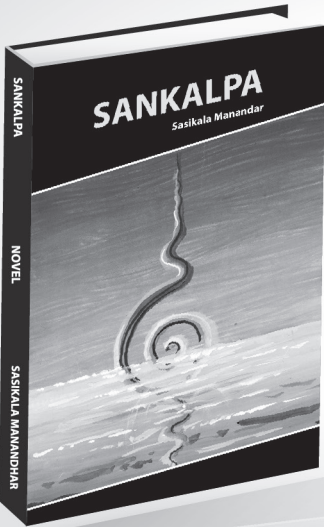
प्रेम-मोहन सिरपालं छायेप्यगु

‘संकल्प’

उपन्यास आः अंग्रेजी भाषं याकनं

पिदने त्यंगु दु ।

भाय् हिलामि : निलिसा तुलाधर

CHINESE MUTUAL AID SOCIATION ASSOCIATION

WHO WE ARE

Chinese Mutual Aid Association (CMAA) is a 501c3 nonprofit organization. A pan-Asian social services agency, CMAA's mission is to serve the needs, promote the interests, and enhance the well-being of immigrants and refugees of all generations, and to foster their participation in American society. CMAA serves over 8,000 people in the Chicagoland area through a variety of programming. These services include:

Community Education

CMAA and its partner agencies, through a grant from the Illinois Community College Board, offer ESL and Civics classes to nearly 1,200 immigrants and refugees across the city of Chicago annually. These classes prepare our students to participate fully in their communities, covering: the rights of immigrants and U.S. citizens, U.S. history and governance, community resources, consumer economics, and workforce readiness topics.

Civic Engagement

CMAA works closely with the Chicago Board of Elections to organize early voting and nonpartisan voter education events ahead of elections, providing interpretation in a variety of languages. CMAA also organizes around issues affecting the community. In August 2015, CMAA brought over 250 concerned clients to Springfield to meet with elected officials and discuss a series of issues.

Immigration Legal Services

CMAA is a Board of Immigration Appeals-recognized organization. Each year CMAA staff members help over 250 individuals attain U.S. citizenship and assist in reuniting over 300 clients with family members living in other countries.

Youth Department

CMAA's youth department serves 75 youth from kindergarten through 8th grade year-round through after-school programming and an all-day summer camp. These programs create a safe and healthy environment engaging them in opportunities for leadership, civic engagement, career exploration, and cultural activities.

In-Home Services

CMAA's In-Home Services program offers non-medical home care for Medicaid eligible seniors 60 and older as well as individuals with physical disabilities in the following counties: Cook, DuPage, and Kane. Additionally, CMAA is licensed by the Illinois Department of Public Health to provide in-home services to private pay clients. Our homemaker team can speak many languages including Cantonese, Mandarin, Vietnamese, Tagalog, Laotian, and more. We can provide services such as assistance with medical visits, bathing, grooming, meal preparation, grocery shopping, household cleaning, and much more.

Social Services

CMAA's Social Services program supports the welfare of immigrants, refugees, and low-income people by providing language-appropriate assistance and access to a wide range of community resources, federal and state assistance programs, and information. For those who speak little or no English, CMAA staff members can help translate English documents and applications into many languages and dialects. CMAA's social services are offered to clients on an appointment basis. We encourage you to call our office to speak with our friendly staff and schedule your appointment!

Contact Us

For appointments for social/immigration services or general information, please call the front desk at (773) 784-2900, then press 0.

Main Office Address

1016 West Argyle Street
Chicago, IL 60640
Tel: (773) 784-2900
Fax: (773) 784-2984
info@chinesemutualaid.org

Elgin Office Address

164 Division Street, Suite 503
Elgin, IL 60120
Tel: (847) 289-1138
cmaaelgin@chinesemutualaid.org

Fine Dining Nepalese Cuisine

**Traditional
Nepali & Indian
Cuisine**

Our Story

FAMILY OWNED AND OPERATED SINCE 2008

Our restaurant was founded w/ the primary intent of providing a fine dining establishment w/ the highest quality traditional Nepali & Indian cuisine in the city of Chicago. We have been in the business of serving multi nation cuisine in our various restaurants for the past 12 years & have no doubt in our minds that once you try our food, you'll be hooked for life. Combining our extensive experience in owning & operating restaurants w/ the fact that our hometown is in Nepal results in a full service experience which has both delicious food & unparalleled courteous service from our entire staff.

 <http://www.nepalhouseonline.com>

BALA GHIMIRE
President ANMA

Locations

SERVING THE CITY OF CHICAGO & SURROUNDING LOCATIONS.

W. Devon Ave.
2601 W. Devon Ave.
Chicago, IL 60659
P: 773-681-0200

S. Michigan Ave.
1301 South Michigan Ave.
Chicago, IL 60605
P: 312-922-0601

Vitha Jewelers

Vitha Jewelers were started by Harjivan Vitha in 1971. He came to Chicago from Nairobi, Kenya in 1971. He was an expert jeweler. Since there were no Indian jewelry shops he started making jewelry out of his house, and thus Vitha Jewelers was created in 1972.

Vitha Jewelers grew to be the largest 22 karat gold jewelry chain in the US. Currently the business are run by his children and grandchildren. We have stores in Chicago, New York, Atlanta and California.

We are a full service jewelry store with 22 karat gold jewelry, 18 karat white gold jewelry and diamond jewelry. We repair all kinds of jewelry. Our jewelry is sourced from around the world - India, Singapore, Malaysia, Dubai and London.

FOR ALL YOUR JEWELRY NEEDS PLEASE CONTACT:

VITHA JEWELERS, INC.

2651 W. Devon, Ave
Chicago, IL
Tel: 773-764-4735

LAKSHMI JEWELERS, INC

2617 W Devon Avenue
Chicago IL 60059
Tel: 773-764-2790

झुवँसा सिंतुना

नेपाल सम्बत १९३८ या

लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त भिन्तुना !

Happy New Year Nepal Sambat 1138

Mt. Everest Restaurant

630 Church Street, Evanston, IL 60201

Phone: (847) 491 1069

RED HOT 紅辣 CHILLI PEPPER 辣椒

INDO - CHINESE KITCHEN

LUNCH HOURS:

Tuesday-Friday 11:00am-2:30 pm.
Saturday & Sunday 11:30am-3:00pm

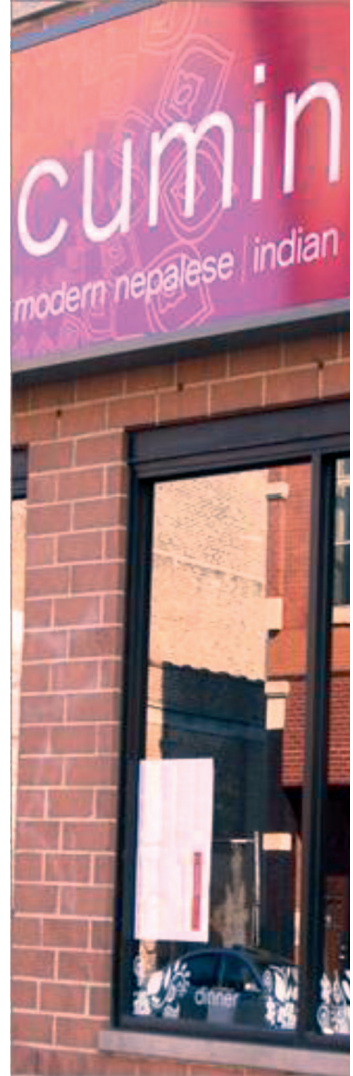
HAPPY HOURS 4:00-6:00 DAILY

\$4 Beers/Wine
\$5 ALL Spirits/Cocktails
Appetizers HALF OFF.

HOURS OF OPERATION

DINNER:

5:00PM - 10PM Daily
Mondays Temporary

नेपाल सम्बत ११३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त
झुवसा सिंतुना
Happy New Year
Nepal Sambat 1138

We are located at
1414 North Milwaukee Ave
Chicago, IL 60622
Phone: 773--342-1414

For more detail log into <http://cumin-chicago.com/>

FOLLOW US:

NOW OPEN!

606 S. WABASH STREET
CHICAGO, IL 60605

DINE IN

CATERING

CARRYOUT

DELIVERY

Himalayan Restaurant

SERVING SINCE 2003

OUR OTHER LOCATIONS

8265 W. Golf Road,
Niles IL 60714
847 324 4150

3747 W. Grand Avenue,
Gurnee IL 60031
224 637 3000

 312-877-5999

www.himalayanrestaurant.com

CURRY HUT
Fine Indian & Nepali Cuisine

Fine Indian & Nepali Cuisine

Curry Hut Indian and Nepali Cuisine features an array of classic Indian Nepali food, including dishes like "momo" (dumplings with sauce), traditional Nepali "Thalis" (meal combinations), "dal-bhaat" (rice and lentils) and "gundruk" (slightly-fermented and dried vegetables). We also carry many North and South Indian dishes like Madras curry including the ever popular

Book your next event at Curry Hut Restaurant banquet & get 20% discount.

For reservations call Babu at 773-983-8626

CURRY HUT ★ BANQUET/PARTY HALL ★ CATERING/SPECIAL EVENTS ★ LUNCH BUFFET
TAKE-OUT ★ CATERING ★ DELIVERY

☎ Call Now : 1-847-432-2889

📍 410 Sheridan Rd, Highwood, IL-60040

🌐 www.curryhutrestaurant.com

During the medieval period of Nepal's history, Nepal Bhasa was the state language of the kingdoms in Kathmandu valley where oral and written literature flourished in secular as well as religious domains. After Nepal acquired its present territorial form, Nepali became the official language, and Nepal Bhasa underwent systematic repression through much of the modern history of Nepal. The autocratic Rana Regime, which lasted until 1950, used censorship and persecution of writers in order to suppress the use of the language. With the advent of democracy, modern Nepal Bhasa literature gained strength with many writers writing both in traditional forms and in modern genres. However, the education system in Nepal still gives importance to Nepali and English while neglecting indigenous languages like Nepal Bhasa and their literary heritage.

Durga Lal Shrestha: Rhythms of Language

Growing up in Kathmandu in the 90s and early 2000s, it never occurred to me that there existed literature or poetry in Nepal Bhasa. Newa bhay, to me, was confined to home, a language that I spoke with my grandparents, and that my parents spoke with each other. It was only in college, after I came to the US, where I pursued my interest in English literature, that I first came across a recording of the poet Durga Lal Shrestha made by the US Library of Congress which opened the door for me into the world of Nepal Bhasa literature. In the recording which one can still find in the LoC website, Shrestha reads his poem titled "Niphuti" (Two Drops):

छ नं बिन्दु, जि नं बिन्दु
जर जर बैय लःफुति निफुति
पलेहः नं तिकिनङ्गु ।

छ मदु जि नं मदु
सिन्दु मखुकि निगु बिन्दूया
खाली छध्वः जक जुङ्गु ।

[You. And I. Two points (bindu). / Two beads of water trickling...
/spilled from a lotus leaf. //

Longing. In both you and me. / Two drops cannot swell into a sea
/ but only join to draw a single line.]

The language that to me until then was only a means to communicate at home suddenly became music as I heard his low modulated voice recite the poem. The rhyme and rhythm was nothing like what I had encountered in English or even in Nepali poetry. The words struck a different chord awakening a part of me that had until then had remained dormant. Through these lines I was being claimed by something. It was

Durga Lal Shrestha

Kritish Rajbhandari
Chicago, USA

COMING INTO NEPAL BHASA: TWO VOICES

Durga Lal Shrestha belongs to the earlier phase of modern Nepal Bhasa poetry. He followed the path established by figures such as Chittadhar 'Hridaya', Siddhicharan Shrestha and Fattebahadur Singh who struggled against the oppressive Rana regime to build a literary movement and tradition in Nepal Bhasa, sometimes writing their poetry secretly while in prison.

a call of my mother tongue that I had to answer to. The lines were like the current of a river taking an unexpected turn, an opening into a different landscape, a landscape that was new but deeply familiar, as it was the language that had shaped my world even before I had been born into it, the language that was synonymous with home, that was finally revealing to me its secret treasure.

Known more as a songwriter, Durga Lal Shrestha was a master of traditional poetic forms. He wrote poems in different classical meters that follow certain patterns of rhyme and rhythm which made the music in the words resonate in our ears, the music that is generally subdued in our everyday speech. His poetic compositions can be sung even without being accompanied by music, as is evident in the recordings. So, it is not surprising that Shrestha was also an accomplished song writer.

What is fascinating about Shrestha's poems is not just their musical quality, but also their ability to tell a story and convey complex thought or emotion in simple language. The poem "Niphuti" for instance captures the idea of love and longing, death and destiny in four short, simple stanzas. It tells the story of two drops of water fallen from a leaf which becomes a metaphor for human desire and limitation.

जि वये छ नं थुखे वइबिउ
ववं हे छध्वः जुइ मफुसा
म्वःल मजुल छु लगेजु ।

सुना वनी, व नं छुनिछु,
क्वय् यां च्वय्, धो याँ धी जुइ,
पाइगु मेगु छु हे दु ।

[Come to me while I reach for you. / As we seek each other, / if we don't become one streak, / on dear, it's beyond our longing // A droughty ending / a world overturned / what is else there to gain?]

Desire is not destiny, these lines insist. Rain drops rolling down a tilted leaf trying to sketch their own path. A drop falls where it is destined to, or dries away

before it meets its destination. If the trajectory of a lover doesn't meet the beloved, who is it to blame but providence?

Shrestha wrote equally mesmerizing poems and songs in Nepali as well. Many of us would be familiar with his lyrics from popular songs. The lyrics famously sung by Ani Choying Drolma "Fulko Aakha ma Fulai Sansara" was his composition. But his deftly crafted poems that follow a long tradition in Nepal Bhasa literature are less well known. Durga Lal Shrestha belongs to the earlier phase of modern Nepal Bhasa poetry. He followed the path established by figures such as Chittadhar 'Hridaya', Siddhicharan Shrestha and Fattabahadur Singh who struggled against the oppressive Rana regime to build a literary movement and tradition in Nepal Bhasa, sometimes writing their poetry secretly while in prison.

Many of these earlier poets wrote in the romantic genre about the freedom of imagination and personal emotion, pain, joy, and love. While Durga Lal Shrestha also falls under the romantic tradition, his poems often take up social issues and philosophical themes besides the exploration of human sentiments and passion, forming a unique voice in the modern Nepal Bhasa poetry. The long poem "Mangbhay" (Mother Tongue) laments the loss of tradition and heritage under the assault of modernization and urbanization. The poet notes the dilapidation of temples (dega), disappearance of traditional platforms and podiums for communal performances (baha and dabu) and decline of shrines (tirtha) as symptoms of the deterioration of our culture and humanity (मनू खयौं नं मनू मखय् धुन) [Despite human, we have ceased to be human]]. When he asks the question: so what is the cause behind this state? The answer is the disrespect and disregard for the mother tongue:

किन्तु जितः जिगु ब्रह्मं धैचन
भीत थुजोगु दशां छाया कैचन ?
कारण मांभाय्, गुगु भीसं थौं
भीगु लुखां हे पितिना छवयाचन ।

प्राण छु खः अय् गुगु मदयां ला
सी का, सीसां म्वाये धुंका सी !
तर मां भाय्या प्रेम मदयेवं
गय् जुल हा ! हा ! खन मखुला भी ?

[But my soul said to me: / why is this calamity upon me? / The reason: mother tongue, that which today / we have banished from our homes // Breath is what when we lose, / we die, yet we die after living a life / but losing the love of our mother tongue / what have we become, but a living death!]

Purna Vaidya: A Kaleidoscope for Humanity

Unlike Durga Lal Shrestha who wrote in classical forms that date back hundreds of years beyond the Malla period, Purna Vaidya, a contemporary poet, writes in a distinct style that look more towards the present than the past signaling a truly modern phase in Nepal Bhasa poetry. Vaidya is another Newar poet recorded by the Library of Congress. If Durga Lal Shrestha's poems bring out the music in ordinary words by setting them in classical patterns of rhymes, Purna Vaidya achieves the same thing in his poems but by doing exactly the opposite. Vaidya's poems break the traditional poetic meter letting the patterns of everyday speech form a natural rhythm in his poems. He represents the second phase in modern Nepal Bhasa poetry, an aesthetic that discards rhyme and meter, and adapts the cadences of daily speech to poetry.

In his poem "La Ya Artha" (Meaning of Water), he explains the meaning of water in this way:

नायेगुया परिभाषा
लः ला खः
ठोस-कठोर छ
थःगु स्वार्थ
जब गबलै नाइ
करुणाया जलय्
छंगु मिखाय् लःनि खनेदइ
गुकिं छ दुने गन वनाच्वंगु
गुगु मानवताया पु दु
व वं प्याका बिइ
न्हापां पु हे फूमचायेक
गन छुं बुया वइ ?
छंगु नुगः बुँइ ।

Purna Vaidya

[The definition of melting / isn't it water? / you tough, pitiless! // your self-indulgence / when melts / under the sunlight of mercy / isn't it water – / that appears in your eyes? // soaking the seeds of humanity inside you / that have gone dry? // without watering the seeds / how can anything grow / in the meadow of your heart?]

His lines take a conversational tone speaking directly to the subject matter, the "tough pitiless" element in us, without a mediation of a metaphor. Vaidya is aware that oral literature is more prevalent among the Newars, since majority of Nepal Bhasa speakers are not literate in the language. If Durga Lal Shrestha uses song as the medium to speak to the common folks, Vaidya's poems transpose common language into poetry.

One of Vaidya's major achievements is the collection of poetry called La La Kha (Water is Water). Published in 1995, this is a collection of eighty-four poems written over a period of twenty years. What is remarkable about this book is that all the poems in it are dedicated to a single theme: Water. Each poem is a meditation on the nature of water. Water becomes a kaleidoscope through which fragments of human reality come to light in different meditative moments ranging from the most intimate moments of hermetic self-reflection to silent dreams of martyrdom and revolution. In the very first poem of the collection, water is presented as an instrument of writing that explicates what is hidden inside a beam of light while making its beauty shine on its surface:

जः दुने बिनाच्वंगु हिसि
उन उनय् छयेनाः
वं जःया ब्याख्या याइ

[unlacing thread by thread / beauty braced in the beam/ water unfolds light]

This poem establishes the confluence of the poet and his medium. Here the poet himself is the medium; he is water, that pure passage through which light, clarity, and truth emerges; he is

जि । ?

बस, व हे छफुति लः

गुकिं थःके लाःगु जःयात

उकिया जिबन्त क्वाःयात

अले, उकिइ क्वस्वयाच्चंगु

हिसिया सौम्ययात

थवं पिने, न्यंकभनं

न्हयाबले, न्यंकेत स्वइ !

[nothing but that same drop / that strives to sing
evermore/ of the light it finds within// to the world/
outside itself]

The poems throughout the collection assume the fluidity of water. They flow visually across the page with no specific pattern, while they sing about various forms that water can take: a drinking canister, a puddle, monsoon rain drops trailing down a windowpane, a drop of sweat rolling down the temple of a nervous bride, and so on. Through various modes of reflection, refraction, and diffraction through 'water,' Vaidya's poems take the reader through a sensuous journey where scenes, senses, and images are described with a language that is both precise and poetic, literary yet colloquial. Words are charged with philosophical meaning. Truth as human reality is revealed to tread on a contentious path between inside and outside, self and the other, being and becoming:

अन, निखेरं

निरन्तर -

छगू समतापया सहलह दु

छगू सन्तुलित बिन्दुया आयेबुया दु ।

[from both ends/ unceasingly / a quest to meet
in between/ a restless urge for harmony]

The genius of Vaidya's technique lies in the meticulous precision and clarity of description that enables the reader to witness those moments firsthand. The poem "Chhagu Krama ya Nirantarta" (Infinitude of a Sequence) for instance observes a scene of water dripping from a cable during rain:

लः जाया वःलिसे

फुतिया गतिइ नं

अन छगू आतूर तीब्रता खने दःवइ

अथे हे, व पाखे न्हयाःवगु मेगु फुति !

थवंथवय चुम्बकं साःथे -

[as water collects, / in the speed of the drop there
/ appears an impatient zeal / and another one rolls
towards it! / magnetic]

Eternity seems to be contained in the moment of the poem in what appears to be an endless repetition of water collecting and dropping from the cables. In this way, Vaidya's poetry reveals philosophical depth in seemingly mundane moments in life. Refracted through water the ordinary in the language becomes an extraordinary, exuberant expression of the complexity of the world and the human.

Works Cited:

Shrestha, Durgalal. Gvinnila: Durgalalaya chapvanyaca kavita. Kathmandu: Nepal Rajakiya Pragma-Pratishthana, 2057 [2000].

Vaidya, Purna. Lah lah khah : kavita muna /. Khvapa : Samyojana Guthi, 2052 [1995].

Library of Congress South Asian Literary Recordings Project – Newari Authors. <https://www.loc.gov/acq/ovop/delhi/salrp/newari.html#>

Kritish Rajbhandari is a Ph.D. Candidate in Comparative Literary Studies at Northwestern University, Evanston, Illinois. He is originally from Bhaktapur, Nepal.

Speak Nepal Bhasa at your home

UNRAVELING THE ISSUE OF WHITE PRIVILEGE

Shrasta Tayo Tamrakar
Chicago, USA

“

Even though white privilege is supreme, I am proud of the struggles I have gone through and everything my parents have sacrificed, as it has made me the strong and hard working individual I am today.

”

In “Unpacking the Invisible Knapsack,” Peggy McIntosh argues that white individuals are not taught to recognize the white privileges that they overlook throughout their daily lives. Even though in our society racism and sexism seems to have disappeared on the surface, it is still present through white privileges. McIntosh declares the reason to why white individuals do not comprehend the advantages that they have due to the color of their skin. She says, “...whites are taught to think of their lives as morally neutral, normative, and average... so that when we work to benefit others, this is seen as work which will allow ‘them’ to be more like ‘us’” (McIntosh, 1989, p.137).

McIntosh attempts to unravel the problem by connecting herself with this hampering problem. Being a white individual herself, she writes out a list of daily instances and effects of white dominance. Her list includes broad privileges such as being surrounded by people of her own color without feeling out of the group, to ones that almost everyone overlooks as being white dominance. “I can choose...bandages in ‘flesh’ color and have them...match my skin” (McIntosh, 1989, p. 139). The color of bandages is such a small advantage, yet McIntosh implies that people of color do not have the access to that advantage, which is taken so lightly by white individuals.

After stressing the issue of white privilege, McIntosh offers a solution towards this persisting problem. McIntosh distinguishes between earned power and conferred privilege. Unlike earned power, which anyone has the ability to obtain, conferred privilege is only available to certain groups that “reinforce our present hierarchies” (McIntosh, 1989, p. 140). Even though the United States is said to be a democracy run by earned power, it still keeps conferred dominance invisible. The power to rule and govern is not actually given to every individual but only to those who already have the majority of power. McIntosh concludes by saying the only way to change the system that society is run by is for white individuals to not only acknowledge conferred privilege, but for them to be willing to resign their power to give other groups the ability to obtain freedom.

Just like how McIntosh brings the issue of white privilege into play, and how the American society is still not equal even though it seems like it, Helen Zia addresses the issue of racism and sexism she dealt with while living as an Asian American in America during the Vietnam War in ‘From Nothing, a Consciousness.’ Zia recalled a conversation she had with a fellow male Asian American in college. They argued about race and gender, and her male friend said, “Race is primary. Only after we eliminate racism can we fight sexism. Women will have to wait” (Zia, 2000, p. 49). Zia found inequality in her own group, where her male friend discusses racism as a problem, but brushes off the inequalities women face. Her male friend did not grant the fact that men are over privileged, which was similar to what McIntosh discussed about white individuals not accepting that they are privileged.

Living as a Nepalese-American in a white dominated country can be difficult, especially now

when so many immigrants are denied the right to enter a country which they felt could become their home. Even though I was young when my family came to the US, I still recall the struggles I went through in school. While many of my classmates had common names, mine was always a struggle for the teachers. I was often asked if I had a nickname that was easier. I used to also feel embarrassed when I would bring *Newa* food from home, and my classmates would cover those noses because the smell was unfamiliar to them. However, through all these experiences, I have come to an understanding that one should not feel ashamed because they are different and do not fall under the norm. Even though white privilege is supreme, I am proud of the struggles I have gone through and everything my parents have sacrificed, as it has made me the strong and hard working individual I am today.

Peggy McIntosh's unraveling of the invisible knapsack of the privileges of white individuals not only displays the obviousness of individuals to view inequality but also their inability to accept the fact that there is inequality present in our society. "It is an open question whether we choose to use unearned advantage to weaken hidden systems of advantage and whether we will use any of our arbitrarily-awarded power to reconstruct power systems on a broader base" (McIntosh, 1989, p. 141).

Works Cited

McIntosh, B. (1989). Unpacking the Invisible Knapsack. *White Privilege: A Personal Account of Coming to See Correspondences Through Work in Women's Studies*, 137-141.

Zia, H. (2000). From Nothing, A Consciousness. *Asian American Dreams: The Emergence of an American People*, 44-50.

Shrasta Tayo Tamrakar has graduated from DePaul University Chicago. She is pursuing Dental School in 2018. Her research paper has been published in the Journal of Macromolecular Science, Part I (Pure and Applied Chemistry)

नमो भगवते वासुदेवाय

नेपाल सम्बत १९३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त भिन्तुना !

Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Dr. Ujjwal Tuladhar and Dr. Pragya Dhaubhadel
Clarks Summit, Pannsylvania

THE BEST-SELLING SURVIVOR

Sasha Shrestha

Peoria, Illinois

Elie Wiesel's story of the Holocaust has changed my views. I originally thought that a Holocaust survivor must have felt hatred and bitterness looking back into their past. Elie Wiesel showed me that having hatred and bitterness will not get you very far.

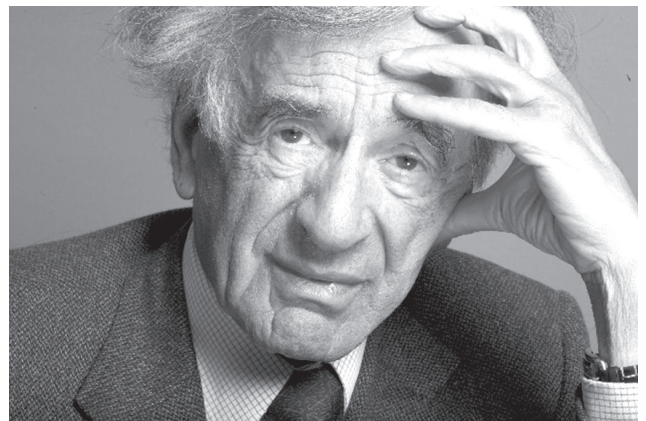
The Holocaust was a significant event in our world's history that should never be forgotten. We should always remember the people who passed away and the people who survived. Elie Wiesel was one of the few lucky survivors whose story changed my views of the Holocaust.

Elie Wiesel was born in 1928, in Sighet, Romania. Sighet was occupied by Germans in 1944. The Wiesel family was moved to a ghetto temporarily. Everyone in the ghetto was transported in cattle cars to Auschwitz-Birkenau, the largest liquidation camp in Poland. Elie Wiesel and his father, Shlomo, were immediately split from Elie's mother and his three sisters. This was the last moment Elie ever saw his youngest sister and mother. To avoid immediate liquidation, Elie lied about being eighteen (Holocaust Memorial Day Trust). Approximately 1.1 million Jewish people were exterminated at Auschwitz-Birkenau in gas chambers (Greenfeld 5).

Elie Wiesel and his father were transferred to Monowitz, a labor camp, which was part of the Auschwitz complex. Both Elie and Shlomo became slave laborers working in a nearby factory (Holocaust Memorial Day Trust). Like others in concentration camps, Elie and his father were frequently starved, and beaten by the Nazi soldiers. They also witnessed abuses and murders of their fellow inmates (TIME-Life Books 111).

The Soviets' advance to Poland made Nazis evacuate Poland with Jews. Elie and Shlomo were relocated into Buchenwald, another slave labor camp, in Germany (Holocaust Memorial Day Trust). Elie, Shlomo, and other prisoners were forced to a ten-day march to reach cattle cars leading to Buchenwald. Shlomo survived the ten-day march, but he died after arrival in Buchenwald. On April 11th, 1945, Elie and the other prisoners of Buchenwald were finally liberated (TIME-Life Books 111).

Elie Wiesel was sent to live in an orphanage in France, where he reunited with his older sisters, Beatrice and Hilda. In Paris, Elie pursued his dreams and became a journalist. François Mauriac, a French journalist, persuaded Elie to write about his dreadful past (Holocaust Memorial Day Trust). Night, a best-selling book, is about Elie's struggles retaining faith

in God during the Holocaust (Wiesel). Elie and his wife, Marion, married in 1969 and had their child, Shlomo, in 1972. Elie Wiesel was awarded a Nobel Peace Prize in 1989. He died on June 2nd, 2016 (Holocaust Memorial Day Trust).

Elie Wiesel's story of the Holocaust has changed my views. I originally thought that a Holocaust survivor must have felt hatred and bitterness looking back into their past. Elie Wiesel showed me that having hatred and bitterness will not get you very far. I learned that it is still possible to pursue your dreams after having an unpleasant past. Elie Wiesel became successful in pursuing his dreams and becoming a best-selling

author. Elie Wiesel left a significant imprint on the world that I will never forget.

Works Cited

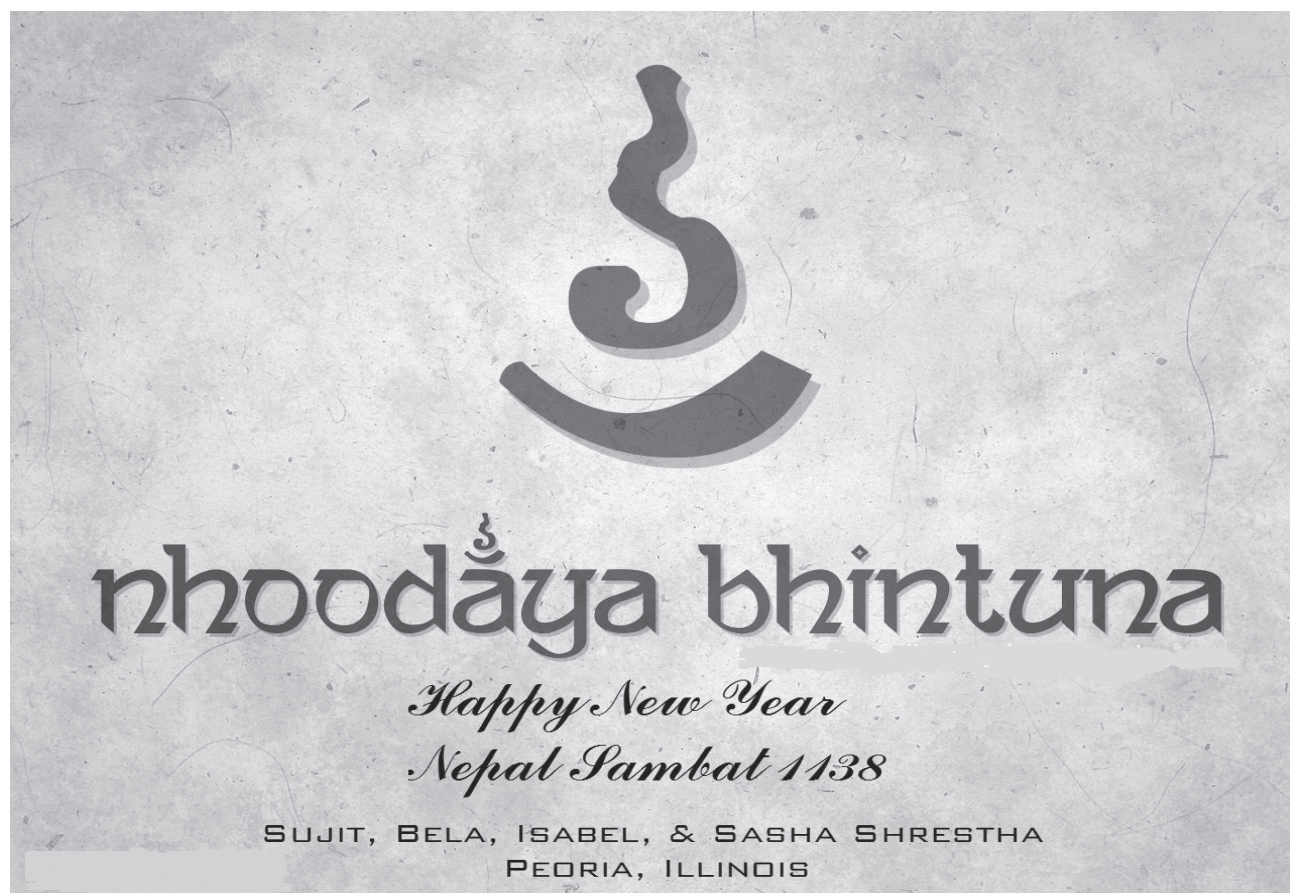
Greenfeld, Howard. After the Holocaust. New York: Scholastic, 2002. Print.

Holocaust Memorial Day Trust. "Elie Wiesel - HMD 2017." Holocaust Memorial Day Trust. N.p., 2017. Web. 15 Feb. 2017. <<http://hmd.org.uk/resources/stories/elie-wiesel-hmd-2017>>.

TIME-Life Books. 1945: The Final Victories. New York, NY: Time, 2015. Print.

Wiesel, Elie. Night. Logan, IA: Perfection Learning, 1995. Print.

Miss Sasha Shrestha, daughter of Sujit Shrestha and Bela Joshi, was born in Lalitpur, Nepal in August of 2003. She was a year old when the family moved to the United States. She recently graduated 8th grade from Peoria Academy and will be entering Dunlap High School as a freshman. Sasha won The White Rose Society Essay Contest, among 117 other competitors. This essay contest honored Holocaust survivors and the deceased.

CHALLENGES OF A HEALTH SCREENING PROGRAM

Dr. Sampurna Man Tuladhar
Nepal

It was in an evening when I got a call regarding a relative who had landed in an emergency room. I had met her only two days ago and she looked quite well and fit and did not think there would be a major problem. Unfortunately, she looked very unwell in the emergency room and suddenly she stopped breathing and her heart stopped. Despite all our efforts, she succumbed to her illness that evening. It was very difficult to find out what was her primary problem in the first place. It was an extremely traumatic experience for her family. It dawned upon me that there is a serious need for a screening program so that such tragedy will not repeat again.

It was easier said than done. I approached social organizations within the community and had several meetings with many people. Everybody was overall quite supportive. But it was an idea never tried before and many questions were unanswered. What tests to include? What would be the appropriate price people would be happy to pay? Which hospital to approach? What price to be bargained? How do we get enough people to sign up?

The community gradually rose up to the occasion. Upon the initiative of Mr Kul Bir Singh Tuladhar, the members of the sangarakchak committee of Digu Khyo Guthi strongly supported the idea. Initially a three member health committee was formed, several meetings were held and a brochure was created. During the Udaya Muna function, I stood for 4 hours distributing the brochures. I was shocked when at the end of the day, only two people took interest and signed up and one of them happened to be my mother. I presume everybody thought I was doing something for some personal benefit. It seemed impossible to get the message through to the community. I was demoralized and decided to give up.

“

Females had a gynecological exam, breast exam and Pap smear. On average 5 people were screened every day and within 3 hours all their tests were done. The patients finally had a free physician consult in the evening and if wished, free orthopedic consultation as well.

”

But the issue kept nagging in my head and after about two months, I decided to change strategy. I proposed a smaller price for a simpler but fairly comprehensive group of tests. Several rounds of negotiations were held with Grande City Hospital and I pledged to bring in 200 people if the price could be dropped. I made many phone

calls to relatives, sent messages via Facebook and emails. Many people took interest, but achieving 200 was still quite far away.

Digu Khyo central committee then came up with a brilliant idea. It decided to offer a major discount for early registration for the guthi members. The announcement was made during a social function and 80 people signed up straightaway. The program was obviously open to every Nepali. But this did the trick and as news spread, more and more people wanted to participate. I breathed a sign of relief as the number crossed 200 and kept climbing. I could not believe it when it crossed 300 and finally reached 360. The registration finally closed and still I kept getting calls to be included in the program!

Meanwhile, the hospital prepared its team for a such a large scale screening. The hospital's designated co-ordinator kept close communication with the guthi co-ordinator Gyanu Raja Tuladhar. He very efficiently managed registering, collecting money and arranging appropriate time for such a large number of people.

The program finally took off and For Rs 3000 (30 dollars), each person had an ECG, echo, chest X-ray, ultrasound abdomen and blood tests (Hb, CBC, Creatinine, Sodium, Potassium, Lipid profile). Females had a gynecological exam, breast exam and Pap smear. On average 5 people were screened every day and within 3 hours all their tests were done. The patients finally had a free physician consult in the evening and if wished, free orthopedic consultation as well.

The results were interesting. There was a prevalence of high blood cholesterol levels in a large number of people. Other issues like gall stones, kidney stones, enlarged prostate, high blood sugar, high blood pressure, spots in the lung in chest X-ray were occasionally found. Many people found they had problems that they had not noted before and started more detailed investigations and treatment on it. Others were assured that they did not have major issues.

This program is not comprehensive, as it does not include detailed tests like colonoscopy, gastroscopy, mammogram and PSA. But in terms of value for money, it looks into the general health at a decent level of depth where most diseases would be found. At the end of the day, I am sure most people who were screened now sleep better, fully aware of where they stand in terms of their general health. Minor issues detected now will prevent major issues in the future which will subsequently save lots and lots of time and obviously save a lot of money.

A special thanks goes to the executive committee of the Digu Khyo Guthi for this historical achievement helping to steer the program through all the logistic and financial hurdles. This pilot project has also given us a database through which we can now conduct even better screening programs every year.

Unfortunately, the program could not be continued the following year due to various reasons. Other communities heard about the work and started enquiries. Finally another smaller program was initiated by Chatrapati Free Clinic for a price of Rs 3000 again.

We live in a great country, but also a poor country where the state does not have the resources to guide its citizens towards an effective health screening program which is taken for granted in developed countries. We thus have to be self creative and take these initiatives. Through this pilot project, it has conclusively shown that by coming together as a group, we can get access to quality health screening at a very decent price right in our door steps. The initial financial input will be rewarded by less need for expensive tests and fees when the disease really strikes.

Dr Sampurna Man Tuladhar is a Consultant Heart and Lung Surgeon in Human Organ Transplant Center, Bhaktapur as well as Visiting Associate Professor in Dhulikhel Hospital. He has an interest in providing equitable and affordable social health to the community in Nepal.

GUIDANCE FOR A FIRST YEAR COLLEGE STUDENT

Nistha Tamrakar
Chicago, USA

My friends who attended other colleges made sure to keep in touch using Skype and Facebook. They provided me with a lot of companionship and support. My friends who stayed in Chicago frequently visited my dorm to talk and hangout. I also realized that my social support was needed for many of my other friends who were experiencing the same emotions as me. I made sure to call them, listen and give advice.

There were many social-emotional competencies that were required for me to succeed in my first year of college. Being in a new atmosphere, attending classes and acquiring new job positions meant I needed to learn how to balance my time. I was taking four classes, two of them being very difficult science courses. I had to plan everything ahead to stay focus. My planner was my life; I kept all due dates, work schedules, interviews, meetings, social events, and to-do lists and more, all recorded in my daily planner. I also had to work around two job schedules because I had an on campus job and a job in downtown Chicago. In addition, having four roommates meant that we would have to learn how to live with each, share the same space and schedule

cleaning duties. All of these things mention is typically what a first year college student experiences. The first year of college is overwhelming, however also very rewarding. It is about balance, discovering people and places, and appreciating the value of all things that has led up to

College means a new beginning, and for me it was scary especially because it was my first time living without my family. I had no friends from my high school that were attending the same school as I was, which meant I had to make new friends and find a new social circle. I needed emotional and social support from my family and friends because during the first weeks of school, it was a tough phase. I had to learn how to interact with new people, get along living with my new roommates, learn to become more independent, and manage a new job and school. There would be times where I wanted to leave or change schools, but that was because I was giving up too easily. My parents were always a call away to listen to whatever I had to say and providing me with the best advice and unconditional love. They gave me social and tangible support, helping me with any extra cash and materials I needed. My friends who attended other colleges made sure to keep in touch using Skype and Facebook. They provided me with a lot of companionship and support. My friends who stayed in Chicago frequently visited my dorm to talk and hangout. I also realized that my social support was needed for many of my other friends who were experiencing the same emotions as me. I made sure to call them, listen and give advice. The lesson here is, keep your friends and family close during these four years. I also want to stress the importance of talking and venting frequently with your friends or family, do it weekly and monthly.

During my first semester of college, I thought being independent and living in a dorm was the best thing in the world. However, starting second semester I realized that I was not satisfied with my college experience. I started to become more home sick, and almost every weekend I left my dorm to go back home because I missed my family so much. These were the times where I started to regret my decision for choosing the college,

and I constantly thinking about the “What ifs?” in my head. However, I knew that I couldn't always be negative and I needed to count my blessings. Slowly to help me cope with stress, I joined social groups and clubs, and attended events around campus. By being more involved in campus life, I became happier, understood where to get tutoring help from faculty and students, went on outings with other students, built new friendships, and my loneliness started to fade away. Along with these experiences, I also started taking more initiative in planning out my week, and learned how to prioritize which helped with reducing my stress. Slowly but surely, the doubts and regrets in my head started to disappear and I appreciated college and was content.

My advice to all new college freshmen, it is okay to be scared and at times feel lonely. It is part of the experience, and everyone goes through that phase. In order to make your first year of college worthwhile, I would highly recommend joining clubs, getting a on campus job or a part time position somewhere close to campus. Attend social events the campus organizes, and explore all aspects of the new environment you will be calling home for the next four years. As a college graduate, I learned a lot about myself in those four years. College taught me important lessons of life that I will forever cherish. Don't be afraid to start over in college, challenge yourself, take a leap of faith, and strive to be the best version of yourself to prepare for the real world.

Nistha Tamrakar is 25 years old and resides in Chicago, IL. Nistha holds a credential as a Registered Health Information Administrator (RHIA). Currently, she is working in the healthcare industry as an Account Manager for the Medical Records Department at Loyola University Medical Center. She enjoys the fast growing health care industry and hopes to thrive in various positions in Health Information Management in her future.

नेपाल सम्बत ११३८ या
लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त मिन्तुना !

द्वाब्दा सिंतुना

Happy New Year

Nepal Sambat 1138

Non-Resident Nepali Association

Illinois Chapter

THE SECRET OF THE SECRET MANTRA

Sasu Laxmi Tuladhar
Chicago, USA

The highlight of my most recent trip to Nepal was my achievement of receiving the secret mantra, or formally known as the *Nhyakan Kayegu* (Tantric Vajrayana Mantra). This ritual is from Vajrayana Buddhism and is practiced by the Newa Buddhist of Kathmandu Valley. In fact, these practices are a distinct and integral part of Newa culture. The rituals are always lead by a *Guruj* “household monk”, the priests that are assigned to one household and its lineages.

The Secret Mantra is received during the Vajrayana initiation, or *diksa*, and is the ending of a series of rituals. The previous rituals were performed during different parts of my childhood. The initiation is the final ceremony that allows one to be part of many future familial rituals and ceremonies. The same *Guruj* (or one from the priest’s household) has to perform the ceremonies for one person which entails everything from their birth to their death.

Some of my most cherished memories from when I lived in Nepal includes two milestone ceremonies: my *Ihi* and *Risini prabajja*. However, these are not the first ceremonies that are performed. The very first ceremony is known as the *Benke* which takes place a few days after being born. It is meant to be the first bath of the child and a purification of the mother and child. The next ceremony is called the *Janko*. During this ceremony, children are feed rice by family members and given first name. From this point on boys and girls have different milestone ceremonies up until when they receive *diksa*.

Newa girls traditionally go through two milestone ceremonies known as *Ihi* and *Baarha tayegu*. These ceremonies are often preformed on big groups. The *ih* is a symbolic marriage to the *bel* fruit and lasts

“

The three days I spent in Lumbini included learning more about the Buddha and his teachings and experiencing what a typical day is like for a nun. The most vivid memory I have was when I learned how to meditate and was surrounded by other nuns meditating.

”

for a day. Personally, I remember being seated in the middle of a long line of girls that were dressed in their best clothes in *Shreegha Vihar*. The second ceremony, *Baarha tayegu*, consists of a girl or a group of girls having to spend eleven days confined to a room with no sun or male company. In contemporary times, the amount of days has been shortened drastically and a new ritual has been created.

The newa ritual was presented by a Buddhist nun, Venerable Dhammawati Guruma, and is a more Theravada Buddhism approach. The ritual is named, *Risini prabajja*, and it includes living like the Buddhist nuns in monasteries for a few days. My family decided to partake in this newer ritual and when I was seven years old we ventured to Lumbini to complete the ceremony. The three days I spent in Lumbini included learning more about the Buddha and his teachings and experiencing what a typical day is like for a nun. The most vivid memory I have was when I learned how to meditate

and was surrounded by other nuns meditating. It was these positive experiences that inspired me to receive the *diksa* when I went to Nepal last winter.

The ceremony for receiving the *diksa* includes receiving the secret Mantra to aid in practicing mindful Mantra meditation. The ceremony is centered on the

During the diksa ceremony with my cousin, aunt, and the household Vajracharya Priest.

story of *Pragyaparmita*; of the Bodhisattva path. The mantra is not to be shared with anyone expect for the people receiving the *diksa* at the same time and the priest that preformed the ceremony. The mantra is used during morning meditation and is said while using prayer beads.

My most recent and past experiences with Vajrayana ceremonies truly embodies what it means to be a Newa Buddhist of Kathmandu Valley. These memories will last a lifetime and I know they are an important part of my culture.

References:

Gellner, D. N. (2010) Initiation as a site of cultural conflict among the Newars. In: Zotter, A. & Zotter, C. (eds.) Hindu and Buddhist initiations in India and Nepal. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, pp. 167-181

Lewis, Todd T. (2000) *Popular Buddhist Texts from Nepal, Narratives and Rituals of Newa Buddhism*. State University of New York Press.

Miss Sasu Laxmi Tuladhar is a second year Chemical Engineering student at the University Illinois at Urbana Campaign

नेपाल सम्बत ११३८ या

लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त

झुवन्मा सिंगुना

Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Season, Heather,
Sam & Kate Shrestha
Baltimore, Maryland

नेपाल सम्बत ११३८ या

लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त

झुवन्मा सिंगुना

Happy New Year
Nepal Sambat 1138

Sushil,
Ranju and Sohan Maharjan
Bensenville, Illinois

Lohan-dega (The Stone Temple)

A unique temple that houses a ubiquitous deity

Khwopa Layeku (Bhaktapur Durbar Square) is one of the seven UNESCO World Heritage Sites located in the Kathmandu Valley. Each and every structure in and around this superb Architectural Jewel is a wonder in itself. One such wondrous monument that instantly beckons the passers-by is the Siddhi Laxmi Temple, popularly known as Lohan-dega, or the Stone Temple.

The Siddhi Laxmi Temple stands next to the elegant 55-Window Palace. As this *Shikhara*-style monument is entirely made of stone, the local Newars call it *Lohan-dega*, or the stone temple.

Shikahara-style (roofless) temples in the Kathmandu Valley normally serve as Buddhist shrines; so this structure too, at the very first sight, may appear to be a Buddhist monument. But, like its nearby neighbor to the southwest—the Batsala Temple (and Patan's Krishna Temple), the *Lohan-dega* is invariably Hindu. It has in its innermost sanctum an elaborately carved stone image of Goddess Siddhi Laxmi, the *tantric* symbol of *Shakti*, the divine female force. Goddess Siddhi Laxmi is also the same deity who presides over *Nyataponla*, the world-renowned 5-storied temple at the nearby *Tamaari* (Taumadhi) Square, Bhaktapur.

While both the monuments—*Lohan-dega* and *Nyataponla*—are of course dedicated to one and the same deity, they—from an archaeological point of view—are drastically different. The *Lohan-dega* is a brainchild of King Jagat Prakash Malla, whereas the *Nyataponla* Temple is accredited to his grandson, *Bhupatindra*, the most illustrious Malla

Om Charan Amatya
Nepal

The Lohan-dega has been reconstructed twice in the recent past. The 1934-earthquake had razed it to the plinths, but it was one of the 'luckiest' monuments to get reconstructed by the then Rana rulers. But perhaps owing to some technical defects pertaining to the quality of construction materials used in making it as well as the skills employed at that time, the historic temple was again razed to plinths by the April 2015-earthquake.

ruler in Bhaktapur's history. The former was consecrated in 1629 AD, some seven decades before the completion of its five-storied counterpart at *Tamaari*. Furthermore, the *Nyataponla* Temple has five tiers of receding roofs, each tilting downwards making 45 degree in angle. But being a *Shikhara*-style temple, the *Lohan-dega* has no roofs. Moreover, in sharp contrast to the former's five receding plinths, the *Lohan-dega* has seven plinths, all of them in stone.

Besides the architectural style, the temples' guardian statues also differ. The *Nyataponla* Temple has pairs of the legendary wrestles (Jaya and Patta), elephants, lions, griffins, and a lioness and a tigress on its plinths. Each of them, flanking the temple's 33-step staircase, is said to be 10 times stronger than the one immediately below. By contrast, the *Lohan-dega* has different pairs of creatures and legends behind them. The *Lohan-dega* has on its lowermost plinth a pair of nobles, each dragging

a seemingly reluctant child, accompanied by a domesticated dog. Since domesticated pets and dogs were not common in those days, the depiction is no less puzzling. Some have interpreted the figures as traders doing business with *Sayen-de* (the Newari word for Tibet). But there are others who claim that they were from the family of Chandra Shekhar, the influential prime minister of that time. Whoever they might be, their portrayal is astounding. The male and female are attired in aristocratic dresses, but the children that they are dragging have not even a cotton thread on their body.

A pair of royal-like horses adorns the second plinth. But unlike those at Pashupatinath and Changu Narayan—two of the Kathmandu Valley's UNESCO World Heritage Sites, these saddled and richly decorated animals apparently do not have any *tantric* or spiritual meaning.

The presence of a pair of rhinos too is equally puzzling. The one-horned animals were, and still are, alien to the Kathmandu Valley. They are, however, mentioned in various old scriptures. The ancient *Garuda Purana* explicitly asserts that the hide and blood of rhinoceroses are holy and sacred. For this very reason, a piece of rhino-hide, no matter how tiny it is, must be a part of Shraddha, the annual memorial-rite for the deceased family members. The rhino-hide is essential because the animal's blood was said to ensure peace for the departed souls.

A pair of sphinxes is the fourth distinction of the stone temple. By their feet and mane, they look like lions, but equally surprisingly, they have human faces with moustaches. Images of hybrid creatures like *Matsya-Kanyas* (mermaids), *Nag-Kanyas* (snake-maids) and *Narasimhas* (man-lions) adorn many monuments, but the sphinxes appear nowhere else. Some historians

believe that the inspiration behind them sprang from travelers who had either been to or heard about *Mishra* (Egypt), the home to these mythical hybrids. Others claim that they were Siddhi Laxmi's close confidants. A chapter in the *Dev Purana* explains how two of the deity's attendants were turned into

Nara-Pashus (man-beasts) by an infuriated deity. Since the temple is dedicated to Siddhi Laxmi, their patroness and rescuer, the builder king might have deemed it fit to extol them as well.

On the fifth plinth is a pair of camels. Like the rhinoceroses, the humped animals too have their habitat far beyond the Kathmandu Valley. But by the time of the temple's construction, they had already entered the royal courts of the Valley's three principalities. Regarded as a symbol of stately status and majestic glory, the 'desert ships' were frequently imported and exchanged as invaluable gifts among the Valley's rulers. So, King Jagat Prakash might have installed them on his stone masterpiece to make it as royal as himself.

The small uppermost plinths do not have any creatures. Rather they appear to have been built merely to support the huge structure.

Before Earthquake B.S. 2072

After earthquake B.S. 2072

Equally mysterious on the Lohan-dega is the presence of *Dharma Chakra*, a sacred emblem symbolizing the Buddhist religious cycle. The intricately carved Chakras appear on the temple's lower elevations. While a Buddhist symbol in essence, their presence on a Hindu temple is not surprising though. In installing them, Jagat Prakash did only what his predecessors had done before him. In fact, the tradition of including Buddhist emblems on Buddhist shrines and vice versa has been the basis of Nepal's social stability and religious harmony.

The *Lohan-dega* has been reconstructed twice in the recent past. The 1934-earthquake had razed it to the plinths, but it was one of the 'luckiest' monuments to get reconstructed by the then Rana rulers. But perhaps owing to some technical defects pertaining to the quality of construction materials used in making

it as well as the skills employed at that time, the historic temple was again razed to plinths by the April 2015-earthquake. While its counterpart at Tamaari, the 5-Storeyed Temple, has braved countless number of tremors since its construction 315 years ago, the *Lohan-dega* could not last that long. It's now being reconstructed by the Department of Archaeology, but the debate has been taking rounds after the locals found the contractor using sub-standard stone blocks while re-erecting this stone masterpiece. The Bhaktapur-based *Newah Janajagaran Daboo (Forum for the Newah Renaissance)* has strongly raised the point at the local level, and under immense pressure from all quarters, the related government authorities as well as the contractor have pledged to resume construction works only after the quality is ensured to make the monument as strong as the stone itself.

Mr. Om Charan Amatya is a prolific writer of Bhaktapur, Nepal. He is the chair of Newa Janajagaran Daboo (Forum for the Newa renaissance), khwopa/Mahaju Foundation and the Executive producer of 'The Snowstorm: An Untold Story of the Trans-Himalayan Silk Road' ('Chwapu-Phay' in Nepal Bhasa).

स्वेत बाराही मांया चरणस

उदय सहर्जन

बाडेगाउँ, यल (थौकन्हयू शिकागो, अमेरिका)

NEPAL'S DISASTER

Biswo Maharjan
Naperville, Illinois

Nepal's Disaster
The day of April 25, 2015, will be marked in history books for a small country called Nepal. It will always be remembered by the terrible shock and despair it brought to the people of Nepal. For 80 years Nepal has never had such an earthquake. The first earthquake was 7.8 magnitude. And just before their hopes were brought back, they were reminded

by their despair once again. Seventeen days later on March 12th, another earthquake cracked the earth. It had the magnitude of 7.3. This was just the first episode of the seasons after that there were thousand more. Nepal had a loss of 7,800 injured of at least 22,200 and the kids that were put into urgent care were 1.1 million. Many homes and monument temples have destroyed some roads and communicational lines don't work. Many farms and cattle were wiped out all these things I have mentioned was covered with dirt and rocks. Another difficult challenge they had to face was money. Nepal is a rich country for its cultural heritage with extreme tourism but it's still one of the poorest countries in Southeast Asia. But still with all that, two years later today in 2017 Nepal and it people still have fun, cry, dance, and smile. Through this great challenge, Nepal is more together than ever before with this loss the people they're gained great wisdom and happiness.

Biswo Maharjan is a sixth grader student at Washington J. High School, Naperville, Illinois.

नेपाल सम्बत ११३८ या

लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त

झुवँसा सिंतुना

Happy New Year

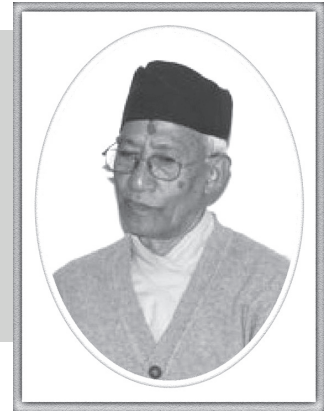
Nepal Sambat 1138

Rami Pradhan and Umesh Joshi

Warrenville, Illinois

KAVITA

There was blood all over the place, and they saw corpses with wide open eyes and mouths, and blue-colored faces. They were happy and smiling some time ago but now reduced to corpses. What a horrifying scene!

Hitkar Bir Singh Kansakar

Nepal

It was a small room with hardly enough space to lie down comfortably. It looked more like a miniature doll's room. What a dirty looking room with a dirt-stained mattress, a torn blanket and an ugly pillow stuffed with lumpy cotton! The whole room had a dirty look with rows of ants crawling all over the place, and appeared to be more like a dumping ground of rubbish heap. The room was not only unsightly but also smelt like a neglected urinal. Kavita was amazed at the shabby condition of the room and did not feel like staying there a minute longer. However, she was locked in the room without a window for fresh air. The only ventilation in the room was a small opening covered with a net. She seemed to realize that she was imprisoned and left to be suffocated in this narrow space. She felt herself to be a victim of gross injustice.

She remained there motionless for a long time, resting her chin on her knees and shedding drops of tears. She looked around her with fearful eyes like a serpent with a mobile tongue, as if mentally prepared to knock down the wall and the door of the small hut which she imagined to be near a cremation ground. She remembered the incident that had taken place a short time ago but Kavita could hardly believe it to be true. Her past life was a part of history ! The reality of her life.....! Her days then would have been a happy one, but that memorable day proved to be a turning point in her life. She seemed to hear the sound of a traditional assemble of 5-piece instruments, and the noisy brass band at a marriage procession. She experienced a mixed emotion of anxiety and pleasure. When the procession reaches the groom's house a ritual welcome would be performed, and the house will be

crowded with spectators. I would be made to sit next to my would-be husband with a hand on his shoulder. A peculiar sensation would run through my body while someone teases me in suggestive words, "You would like to sit upright when you are in the room with your husband this evening. Why do you need to bow down so low now?" An attractive room decorated with sweet-smelling flowers was given to them that very evening. Her husband entered the room, closed the door, sat down next to her and embraced her to express his passionate love for his new wife.

Kavita however was not filled with joy and satisfaction the next morning. The incomplete story of her life remained in her mind and the memory of her sorrowful experiences brought tears to her eyes ----- the very same image, the very same event and the very same history. She closed her eyes and shook her head to dispel the disturbing images but to no avail. Then in a loud voice she cried out, "Mother! Elder sister!" and collapsed on the floor in a semi-conscious state. All these images however seemed to be nothing more than a figment of her imagination.

It was afternoon the next day. The street outside was neat and clean. The decorations and the red welcome banner were fluttering in the breeze. The two auspicious vessels placed on either side of the door seemed to be waiting to welcome the new bride. A group of people was assembled there together with a multitude of onlookers at doors, windows and shops. Then all of them heard the sound of the procession band which promptly reached the house and the ritual to welcome the bride began. The spectators after watching the welcome ceremony also

watched with much curiosity the bridal gifts in the car. Many of them complimented the new bride as a very fortunate woman while groups of photographers clicked their cameras to record the event. Since the groom was also in the car with the new bride, his friends began to tease him for his reluctance to leave her even for a few minutes. This remark made everyone laugh.

At that moment it seemed that a violent earthquake shook the houses and men began to shout and women screamed when some of them with children were thrown down from old collapsed verandah. Everyone gathered there scattered and fled in different directions. Those wounded were crying out for help but no one was prepared to do so. The bridegroom then rushed out of the car to assist the wounded in the midst of many victims shouting and weeping loudly. While some were limping, a few others who were seriously wounded were weeping in the midst of three victims who had passed away when a verandah collapsed on them. Among them was a young girl who was preparing to sit for her final B.Sc. examinations that year and also confirmed to be married the next year.

A short while later, another crowd of people gathered at the area which suffered maximum damage to provide assistance. Some of the wounded were carried away to the hospital, but no one dared to touch the dead persons. There was blood all over the place, and they saw corpses with wide open eyes and mouths, and blue-colored faces. They were happy and smiling some time ago but now reduced to corpses. What a horrifying scene!

Kavita at this time was looking around at the tragic spectacle. She felt that her life had been overturned, and was grievously offended when she heard some women in the crowd say, "this bride seems to be most inauspicious --- perhaps she is a witch sent here with an evil design. It is she who must have caused this terrible accident and killed so many people. What a despicable woman!" An old injured woman then cried out, "It is a curse even to look at her face! She deserves to be buried right here."

Another elderly woman however said in reply, "You should not accuse an innocent bride like her without any evidence. Some people were injured or killed because the old houses with crowds of people collapsed on them. No one can be blamed for the damage

and death in a catastrophe like this. If you remember, a similar event had occurred two years ago at the Ason locality during the chariot festival of three grandmother goddesses. Who was to be blamed then --- the goddesses? It is unwise to make baseless accusations.

Kavita, while listening to their conversations, closed her ears and began to weep. Her emotional outburst overpowered her and she was unable to think or speak in a rational manner. Due to the humiliations she faced, she did not wish to stay there a minute longer. At that moment she heard someone say, "Her sister-in-law, I am told, is in a serious condition, not likely to live." She was shocked and her whole body trembled in cold sweat. Her mouth dried up, and at that moment the match-maker lady grabbed her in embrace and tried to console her. Kavita continued to hold the lady's hand tightly.

About two hours later, Kavita was taken into the house through another door as the main gate of the house was damaged in the house collapse. Her mother-in-law could not control her tears as she welcomed the new bride as if in a death ritual function rather than a joyful occasion. She did not even look at the face of her daughter-in-law and cursed her for bringing ill-fortune and disgrace on the family. The newly married couple were deeply hurt by their mother's unfair accusations and they too began to weep. Who would have imagined that a universally happy event such as a wedding is suddenly transformed into a bitterly sorrowful experience!

The family was then compelled to organize the marriage feast on that very day as they had already made all the necessary arrangements. It was not only the wastage of food, but all the invitation cards have been delivered a few days in advance. It however turned out that very few invitees attended the feast in view of the unfavorable circumstances. The few people who did come did not feel that they were attending a marriage feast. Many guests, especially the women, had tears in their eyes and all of them imagined that they had come there to express their condolences on the death of a family member. The new bride, they felt, had come there as a thorn to destroy the peace and happiness of the family.

Kavita got up abruptly, screamed in a subdued voice and strolled back and forth in the room. She grinded her teeth and her body trembled like a demoness. She

snatched and threw away the mattress and the pillow, and stamped on them in a frenzy of anger and frustration. She longed to relate her sorrow to a kind-hearted person but there was none to listen or sympathize in her present condition. The atmosphere around her seemed to mock and accuse her as if an evil spirit had been sent to destroy her parent-in-laws and her own husband.

"Yes, I am an evil-minded person. My ultimate aim is to disgrace and exterminate all the members of this family. Not only that, I am determined to reduce this land to a cremation ground following a massive bloodshed. Do you realize who I am and what I am capable of? All of you will repent for the cruelty and injustice meted out to me. I will have my revenge on everyone who has humiliated me and caused mental torture." With this outburst of anger and frustration, she tore her clothes, threw away her gold ornaments, broke her glass bangles and banged her hands on the wall, while she breathed heavily in fits and starts.

She then remembered someone say that her sister-in-law was in a critical condition, and she began to weep in renewed sorrow. All the objects in the room seemed to mock her as silent witnesses to her frustrations. She visualized the rows of wounded, dying and dead people in the hospital. The mental images of innocent suffering people frightened her.

Kavita did not wish to remain in her in-laws' house. She felt an acute sense of hunger but her mind was obsessed by the torture of anger, hatred and anxiety over her present predicament and her uncertain future. She imagined herself to be in the cremation ground and was horrified to visualize a still living person cremated on a burning pile of firewood. Her imagination at the time was beyond her rational control.

She heard someone unlock the door of her room. She was startled and glanced at the door cautiously. She reacted in fear as a man with long dirty hair entered

the room. He was no other than her own husband Rudra. He however looked like a murderer with his flushed face and large eyes. He may have come there with a certain aim, be it good or evil, and he slammed the door shut. He kept gazing at his new wife with a cynical facial expression which kept changing like that of the Shakespearean character Lightburn who came to assassinate King Edward the Second. He too looked like a blood-thirsty murderer. In a terrified state of mind, she was unable to utter any sound. An awesome image of Kaal Bhairav, the god of life and death, came to her mind as Rudra advanced towards her. With increasing heartbeat, her eye-sight became blurred and she almost collapsed to the ground. Rudra got hold of her dress and pulled her towards him. In the terrified state of her mind, she expected to be murdered in cold blood but to her great surprise he embraced and kissed her passionately. "My Kavita ! My Kavita!! He exclaimed with a flow of tears in his eyes. She was awe-struck by his endearing behavior, and could not believe the transformation in his character. She was unable to utter a single word, bent down on his lap and shed copious tears of joy.

"Don't weep, Kavita! Please do not weep. No one could have predicted that such a disaster would take place. For now, you need to remember that we were married on this day. You have suffered great physical and mental pain, and I promise to take revenge against all those who have caused this suffering on you." He held her hand, caressed her hair and said in a soft voice, "As long as we live together and have love for each other, we do not need to worry about those who intend to destroy our relationship. You and I, and our doll-like child. This will be the story of our life."

Kavita at this time was resting her head on his lap. She heaved a long sigh of relief and did not attempt to get up. Perhaps she had fallen asleep in a slumber of peace and happiness.

Translated By: Dr. Tej Ratna Kansakar

Mr. Hitkar Bir Singh Kansakar is a prolific writer. He has published many story books in Nepal Bhasa. 'Aginmatha' is his first book published in Nepal Sambat 1084. He has been awarded a prestigious prize 'Shrestha Sirpaa' in Nepal Sambat 1087.

Congratulations to Newa American Dabu

**BRUSTIN & LUNDBLAD, LTD.
10 N. DEARBORN, 7TH FLOOR
CHICAGO, IL 60602
(312)263-1250**

We are a trial firm specializing in serious injury and wrongful death cases involving construction site accidents, Workers Compensation, medical malpractice, automobile, and railroad cases. We also have bi-lingual services available in Spanish and Polish.

\$3.2 MILLION partial settlement in September 2017 from one of three defendants in the amount of \$3,200,000.00 where the contractor did not use a proper backing-up procedure causing the construction laborer to lose part of his arm due to crushing type of injury to that arm as a result of leaving him in the danger zone when the truck was backing the trailer up and where the connecting latch opened due to improper design of the latch. We were claiming that a truck attached to a trailer carrying a tractor with latch opened accidentally due to improper design. Paid by the contractor where the latch manufacturer and trailer manufacturer still are defendants and the case is still pending. Done by Marvin A. Brustin and Milo Lundblad at Mediation Hearing.

\$550,000 (\$500,000 total) jury verdict on April 19, 2017, regarding an auto case involving a Jordanian, documented immigrant with injuries and a disputed torn annulus, where the last and final offer was \$100,000 – Tried by Marvin A. Brustin and Milo Lundblad.

\$1,375,000 settlement in March 2017 for a product liability case, in the United States Federal District Court, regarding a defective humidifier, which started a fire, resulting in serious smoke and other injuries.

\$550,000.00 in October 2016 Mexican immigrant seriously injured by meat grinder; paid by repair company and owner who was uninsured.

\$600,000 in October 2016 for a construction worker injured by dropped equipment – Polish immigrant.

\$550,000 in October 2016 for a construction union supervisor falling down at the job site whose first language is Polish and who is first generation US.

\$900,000.00 in September 2016 for a victim of a two vehicle accident in Springfield, Illinois, paid on the day before the trial from the state of Illinois who increased the offer dramatically as the trial was about to begin.

\$500,000 in August 2016 civil right jury verdict in Pittsburgh for an immigrant who was not treated properly medically in a prison facility therefore violating his civil rights. He was a foreign doctor who was studying for his medical specialty. Total verdict \$500,000 + including costs when the defendant previously offered zero.

\$1.7 MILLION settlement in a medical malpractice case for the family of a 65 year old woman who died as the result of alleged inattentive treatment of post-surgery bleeding;

\$9.5 MILLION Jury verdict for an immigrant, construction laborer against a general contractor. (The jury reduced the amount by one-third for contributory negligence). This construction laborer suffered a severe fractured femur and a herniated disc as a result of a fall from a scaffold.

\$675,000.00 settlement in a product liability case from the manufacturer of an improperly guarded factory machine which resulted in injury to client's arm;

**CONSULTATIONS ARE FREE
NO ATTORNEYS FEES UNTIL WE WIN OR SETTLE YOUR CASE**

EXPERIENCES

Culture is something humans hold close to themselves as it helps them have a sense of purpose as it helps one define themselves. Culture takes time to develop and can stem from years to decades to centuries and ages like fine wine. The importance of culture needs to be taught, expressed, and eventually passed on or it will slowly disappear and eventually will become unknown. The culture of Nepal is very rich with joyous festivals and celebrations, delicious foods, exquisite traditional costumes, and divine music and dances.

This summer I needed to find a job for myself as I was not about to stay at home for three months and be unproductive and also, college students always need to have money for the upcoming school year to spend on books, supplies, food, and other college kid essentials. My dad found me a job at a Nepalese restaurant which I would have never imagined myself working in. I will tell you that working in a restaurant is one of the tougher jobs I have experienced and definitely one of the ones I will remember. Never was there a moment where I would be able to stand around as there was always some job to be done. I remember after a long 10AM-10PM shift I would go straight to my bed and would fall fast asleep. I would not even have time to check my social media sites, yes and I love my social media sites.

I remember walking in the first day on the job and how I would try to speak Nepali to all my co-workers but I failed terribly and the only complete sentence I was able to formulate was "Mero naam Shree ho." I gave my best efforts and told them to just speak to me in English as I only grew up learning to fluently speak Nepal bhasa as my primary language. It would often get tough for me as most of the servers would speak Nepali with each other and would sometimes speak to me in Nepali, forgetting I was not fluent and I would stay there and try to break down what they said to me. My co-workers were all around my age and I quickly was able to befriend them.

I remember walking in the first day on the job and how I would try to speak Nepali to all my co-workers but I failed terribly and the only complete sentence I was able to formulate was "Mero naam Shree ho."

Shreekesh Man Tamrakar
Chicago, USA

It was an eye-opening experience as I was a Nepali who had almost lived here in Chicago my whole life while they have lived in Chicago for only months after living in Nepal almost their entire lives. I learned many things from them and the restaurant such as cuisine, music, and just general lifestyle that they had in Nepal. I enjoyed talking about common interests such as love for soccer, music, etc. and hearing about their goals for themselves. It helped me show that although we grew up in different environments we still all are very much in the same.

My generation is lucky enough to have parents who have taught us the culture of Nepal growing up but what I fear is the future generations to come. I already see children who do not even speak their language to their parents and only speak in English. That is already a sign of the culture dwindling down. I fear that I will have a hard time teaching the culture and traditions when I have a family and children. As the new generation, we should be more interested in learning of customs, traditions and language so that we can preserve culture and keep it going on for future generations.

The Newa American Dabu has started to make it an impact as it has events and festivals that celebrate the culture and brings awareness to the youth. Furthermore, the Newa American Dabu has also started teaching language classes to those who want to learn. These small steps are just some the ways that can provide our culture but it has to be a joint effort by everyone to be willing to learn. It is the job of us to carry on while letting the new generation be proud of who they are and their roots came from.

***Shreekesh Man Tamrakar** is a student (junior) at St. Olaf College, Minnesota. He has published many interesting articles in Chicago Newa, Chautari, Dabu, and Laskus.*

DAUGHTERS OF THE EARTH !

Daughters of the Earth!
Bloom the earth on their feet,
Raise the nature on their palms
Dream the world in their eyes
Shaping their lives over jungles, rivers, hills and mountains
They have flourished their identity amidst skewed understanding.

Even in rush
Rising from the melancholic tunes of inequality
They have never misunderstood what others have understood
Even in slumber
Fighting against scorching discrimination
They never have life to get their broad nose pointed
Their faces bleached
Their body shaped
And queued up in front of the mirror!
They don't know how they look like for the ages!

Rajnimila
Nepal

But, they challenge each an every second
- the bullets, bars, deaths of their rights.

Infact, it's awfully ridiculous!
The eyes of the state is powerless yet to identity them
The heart of the state is reckless to mean their existence
The calculation of the state fails to value their presence
Nonetheless, their roaring steps immortalize their voice
That reverberates and reiterates
Across the earth, nature and the world all along the time.

Rajnimila, a poet and a writer of an Anthology entitled " Jin Piyagu ee thwa he kha:" is an inhabitant of Kirtipur, Nepal. The anthology is the collection of painful echoes of the people fettered under social injustice and discrimination. She is fighting for Indigenous and women rights. She has served for Newa Dey Dabu, (Newar National Organization) for more than a decade, followed by UN-OHCHR fellow-2013 on Indigenous Rights.

नेपाल सम्बत १९३८ या

लसताय् सकल नेपा:मिपिन्त

द्वादश्या सिंतुना

Happy New Year

Nepal Sambat 1138

Bhagwan,
Ramala Adhikari & Family
Des Plaines, Illinois

नेपाल सम्बत १९३८ या

लसताय् सकल नेपा:मिपिन्त

द्वादश्या सिंतुना

Happy New Year

Nepal Sambat 1138

Madan Mohan Shrestha
&
Family
Aurora, Illinois

शिकागो न्हूदँया ज्याइवः व केशरमान ताम्राकारयात हन

नेपाःया मौलिक संवत नेपाल संवत १९३७ न्हूदँया लसताय नेवाः अमेरिकन दबूपाखें अमेरिकन लिजन मेमोरियल सिमिक सेन्टरया हल्य वंगु शनिवाः छगू तःजिगु समारोह यानाः न्हूदँ हनाः सत्यां मल्याक्क मनूतसैं ब्वति काःगु उगु ज्याइवःया उलेज्या त्वाःदेवाय मत च्याकाः शिकागोया थजि मय्जु सरस्वति महर्जनं यानादीगु खः।

गणेशः व नेपाल संवतया प्रवर्तक शंखधर साखाःया मूर्तिइ पूजा यानाः न्ह्याःगु उगु ज्याइवल्य पाहाँपि सकसितं संगं बियाः लिसें म्हपूजाया क्वखा क्वखायेकेगु ज्याइवः नं जूगु खः।

शिकागोया मय्जुपिन्सं लसकुस म्ये हालः न्ह्याःगु दबूया ज्याइवल्य नायः श्रवणकुमार श्रेष्ठं लसकुस न्वचू बियादिसैं दच्छिया गतिविधि व नेवाः भाय्, कला, साहित्य, संस्कृति ल्यंका तयेमाःगु खँय् बः बियादिल।

मूपाहाँ कथं प्रेसिडेन्ट बाराक ओबामाया आडभाइजरी कमिसन अन एसियन अमेरिकन व पाय्सिफिक आइज ल्याण्डसया कमिश्नर पदय् च्वनादीम्ह मय्जु संजिता प्रधान भायादीगु खः।

मूपाहाँ मय्जु प्रधानं शिकागो नेवाः ल्याः खुगूगुया चिखिफ्येनादीगु खः। वय्कःयात दबूया नायः पाखें हनापौ व उपहार नं लःल्हाःगु खः। मय्जु प्रधानं सरकारी पदय् च्वनाः ज्या यानागुया अनुभव नं न्यंकादीगु खः।

नेवाः अमेरिकन दबूया निबर्तमान नायः व शिकागो नेवाःया सम्पादक भाजु केशरमान ताम्राकारयात वय्कलं शिकागोय् नेवाःत छधी व छप्पं यायेगु ज्याय् ज्वःमदुगु योगदान यानादीगुयात कदर यासैं दोसल्लां न्ययेकाः हनापौ व तिकिइयाः देछानाः हनेगु ज्या जूगु खः।

यँयाः नखः हन अमेरिकाया शिकागोय्

यँ (भीगु स्वनिगः)

नेवाः अमेरिकन दबूया गवसालय शिकागोय् वंगु आइतबाः न्हापांगुखुसि यँयाः नखः इन्द्रजात्रा न्यायेकूगु दु। शिकागोया मोन्द्रोस बीचय् यँयाः नखः तःजिक न्यायेकाः हंगु खः। हाथुद्यःया किपा न्ह्यःने समेबः छायेगुया लिसें लाखे व झ्यालिंवा पिकायेगु ज्या नं जूगु खः। लाखे सिम्रिकमान तुलाधर जुयादीगु खःसा झ्यालिंवा माया ब्यञ्जनकार जुयाः प्याखँ हुलादीगु खः। सच्छि व नीन्याम्हं मल्याक शिकागोय् च्वपि नेवाःतय्सं ब्वति काःगु उगु ज्याइवल्य सकलसित समेबजि नकेगु ज्या जूगु खःसा दकले लिपा दबूया नायः

उदय महर्जनपाखें ब्वति कयादीपि सकलसित सुभाय् देछानाः यँयाः नखः ज्याइवः क्वचायेकूगु खः।

अमेरिकाय् नेवा: भाय् स्येनीगु कक्षा

नेपालभाषा टाइम्स

NEPALBHASA TIMES नेपालभाषा टाइम्स

रैँ (नेपालभाषा टाइम्स)/नेवा: अमेरिकन दबूया ग्वसालय् अमेरिकाया शिकागो शहरय् च्वंपि नेवा: व गैर नेवा:तय्त नेपालभाषा स्येनेगु कक्षा शुरु जूगु दु । नेवा: अमेरिकन दबूया निवर्तमान नाय: केशरमान ताम्राकारं थौं छगू ज्याझ्वःया दथुइ उगु कक्षाया उलेज्या यानादीगु खः ।

उलेज्या समारोहय् न्ववासैँ भाजु ताम्राकारं नेवा: अमेरिकन दबूया छगू आज्जु अमेरिकाय् नेवा: भाय् स्येनेगु नं खः, आ: थ्व आज्जु पूवनीगु जुल धका: लसता प्वंकादिल ।

दबूया छ्याँज्ये बिबेक श्रेष्ठं नेवा:तय्सं ल्हाइगु भाय्या नां 'नेवारी' मखु 'नेपालभाषा' खः धका: ध्वाथुइकादिल ।

थ्व भाषा कक्षाय् जुनूकमल तुलाधरया नेतृत्वय् श्रद्धाकमल ताम्राकार व शुषमा श्रेष्ठं स्येनेगु ज्या यानादी ।

स्वतन्त्र सञ्चारग्राम

रेखा शाक्य, रैँ

चित्तधर स्मृति हना

नेपालभाषा परिषद पाखे दैँय् दसं बिया वयाच्चंगु भाषा थुवा: सम्मानया लिसैँ थी थी सिरपा: वंगु सोमबार प्रज्ञाभवनय् छगू तःजिगु समारोह यासैँ लःल्हायेगु जुल । थुगु दैँया भाषा थुवा:या पाखे सम्मानित जुयादीम्ह ब्यक्तित्व वंगु खुगू दशक निसैँ बाखं, उपन्यासय् थःगु च्वसा न्ह्याका दीम्ह आख्यानकार मथुरा साय्मि खः ।

अथे हे नीन्याद्व तका धनराशीया चित्तधर 'हृदय' सिरपा: नेवा: अमेरिकन दबू, शिकागो, निबन्ध बिधाया फिन्याद्व धनराशीया ठाकुरलाल सिरपा इतिहासकार योगेन्द्रमान श्रेष्ठ, फिन्याद्व नगद लिसे मोतिलक्ष्मी सिरपा: डा. रिना तुलाधर व नीन्याद्वया पूर्ण हिरा सिरपा: रोहिणी बहादुर कायस्थयात ब्यूगु खः ।

कवि केशरी चित्तधर 'हृदय' या १९१९ क्वःगु जन्म जयन्तिया अवसरय् नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान व नेपालभाषा परिषदया संयुक्त आयोजनाय् जूगु थ्व समारोहया मू पाहाँ नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानया कुलपति गंगा प्रसाद उप्रेति पाखे सम्मान व सिरपा: बियाद्युगु खः । ज्याइवल्य् मू पाहाँ उप्रेति राष्ट्रया थी थी जातिया भाषा साहित्यया उन्नयन भविष्यय् नं प्रज्ञा प्रतिष्ठान सहकार्य यायेत न्ह्याबलैँ तत्पर दुगु बचंया लिसैँ सम्मानित व पुरुरस्कृत दक्वसितं हार्दिक बधाई ज्ञापन याना दिल । अथे हे ज्याइवल्य् सम्मानित व पुरुरस्कृत ब्यक्तित्वपि मथुरा साय्मि, योगेन्द्रमान श्रेष्ठ व डा. रिना तुलाधरपिसं थःथःगु मन्तव्य तया दीगु खः ।

नेपालभाषा एकेडेमिया चान्सलर चित्तरञ्जन नेपालया मू आतिथ्यय सम्पन्न जूगु थुगु समारोहया नायो भाषा सेवि प्रा. सुवर्ण शाक्यया सभापतित्वय् जूगु खःसा परिषदया छयाञ्जे नबिन चित्रकारं ज्याझ्वः न्ह्याका द्यूगु खः ।

भाय् हिला: नेपालभाषां पिथनागु

Newa American Dabu activities in pictures

Nepal Sambat 1137 Celebration

Newa American Dabu activities in pictures

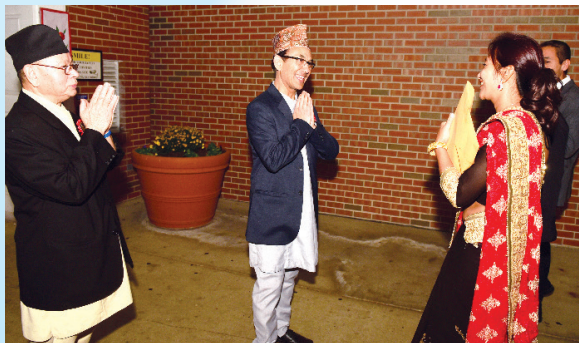
Nepal Sambat 1137 Celebration

Newa American Dabu activities in pictures

Nepal Sambat 1137 Celebration

Newa American Dabu activities in pictures

Nepal Sambat 1137 Celebration

Newa American Dabu activities in pictures

Chittadhar 'Hridaya's 111 Birthday Celebration & Chittadhar Sirpa at Nepal Academy, Kathmandu, Nepal

Newa American Dabu activities in pictures

Nepal Bhasa Teaching in Chicago 2017

Newa American Dabu activities in pictures

Annual Picnic 2017

Newa American Dabu activities in pictures

Annual Picnic 2017

Newa American Dabu activities in pictures

Annual Picnic 2017

Newa American Dabu activities in pictures

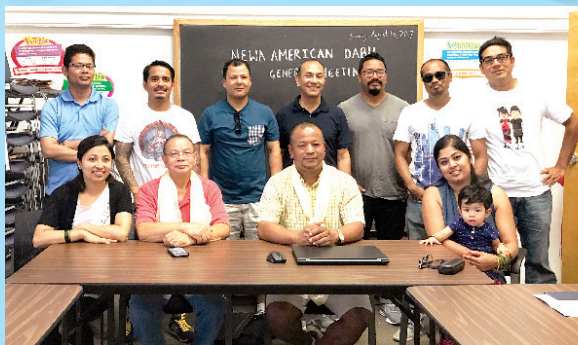
Yenya Nakha Celebration 2017

Newa American Dabu activities in pictures

Yenya Nakha Celebration 2017

Newa American Dabu activities in pictures

Newa American Dabu General Meeting 2017

Newa American Dabu activities in pictures

Namrata Shrestha
Grade 4

Rebika Shrestha
Grade 4

Rezi Shrestha
Grade 4

Raj Della
Grade 2

Sagun Sinchuri
Grade 2

Newa American Dabu sponsored students of Jagat Sundar Bonekuthi Kathmandu

Photo courtesy

Rajendra Manandhar, Surya Shrestha, Keshar Man Tamrakar, Sugat Ratna Sindurakar, Jagat Sundar Bonekuthi, Facebook, Shradha Kamal Tamrakar, Shrasta Tamrakar, Devclass Manandhar, Babita Tamrakar Shrestha

नेपालमण्डल
राहत
अभियान

नेपालमण्डल राहत अभियान नेपालमण्डल राहत अभियान सन्तान्तर

हनेबहःम्ह नेवाः अमेरिकन दबू

नेपाल संवत् १९३५ बछलाथ्व सप्तमी (२०७२ वैशाख १२) या तःभुखाय् व १९३५ बछलागा नवमी (२०७२ वैशाख २९) या लिभुखाचं स्यंगु/दुंगु नेपालमण्डल लागा दुनेया भौतिक संरचना अले उकी लानाः मदुपिं, घाःपाः जूपिनिगु उद्धार व राहतया भवलय् थुगु नेपालमण्डल राहत अभियानपाखें न्ह्याकूगु राहतया ज्याय् तःभुखाय्यात कयाः जनचेतना थनीगु प्रार्थना म्ये व म्युजिक भिडियो दयेकादीम्ह छितः हनाबना तसें थुगु सुभाय् पौ लःल्हानागु जुल ।

मानवीय सेवा व उपकारया ज्याय् सदां छिगु नुगः थथे हे क्वसायेमाः, थ्व जिमिगु दुनुगःया तातुना । सुभाय् ।

लक्ष्मीदास मानन्धर

उच्च स्तरीय समितिया दुजः लिसें आर्थिक समितिया कजि

मल्ल के. सुन्दर
उच्च स्तरीय समितिया
दुजः

निरञ्जनरत्न शाक्य
उच्च स्तरीय
आर्थिक समितिया दुजः

राजेन्द्रमान शाक्य
उच्च स्तरीय
आर्थिक समितिया दुजः

ने.सं. १९३६ चौलागा २ (२०७३ वैशाख १२) आइतवाः

सुभाय्पौ ग्वाहालि

तिसा ज्वलं | TISHA DIAMOND

निरञ्जनरत्न शाक्य

प्युसा त्वाः, न्हूसतक, येँ । फोन : ४-२५८०४३ (पसः), ४४३९८६२ (घैँ)
Specialist in Gold, Silver, Precious Stone and Diamond Ornaments

नेपालमण्डल राहत अभियान पाखें देछःगु सुभाय् पौ

नेपाल सम्बत ११३८ या लसताय् सकल नेपाःतिपिन्त झुवसा सिंतना

Happy New Year Nepal Sambat 1138

Diwakar Maharjan

NRN NCC USA - Oregon Chapter
President

4200 NE Sandy Blvd
Portland, OR 97213, USA

Tel: 503 284 7843

Fax: 503 774 7554

<http://www.portlandtaekwondo.com>

<http://www.ioftc.org>

Travel with us!

airzone travel

Great Service. Best Price.
GUARANTEED

FEATURING

- Discounted Business Class Fares
- Special Group Fares
- Cruises
- Hotel Reservations
- Car Rentals
- Tour Packages
- Trekking Packages
- Vacation Packages
- Travel Insurance

Reservations:

Washington, DC Metro: 301.979.7397

Denver, Colorado: 720.399.4623

Nepal: +977-1-5546766

Rajesh
EXT 100

Biyush
EXT 101

Mona
EXT 102

Kavita
EXT 103

OPEN 24/7/365
for your convenience

Our travel specialists have served travellers for over 20 years, and have experience with all major airlines all over the world. We will provide you with options that will match your travel budget.

CALL AIR ZONE TRAVEL FOR A HASSLE FREE, LOWEST AIRFARES TO NEPAL, INDIA AND WORLDWIDE.

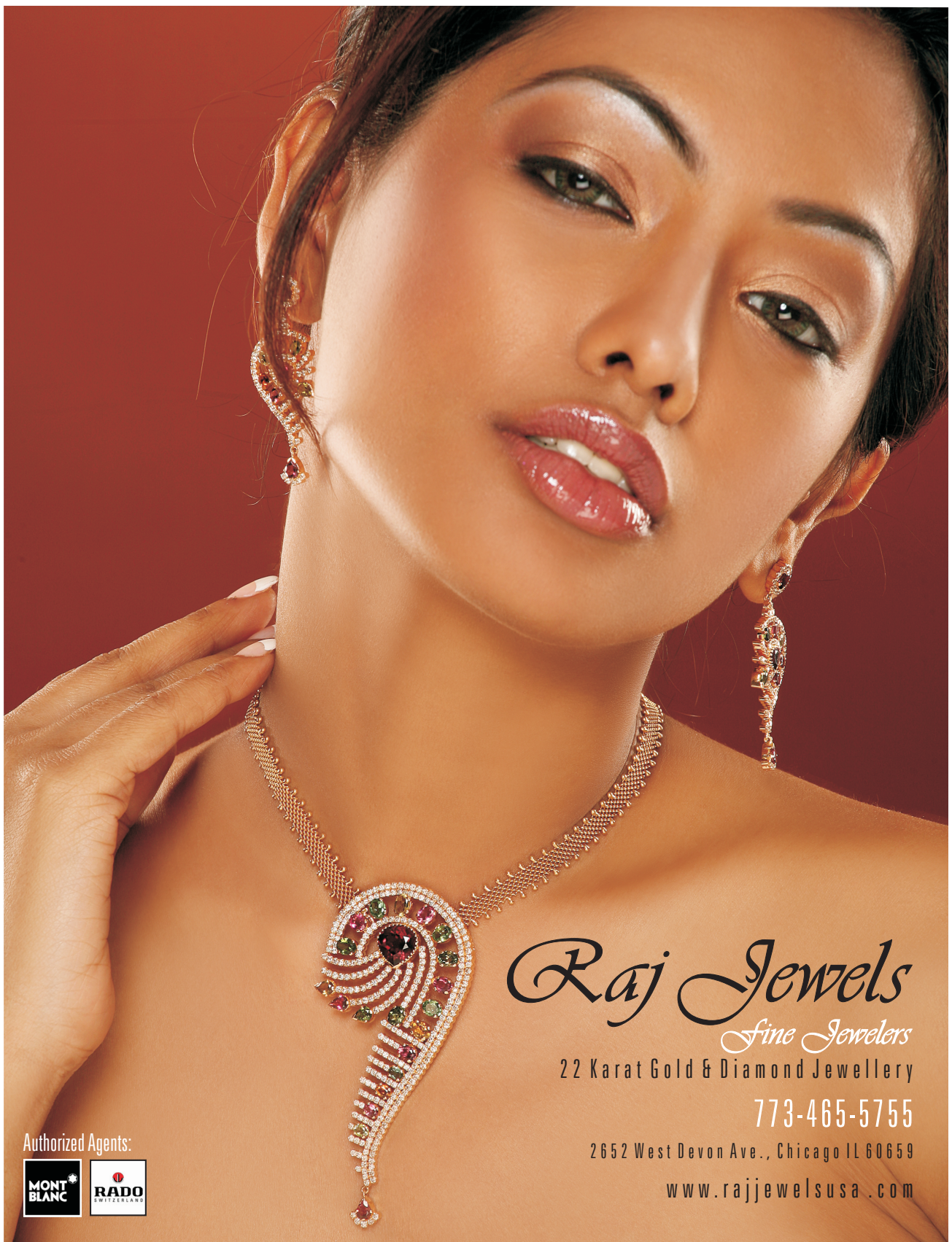
We also offer lowest air fare tickets from Nepal to USA

Toll Free: 1.888.597.8798
info@airzonetravel.com

Join our mailing list by emailing info@airzonetravel.com and be the first to know of airfare specials, amazing deals, and other important travel news.

www.airzonetravel.com

Raj Jewels
Fine Jewelers

22 Karat Gold & Diamond Jewellery

773-465-5755

2652 West Devon Ave., Chicago IL 60659

www.rajjewelsusa.com

Authorized Agents:

नेपाल सम्बत ११३८ या लसताय् सकल नेपाःमिपिन्त न्हूदँया भिन्तुना ! झुवँया भिन्तुना

The Executive members & their families of Newa American Dabu hereby cordially extend warmest greetings on the auspicious Nepal Era 1138.

Happy New Year Nepal Sambat 1138

Uday Maharjan, Shradha Kamal Tamrakar, Kiran Byanjankar, Sarbagya Dhar Tuladhar, Anup Shrestha, Radha Krishna Shrestha, Bishal Manandhar, Sushma Shrestha Shahi, Prajjwal Gongal, Babita Tamrakar Shrestha, Umesh Maharjan, Sonam Maharjan, Rojina Pradhan, Bibek Shrestha, Smriti Shrestha